

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI
MALİYE PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI VE AB BÖLGESEL
KALKINMA FONLARININ KULLANIMI (2014 – 2020)**

Oğuzhan OK

Danışman
Doç. Dr. Özgür SARAÇ

İZMİR – 2022

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “PIIGS Ülkelerinde Mali Yapı ve AB Bölgesel Kalkınma Fonlarının Kullanımı (2014 – 2020)” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

....../....../.....

Oğuzhan OK

İmza

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi
PIIGS Ülkelerinde Mali Yapı ve AB Bölgesel Kalkınma Fonlarının Kullanımı
(2014 – 2020)
Oğuzhan OK

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Maliye Anabilim Dalı
Maliye Programı

Bu çalışmanın amacı PIIGS ülkelerindeki mali yapının incelenmesi, küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlerinin kavramsal olarak incelenmesi ve bu kavramlarının PIIGS ülkelerindeki yansımalarının ele alınması ile PIIGS ülkelerindeki bölgelerin AB Bölgesel Kalkınma Fonlarından yararlanmasına ilişkin analizlere yer vermektir.

Bu kapsamda çalışmanın birinci bölümünde PIIGS ülkeleri tanıtılarak, bu ülkelerin siyasi ve ekonomik yapıları incelenmiş, Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği ile Avrupa Yakınlaşması Antlaşması açıklanarak, PIIGS ülkelerinin mali yapıları bu iki antlaşma çerçevesinde analiz edilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme kavramları incelenmiş, Avrupa Birliği kısa tarihçesi ele alınmış, AB’de bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri incelenmiş, AB’de bölgeselleşme araçları olarak AB Fonları tanıtılmış ve Avrupa’da bölgeselleşmeye ve yerelleşmeye katkısından dolayı Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı ele alınmış ve PIIGS ülkelerinde bölgeselleşme ve yerelleşme kavramlarının etkileri incelenmiştir.

Çalışmanın son bölümünde AB Bölgesel Kalkınma Fonu (ABKF) tanıtılmış ve PIIGS ülkelerinde bulunan tüm bölgelerin ABKF’den ne şekilde ve ne kadar yararlandıkları şekil yoluyla analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mali Yapı, PIIGS, Küreselleşme, Bölgeselleşme, Yerelleşme, AB Bölgesel Kalkınma Fonu, Kalkınma.

ABSTRACT
Master's Thesis
Financial Structures of PIIGS Countries and Use of EU Regional Development
Funds (2014 – 2020)
Oğuzhan OK

Dokuz Eylül University
Graduate School of Social Sciences
Department of Public Finance
Public Finance Program

The aim of this study is to examine the financial structure of PIIGS countries, to examine the globalization, regionalization and localization trends conceptually, to address the reflections of these concepts in the PIIGS countries, and to analyze the regions in the PIIGS countries to benefit from the EU Funds.

In this context, in the first part of the study, the PIIGS countries were introduced and their political and economic structures were examined then the European Economic and Monetary Union and the European Convergence Agreement were explained, and the financial structures of the PIIGS countries were analyzed within the framework of these two agreements.

In the second part of the study, the concepts of globalization, regionalization and localization were examined, the brief history of the European Union (EU) was discussed, the regionalization and localization trends in the EU were examined, the EU Funds were examined, and the European Regional The Autonomy Charter is discussed and the effects of regionalization and decentralization in PIIGS countries are examined.

In the last part of the study, the EU Regional Development Fund (ERDF) was introduced and how and how much all regions in the PIIGS countries benefited from the ERDF were analyzed and evaluated with graphics.

Keywords: Financial Structure, PIIGS, Globalization, Regionalization, Localization, EU Regional Development Fund, Development.

**PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI VE AB BÖLGESEL KALKINMA
FONLARININ KULLANIMI (2014 – 2020)**

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PIIGS ÜLKELERİ VE PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI

1.1. PIIGS ÜLKELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	4
1.1.1. Portekiz	4
1.1.1.1. Siyasi Yapısı	4
1.1.1.2. Ekonomik Yapısı	5
1.1.2. İrlanda	5
1.1.2.1. Siyasi Yapısı	6
1.1.2.2. Ekonomik Yapısı	6
1.1.3. İtalya	7
1.1.3.1. Siyasi Yapısı	7
1.1.3.2. Ekonomik Yapısı	7
1.1.4. Yunanistan	8
1.1.4.1. Siyasi Yapısı	8
1.1.4.2. Ekonomik Yapısı	8
1.1.5. İspanya	9
1.1.5.1. Siyasi Yapısı	9

1.1.5.2. Ekonomik Yapısı	10
1.2. PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI	10
1.2.1. Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği	11
1.2.2. Avrupa Yakınlaşması Antlaşması (Maastricht Kriterleri)	12
1.2.3. Portekiz’de Mali Yapı	13
1.2.4. İrlanda’da Mali Yapı	16
1.2.5. İtalya’da Mali Yapı	18
1.2.6. Yunanistan’da Mali Yapı	21
1.2.7. İspanya’da Mali Yapı	23

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESELLEŞME, BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞME EĞİLİMLERİNİN AB VE PIIGS ÜLKELERİNE YANSIMALARI

2.1. KÜRESELLEŞME, BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞMENİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	27
2.1.1. Küreselleşme	27
2.1.1.1. İktisadi Boyut	28
2.1.1.2. Siyasi Boyut	29
2.1.1.3. Teknolojik Boyut	29
2.1.1.4. Çevresel Boyut	30
2.1.1.5. Kültürel Boyut	30
2.1.2. Bölgeselleşme	31
2.1.3. Yerelleşme	32
2.1.4. Küreselleşme, Bölgeselleşme ve Yerelleşme Arasındaki Etkileşim	33
2.2. AVRUPA BİRLİĞİNDE BÖLGESEL VE YEREL EĞİLİMLER	35
2.2.1. Avrupa Birliğinin Kısa Tarihi	35
2.2.2. Avrupa Birliğinde Bölgeselleşme ve Yerelleşme	36
2.2.3. Avrupa Birliğinde Bölgeselleşme Araçları	37
2.2.3.1. Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonu (ABBKF)	38
2.2.3.2. Avrupa Sosyal Fonu (ASF)	38
2.2.3.3. Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu (AKKF)	39

2.2.3.4. Uyum Fonu	40
2.2.3.5. Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu	41
2.2.4. Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı	41
2.3. PIIGS ÜLKELERİNDE BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞME	43
2.3.1. Portekiz’de Bölgeselleşme ve Yerelleşme	44
2.3.2. İrlanda’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme	44
2.3.3. İtalya’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme	45
2.3.4. Yunanistan’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme	46
2.3.5. İspanya’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PIIGS ÜLKELERİNDE AB BÖLGESEL KALKINMA FONLARININ KULLANIMI

3.1. AB BÖLGESEL KALKINMA FONU	48
3.2. AB BÖLGESEL KALKINMA FONLARININ PIIGS ÜLKELERİNDE KULLANIMI (2014-2020)	49
3.2.1. Portekiz Analizi	50
3.2.1.1. Alentejo Bölgesi	50
3.2.1.2. Algarve Bölgesi	52
3.2.1.3. Azorlar Bölgesi	54
3.2.1.4. Centro Bölgesi	56
3.2.1.5. Lizbon Bölgesi	58
3.2.1.6. Madeira Bölgesi	60
3.2.1.7. Norte Bölgesi	62
3.2.2. İrlanda Analizi	64
3.2.2.1. Sınır, Orta ve Batı Bölgeleri	65
3.2.2.2. Güney ve Doğu Bölgeleri	67
3.2.3. İtalya Analizi	69
3.2.3.1. Abruzzo Bölgesi	70
3.2.3.2. Basilicata Bölgesi	72
3.2.3.3. Calabria Bölgesi	74

3.2.3.4. Campania Bölgesi	76
3.2.3.5. Emilia-Romagna Bölgesi	79
3.2.3.6. Friuli Venezia Giulia Bölgesi	81
3.2.3.7. Lazio Bölgesi	83
3.2.3.8. Liguria Bölgesi	85
3.2.3.9. Lombardia Bölgesi	87
3.2.3.10. Marche Bölgesi	90
3.2.3.11. Molise Bölgesi	92
3.2.3.12. Bolzano Bölgesi	94
3.2.3.13. Trento Bölgesi	96
3.2.3.14. Piemonte Bölgesi	98
3.2.3.15. Puglia Bölgesi	100
3.2.3.16. Sardegna Bölgesi	102
3.2.3.17. Sicilia Bölgesi	105
3.2.3.18. Toscana Bölgesi	107
3.2.3.19. Umbria Bölgesi	109
3.2.3.20. Valle d'Aosta Bölgesi	111
3.2.3.21. Veneto Bölgesi	113
3.2.4. Yunanistan Analizi	115
3.2.4.1. Attica Bölgesi	116
3.2.4.2. Central Greece Bölgesi	118
3.2.4.3. Crete Bölgesi	120
3.2.4.4. Eastern Macedonia-Thrace Bölgesi	123
3.2.4.5. Ionian Islands Bölgesi	126
3.2.4.6. North Aegean Bölgesi	128
3.2.4.7. Peloponnesus Bölgesi	131
3.2.4.8. South Aegean Bölgesi	133
3.2.4.9. Thessaly Bölgesi	135
3.2.4.10. Western Greece Bölgesi	137
3.2.4.11. Western Macedonia Bölgesi	140
3.2.4.12. Central Macedonia Bölgesi	142
3.2.4.13. Epirus Bölgesi	144

3.2.5. İspanya Analizi	147
3.2.5.1. Andalucia Bölgesi	148
3.2.5.2. Aragon Bölgesi	150
3.2.5.3. Asturias Bölgesi	152
3.2.5.4. Baleares Bölgesi	154
3.2.5.5. Canary Islands Bölgesi	157
3.2.5.6. Cantabria Bölgesi	159
3.2.5.7. Castilla y Leon Bölgesi	161
3.2.5.8. Castilla La-Mancha Bölgesi	164
3.2.5.9. Cataluna Bölgesi	166
3.2.5.10. Ceuta Bölgesi	169
3.2.5.11. Comunidad Valenciana Bölgesi	171
3.2.5.12. Extremadura Bölgesi	173
3.2.5.13. Galicia Bölgesi	175
3.2.5.14. La Rioja Bölgesi	178
3.2.5.15. Madrid Bölgesi	180
3.2.5.16. Melilla Bölgesi	182
3.2.5.17. Murcia Bölgesi	184
3.2.5.18. Navarra Bölgesi	186
3.2.5.19. Pais Vasco Bölgesi	188
SONUÇ	191
KAYNAKÇA	195

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABBF	Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonu
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADBF	Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AKKF	Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
Ar-Ge+İ	Araştırma, Geliştirme ve İnovasyon
ASEAN	Güneydoğu Asya Uluslar Birliği
ASF	Avrupa Sosyal Fonu
BİT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BM	Birleşmiş Milletler
GSYİH (PPP)	Satın alma Gücü Paritesine göre Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
MERCOSUR	Güney Amerika Ortak Pazarı
NAFTA	Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi
NUTS	İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
UF	Uyum Fonu

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Portekiz’de Borç Stokunun 1998 - 2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı	s. 14
Şekil 2: Portekiz’de 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Açığının Oransal olarak Gösterimi	s. 15
Şekil 3: İrlanda’da Borç Stokunun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı	s. 17
Şekil 4: İrlanda’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi	s. 18
Şekil 5: İtalya’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı	s. 19
Şekil 6: İtalya’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi	s. 20
Şekil 7: Yunanistan’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı	s. 21
Şekil 8: Yunanistan’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi	s. 23
Şekil 9: İspanya’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı	s. 24
Şekil 10: İspanya’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi	s. 25
Şekil 11: Alentejo Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 51
Şekil 12: Alentejo Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 52
Şekil 13: Algarve Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 53
Şekil 14: Algarve Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 54
Şekil 15: Azorlar Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 55
Şekil 16: Azorlar Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 56
Şekil 17: Centro Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 57
Şekil 18: Centro Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 58
Şekil 19: Lizbon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 59
Şekil 20: Lizbon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 60

Şekil 21: Madeira Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 61
Şekil 22: Madeira Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 62
Şekil 23: Norte Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 63
Şekil 24: Norte Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 64
Şekil 25: Sınır, Orta ve Batı Bölgelerindeki Öncelikler (Milyon Euro)	s. 66
Şekil 26: Sınır, Orta ve Batı Bölgelerinde Fonun Durumu (Milyon Euro)	s. 67
Şekil 27: Güney ve Doğu Bölgelerindeki Öncelikler (Milyon Euro)	s. 68
Şekil 28: Güney ve Doğu Bölgelerinde Fonun Durumu (Milyon Euro)	s. 69
Şekil 29: Abruzzo Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 71
Şekil 30: Abruzzo Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 72
Şekil 31: Basilicata Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 73
Şekil 32: Basilicata Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 74
Şekil 33: Calabria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 75
Şekil 34: Calabria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 76
Şekil 35: Campania Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 78
Şekil 36: Campania Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 78
Şekil 37: Emilia-Romagna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 80
Şekil 38: Emilia-Romagna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 80
Şekil 39: Friuli Venezia Giulia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 82
Şekil 40: Friuli Venezia Giulia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 82
Şekil 41: Lazio Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 84
Şekil 42: Lazio Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 85
Şekil 43: Liguria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 86
Şekil 44: Liguria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 87
Şekil 45: Lombardia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 89
Şekil 46: Lombardia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 89
Şekil 47: Marche Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 91
Şekil 48: Marche Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 91
Şekil 49: Molise Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 93
Şekil 50: Molise Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 94
Şekil 51: Bolzano Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 95
Şekil 52: Bolzano Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 96

Şekil 53: Trento Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 97
Şekil 54: Trento Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 98
Şekil 55: Piemonte Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 99
Şekil 56: Piemonte Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 100
Şekil 57: Puglia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 101
Şekil 58: Puglia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 102
Şekil 59: Sardegna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 104
Şekil 60: Sardegna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 104
Şekil 61: Sicilia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 106
Şekil 62: Sicilia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 110
Şekil 63: Toscana Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 108
Şekil 64: Toscana Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 109
Şekil 65: Umbria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 110
Şekil 66: Umbria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 111
Şekil 67: Valle d'Aosta Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 112
Şekil 68: Valle d'Aosta Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 113
Şekil 69: Veneto Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 114
Şekil 70: Veneto Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 115
Şekil 71: Attica Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 117
Şekil 72: Attica Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 118
Şekil 73: Central Greece Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 119
Şekil 74: Central Greece Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 120
Şekil 75: Crete Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 122
Şekil 76: Crete Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 123
Şekil 77: Eastern Macedonia-Thrace Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 124
Şekil 78: Eastern Macedonia-Thrace Bölgesinde Fonunun (Milyon Euro)	s. 125
Şekil 79: Ionian Islands Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 127
Şekil 80: Ionian Islands Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 128
Şekil 81: North Aegean Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 129
Şekil 82: North Aegean Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 130
Şekil 83: Peloponnesus Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 132
Şekil 84: Peloponnesus Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 132

Şekil 85: South Aegean Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 134
Şekil 86: South Aegean Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 135
Şekil 87: Thessaly Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 136
Şekil 88: Thessaly Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 137
Şekil 89: Western Greece Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 139
Şekil 90: Western Greece Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 139
Şekil 91: Western Macedonia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 141
Şekil 92: Western Macedonia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 141
Şekil 93: Central Macedonia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 143
Şekil 94: Central Macedonia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 144
Şekil 95: Epirus Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 146
Şekil 96: Epirus Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 146
Şekil 97: Andalucia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 149
Şekil 98: Andalucia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 150
Şekil 99: Aragon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 151
Şekil 100: Aragon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 152
Şekil 101: Asturias Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 153
Şekil 102: Asturias Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 154
Şekil 103: Baleares Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 156
Şekil 104: Baleares Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 156
Şekil 105: Canary Islands Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 158
Şekil 106: Canary Islands Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 159
Şekil 107: Cantabria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 160
Şekil 108: Cantabria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 161
Şekil 109: Castilla y Leon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 163
Şekil 110: Castilla y Leon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 163
Şekil 111: Castilla La-Mancha Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 165
Şekil 112: Castilla La-Mancha Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 166
Şekil 113: Cataluna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 168
Şekil 114: Cataluna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 168
Şekil 115: Ceuta Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 170
Şekil 116: Ceuta Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 171

Şekil 117: Comunidad Valenciana Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 172
Şekil 118: Comunidad Valenciana Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 173
Şekil 119: Extremadura Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 174
Şekil 120: Extremadura Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 175
Şekil 121: Galicia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 177
Şekil 122: Galicia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 177
Şekil 123: La Rioja Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 179
Şekil 124: La Rioja Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 179
Şekil 125: Madrid Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 181
Şekil 126: Madrid Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 181
Şekil 127: Melilla Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 183
Şekil 128: Melilla Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 183
Şekil 129: Murcia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 185
Şekil 130: Murcia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 186
Şekil 131: Navarra Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 187
Şekil 132: Navarra Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 188
Şekil 133: Pais Vasco Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)	s. 189
Şekil 134: Pais Vasco Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)	s. 190

GİRİŞ

Kalkınma, bir ülkenin, toplumsal ve ekonomik yapısının büyüyerek gelişmesi, gelişmiş ülkelere yetişme durumudur. Tarih boyunca insanlar, yaşadıkları alanları, yaşam kalitelerini geliştirebilmek ve hayatı kolaylaştırmak için çeşitli topluluklar oluşturmuş ve bu topluluklar aracılığıyla, bulundukları ortak yaşam alanlarının refahını artırmak için çeşitli toplumsal ve ekonomik girişimlerde bulunmuşlardır. Önceleri, topluluklarını küçük olması sebebiyle sadece yerel olan kalkınma, devletler ve imparatorluklar ortaya çıktıkça yerini daha çok bölgesel ve ulusal kalkınmaya bırakmıştır. İkinci Dünya Savaşına kadar sadece ulusal kalkınma önemliyken, savaştan sonra bölgesel ve yerel farklılıkların artmasıyla ve bu farklılıkların giderilmesi amacıyla tekrardan bölgesel ve yerel kalkınmanın önemi artmış, ulusal kalkınmanın, yerel ve bölgesel kalkınma ile başarılı olabileceği inancı gelişmiştir. Bölgesel kalkınma ise bir bölgenin toplumsal ve ekonomik yapısının gelişerek, bölgenin refahının artmasını ifade eder. Ulusal olarak kalkınmanın başarılı olabilmesi için öncelikle yerel ve bölgesel kalkınmanın başarıyla sonuçlanması gerekir. Bu durum ise yerel ve bölgesel kalkınmanın önemini artırmaktadır. Bölgesel kalkınma, bölge içinde çeşitli yatırımlar yapılarak, bölge altyapısının, hizmetlerinin, beşeri kalitesinin ve bölge ekonomisinin iyileştirilmesi ile sağlanır.

Ulusal, bölgesel ve yerel kalkınmanın başarılı olabilmesi için ise ülkelerin mali yapılarının iyi olması gerekir. Mali yapı, bir ülkenin finansal ve kamu maliyesinin durumunu gösteren bir kavramdır. Bu durumu görmek için ülkenin gelirlerine, giderlerine, bütçe yapısına, cari dengesine, dış ticaret dengesine ve borçlarına bakılır. Ülkenin mali yapısının iyi olması, kaynaklarını etkin ve verimli kullandığını gösterir ve böylelikle kalkınma için yeterli kaynak aktarabileceğini gösterir. Yeterlik kaynak aktarımı ve iyi hazırlanmış bir kalkınma programı, kalkınma için çok önemlidir.

Günümüzde ülkelere kalkınmanın desteklenmesi için çeşitli bölgesel ve uluslararası kuruluşlar destek vermektedir. Bu kuruluşların arasında bölgesel bir kuruluş olan AB de vardır. AB, ülkelere çeşitli direktifler vererek ve fonlar sağlayarak üye ülkelere kalkınma için destek sağlar. AB, üye ülkelerin kalkınmasıyla, üye ülkeler arasındaki farklılıkların giderilmesini amaçlamaktadır. Üye ülkeler arasında ise mali yapıları kötü olan bir grup bulunmaktadır. Bunlara kısaca PIIGS (Domuzlar) denir. Bu

lkeler; Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya'dır. Bu lkeler AB tarafından belirlenen Maastricht kriterlerini karşılayamamakta, borç yükleri ve cari açıkları sürekli artmaktadır. Bu durum ise PIIGS lkelerinin kalkınmasını yavaşlatmak ve AB'nin desteğini gerektirmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde PIIGS lkeleri tanıtılacak, bu ülkelerin ekonomik ve siyasi yapıları hakkında bilgi verilecek, daha sonra Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği ile Avrupa Yakınlaşması Antlaşması tanıtılarak, PIIGS lkelerinin bu mali yapıları bu birlik ve antlaşma çerçevesinde ele alınacaktır.

İkinci bölümde küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme kavramları tanıtılacak ve bu kavramların birbirleri ile etkileşimleri incelenecektir. Daha sonra AB ve tarihi kısaca ele alınacak, AB'de bölgeselleşme ve yerelleşme faaliyetleri incelenecek, bu kavramlar çerçevesinde ortaya çıkan kaynak ihtiyaı sebebiyle Avrupa Birliği (AB) tarafından bu ihtiyaı karşılamak için oluşturulan, Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonu, Avrupa Sosyal Fonu, Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu, Uyum Fonu ve Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu ele alınacak ve bölgeselleşme çerçevesinde oluşan özerk bölgeleri belirli standartları sağlamak amacıyla oluşturulan Avrupa Bölgesel zerklik şartı tanıtılacaktır. Son olarak ise PIIGS lkelerinde bölgeselleşme ve yerelleşme ele alınarak, bu ülkelerin Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonuna konu olan bölgeleri incelenecektir.

nc bölümde tekrar Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonu ele alınacak, daha sonra ise PIIGS lkelerinde fona konu olan bölgelerin teker teker coğrafı ve ekonomik özellikleri ele alınarak, bu bölgelere 2014-2020 yıllarında ayrılan fonlar incelenerek, bölgelerde amaçlanan öncelikler ve etkileri ele alınacak ve şekiller yardımıyla bölgelerin fonlardan yararlanması değerlendirilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PIIGS ÜLKELERİ VE PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI

PIIGS aslında bir kelime değil, bir kısaltmadır. Sırasıyla Portekiz, İtalya, İrlanda, Yunanistan ve İspanya'nın İngilizce yazılışlarının baş harfinden oluşan bu kısaltmanın çevirisi “domuzlar” anlamına gelir. Argoda aşağılama niyeti ile kullanılan bu kelimenin sorunlu AB'ye üye ülkeler için kullanılıyor olması özellikle bu ülkelerin yöneticileri tarafından tepki çekmektedir. PIIGS kısaltması ilk kez dönemin Almanya Şanşölyesi¹ Angela Merkel tarafından kullanılmış ve AB içinde mali yapı sorunu yaşayan ülkelere işaret etmek için kullanılmıştır.

PIIGS kavramı 1990'larda ortaya atılmış olup, o zaman ki kısaltması PIGS'dir. İlk ortaya atılan kısaltmada İrlanda o zaman Euro bölgesi ortalamasının altında bir borç yüküne sahip olmasından ve 2006'ya kadar bütçe fazlası vermesinden dolayı dâhil edilmemiştir. Fakat zamanla İrlanda'da bütçe açıkları artmış ve 2010 yılında yüzde 32 bütçe açığına ulaşmıştır. Bu oran 2010 yılının Birlik içindeki en yüksek bütçe açığıdır. Bu durumdan sonra İrlanda'da bu kısaltmaya dâhil edilmiş, kısaltma PIIGS şekline dönüşmüştür.

PIIGS ülkelerinin en önemli sorunlarının başında kamu maliyesi alanında yaşadıkları “bütçe açığı” ve “borç yükü” sorunları gelir. Borç yükü için 1993 yılında yürürlüğe giren Avrupa Yakınlaşması Antlaşması (Maastricht Kriterleri)'nda belirlenmiş olan yüzde 60 referans değeri, bu ülkelerde fazlasıyla aşılmıştır. Finansal kırılganlıkları oldukça yüksek olan bu ülkeler AB ve Euro Bölgesi içindedir. AB üyesi ülkelerin en büyük sorumlulukları birbirlerine destek vererek ortak çıkarlar altında toplanmaktadır. Fakat AB'deki ülkeleri bir bütün olarak düşünersek PIIGS ülkelerinin mali yapılarının bozulması diğer AB üyesi ülkeleri de etkilemektedir.

Bu bölümde çalışmanın teorik temellerinin atılacağı bu bölümde genel bilgiler verilecek, bu anlamda bu ülkelerin genel siyasi yapıları ve ekonomik yapıları incelenecek ardından tez başlığımızın içeriğine uygun olarak bu ülkelerin mali yapıları Maastricht kriterleri ile birlikte ele alınacaktır.

¹ Latince: *cancellarius*. Roma İmparatorluğu döneminde adalet mahkemelerinde çalışan görevlilerdir. Günümüzde değişik anlamlarda kullanılmaktadır. Almanya ve Avusturya'da hükümet başkanlarına denir.

1.1. PIIGS ÜLKELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

PIIGS ülkeleri AB içinde mali yapı sorunları yaşayan ülkelerin kısaltması anlamında kullanılmaktadır. Bu kısaltma İngilizce’de argo olarak “Domuzlar” anlamına gelmektedir. Bu ülkeler 5 tane olup sırasıyla Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya’dır.

Bu başlık altında PIIGS ülkelerinin her biri hakkında genel bilgi verip daha sonra bu ülkelerin siyasi yapıları (yönetim şekli, üye olduğu topluluklar vs.) ve ekonomik yapıları (GSYİH, enflasyon oranı, işsizlik oranı vs.) incelenecektir. Bu incelemelerde kısaltmaya bağlı kalınacak ve sırasıyla yapılacaktır.

1.1.1. Portekiz

İber yarımadasında yer alan Portekiz kuzeyde ve doğuda İspanya ile sınır komşusudur, güneyde ve batıda ise Atlas Okyanusu yer alır. Portekiz’in tek sınır komşusu İspanya’dır. Ülkenin resmî adı Portekiz Cumhuriyeti, yüzölçümü Azor ve Madeira adalarıyla birlikte 91.985 km²’dir. Portekiz’in başkenti Lizbon’dur. Ülkenin diğer önemli şehirleri ise Porto ve Amadora’dır. Portekiz AB üyesi bir ülkedir. Ülkede para birimi Euro’dur.

1.1.1.1. Siyasi Yapısı

Portekiz üniter yapılı, yarı başkanlık sistemiyle² yönetilen bir anayasal hukuk devletidir. Portekiz, AB, Trans-Atlantik³ (ABD-AB) ve Portekizce konuşan eski sömürge ülkelerle ilişkiler üzerinde şekillenen geleneksel dış politika çizgisini istikrarlı biçimde sürdürmektedir. Ülkenin idari yapısı 18 bölgeden oluşmaktadır. Atlas Okyanusu’nda bulunan ve ülkenin güneybatısında yer alan Azor ve Madeira adaları ise özerk statüye sahiptir. 230 koltuklu, tek meclisli bir Parlamente’ye sahip olan ülkede genel seçimler dört yılda bir nispi temsil esasına⁴ göre yapılmaktadır.

² Yürütme gücü halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanı ile meclisten güvenoyu alan Başbakan arasında paylaşılır. Fiili olarak ise yürütmenin başı Cumhurbaşkanı aynı zamanda devlet başkanıdır.

³ Atlas Okyanusu’nun iki yakasında, genellikle ABD ile Avrupa Birliği arasında, ortak değer ve çıkarların varlığına dayanan ilişkileri tanımlar.

⁴ Partilerin aldıkları oy oranına göre milletvekili çıkarmasıdır.

Cumhurbaşkanı halk tarafından beş yıllığına seçilir. Cumhurbaşkanı iki dönem üst üste seçilebilmektedir. Cumhurbaşkanının yetkileri kısıtlanmıştır.

1.1.1.2. Ekonomik Yapısı

2020 Verilerine göre Portekiz’de GSYİH (PPP)⁵ 237,7 milyar dolardır, GSYİH büyüme oranı ise yüzde 2,2’dir. Ülkenin nüfusu 10,3 milyondur. Ülkenin nüfus artış hızı ise yüzde -0,3’tür. Enflasyon oranı yüzde 0,3’tür. İşsizlik oranı yüzde 6,5’tur. Ülkenin nominal ihracatı 65,2 milyar dolar, nominal ithalatı ise 83,8 milyar dolardır. Para birimi Euro olan ülke, Euro Bölgesinde yer almaktadır. Ülkenin başlıca ticaret ortakları; İspanya, Fransa, Almanya, Birleşik Krallık, ABD, İtalya, Hollanda, Belçika, Angola, Polonya ve Brezilya’dır. Ülkenin başlıca ihracat kalemleri; Petrol yağları, karayolu taşıtları için parça ve aksesuarlar, binek otomobilleri, esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dâhildir). Ülkenin başlıca ithalat kalemleri ise; Ham petrol, binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dâhildir).

Portekiz’de tarım faaliyetlerinin toplam istihdamdaki payı yüzde 13’tür ve bu oran AB içinde görülen en yüksek oranlardan biridir. Ancak modern üretim teknikleri kullanılmadığından tarımın ekonomiye katkısı çok düşüktür. Bu durum dolayısıyla ülke, gıda ihtiyacının yüzde 60’ını ithal etmektedir.

1.1.2. İrlanda

İrlanda veya resmî ismiyle İrlanda Cumhuriyeti, kuzeybatı Avrupa’da yer alan bir ülkedir. Büyük Britanya’nın batısındaki İrlanda Adası’nın yaklaşık altıda beşini kaplamaktadır. Kuzeydoğusunda Birleşik Krallık’a bağlı olan Kuzey İrlanda ile komşu olan İrlanda’nın batısında Atlas Okyanusu, doğusunda İrlanda Denizi, güneydoğusunda St. George Kanalı, güneyinde ise Kelt Denizi yer alır. İrlanda AB üyesi bir ülkedir. Ülkede para birimi Euro’dur. İrlanda başlangıçta PIIGS kısaltmasında yer almamasına

⁵ Ülkeler arasındaki fiyat farklılaşmasını ortadan kaldıran para birimi dönüştürme oranının kullanılarak hesaplanan Gayri Safi Yurt İçi Hasıladır.

rağmen 2008 Küresel Krizinden itibaren yaşadığı borçlanma ve bütçe dengesi sorunlarıyla karşılaşmasıyla PIIGS kısaltmasına eklenmiştir.

1.1.2.1. Siyasi Yapısı

İrlanda'da yönetim şekli Parlamenter demokrasidir⁶. Ülkede idari işleyiş güçler ayrılığı⁷ esasına dayanmaktadır. Cumhurbaşkanı, Parlamento, Hükümet ve yargının yapısı ve yetkileri Anayasa ile belirlenmiştir. Devletin başı Cumhurbaşkanıdır. Cumhurbaşkanı, birden fazla aday olduğu durumlarda, doğrudan halk tarafından oy ile seçilmektedir. İrlanda, coğrafi bölgeler bakımından dört bölgeye (Munster, Ulster, Leinster ve Connacht) ayrılmıştır.

1.1.2.2. Ekonomik Yapısı

2020 verilerine göre İrlanda'da GSYİH (PPP) 389 milyar dolardır. Reel GSYİH büyüme oranı ise yüzde 5,5'tir. Ülke nüfusu 4,9 milyon kişidir, nüfus artış hızı ise yüzde 1,32'dir. Ülkede Enflasyon oranı yüzde 0,88'dir. İşsizlik oranı yüzde 5,3'tür. Nominal ihracatı 170 milyar dolar, nominal ithalatı ise 98 milyar dolardır. Para birimi Euro olan ülke, Euro Bölgesinde yer almaktadır.

Ülkenin başlıca ticaret ortakları; ABD, Birleşik Krallık, Belçika, Almanya, İsviçre, Fransa'dır. Ülkenin başlıca ihracat kalemleri; Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), insan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünlerdir. Ülkenin başlıca ithalat kalemleri; Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dâhil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları, tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), binek otomobiller ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlardır (yarış arabaları dâhildir).

⁶ Yürütme organının, yasama organının denetiminde olduğu yönetim biçimidir.

⁷ Yasama, Yürütme ve Yargının birbirinden ayrı olduğu bir yönetim modelidir.

1.1.3. İtalya

İtalya, resmi adıyla İtalyan Cumhuriyeti, Kuzeyde Orta Avrupa'ya dayanan, güneydoğu yönünde Akdeniz'e girmiş çizmeye benzeyen bir yarımada ile güneydeki Sicilya ve batısındaki Sardinya adalarından oluşan bir devlettir. Ülkenin yüzölçümü 301.302 km² ve başkenti Roma'dır. İtalya AB üyesi bir ülkedir. Ülkenin para birimi Euro'dur.

1.1.3.1. Siyasi Yapısı

1861 yılında İtalya Krallığı'nın yeniden birleşmesinin ardından, 1866'da Garibaldi⁸ liderliğinde başlatılan Bağımsızlık Savaşı sonucunda daha önce bölünmüş olan İtalya'da, siyasi birlik sağlanmıştır. 1870-71 Prusya-Fransa Savaşı'nın ardından son kalan Fransız güçlerinin de ülkeyi terk etmesiyle bağımsız bir ulus devlet kurulmuştur. 1932-1945 yıllarında faşizm⁹ ile yönetilen ülkede, ikinci dünya savaşını kaybetmesinden sonra 1946 yılında Cumhuriyet tesis edilmiştir. Ülke Parlamenter demokrasi şekliyle yönetilmektedir.

1.1.3.2. Ekonomik Yapısı

2020 verilerine göre İtalya'da GSYİH (PPP) 1.765 trilyon dolardır. Ülkenin GSYİH büyüme oranı ise yüzde 0,8'dir. Nüfusu 60,4 milyon olan ülkede nüfusun artış hızı ise yüzde -15'tir. Ülkede enflasyon oranı yüzde 1,2 iken işsizlik oranı ise yüzde 10,6'dır. Ülkenin nominal ihracatı 465,3 milyar Euro iken nominal ithalatı ise 426 milyar Euro'dur.

Ülkenin başlıca ticaret ortakları; Almanya, Fransa, ABD, İspanya, Çin, Hollanda, İngiltere'dir. Ülkenin başlıca ihracat kalemleri; Makine ve ulaşım araçları, kimyevi ürünler, gübre ve plastik materyaller, ilaç ürünleri, tekstil, rafine petrolden elde edilen ürünler, otomobil ve motorlu araç aksesuarlarıdır. Ülkenin başlıca ithalat

⁸ İtalya'nın birleşmesinde önemli rolü olan general.

⁹ Otoriter bir devlet yönetimini amaçlayan radikal milliyetçi bir siyasi ideolojidir.

kalemleri ise; Ulaşım araçları, ham petrol, kimyevi ürünler, gübre ve plastik materyaller, ilaç ürünleri, değerli metaller ve doğal gazdır.

1.1.4. Yunanistan

Yunanistan, resmî adıyla Helen Cumhuriyeti olup Balkan yarımadasının güneyinde yer alan bir Akdeniz ülkesidir. Adalarla birlikte yüzölçümü 131.957 km²'dir. Bu alanın yüzde 81,2'si anakara topraklarından, yüzde 18,8'i sayıları 9.000'e yaklaşan (Çoğu Ege denizinde olan) adalar topluluğundan meydana gelen bir ülkedir. Yunanistan AB üyesi bir ülkedir. Ülkenin para birimi Euro'dur.

1.1.4.1. Siyasi Yapısı

Yunanistan'ın yönetim şekli Parlamenter demokrasidir. 300 koltuklu Yunan Parlamentosu her dört yılda bir seçilir. Cumhurbaşkanı, Parlamento tarafından beş yıl için seçilir. Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanları atamakla görevlidir; Cumhurbaşkanının yasaları veto etme yetkisi vardır. Cumhurbaşkanı, başbakanın önerdiği kişilerden hükümeti kurar.

1.1.4.2. Ekonomik Yapısı

2020 verilerine göre ülkenin GSYİH (PPP)'sı 323 milyar dolardır. Kişi başına GSYİH (PPP) ise 19.583 dolardır. Ülkenin GSYİH büyüme oranı yüzde 1,87'dir. Ülkenin nüfusu 10,4 milyondur. Ülkede enflasyon oranı yüzde 0,25'dir. Ülkede işsizlik oranı yüzde 17,24'tür. Ülkede istihdam daha çok yüzde 85 gibi bir oranla hizmet sektöründe yoğunlaşmıştır. İstihdamda yüzde 12 ve yüzde 3 gibi oranlarda ikinci sırada sanayi sektörü, üçüncü sırada tarım sektörü yer almaktadır. Ülkede en gelişmiş sektörler turizm ve gemicilik sektörleridir.

1.1.5. İspanya

Doğu ve güneydoğudan Akdeniz, kuzey, kuzeybatı ve güneybatıdan Atlas Okyanusu ile sınır olan ülkenin batısında Portekiz, kuzeyinde Fransa ve mikro bir devlet olan Andorra¹⁰ bulunur. Ülke ayrıca Cebelitarık boğazında bulunan Birleşik Krallık denizaşırı yönetimi olan Cebelitarık ile sınır komşusudur. Yönetimi altındaki Balear, Chatarinas (Akdeniz) ve Kanarya (Atlas Okyanusu) adaları ile Afrika kıyılarındaki Ceuta ve Melilla şehirleri dâhil yüzölçümü 504.783 km² olan İber yarımadasında yer alan bir ülkedir. İspanya AB üyesi bir ülkedir. Ülkenin para birimi Euro'dur.

1.1.5.1. Siyasi Yapısı

İspanya'nın yönetim şekli Parlamenter demokrasiye dayalı monarşidir. General Franco'nun 36 yıllık dikta rejimi 20 Kasım 1975'de Franco'nun ölümüyle sona ermiş ve sonraki kral I. Juan Carlos tahta çıkmıştır. Ülkedeki bütün siyasi partilerin katıldıkları bir seçimin ardından ülkede yeni bir Anayasa hazırlanmış ve 1978 yılında referandum ile halk tarafından kabul edilmiş ve Kral'ın onayıyla yürürlüğe girmiştir. Kral I. Juan Carlos, Haziran 2014'te tahttan vazgeçtiğini açıklamış ve yerine oğlu VI. Felipe tahta geçmiştir. Kralın yetkileri yüksek oranda semboliktir. Asıl yetki Kral'ın atadığı Hükümete aittir. Ancak, Kral, yasama organını feshetme ve Anayasa'da belirtilen koşullarda halkoyuna başvurma gibi yetkileri de vardır.

Hükümet, Anayasaya göre, 350 üyeli Temsilciler Meclisi ve 266 üyeli Senato'dan oluşan Parlamente'ye karşı sorumludur. Meclis üyeleri dört yıllık dönemler için halk tarafından seçilmektedir. Partilerin Mecliste parti grubu oluşturabilmeleri için ise seçimde 5 milletvekili çıkarmaları ya da geçerli oyların en az yüzde 5'ini almaları gerekmektedir.

¹⁰ Çok küçük alan ve nüfusa sahip bağımsız ülkelere mikro devlet denir. 468km²'lik alanı ve 77 bin nüfusu ile Andorra mikro devletlerden biridir.

1.1.5.2. Ekonomik Yapısı

2020 verilerine göre ülkede GSYİH (PPP) 1.393 trilyon dolardır. Ülkede GSYİH büyüme oranı yüzde 2'dir. Nüfusu 46,7 milyon olan ülkede kişi başına düşen GSYİH(PPP) 42.061 dolardır. Ülkede enflasyon oranı yüzde 0,8, işsizlik oranı ise yüzde 14,1'dir. Ülkenin nominal ihracatı 325,4 milyar dolar iken ülkenin nominal ithalatı 363 milyar dolardır. Ülkenin başlıca ticaret ortakları; Fransa, Almanya, Çin, İtalya, Portekiz, İngiltere, ABD, Hollanda'dır. Ülkenin başlıca ihracat kalemleri; Otomobiller, petrol yağları, karayolu taşıtları için parçalar, tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), eşya taşımaya mahsus araçlar, domuz eti, turunçgiller, zeytinyağı ve zeytinyağından elde edilen ürünler, taze üzüm şarabı, tekstil, helikopterler ve uçaklardır. Ülkenin başlıca ithalat kalemleri ise; Ham petrol, otomobiller, karayolu taşıtları için parçalar, tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar, telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar, tekstil, bakır cevherleri ve konsantrelerdir.

1.2. PIIGS ÜLKELERİNDE MALİ YAPI

PIIGS kısaltmasında yer alan 5 ülkenin bu şekilde gruplanmasına neden olan ortak nokta bu ülkelerin mali yapılarında yaşanan benzer sıkıntılardır. Bu mali yapı sıkıntılarının nedeni PIIGS ülkelerinin Maastricht kriterlerini sağlayamamasının sonucudur.

Mali yapı kavramı ise bir ülke ekonomisinde mali piyasalar¹¹ ile kamu kesimi tarafından kullanılan maliye politikaların özelliklerini gösteren yapı olarak tanımlanmaktadır. Ülkelerin mali yapılarını incelerken ülkenin toplam borçlarına, bütçe dengelerine, ödemeler bilançosu gibi değerlerine bakılır.

Bu başlık altında önce Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'ne ve Avrupa Yakınlaşması Antlaşması (Maastricht Kriterleri)'na değinilecek ardından PIIGS

¹¹ Parasal varlık ve hakların alınıp satıldığı her türlü ortamdır. Para piyasası ve sermaye piyasalarının birleşiminden oluşur.

ülkelerinin mali yapıları, borç stoku, bütçe açıkları vb. göstergelerle Maastricht kriterlerine göre incelenecektir.

1.2.1. Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği

Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği, AB üyesi devletlerin ekonomilerini üç aşamada yakınlaşmasını ve nihai olarak birleşmesini amaçlayan yasalar için bir şemsiye terimdir. Bu yasalar Euro bölgesinde yer alan ülkeler ile Euro bölgesi dışı AB üyesi ülkeleri de kapsamaktadır. Üç aşama ile hayata geçirilmiştir. Üçüncü aşamada belirlenen yasaları uygulamaya koyan ülkelere Euro bölgesine katılma hakkı tanınır. Bu üç aşamayı şu şekilde özetleyebiliriz:

Birinci aşamada, ekonomik birlik için iç pazarın oluşturulması, rekabet politikasının güçlendirilmesi, yapısal reformların tamamlanması, koordinasyonun güçlendirilmesi ve izlenmesi, bütçe dengesini sağlamada sorun yaşayan üyelerde bütçe disiplininin sağlanması kararlaştırılmıştır. Parasal birlik için ise sermaye piyasasının liberalleşmesi, para ve döviz kuru politikalarının koordinasyonun güçlendirilmesi, döviz kuru ayarlamalarının sıkça yapılmasının önlenmesi hedeflenmiştir.

İkinci aşamada, ekonomik birlik için birinci aşamadaki politikaların geliştirilmesi ve uygulanması, üyelerin makroekonomik uyumlarının değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Parasal birlik için ise Avrupa Merkez Bankası'nın kurulması kararlaştırılmıştır.

Üçüncü aşamada, ekonomik birlik için kesin bütçe koordinasyon sisteminin sağlanması ve yapısal ve bölgesel politikaların güçlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Parasal birlik için ise Avrupa Merkez Bankasının para politikasından sorumlu olması ve ECU¹²'nin tek para birimi olması kararlaştırılmıştır (Toprak, 2012: 3).

Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği, ekonomi politikalarının AB'ye üye ülkeler içerisinde koordine edilmesini, daha sonrasında ise Maastricht Kriterleri ile getirilen kamu borcu ve bütçe açığı gibi göstergelere mali kurallar getirilmesi sebebiyle maliye politikalarının yakınlaşmasının sağlanmasını, Avrupa Merkez

¹² Avrupa Ekonomik Topluluğunda kullanılan sepet tekniğine dayanan Avrupa Para Birimi idi. Günümüzde yerini Euro'ya bırakmıştır.

Bankası tarafından uygulanan bağımsız bir para politikasını, ortak bir para birimini ve Euro Bölgesi'ni kapsar.

Ekonomik ve Parasal Birliğin temel özelliği, hükümetlerin ekonomi yönetiminde kullandıkları para politikasını, üye devletlerin kullanımından alarak Avrupa Merkez Bankasına devretmesidir. Bu durum ile Avrupa Merkez Bankasının, para politikası araçlarını Euro Alanı ülkelerinin menfaatine uygun olarak kullanması amaçlanmaktadır. Böylelikle birlik içinde dengeli ve sürdürebilir bir büyüme yakalanabilecektir.

1.2.2. Avrupa Yakınlaşması Antlaşması (Maastricht Kriterleri)

AB içinde parasal ve ekonomik bir birlik oluşturmak hedefiyle, topluluğa üye ülkelerin ekonomileri arasındaki farklılıkları olabildiğince azaltmak hedefiyle, Avrupa Yakınlaşması Antlaşmasında belirli ekonomik kriterler belirlenmiş ve bu kriterlere uyulmaması durumunda üye ülkelere karşı uygulanacak yaptırımlar oluşturulmuştur. 1991 yılı Aralık ayında AB'ye üye olan on iki ülkenin devlet başkanlarınca Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan ve 1 Ocak 1993 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren kriterler, bu tarihten sonra da AB'ye üye olmak isteyen ülkeler için de yerine getirilmesi gereken bir ekonomik kurallar serisi olarak belirlenmiştir (Engin ve Yeşiltepe, 2009: 16). Bu anlaşmada belirlenen kriterler antlaşmanın imzalandığı Maastricht kenti ile anılmaya başlanmış ve bu kriterlere Maastricht Kriterleri denilmiştir. Maastricht kriterlerinin temel amacı topluluğa üye olmak isteyen ülkelerde bütçe dengesini ve fiyat istikrarını sağlamak amacıyla maliye politikası ve para politikasının kurallar çerçevesinde belli bir oranda sınırlanması demektir. Bu iki temel sınırlamanın asıl nedeni topluluk içerisinde bütçe dengesini ve fiyat istikrarını sağlamaktır. AB'ye aday ülke statüsünde yer alan ülkelerin adaylık müzakereleri yürütülürken ekonomik kriterleri sağlayabilmeleri de ilerleme raporları ile takip edilmektedir (Engin ve Yeşiltepe, 2009: 16). Maastricht kriterleri beş adet ekonomik kriterden oluşmaktadır. Bu kriterler şunlardır;

- Toplulukta en düşük enflasyona sahip (en iyi performans gösteren) üç ülkenin yıllık enflasyon oranları ortalaması ile ilgili üye ülke enflasyon oranı arasındaki fark 1,5 puanı geçmemelidir.

- Üye ülke devlet borçlarının GSYİH'sına oranı yüzde 60'ı geçmemelidir.
- Üye ülke bütçe açığının GSYİH'sına oranı yüzde 3'ü geçmemelidir.
- Herhangi bir üye ülkede uygulanan uzun vadeli faiz oranları 12 aylık dönem itibariyle, fiyat istikrarı alanında en iyi performans gösteren 3 ülkenin faiz oranını 2 puandan fazla aşmamalıdır.
- Son iki yıl itibariyle üye ülke parası diğer bir üye ülke parası karşısında devalüe edilmemiş olmalıdır.

Bu kriterlerden borç yükü¹³ ve bütçe açığı kriterleri mali yapı ile ilgili, enflasyon, faiz ve para politikası kriterleri ekonomik yapı ile ilgili kriterlerdir.

Maastricht kriterlerinin ana hedefi; kriterleri yerine getirerek AB'ye katılan üye ülkelerin, kriterleri yerine getirmenin sonucunda düşük enflasyon ve istikrarlı bir büyüme sağlamalarını ve böylece tahmin edilebilen, güven veren ve uzun vadeli vizyon ve hedefler doğrultusunda plan, program ve yatırım yapabilmelerini sağlamak. Avrupa Parasal Birliği öncesinde içeriye dönük ve kısa vadeli plan yapabilen ülkeler, yeni ortak para birimi Euro ile dışarıya daha dönük, yeni fırsatları araştıran ve uygulamaya geçiren, daha güçlü ve büyük bir pazar için geleceğe yönelik planlama yapabilen, yenilikçi ve günceli takip edebilen ülkeler olacaktır. AB üyesi ülkelerin ortak para birliğini sağlayabilmeleri için sosyal ve ekonomik yönden çokça reformlar yaptıkları görülmektedir. Böyle bir bütünleşme için gösterilen disiplinli ve istikrarlı politikaların asıl amacı olan ortak para birimi Euro, Avrupa nezdinde ortak pazarın işleyişini daha da etkinleştirecektir (Özbay, 1997: 3).

1.2.3. Portekiz'de Mali Yapı

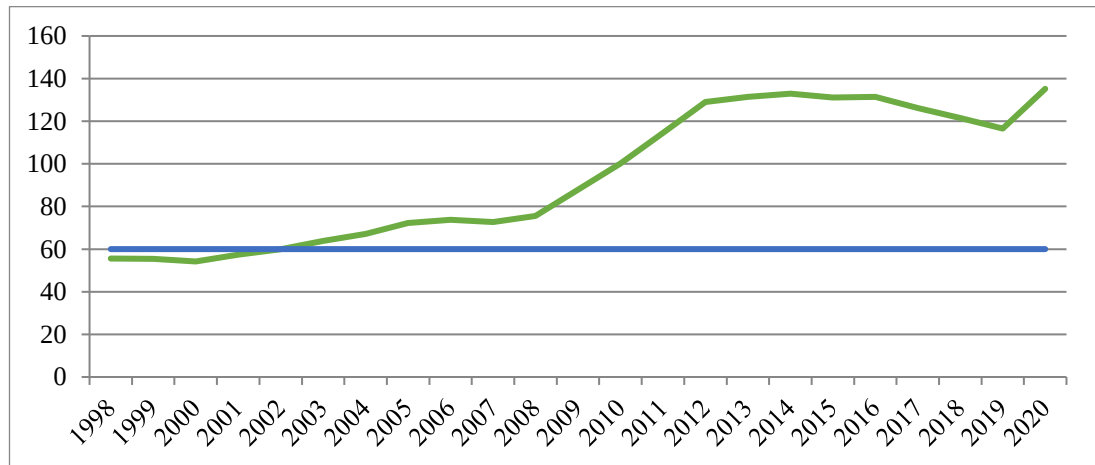
Ekonomik ve Parasal Birliğin ilk kurulduğu tarih olan 1998 yılından ve Euro'nun bir para birimi olarak kullanmaya başlandığı 2000 yılından bu yana Portekiz, en başından günümüze kadar Ekonomik ve Parasal Birlik içinde yer almakta, ayrıca Euro para birimini de 2000 yılından günümüze kadar kullanmaktadır. Portekiz'de meydana gelen mali yapı sorunları ülkenin Ekonomik ve Parasal Birliğe dahil olmasından sonra diğer birlik ülkelerinden düşük faizle alınan borçlar sebebi ile

¹³ Borç Stoku/GSYİH ile elde edilen değerdir. Ülkenin borcunun ülkenin GSYİH'sına getirdiği ek yükümlülüğü gösterir.

meydana gelmiştir. Portekiz bankaları, verdikleri krediler ile tüketicilerin konuta olan talebinin artmasına ayrıca bu krediler düşük faiz ile verildiği için tüketicilerin kolayca mali kaynaklara erişebilmesine böylece ülkede iç talebin olağanüstü seviyede artmasına sebep olmuşlardır. Tüm bu durumlar sonucu Portekiz, 2001 yılında Maastricht kriterlerinde belirlenen mali yapı kriterlerinin aşan ilk Ekonomik ve Parasal Birlik ülkesi olmuştur. Ülkede iç talebin artmasıyla birlikte enflasyon artmış ve ülkede durgunluk söz konusu olmuştur. Ayrıca kamu tahvillerinin getirisinin artması ile birlikte ülkenin risk görünümü artmış, yabancı yatırımcılar ülkeden uzaklaşmıştır. Portekiz’de yaşanan bu gelişmeler ülkede büyüme sorunu meydana getirmiştir (Bryson 2011: 4). Portekiz Ekonomik ve Parasal Birliğe girdiği yıl olan 1998 yılında yüzde 4,8 büyürken, izleyen yıllarda bu oran düşmüş ve 2003 yılında yüzde -0,9 büyüme oranına ulaşmıştır. Portekiz hükümeti bu yaşanan sorunlar üzerine, çözüm için istikrar programı sunmasına rağmen programın parlamentoda ret edilmesi sonucu ülke ekonomisi olumsuz etkilenmiş ve Portekiz’in kredi notu uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları tarafından düşürülmüştür.

Bu durum sonrası hükümet AB ve IMF ile mali yardımlar için görüşmelere başlamıştır.

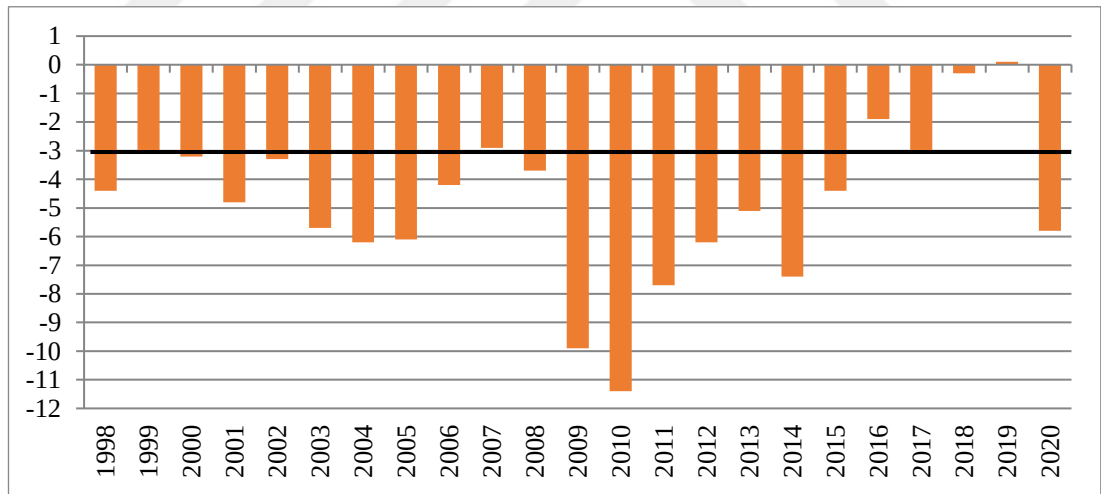
Şekil 1: Portekiz’de Borç Stokunun 1998 - 2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.12.2020).

Oluşturulan şekilde Portekiz’e ait borç yükü değerleri yıllık bazda görülmektedir. Şekle bakıldığında Portekiz’de dikkat çeken husus başlangıçta Ekonomik ve Parasal Birliğe girerken yüzde 60 olarak belirtilen borç yükü kriterini sınırdan sağlayan bir ülke olmasıdır. Ülkenin mali performansı konusunda başlangıçta Portekiz’in ekonomik sorunlarla karşılaşabilecek bir ülke olarak değerlendirilmesi bu yönüyle muhtemeldir. Fakat ilerleyen süreç ele alındığında Portekiz’de borç yükü sorununun iyice arttığı ve bu bağlamda 2008 Küresel Krizin etkisine uğradığı ve çok ciddi yükselmelerle yüzde 60 olması gereken kriterin iki katına çıktığı görülmektedir. Portekiz 2011 Avrupa borç krizi sonrasında gelen uyarılar ile mali konsolidasyon¹⁴ tedbirlerine bağlı olarak daraltıcı politikalarla kendi mali yapısında değişimler yapmış olmasına rağmen yeteri kadar azalma gösteremeyen borç yükü 2020 yılında başlayan Covid-19 pandemisiyle daha kötüleşmiş ve yüzde 60 kriterinden daha da uzaklaşmıştır.

Şekil 2: Portekiz’de 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Açığının Oransal olarak Gösterimi

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.12.2020).

¹⁴ Devlet borçlarını ve bütçe açıklarını azaltmayı amaçlayan politikalardır. Genellikle daraltıcı maliye politikaları uygulanır.

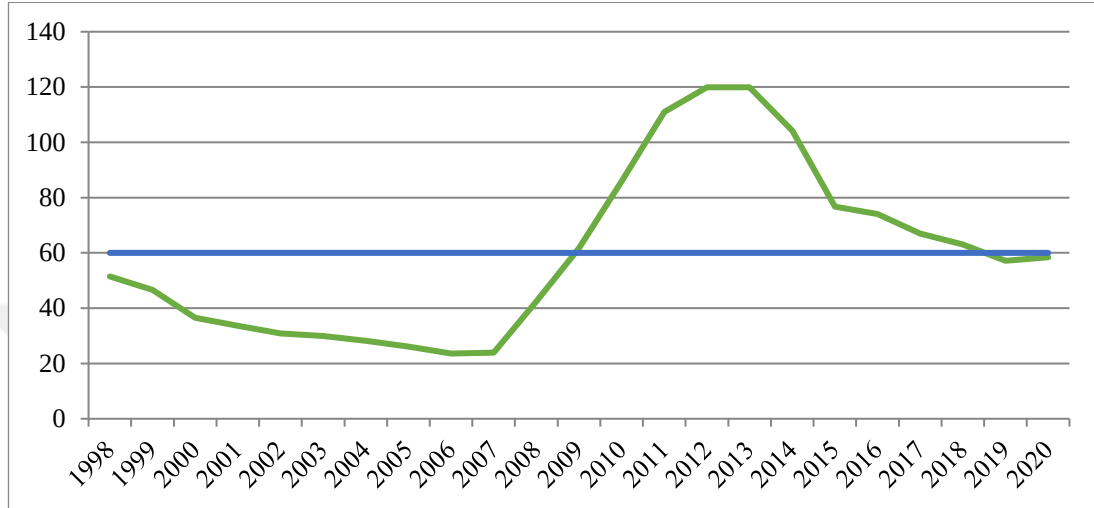
Şekli incelediğimizde Portekiz’de bütçe açıkları dalgalı bir biçimde seyrettiğini söyleyebiliriz. 1998 yılından itibaren ülkede 2007 yılı hariç Maastricht kriterlerinde belirtilen yüzde 3’lük kriter aşılmış, 2008 Küresel Krizi ile birlikte bütçe açıkları yüksek seviyelere ulaşmıştır. Son yıllarda iyi mali planlama ve alınan tedbirler neticesinde Portekiz’de bütçe açıkları azalmış, 2016 yılında yüzde 3’lük kriter karşılanmış ve 2019 yılında Portekiz bütçesi uzun yıllar sonra ilk defa bütçe fazlası vermiş fakat 2020 yılında başlayan Covid-19 pandemisi ile bütçe açığı ciddi bir biçimde artmış ve yüzde 3 kriterini aşmıştır.

1.2.4. İrlanda’da Mali Yapı

İrlanda 1973’te AB’ye üye olmuş ve 1999 yılında Euro bölgesine dahil olmuştur. İrlanda 1990’lı yıllarda ekonomik mucizesini gerçekleştirmiştir. Bu dönemde kamu harcamalarında ciddi kesintilere gidilmesi, gereksiz harcamaların azaltılması ve vergi oranlarının azaltılması İrlanda ekonomisine çok ciddi faydalar sağlamıştır. Ayrıca İrlanda AB tarafından sağlanan hibeler ve düşük faizli kredileri, uzun vadeli yatırımlarda değerlendirerek 1995-2007 yılları arasında istikrarlı bir büyüme sağlamıştır (Whelan, 2013: 2). İrlanda’nın istikrarlı büyüdüğü bu dönemde ülkeye “Kelt Kaplanı” ismi verilmiştir. Bu dönemde yüksek büyüme oranlarının yanı sıra işsizlik oranları yüzde 4 gibi seviyelere gerilemiştir. Ancak 2002 yılından itibaren işgücü verimliliği artış oranları azalmış, ülke GSYİH artışları konut piyasasına bağlı olarak artmaya başlamıştır. Ancak 2008 Küresel Krizinden itibaren yüksek seviyelere varan konut fiyatlarında düşüş yaşanmış ve spekülatif konut balonu patlamıştır. Bu durum İrlanda’da reel üretimin azaltmasına sebep olmuş ve milli gelirde düşüş yaratarak ülkede bir borç krizine neden olmuştur (Özcan, 2008: 10). İrlanda’yı borç krizine sürükleyen temel sebep, özel sektörde yaşanan borçlanma artışlarıdır. Bankaların kredileri iptal etmesi sonrasında ödenemeyen borçlarda olağanüstü şekilde artış yaşanması borç krizinin temel noktası olmuştur. Hükümet bankacılık sistemini kurtarmak için iki yıl için 440 milyar Euro tutarında bir mevduata garanti vermiştir. Hükümetin uyguladığı bu politika ise özel kesim borçlarını azaltmış fakat kamu kesimi borçlarının artmasına neden olmuştur (Semmler ve Semmler, 2013: 4). Ayrıca konut

fiyatlarında düşüş de kredi verme maliyetlerini artırmış ve yatırım yapacak firmaların mali kaynağa ulaşmasını zorlaştırmıştır.

Şekil 3: İrlanda’da Borç Stokunun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı

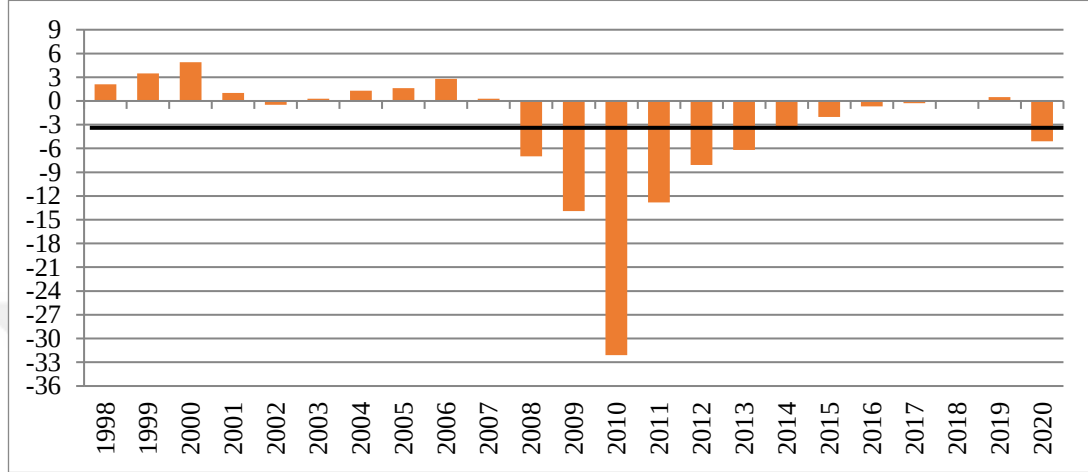
Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.12.2020).

Şekil incelendiğinde İrlanda'nın ekonomik mucizesini yaşadığı yıllarda borç yükünün Maastricht Kriterlerinde belirtilen yüzde 60'lık oranın aşağısındadır. 2008 Küresel Krizi sonrası 2009 yılında ülke ekonomisi yüzde 11 oranında küçülmüştür ve borç yükü artış göstererek yüzde 60'lık oranı aşmıştır. Bu durum ülkenin borçlarının ödenemez duruma geldiğinin göstergesidir. Kamu borçlarında ve bütçe açıklarında yaşanan artış ülkede vergilerin artmasına yol açmış, bu durum İrlanda'yı cazip ülke durumundan çıkarmıştır. Ekonomide yaşanan olumsuzluklar üzerine İrlanda AB ve IMF ile mali yardımlar için görüşmelere başlamıştır.

AB ve IMF ile yapılan görüşmeler sonucunda 67,5 milyar Euro'luk finansal yardım elde eden İrlanda, karşılığında daraltıcı maliye politikalar izleyerek kamu borç yükünün azaltılması ve bütçe dengesinin sağlanması hedeflemiştir. Bu politikalar sonucunda halk bu duruma alışmış fakat krize sebep olan bankalar aleyhine hükümet tarafından bir soruşturma açılmaması halkın öfkesini daha da artırmıştır (DeutscheWelle, 2013). 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi ise ülkenin borç

yükünde az bir artışa sebep olmuş fakat ülke yüzde 60 kriterinin altında kalmayı başarmıştır.

Şekil 4: İrlanda’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.12.2020).

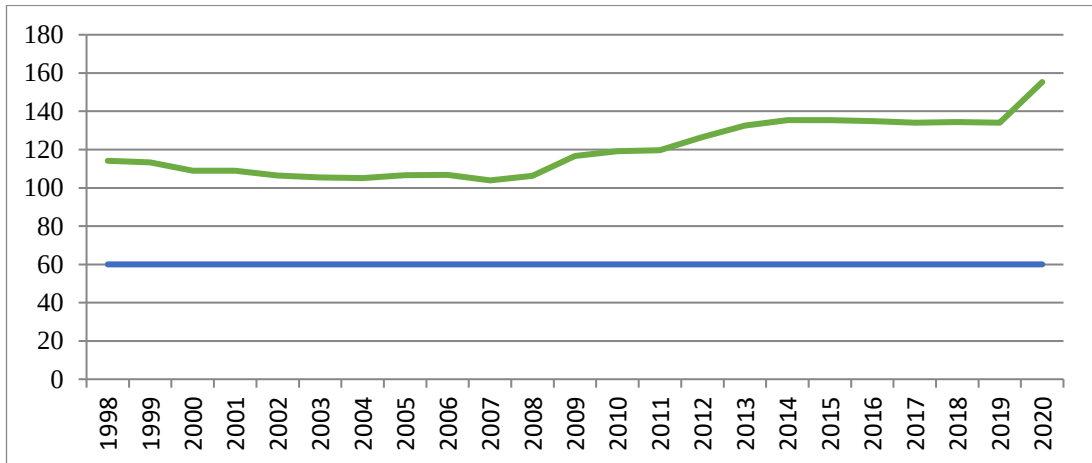
Şekil incelendiğinde İrlanda’nın ekonomik mucizesinin gerçekleştiği yıllarda Maastricht Kriterlerinde belirtilen yüzde 3’lük değer sağlanmıştır. 2008 Küresel krizi sonrası ülke bütçesi açık vermeye başlamış, yüzde 3’lük kriter aşılmış ve 2010 yılında ise yüzde -32,1 ile bütçe açığı rekor düzeye ulaşmıştır. Son yıllarda uygulanan mali ve parasal politikalar ve alınan önlemler sonucu bütçe açığı azaltılmış, yüzde 3’lük kriter sağlanmıştır. 2018 ile 2019 yıllarında ise bütçe fazla vermiştir. 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi ise ülkenin bütçe açığını olumsuz etkilemiş ve yüzde -5,1 ile yüzde 3 kriteri aşılmıştır.

1.2.5. İtalya’da Mali Yapı

İtalya, AB içinde Almanya ve Fransa’dan sonra en büyük ekonomiye sahip olan ülkedir. Fakat bu ülkede de ciddi bir borç sorunu vardır. İtalya Ekonomik ve Parasal Birliğe dâhil olmak için gerekli olan Maastricht Kriterlerinde belirtilen borç yükü ve bütçe dengesi kriterlerini sağlamamasına rağmen üyeliğe kabul edilmiştir

(Taştan, 2013). Hükümet ayrıca bu kriterleri Birliğe üye olduktan sonra yerine getirme konusunda gerekli çabayı göstermemiş ve gerekli reformları yapmamıştır. Hükümet bunların yerine birliğe üye olduktan sonra düşük faizli kredilerden faydalanmış fakat bu alınan kredileri uzun vadeli yatırımlarda kullanmamıştır. İtalya’da 2008 Küresel Krizin sonrası yaşanan borç krizine sebep olan gelişmeler, 1990’lı yıllardan beri bozulan ve artış yaşanan bütçe açıkları ile sürekli artan borç yükü artışlarıdır. Ayrıca hükümetin vergi konularını ve oranlarını sürekli artırmaya dayalı politikası da ülke de iktisadi faaliyetin hacmini daraltmıştır (Balcerowicz ve diğerleri, 2013: 13-14). İtalya borç krizi ile başa çıkmak için iki adet istikrar paketi uygulamaya koymuştur. Bu paketlerle kamu harcamalarında kesintilere gidilmiş, vergi oranlarında artışlar yapılmıştır. (Healy ve diğerleri, 2013- 27-28). İtalyan hükümeti ayrıca özelleştirme yolu ile 40 milyon Euro tutarında gelir elde etmiştir. Fakat bütün bu tedbirler İtalya’da mali yapının düzelmesini sağlayamamıştır. Özellikle günümüzde borç yükü sorunları devam etmektedir. Bu durumun asıl nedeni İtalya’nın tedbirler almasına rağmen radikal ekonomik ve sosyal reformları yeterince gerçekleştirememesidir (Erber, 2011: 337).

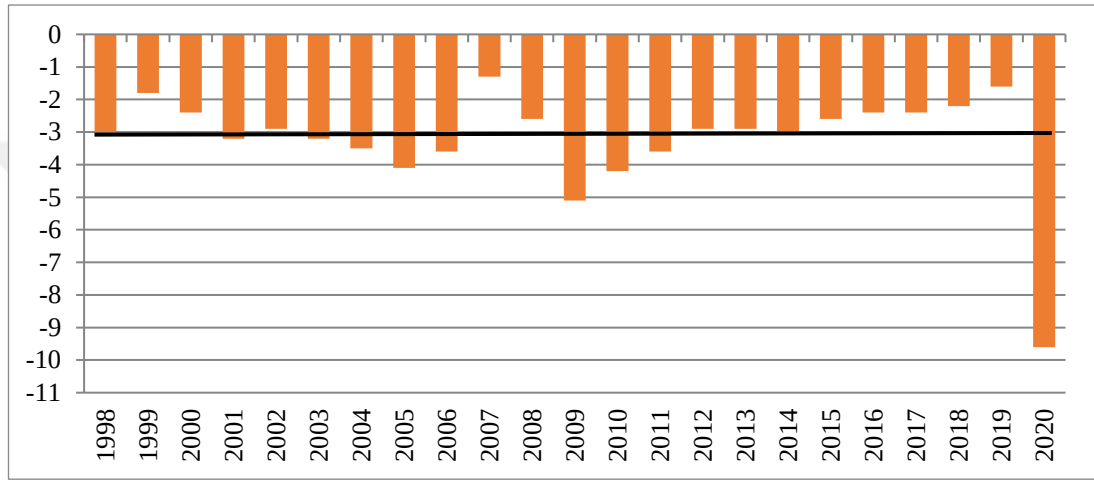
Şekil 5: İtalya’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.12.2020).

Şekle göre İtalya’da borç yükü yüzde 100’ün altına hiç düşmemiştir. 2008 Küresel Krizinden sonra borç yükü artış göstermiş 2014 yılında ise yüzde 135,4 ile rekor düzeye ulaşmış ve alınan mali tedbirler beklenen etkiye verememiş ve borç yükü oranı 2019 yılında yüzde 134,7 olmuştur. 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi ise ülkenin borç yükünü artırarak yüzde 155,3 düzeyine gelmesine sebep olmuştur.

Şekil 6: İtalya’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi

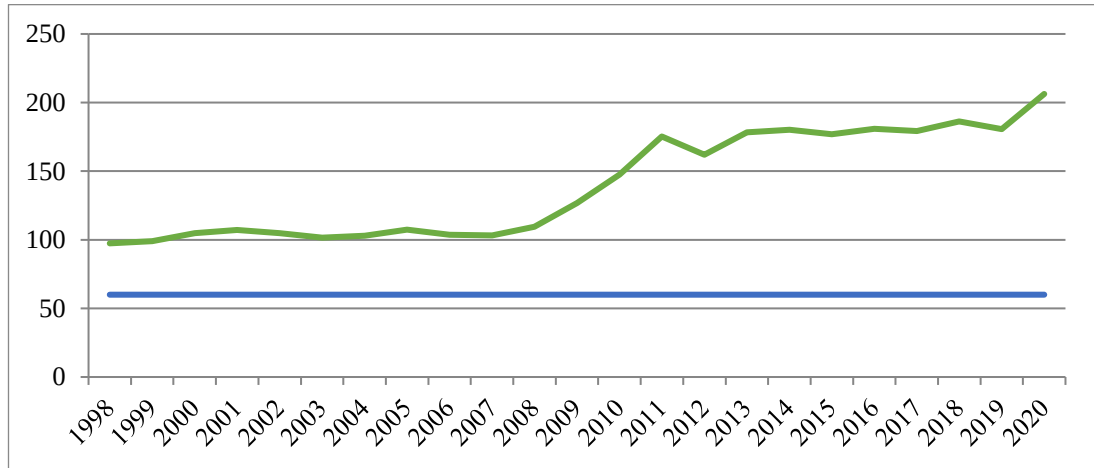
Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.12.2020).

Şekli incelediğimizde İtalya’da bütçe açıkları hep var olmuş fakat Maastricht kriterlerinde belirtilen yüzde 3’lük kriter düzeylerinde dalgalanmıştır. 2008 Küresel Krizi sonrasında bütçe açıkları artış gösterse de alınan mali tedbirler sonucunda sonraki yıllarda azalma göstermiş, 2014 sonrasında ise yüzde 3’lük kriter sağlanmış ve aşırı borç durumundan kurtulmuştur. Fakat açığın azalmasının temel kaynağı milli gelirden meydana gelen azalmaların ithalata yansması ve ithalatın küçülmesidir. 2020 Covid-19 Pandemisini ağır bir süreç ile geçiren İtalya’da bütçe açığı çok fazla artarak yüzde -9,6 seviyesine ulaşmış ve yüzde 3 kriterini aşmıştır.

1.2.6. Yunanistan’da Mali Yapı

Yunanistan Ekonomik ve Parasal Birliğe ilk giren ülkelerden biridir. Yunanistan ekonomisi Ekonomik ve Parasal Birliğe girdiğinden beri bütçe dengesi sorunları ve borç yükü fazlalığı, kamu kesimindeki fazla büyüklük ve özel sektörde yabancılarla rekabet edilememesi gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Ayrıca ülkenin Birliğe girdikten sonra gerçekleştirilmesi gereken yapısal reformları bir türlü gerçekleştirmemesi ve Birlik içinden aldığı düşük faizli kredileri uzun vadeli yatırımlarda kullanmaması bu sorunları artırmıştır. Ülkede 2000 yılında 150 milyar Euro seviyesinde olan ülkenin kamu borç stoku ilerleyen yıllarda artış göstermiş ve 2009 yılında borç stoku 300 milyar Euro seviyesine ulaşmıştır. Kamu borç stoku artmasına rağmen kamu gelirlerinde yeterince artış sağlanamamıştır. Tüm bu sorunlara ek olarak 2008 Küresel Krizi ile birlikte ülkede turizm gelirleri azalmış, bu durum ülkede döviz kaynakları azalmasına yol açmıştır. Ayrıca gemi taşımacılığı sektöründe de büyük düşüşler yaşanmıştır. Tüm bu durumlar sonucunda hükümet istikrar programı uygulamaya koymuş olmasına rağmen sorunlar çözilemeyince Yunan hükümeti AB ve IMF ile mali yardım için görüşmelere başlamıştır.

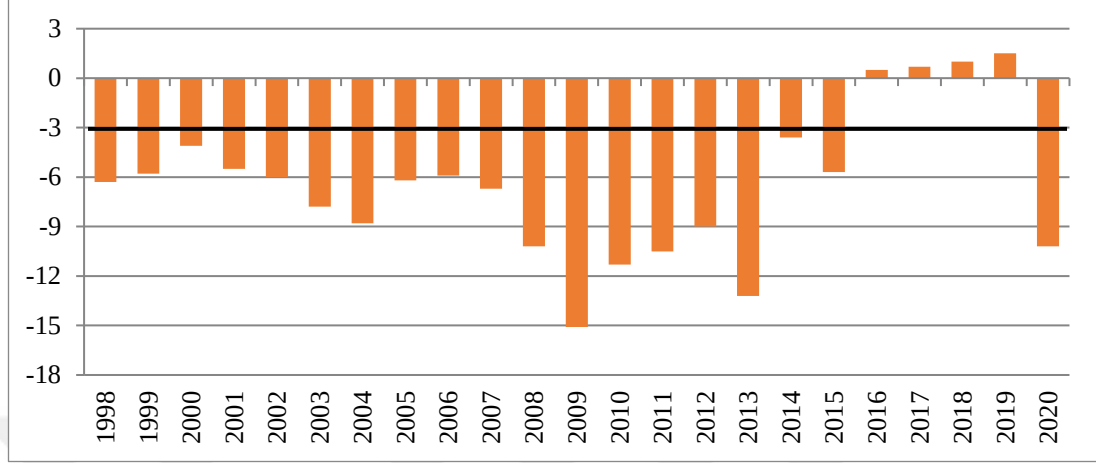
Şekil 7: Yunanistan’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.12.2020).

Bu durumların sonucu şekilde de görülmektedir. Şekli incelediğimizde Yunanistan'da borç yükü birliğe girdiğinden beri hep yüksek seyretmiş, Maastricht Kriterlerinde belirtilen yüzde 60'lık kriterin hep üzerinde kalmıştır. 2008 Küresel Krizini dolayısıyla ülkede borç yükü yüzde 180 seviyesine çıkmış, bu durum borç krizine dönüşmüştür. Bunun asıl nedeni 2009 yılında yapılan seçimle iktidara gelen partinin daha önce oynanmış rakamların gerçeklerini yayınlamasıyla ortaya çıkmıştır. Bu durum uluslararası sermayenin Yunanistan'a olan güveni sarsmış ve ülke içindeki yabancı sermaye hızla başka ülkelere kaymıştır. Hükümet bu durumdan sonra AB ve IMF ile bir takım görüşmeler gerçekleştirmiş, bu görüşmeler sonucunda mali yardım almıştır. Bu alınan yardımlar ile ülkenin borçları ödenmiştir. Ayrıca sağlanan yardımlar karşısında AB ve IMF'in Yunanistan'dan istediği reformlar sonucunda ülkede daraltıcı maliye politikaları uygulanmıştır. Bu politikalar içinde; vergi oranlarının yükseltilmesi, özelleştirmeler, sosyal yardımlarda azalma, asgari ücretin azaltılması vb. önlemler bulunmaktadır (Hurma, 2013: 24). Bu kriz dolayısıyla Yunanistan'ın Euro Bölgesinden ayrılması amacı güden Grexit tanımlaması akademik çevrelerce kullanılmaya başlanmıştır. Grexit ülkenin borçlarını ödemesini kolaylaştırmak amacıyla devalüasyon yapmasını sağlamak için ülkenin geçici olarak Euro Bölgesinden ayrılmasını ve ülkenin eski para birimi olan Drachma'ya geri dönmesini ifade etmektedir. Günümüzde bu kısaltma resmi çevrelerce kullanılmamış olup, sadece akademik alan ile sınırlı kalmıştır. Ayrıca 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi borç yükünü olumsuz etkilemiş ve borç yükü yüzde 206,3 düzeyine gelerek rekor kırmıştır.

Şekil 8: Yunanistan’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.12.2020).

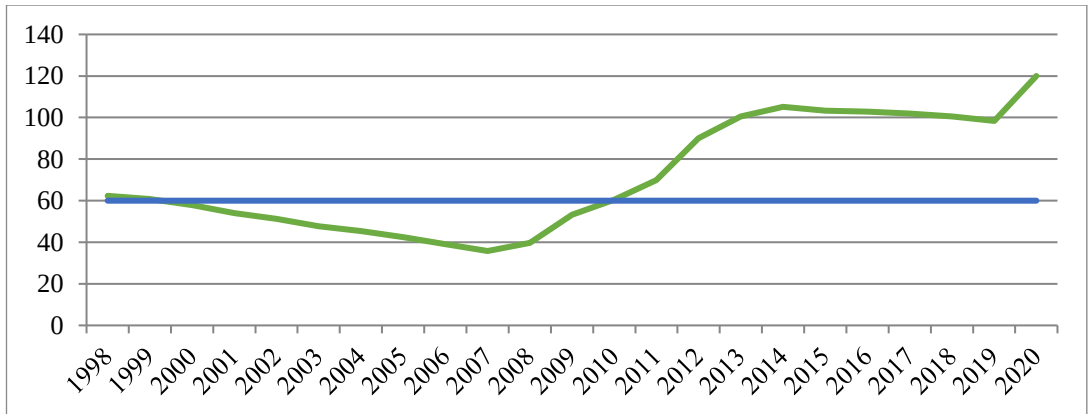
Şekli incelediğimizde ise 2008 Küresel Krizi sonrası bütçe açıkları artış göstermiş, yüzde -15,1 ile rekor düzeye ulaşmıştır. Kurumların Yunan Hükümetinden yapmasını istediği reformlar sonrası bütçe açıkları azalmış, Maastricht kriterlerinde belirtilen yüzde 3'lük oran sağlanmış, 2016 yılı itibarı ile Yunanistan bütçe fazlası vermeye başlamıştır. Ancak Yunanistan'ın bütçe fazlası vermesinin nedeni reformlar değil, milli gelirdeki düşüşlerin ithalata etki etmesi ve ithalatı azaltmasıdır. Ülkede alınan kısıtlayıcı önlemler sonrasında işsizlik artmış, yüzde 17,24 seviyesine ulaşmıştır. Ayrıca bütçe fazlası verilmesine karşın, borç yükü azalmamış ve 2019 yılında borç yükü yüzde 180,5 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi ve Yunanistan'ın Doğu Akdeniz Krizi nedeniyle savunma harcamalarını rekor düzeyde artırma kararı alması ile ülkede bütçe açığı tekrar artmış, yüzde -10,2 ile yüzde 3 kriterini tekrar aşmıştır.

1.2.7. İspanya'da Mali Yapı

İspanya ekonomik büyüklük bakımından dünyanın en büyük on dördüncü ekonomisidir. İspanya Ekonomik ve Parasal Birliğe katılan ilk ülkelerden biridir.

İspanya Birliğe katıldığı yıldan 2008 Küresel Krizine kadar Maastricht kriterlerinde belirlenen mali yapı kriterlerini sağlamıştır. Ülkede zaman içinde alınan düşük faizli krediler sayesinde inşaat sektörü yüksek seviyelerde büyümüştür. Turizm ülkesi olan İspanya’da AB içinden alınan göçler sayesinde konut fiyatlarında olağanüstü seviyede artış yaşanmış ve ülkede konut balonu oluşmuştur. 2008 Küresel Krizi ile konut balonu patlamış, kredi geri ödemeleri azalmış bu durum sonucunda konut sektörü krizin içine girmiş ve kaynak bulmak zorlaşmıştır. Bu durum konut fiyatlarının düşmesiyle sonuçlanmıştır. 2008 Küresel Krizi sonrası geri ödenmeyen krediler, bankaların büyük zarara girmesine yol açmıştır. Bunun sonucunda İspanya’nın reel kamu borç stoku yüzde 75 oranında artmıştır. Bu durum sonrası hükümet mali yardımları devreye sokmuş fakat bu yardımlar beklenen etkiyi yaratamamış, kriz çözölememiştir. İspanya hükümeti bunun üzerine AB ve IMF ile görüşmeler başlamış ve görüşmeler sonucu bu kurumlardan toplam yaklaşık 100 milyar Euro mali yardım almıştır (Güngör, 2017: 269). Bunun karşılığında hükümet daraltıcı maliye politikalarına başvurmuştur. Bu politikalar şöyle sıralanabilir; kamu cari harcamalarının azaltılması, transfer harcamalarının azaltılması, kamuda personel azaltmalar, çalışma saatlerinin uzatılması, yardımların azaltılması ve vergi oranlarının yükseltilmesi. Bu politikalar bütçe dengesinin düzelmesine yardımcı olmuş fakat borç yükündeki azalma sınırlı kalmıştır.

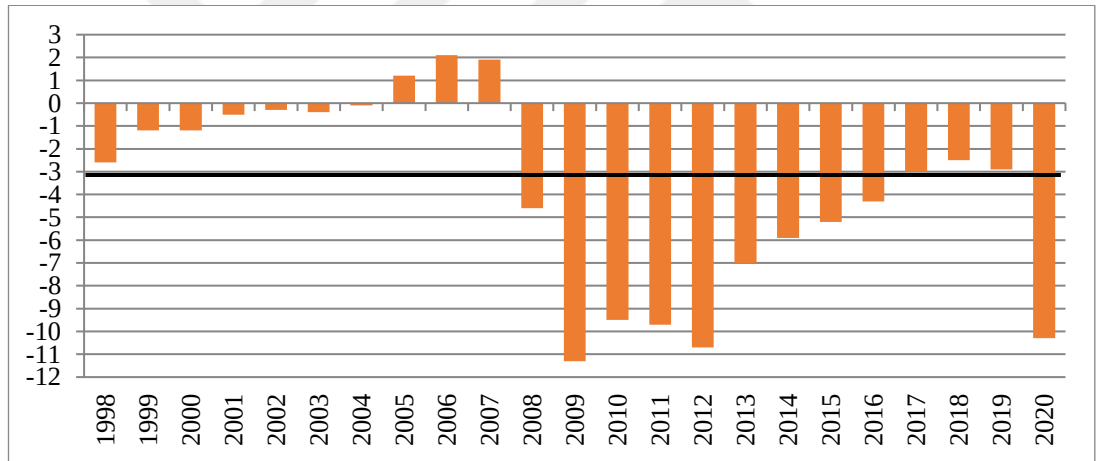
Şekil 9: İspanya’da Borç Stoku’nun 1998-2020 Yılları İçerisinde GSYİH’e Oranı

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.12.2020).

Şekil incelendiğinde İspanya’da 2000 yıllarının başından itibaren borç yükü yüzde 60 seviyelerinden aşağı yönlü seyir göstermiştir. Bu durum Maastricht kriterlerinde belirtilen yüzde 60’lık oranın sağlandığını gösterir. 2008 Küresel Krizi sonrası İspanya’da mali sorunlar artmış, borç yükü artış göstermiş ve 2014 yılı itibariyle borç yükü yüzde 100,4 gibi bir seviye ile rekor düzeye ulaşmıştır. Bu durum ayrıca yüzde 60’lık kriterin aşıldığını göstermektedir. Ayrıca alınan mali sıkılaştırma önlemlerinin borç yükünü azaltmadığı da görülmektedir. İspanya’da alınan tedbirler sonrası artan büyüme oranları, uluslararası piyasalarda ülkeye duyulan güvenin artması ve ülke içinde gelişen sektörler sonucunda ülke toparlanmaya başlamıştır. Ancak 2020 yılında başlayan Covid-19 Pandemisi ülkeyi derinden etkilemiş ve ülkenin borç yükü tekrar artarak yüzde 120 seviyesine gelerek rekor kırmıştır.

Şekil 10: İspanya’da 1998-2020 Yılları Arasında Bütçe Dengesinin Oransal olarak Gösterimi

Kaynak: ec.europa.eu/eurostat/databrowser EUROSTAT verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.12.2020).

Şekil incelendiğinde ise İspanya’da bütçe dengesi Ekonomik ve Parasal Birliğe girmesinden itibaren açık vermiş fakat Maastricht Kriterlerinde belirtilen yüzde 3’lük dilimi aşmamıştır. 2008 Küresel Kriz sonrası bütçe yüzde -11,3 gibi bir düzeyle açık vermiş ve yüzde 3 kriteri aşılmıştır. 2017 yılından itibaren daha önce yapılan tüm mali ve yapısal reformların başarısı ile ülke yüzde 3 kriterini sağlamıştır. Fakat 2020 Covid-19 Pandemisi ülkeyi olumsuz etkileyerek bütçe açığının tekrar artmasına sebep olmuş ve bütçe açığı yüzde -10,3 ile yüzde 3 kriterini tekrar aşmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESELLEŞME, BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞME

EĞİLİMLERİNİN AB VE PIIGS ÜLKELERİNE YANSIMALARI

Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri, ikinci dünya savaşı sonrası liberalleşmenin etkisiyle artış göstermiştir. Bu eğilimlerin artması önce kalıcı barışın sağlanması amacıyla küresel kuruluşların ortaya çıkmasıyla başlamış fakat ülkeler kendi aralarında iş birliği fırsatlarının iki ülke yararına olması farkındalığıyla yeni iş birliği alanları geliştirilmiştir. Bu iş birliği önceleri ekonomik antlaşmalarla vücut bulmuş daha sonra mali, sosyal, hukuki, diplomatik gibi iş birliği antlaşmaları ile derinleşmiştir. Küreselleşmeyle tüm dünya iş birliği içine giderken, bölgeselleşme ile ülkeler, bulundukları bölgelerdeki ülkelerle iş birliği içine gitmişlerdir. Ayrıca demokratikleşmenin yaygınlaşmasıyla hizmette yerellik ilkesi zamanla önem kazanmış ve bu durum yerelleşmenin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bölgeselleşmenin dünyada en önemli örneği AB'dir. AB önceleri ekonomik bir birlik olarak ortaya çıkmış fakat daha sonra ülkeler arasında hukuki, diplomatik, sosyal alanlarda iş birliği yapılmış ve birlik günümüzdeki halini almıştır. Birlik ayrıca bütünleşirken demokratikleşme amacıyla yerelleşmiştir. Yerelleşme birlik içinde birtakım düzenlemelere tabiidir. Bu düzenlemeler ile birlik içindeki bütünlüğün bozulmaması ve yerelleşmenin etkin bir şekilde sağlanması amaçlanmıştır. Birlik ülkeleri ayrıca bölgeselleşip, yerelleşirken Birlik tarafından sağlanan bazı mali kaynaklardan yararlanmaktadır.

PIIGS ülkeleri AB içindeki bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlerinden etkilenmiştir. Bu ülkeler birliğin kurduğu kurallara uyarak kendi idari yapılarını yeniden düzenlemişlerdir. PIIGS ülkelerinin bölgesel kalkınma fonlarından yararlanmasını incelemek için bu ülkelerin idari yapılarını bilmek önem arz etmektedir.

Bu sebepler neticesiyle, bu bölümde önce küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme kavramlarının tanımları yapılacak, sonrasında AB'nin tarihi, AB'de bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri, AB fonları ve Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı incelenecek daha sonra PIIGS ülkelerinde bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri incelenecektir.

2.1. KÜRESELLEŞME, BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞMENİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri günümüzde tüm dünyaya yayılmış eğilimlerdir. Bu eğilimler, özellikle küreselleşme, tüm dünyada egemenken, bölgeselleşme ve yerelleşme AB gibi entegrasyonlar ile ortaya çıkmaktadır. Literatürde bu üç kavramın birbiri ile olan ilişkileri üzerinden çeşitli değerlendirmeler yapılmakta, bazı değerlendirmelerde bu üç kavramın birbirine destek olduğu argümanlar öne sürülürken, diğer değerlendirmelerde bu üç kavramın birbirine engel olduğu argümanları ileri sürülmektedir. AB bölgesel entegrasyonlardan en önemlisidir fakat bu çeşit bölgeselleşmelerde Birliğin kendisi olduğu gibi Birlik içindeki bölgeselleşmeden de söz edilebilir.

Bu başlık altında küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme kavramlarının tanımları yapılacak, bu kavramların boyutları ele alınarak bu kavramlar için öne çıkan örnek aktörler verilecektir. Daha sonra ise bu kavramların birbirleri ile etkileşimleri incelenecek ve bu kavramlar pozitif ve negatif yönüyle ele alınacaktır.

2.1.1. Küreselleşme

Küreselleşme, ekonomik, siyasi, toplumsal, kültürel, teknolojik vb. alanlarda yaşanan gelişmeler karşısında milletler ve ülkeler arası iletişim ve etkileşimin artması olarak tanımlanabilir. Küreselleşme, yerel-evrensel bir boyutta ilerleyen bir dinamik süreci ifade etmektedir. Bununla beraber ayrıca toplumlar arası ilişkileri ifade eden küreselleşme, bu sebeple ekonomik, politik, teknolojik, çevresel ve kültürel boyutlara sahiptir. Günümüzde küreselleşme ayrıca birçok aktöre sahiptir. Bu aktörler: Ulus devletler, uluslararası kuruluşlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları olarak verilebilir. Küreselleşme, bu aktörler arasında karşılıklı etkileşimi sonucunda şekillenmektedir (Bayar, 2008: 26).

Küreselleşme XIX. yüzyıldan birinci dünya savaşına kadar özellikle iktisadi anlamda ileri seviyelere ulaşmıştır. Bu dönemde dünyada gümrük tarifeleri düşük seviyelere gerilemiş, uluslararası entegrasyon artmış, ulaşım ucuzlaşmış ve kolaylaşmıştır. Birinci dünya savaşından sonra siyasi anlamda aşırı ideolojilerin ortaya

çıkması, iktisadi anlamda korumacılık, 1929 ekonomik buhranından sonra ülkeler arası ticaretin azalması gibi nedenler küreselleşmenin azalmasına yol açmıştır. Bu dönem ikinci dünya savaşının sonuna kadar sürmüştür. İkinci dünya savaşından itibaren küreselleşmede tekrardan bir artış yaşanmıştır. Bu dönemde iktisadi anlamda uluslararası ticaret hacmi ve sermaye akışlarının hızı artmıştır. Ayrıca çok uluslu şirketlerin artmasıyla beraber küresel üretim süreçleri değişim göstermiştir. Siyasi anlamda ise savaşın tekrar yaşanmaması ve barışın kalıcılığının sağlanması için küreselleşme artış göstermiştir. Teknolojik anlamda ise yeryüzündeki her insanı etkileyen bir iletişim devrimi yaşanmıştır. Bu devrimden sonra bazı akademik çevrelerde bu dönem haberleşme çağı olarak isimlendirilmiştir. Ayrıca özellikle 1980 sonrası küreselleşmenin çevresel, kültürel ve demoŞekil boyutları da ortaya çıkmış ve tartışılmaya başlanmıştır (Kartal, 2000: 258 – 260).

Yukarıdaki tanımda da ifade edildiği gibi küreselleşme çok boyutlu bir kavramdır. Küreselleşmeyi ele alırken bu boyutların dikkate alınması önemlidir. Küreselleşmenin beş boyutu vardır. Bu boyutlar aşağıda gösterilmiştir (Bayar, 2008: 27-30).

2.1.1.1. İktisadi Boyut

İkinci dünya savaşı sonrasında dünya GSYH'si artmış, dünyada ticaret hacmi yükselmiştir. Bu durumun nedeni savaş sonrasında ticaretin hacmini düşüren vergi, tarife ve gümrük kısıtlamalarının kaldırılmış olması ve söz konusu dönemde gelişmekte olan ülkelerin de dünya ticareti içerisinde önemli bir pay almaya başlamaları gelmektedir. Küreselleşme ile beraber küresel ekonomide uluslararası bankacılık ile uluslararası döviz, tahvil ve bono piyasaları büyük bir role sahip olmaya başlamış ve bu durum küresel mali piyasaların hacminin artmasına neden olmuştur. Küreselleşme ile ayrıca üretimde radikal değişim meydana gelmiş, bu değişimle birlikte günümüzde geleneksel üretim sistemi yerine, üretim faaliyetleri küresel alanda yapılmaya başlanmış, üretimin farklı aşamaları farklı ülkelerde veya bölgelerde sonuçlanmaya başlamıştır. Bu durumda, en önemli birimlerden biri çok uluslu şirketler ortaya çıkmakta, bu şirketler portföy yatırımları ile yabancı yatırımlara, uluslararası mal ve hizmet ticaretinden ulaşım ve turizme kadar birçok alanda varlık

göstermektedir. Ayrıca günümüzdeki üretimin en önemli özelliği, mal üretimi yerine hizmet üretimine ağırlık vermesi ve bu durum neticesinde en önemli üretim faktörünün nitelikli insan olmasına neden olmasıdır.

2.1.1.2. Siyasi Boyut

Siyasi küreselleşme, siyasi güç, devlet otoritesi ve devletlerin yönetim biçimlerindeki yapısal dönüşüm olarak tanımlanabilir. Küreselleşmenin siyasi boyutu ile ortaya küresel siyaset ortaya çıkmıştır. Küresel siyaset, ulus devletler, uluslararası kuruluşlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının karşılıklı etkileşimi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Ulus devlet, temel birim olarak varlığını sürdürmekle beraber yetki ve manevra alanları uluslararası kuruluşlara, yerel yönetimlere veya sivil toplum kuruluşlarına devredilerek kısıtlanmaktadır. Küreselleşme ayrıca günümüzde ortaya çıkan dünya çapında hareket eden organize suç örgütleri, terör örgütleri, insan ticareti gibi güvenlik sorunlarının çözümünde de etkilidir. Bu tarz sorunları ülkeler kendi başlarına çözmekte başarısız kalmış, bu sorunları çözmek için küresel güvenliğin sağlanması amacıyla yeni küresel örgütler ortaya çıkmıştır.

2.1.1.3. Teknolojik Boyut

Küreselleşme teknoloji alanında da ilerlemeler sağlanmasına neden olmuştur. Buna en iyi örnek iletişim çağının başlamasıdır. Günümüzde de yaşadığımız bu çağda veri iletiminde kolaylıkların artması ve uydu teknolojilerinin kullanılması, bilgilerin depolanması, işlenmesi ve iletilmesinde dijital araçlardan yararlanılması ve bu iletişim araçlarının üretim ve kullanım maliyetlerinin azalması küreselleşmenin teknolojik boyutunun önemini artırmıştır.

2.1.1.4. Çevresel Boyut

Küresel ısınma, hava kirliliği, kuraklık, zararlı atıklar, deniz ve göl kirliliği gibi sorunlar küreselleşmenin çevresel boyutuna önem kazandırmıştır. Bu sorunlar belirli bir bölgeden ziyade küresel sonuçlar doğurmakta, bu sebeple bu sorunları çözmek için küresel ölçekte bir çaba gereksinimine gerek olmaktadır. Ayrıca küreselleşmenin çevre boyutu, dünyanın demoŞekil durumuyla ilişkisi vardır. Yeryüzünde nüfus dağılımının ve artışının dengesiz olması, nüfusun çok ve yoğun olduğu bölgelerde kaynakların kıtlaşmasına neden olmakta, bu da açlık, kıtlık, göç gibi çevresel sorunların artmasına neden olmaktadır. Bu sorunlar bütün ülkeleri etkilemekte olduğundan, bunların çözümleri de küresel ölçekte olmaktadır.

2.1.1.5. Kültürel Boyut

Küreselleşmeyle gelen iletişim çağı, günümüzde toplumlar arası etkileşimin önceki dönemlere kıyasla artış göstermesine sebep olmuştur. Kültürel küreselleşme, farklı bireyleri ve toplumları ortak ilgi alanları, ortak zevkler gibi konularda bir araya getirmekte, ortak bir payda da buluşmasına neden olmaktadır.

Küreselleşme sürecinde ortaya birçok aktör çıkmıştır, bu aktörler dörde ayrılmaktadır; ulus devletler, uluslararası kuruluşlar, yerel yönetimler ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarıdır. Burada en önemli ana aktörler uluslararası kuruluşlar ile uluslararası sivil toplum kuruluşlarıdır. Uluslararası kuruluşlara en iyi örnek Birleşmiş Milletler (BM)'dir. Birleşmiş Milletler, ikinci dünya savaşı sonrası dünyada barışı korumak için 1945 yılında kurulmuştur. Örgüt zamanla alt kuruluşlara ayrılarak iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, sağlık, cinsiyet eşitliği, yönetim, gıda üretimi, eğitim gibi çeşitli konularda da faaliyet göstermeye başlamıştır. Örgütün yüz doksan üç üyesi vardır. Uluslararası kuruluşlara diğer örnekler ise; Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu, Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatı gibi örgütler verilebilir. Uluslararası sivil toplum kuruluşları aktörlerine örnek olarak Sınır Tanımayan Doktorlar, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Af Örgütü, Greenpeace gibi kuruluşlar verilebilir.

2.1.2. Bölgeselleşme

Bölgeselleşme, bölgesel ekonomik bütünleşmeler yolu ile bölge içinde ticaret, dolaşım ve benzer kanuni düzenlemeler ile belli bir bölgede, bölge içi ekonomik ve bazı durumlarda siyasi bağımlılığın artırılması olarak tanımlanabilir (Batmaz vd. 2011: 33).

İkinci dünya savaşı sonrasında dünya çapında bölgesel ticari organizasyonlarda artış görülmüş fakat bunların büyük bir kısmı beklenen başarıyı gösterememiş ve bölgesel ticari organizasyonlarda tekrar azalış yaşanmıştır. Zaman içinde AB'nin başarısıyla beraber bölgesel örgütlerde tekrardan artış görülmüştür. Ülkeler küreselleşme hareketleri ile beraber dış ticaret engellerini bulundukları coğrafya içinde kaldırarak hem kendilerinin hem de bulundukları bölgenin refahını artırmayı hedeflemiştir. Ülkeler bölgeselleşme sonucunda bölge çapında serbest ticareti sağlayarak, küreselleşen dünyada daha büyük pazarlara karşı rekabet edebilmek, bölgesel sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, bölge içinde var olan kaynakların etkin kullanımını sağlamak, bölgesel ticari istikrarı sağlamak ve uluslararası rekabeti artırmak gibi ekonomik amaçlara ulaşmayı hedeflemiştirler. Bu amaçların yanı sıra siyasi olarak ortakları çoğaltmak, dış politikada nüfuz kazanmak gibi amaçlar da bölgeselleşme eğilimlerinin önemli bir amacı olmuştur. Bu amaçlarla bölgeselleşme eğiliminde olan ülkelerin nihai hedefi bölgede oluşturulan iş bölümü sonucunda mal, hizmet ve üretim faktörleri arasında serbestleşmeyi sağlayarak bu faktörlerin bölge içinde aynı şekilde muameleler görmelerini sağlamaktır. Ancak bu durum sağlandıktan sonra bölgede üretim kapasiteleri ve toplumsal refah artırılarak bölge ekonomisinde istenilen düzeye ulaşılabilir. Bölgeselleşme farklı çeşitlerde karşımıza çıkabilir. Bölgeselleşme çeşitleri şu şekillerde ortaya çıkabilir (Hettne, 2006):

- Coğrafi yakınlığın temel alındığı bölgeselleşme
- Sınırlar arası ilişkilerin yer aldığı sosyal bir sistem olarak bölgeselleşme
- Kültürel, ekonomik, politik ve askeri anlamda organize olmuş bölgeselleşme
- Bir bölgedeki iş birliği sonucu sosyal iletişimin sağlandığı ve kültürel değerlerin etkileşimin arttığı bölgeselleşme

- Uluslararası politikalar ve hukuk alanında bir bölgenin belli bir kimlikle hareket etmesi sonucunda oluşan bölgeselleşme.

Bölgeselleşme ülkeler arası olabileceği gibi ülke içinde de bölgeselleşme görülebilir. Ülkeler arası olan bölgeselleşme ulus üstü bölgeselleşme olarak adlandırılırken, ülke içinde olan bölgeselleşme ise ulus altı bölgeselleşme olarak adlandırılır. Ulus altı bölgeselleşmeler, üniter devletlerde ülkenin bölgelere ayrılmasıyla, federal devletlerde ise ülkenin eyaletlere ayrılmasıyla ile sağlanır. Ulus altı bölgeselleşmelerin en önemli parçası bölgesel kalkınma ajanslarıdır. Ülke içindeki bölgeler arasındaki farkın azaltılması ve bulunduğu bölgelerin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için kurulan bölgesel kalkınma ajansları merkezi hükümetten aldığı fonlar ile bölgenin kalkınması için yatırım yaparlar.

Günümüzde bölgeselleşmeye en önemli örnek AB'dir. AB önce iktisadi bir birlik ortaya çıkmış olmasına rağmen zamanla siyasi ve kültürel boyut kazanarak gelişmiş ve bugün dünyada nüfuzu en güçlü olan bölgesel örgüt haline gelmiştir. Bölgeselleşmeye diğer örnekler ise; Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (NAFTA), Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR), Afrika Birliği, Arap Birliği, Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) vb. verilebilir.

2.1.3. Yerelleşme

Küreselleşme ve bölgeselleşme kadar önemli olan ve en az bu kavramlar kadar devletlerde değişime neden olan bir başka kavram ise yerelleşmedir. Yerelleşme, bir ülke içinde merkezi yönetim ile yerel yönetim birimleri arasında iş birliğinin artması sonucu yerel birimlerin daha fazla yetkiye sahip olmasıdır. Bu durum bununla sınırlı değildir. Yerelleşme ayrıca yerel sivil toplum kuruluşlarının artırılması, yerel medyanın geliştirilmesi, yerel girişimcilere desteklerin artırılması, yerel halkın yerel yönetime daha fazla katılımının sağlanması, merkezi idarenin taşra birimlerindeki yetkilerin yerel yönetimlere aktarılması ve yerel yönetimin güçlendirilip ülke çapında yaygınlaştırılmasını da kapsar (Parlak ve Sobacı, 2010: 208-209). Yerelleşme süreç içinde gerçekleşmektedir. Bu süreç ülkede siyasal, finansal ve yönetsel sorumlulukların yerel düzeydeki siyasal ve yönetsel birimlere aktarılması şeklinde gerçekleşmektedir. Yerelleşme, merkezi yönetim ve merkezi yönetimin

kurumlarından, merkezin taşra birimlerine, merkezi idarenin diğer birimlerine, özerk kamu otorite ve kurumlarına, bölgesel veya fonksiyonel otoritelere, özel veya gönüllü örgütlere yönetim, kaynak sağlama, planlama ve dağıtım gibi konularda sorumluluk transferi yapmak anlamına da gelir (Özel'den aktaran Tunçer, 2012: 136) Yerelleşme, küreselleşme ve bölgeselleşmenin bir sonucudur. Dünya çapında küreselleşme ve bölgeselleşme ne kadar yaygınlaşırsa yerelleşme o kadar çok yayılacaktır. Bu durum ülkelerin merkezîyetçi yapısını hızla âdem-i merkezîyetçi yapıya doğru dönüştürmektedir (Parlak ve Ökmen'den aktaran Tunçer, 2012: 136).

Yerelleşme sonucu yerel birimler, elde ettiği yetkiler ile daha fazla gelir elde edip, daha fazla harcama yapabilir. Ayrıca yerel birimler, yerel halkın ihtiyaçlarını merkezi yönetime göre daha iyi bildiği için halkın ihtiyaçları doğrultusunda harcama yapar. Yerelleşmenin artması sonucu ülke yönetiminde modern yönetim anlayışının ortaya çıkmasına da zemin hazırlamıştır. Çünkü bu süreç hem çağdaş yönetim şeklinin hem de modern demokrasinin bir sonucu olarak bir zorunluluk biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu yeni anlayış, yerel yönetimlerin, bir yandan yönetim ve örgüt yapılarını değiştirip hizmette sunmada çeşitliliklerin artmasını sağlamış, diğer yandan yerel yönetimlerde verimlilik, etkinlik ve modern yönetim tekniklerinin önemini artırmış, ayrıca yerel yönetimlerin iş birliği imkânlarını çoğaltmış ve yerel yönetimlerin sosyal sorumluluklarını artırmıştır. Bu durumla etkin bir yönetime katılımın ve iş bölümünün sağlanması ile birlikte yerel halk, kendilerini doğrudan ilgilendiren işlerin yönetimine katılabilmekte ve seçtikleri temsilcilerden hesap sorabilmektedir (Aydınlı ve Akdeniz, 2004: 203).

Yerelleşmenin aktörleri olarak ise yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları ile hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları verilebilir. Yer yönünden yönetim kuruluşlarına bölge, il, özerk bölge, özel bölgeler örnek verilebilir. Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarına üniversiteler, barolar, düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar verilebilir.

2.1.4. Küreselleşme, Bölgeselleşme ve Yerelleşme Arasındaki Etkileşim

Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme birbirinden bağımsız kavramlar olarak algılansa da bu kavramlar birbirlerini etkilerler. Bu kavramlardan biri olmadan

diğerleri oluşmaz. İkinci dünya savaşı sonrasında hızla artan küreselleşme, uluslararası etkileşimlerin artmasıyla beraber bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlerinin artmasına neden olmuştur. Küresel kuruluşlardan en önemli olan BM bünyesinde barındırdığı birçok kuruluşla hem bölgesel ve yerel sorunlara çözüm bulmakta hem de bölgesel ve yerel iş birliğini artırmaktadır.

Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri çeşitli etkiler meydana getirmektedir. Bu eğilimlerin etkileri olumlu ve olumsuz olarak incelenebilir. Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşmenin olumlu etkileri için şu örnekler verilebilir; i) küresel ve bölgesel pazarların oluşması, ii) uluslararası kuruluş ve şirketlerin artması, iii) rekabetin artması, iv) çeşitli alanlarda küresel ve bölgesel iş birliğinin artması, v) demokrasinin yaygınlaşması, vi) çevre kirliliğine karşı mücadelenin artması, vii) insan haklarının yaygınlaşması, viii) sivil toplum kuruluşlarının yaygınlaşması, ix) mal ve hizmet kalitesinde standartlaşma. Bu kavramların olumsuz etkileri için ise şu örnekler verilebilir; i)) ülkelerin uluslararası yaşanacak siyasi veya ekonomik krizlerden daha kolay etkilenebilmeleri, ii)) yabancı tekellerin güçlenmesi, iii)) çok uluslu şirketlerin güçlenmesi ve devletlere kolayca baskı yapabilmeleri, iv)) dolara bağımlılık, v)) anadil yerine İngilizcenin tercih edilmesi, vi)) egemenlik haklarının belirli ölçülerde küresel veya bölgesel güce devredilmesi, vii)) kültürel standartlaşma, viii)) âdem-i merkeziyetçi eğilimlerin etkisiyle merkezi devlet fikrinin zayıflaması ve devletin küçültülmesi.

Küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlere zaman içinde destekleyiciler arttığı kadar bu eğilimlere karşı duranlarda da artış yaşanmıştır. Bu eğilimlere küreselleşme ve bölgeselleşme yanlısı devletler, küresel ve bölgesel kuruluşlar, küresel, bölgesel ve yerel sivil toplum kuruluşları, uluslararası şirketler, liberal anlayışa sahip organizasyonlar, küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme yanlısı aktörler destek vermiştir. Bu eğilimlere karşı olanlara ise yeni korumacı devletler, bazı ulusal kuruluşlar, gelenekçi anlayışa sahip organizasyonlar, içe kapalı devlet modelini benimseyen devletler örnek olarak verilebilir.

Bölgeselleşme karşıtlarına en büyük örnek olarak Avrupa şüphecileri verilebilir. Avrupa şüpheciliği (euro-sceptism), AB'yi eleştiren ve bu Birliğe karşı çıkanların görüşüdür. Bu düşüncenin kaynağı AB'de yaşanan bölgeselleşmeyle beraber gelen ülkelerin bütünleşmelerinin ulus devletleri zayıflattığı görüşüdür.

Avrupa şüpheçileri bu bütünleşmeyi yavaşlatmayı, tersine çevirmeye veya durdurmayı hedefler. İki türe ayrılır; sert şüphecilik ve yumuşak şüphecilik. Sert şüphecilik taraftarları AB'ye koşulsuz şartsız karşı çıkar ve ülkenin birlikten ayrılıp tamamen kendi egemenlikleri ile yönetilmesini savunurlar. Yumuşak şüpheçiler ise AB'de egemenlik sorunları olduğunu savunur ve bu egemenlik sorunları çözülene kadar AB'ye karşı çıkar (İzci, 2015: 63).

2.2. AVRUPA BİRLİĞİNDE BÖLGESEL VE YEREL EĞİLİMLER

AB ikinci dünya savaşı sonrasında kalıcı barışı sağlamak için uzun bir süreç içinde kurulmuş ve dünya çapında bölgeselleşmenin en iyi örneği olmuştur. Fakat Birliğin kendisi bir ulus üstü bölgeselleşmenin örneği olsa da üye ülkelerin ulus altı bölgeleri de bulunmaktadır. Birlik içindeki ülkelerin bir kısmı üniter devlet yapısı ile kısıtlı ulus altı bölgeselleşmeye, diğer bir kısmı ise federal devlet yapısı ile geniş ulus altı bölgeselleşmeye sahiptir. Ayrıca bazı ülkeler özerk bölgelere de sahiptir. Günümüzde demokratikleşme ile beraber bölgelerin ve yerel yönetimlerin önemi artmış ve merkezi yönetimden, yerel yönetimlere yetki devri demokratik devletlerin ana özelliklerinden biri olmuştur. Çeşitli bölgeselleşmeye ve yerelleşmeye giden bu devletlerin bölgeleri arasında sosyal, ekonomik, kültürel yapı açısından farklılıkları bulunmaktadır. İşte bu farklılıkları gidermek için Birlik çeşitli politikalar izlemiş ve bu politikaları gerçekleştirmek için çeşitli araçlar oluşturmuştur. Birliğin amacı, demokratikleşme ve Birlik içinde bütünleşmenin sağlanması için bölgeselleşmenin ve yerelleşmenin yaygınlaşması ve bu süreç içinde bölgeler arasındaki farklılıkların giderilerek daha gelişmiş ve bütünleşmiş bir AB'ye doğru yol almaktır.

Bu başlık altında AB'nin tarihi hakkında kısa bilgi verilecek, AB'de bölgeselleşme ve yerelleşme incelenecek, AB'de kullanılan bölgeselleşme araçlarına değinilecek ve Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı hakkında bilgi verilecektir.

2.2.1. Avrupa Birliğinin Kısa Tarihi

İkinci dünya savaşı sonrası yıkıma uğrayan Avrupa'da liderler tekrar savaşının yaşanmaması için kalıcı bir barış hedeflemişlerdir. Fransa tarafından tasarlanan bir fikir

ile 1950’de ülkeler arası kömür ve çelik üretimi için ortak Pazar kurulması amacıyla Belçika, Batı Almanya, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kuruldu. Bu devletler daha sonra Roma Antlaşması’nı imzalayarak belirli mal ve hizmetleri içeren bir ortak Pazar oluşturmak için Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)’nu kurdu. 1973 yılında Danimarka, İngiltere ve İrlanda AET’ye katıldı. Bu durumdan sonra 1981’de Yunanistan, 1986’da ise İspanya ve Portekiz AET’ye katıldı. 1992 yılında ise ekonomik ve mali bütünlüğü sağlamak için Avrupa Yakınlaşması Antlaşması imzalandı ve topluluk kurumları güçlendirilerek AB kuruldu. 1995 yılında Avusturya, Finlandiya ve İsveç AB’ye katıldı. 2002 yılında ortak para birimi Euro tedavüle girdi. Zamanla Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovakya, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovenya, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, Hırvatistan ve Malta AB’ye üye oldu. Birleşik Krallık 2016’da yapılan referandum sonucu AB’den ayrılmaya karar verdi ve 31 Ocak 2020’de AB’den ayrıldı (AB Türkiye Delegasyonu, 2021).

2.2.2. Avrupa Birliğinde Bölgeselleşme ve Yerelleşme

AB’de bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimleri, Birliğin geliştirilmesi ile beraber ortaya çıkmıştır. AB’de bölgeselleşme ve yerelleşme süreci Birliğin hem küreselleşme ile beraber önemi artan insan hakları, hukuk devleti ilkeleri, mal ve hizmet faktörlerinin, kişilerin, serbest dolaşımına izin verecek şekilde gelişirken, Birlik içinde ulus devletlerin bazı özelliklerini ulus üstü bir yapıda şekillendirmeyi hedeflediğinden farklılıklar gösterir. Bu durumdan dolayı Birliğin bölgeselleşmesini incelerken sadece dünya açısından değil, birlik içerisinde de incelenmesi gerekir. AB vatandaşları her ne kadar Avrupalılık kimliğiyle tanımlansalar da bulundukları ülkenin ve bölgenin kimliği hala önemini korumaktadır. Bu nedenle Birliğin bölgesel politikaları, Birlik içinde bölgesel ve yerel birimlerle direkt bağlar kurularak zamanla kültürel politika değişiklikleri ile Avrupalılık bilinci daha fazla aşılansalar ulus devlet kimliğini zayıflatmak ve federal Avrupa’ya doğru ilerlenmesi amacıyla şekillenmektedir.

AB’de bölge; coğrafi, ekonomik, kültürel, ekolojik, kentsel, ve yönetsel açıdan benzer alan parçalarıdır (Mengi, 1998: 43). Bu tanımda dikkat edilirse, bu parçalar sosyal açıdan öne çıkmaktadır.

AB’de üye devletlerin yönetim yapıları ile ilgili bölgeler şu şekilde sıralanmaktadır (Keleş, 1998: 6):

- Federal devlet niteliğine sahip bölgeler (Ör. Almanya eyaletleri)
- Devlet ve bölge işlevini gören bazı kentler ve başkentler (Ör. Berlin ve Hamburg)
- Bölgeselleşmiş devletler (Ör. İspanya ve İtalya)
- Âdem-i merkezi yönetim birimleri (Ör. Portekiz ve Danimarka)
- İşlevsel ve geçici bölgeselleştirme yapılan bölgeler (Ör. İngiltere ve Yunanistan)

AB bölgeselleştirmeyi sağlamak için çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemelere, AB Yerellik Şartı, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (NUTS), Stratejik Bölge Planları ve ilgili projelerle, fonlar örnek verilebilir. Bu düzenlemeler birlik içinde bölgeselleşmeyi ve yerelleştirmeyi ilerletmede önemli işlevleri yerine getirmiştir.

AB’nde bölgeselleşme ve yerelleştirme politikaları, bir takım ilkeler doğrultusunda uygulanır (Keleş, 1999: 52-53): Bu ilkeler; (i) doğru yönetilebilmeleri için fonların yoğunlaştırılması, (ii) birlik içindeki bölgesel yönetimler arasında ortaklıklar kurulması, (iii) bölgeler arası finansal entegrasyon ve uyum sağlama, (iv) projeler ve programların planlanması, (v) fonlar arası eşitlik gözetilmesi, (vi) denetimde saydamlık sağlanması ve (vii) üye devletlerin bölge politikaları arasında koordinasyon sağlanması şeklindedir. AB fonları, bölgeselleşme ve yerelleşmeye yönelik politikaların gerçekleştirilmesinde önemli birer araç konumundadır.

2.2.3. Avrupa Birliğinde Bölgeselleşme Araçları

AB’de bölgeselleşme ve yerelleşmenin sağlanması amacıyla çeşitli araçlar kullanılmaktadır. Bunlar başta mevzuat düzenlemeleri gelmektedir. Mali araç olarak ise Birliğin sağladığı çeşitli fonlar önemlidir. AB’de bölgesel ve kentsel kalkınma, istihdam ve sosyal hakların attırılması, tarım ve yerel kalkınma, denizcilik ve balıkçılık

politikalarını geliştirme, araştırma ve geliştirme ve insani yardım sağlanması fonlarla ulaşılacak istenen amaçlardır. AB’de fonlar sıkı kurallara tabidir. Fonların kullanımı sıkı denetim ve saydamlık üzerine şekillenmektedir. Fonların denetiminden Komisyon ve üye devletler müşterek olarak sorumludur. AB fonlarının büyük bir bölümü, AB kurumlarıyla üye devletlerin merkezi ve yerel yönetimleri arasında kurulan iş birliği esaslı çerçevesinde kullanılır. Bu fonlar: (i) AB Bölgesel Kalkınma Fonu (ABBKF), (ii) Avrupa Sosyal Fonu (ASF), (iii) Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu (AKKF), (iv) Uyum Fonu (UF) ve (v) Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu (ADBF)’dur. Bunlar dışında kalan fonlar ise doğrudan AB tarafından yönetilmektedir.

2.2.3.1. Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma Fonu (ABBKF)

Bu fon, Birlik içindeki bölgelerin kalkınmasını sağlamak ve bu bölgeler arasındaki farklılıkların azaltılması amacıyla kurulmuş bir fondur. Fon inovasyon ve araştırmayı destekleme, dijital ajandayı genişletme, küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri (KOBİ) destekleme ve karbon kullanımını azaltma gibi amaçlar taşır. Bu alanlara fondan ayrılacak bütçe bölgelerin ne kadar gelişmiş olduğuna bağlıdır (European Comission, 2021).

2.2.3.2. Avrupa Sosyal Fonu (ASF)

Bu fon, Birlik içindeki ülkelerde istihdamı artırmak, özellikle mesleki eğitim ve hizmet içi eğitimi desteklemek ve refah düzeyinin artırılmasını sağlamak amacıyla oluşturulan bir fondur. Fon, politika üretiminde insan odaklı bir yaklaşım sergileyip, toplumda bulunan dezavantajlı gruplara destek sağlamayı içerir. Fon, bu amaçlara ulaşmak için belirli politika hedefleri belirlemiştir (Keskin, 2016: 3 - 6). Bu fonun hedefleri şunlardır:

- İstihdamı teşvik etmek ve çalışan kesim serbest dolaşımını desteklemek
- Sosyal harcamaları teşvik etmek ve yoksullukla mücadele etmek
- Eğitim, yeteneklerin artırılması ve ömür boyu öğrenme amacıyla yatırım yapmak

- Kurumların kapasitesini genişletmek ve kamu yönetiminin etkinliğini artırmak.

Her üye devlet, Avrupa Komisyonu ile ortaklaşa yedi yıllık programlama dönemi planlamasında ASF finansmanı için bir veya daha fazla Operasyonel Program üzerinde anlaşır. Operasyonel Programlar, projenin önceliklerini ve hedeflerini tanımlar. AB, Operasyonel Programlarını finanse etmeleri için üye devletlere ve bölgelere, ASF finansmanını dağıtır. Bu programlar, yararlanıcılar olarak adlandırılan bir dizi kamu ve özel kuruluş tarafından yürütülen istihdamla ilgili projeleri finanse etmektedir. Bu projeler, katılımcılarına, genellikle bireylere ve aynı zamanda şirketlere veya kuruluşlara fayda sağlar. ASF, Avrupa Komisyonu ile ulusal ve bölgesel yetkililer arasındaki bir ortaklık içinde tasarlanmış ve uygulanmaktadır. Bu ortaklık, ASF stratejisinin tasarımında ve uygulanmasının izlenmesinde STK'lar ve işçi örgütleri gibi çok çeşitli diğer ortakları da içerir. Ortaklık içinde çalışmak, harcamaların olabildiğince etkili ve verimli olmasını ve ilgili bölgenin veya topluluğun ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamanın en iyi yoludur.

ASF'nin işleyişi iki temel ilkeyle gerçekleşmektedir:

- Ortak finansman: ASF finansmanına her zaman kamu veya özel finansman eşlik eder. Ortak finansman oranları, bölgenin göreceli zenginliğine bağlı olarak toplam proje maliyetinin yüzde 50'si ile yüzde 85'i arasında değişmektedir.

- Yönetim paylaşımı: ASF yönergeleri, çok çeşitli paydaşlarla istişare yoluyla Avrupa düzeyinde tasarlanır. Operasyonel Programlar ise ulusal makamlar ve Avrupa Komisyonu arasında müzakere edilir. Operasyonel Programlar aracılığıyla sahada uygulama, her ülkedeki ilgili otoriteler tarafından yönetilir (European Commission, 2021).

2.2.3.3. Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu (AKKF)

Bu fon, ortak AB tarım politikasını gerçekleştirmek ve kırsal kesimin kalkınmasını amaçlamak üzere kurulmuş bir fondur. Kırsal kalkınma, Birliğin ortak tarım politikasının yapı taşlarından bir tanesidir. Kırsal kalkınma ile ortak tarım politikasını güçlendirilerek sosyal, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliği artırmak hedeflenmektedir. Bu amaçla fon, üye devletler ve Birliğin bölgelerindeki kırsal

kalkınma programlarını finanse eder. Programlar, Konsey tarafından benimsenen kırsal kalkınma politikası için stratejik yönergeler ve ulusal strateji planlarında ortaya konan öncelikler dikkate alınarak, Avrupa Komisyonu ve üye devletlerarasında iş birliği içinde tasarlanır. Bu fon ile kırsal kesimde üç uzun vadeli amaç vardır. Bu amaçlar:

- Tarım ve ormancılığın rekabet edebilirliğini artırmak ve bu alanlarda rekabeti artırmak
- Doğal kaynakların ve ekolojik dengenin sürdürülebilir kullanımını sağlamak
- Birlik içindeki kırsal bölgelerin dengeyi koruyarak kalkınmasını sağlamak ve bu kırsal bölgelerde istihdamı korumak.

Fon için hazırlanacak programlar bir takım kurallara sahiptir. Bu kurallar şunlardır: Her bir yerel kalkınma programı için fonun en az yüzde 30'u çevre ve iklim değişikliği ile ilgili önlemlere ayrılmalıdır; bunların çoğu hibeler ve daha çevre dostu uygulamalara geçiş yapan çiftçilere yıllık ödemeler yoluyla kanalize edilir. Programın en az yüzde 5'i yerel kalkınma projelerine gitmelidir. Son olarak kırsal kalkınma programları, kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşların karşılaştığı ortak zorlukları ele alarak, Avrupa çevresindeki kırsal alanlarda yeniliği teşvik etmek, etkinleştirmek ve büyütme için çok yönlü bir araç kutusu sağlamayı amaçlayan akıllı köyler girişimini de destekleyebilir.

Fon ayrıca hibe yerine tarım, ormancılık ve kırsal alanlardaki alıcılara kredi, mikro kredi, garanti gibi şekillerle de dağıtılabilir (European Commission, 2021).

2.2.3.4. Uyum Fonu

Bu fon, ekonomik ve sosyal uyum ile üye ülkeler arasında dayanışmayı desteklemek amacıyla kamu yararı göz önünde bulundurularak çevre ve taşımacılık altyapısı alanlarında finansman sağlamak üzere kurulmuştur (Elçi, 2007: 32). Bu fonla kişi başına düşen milli geliri AB ortalamasından yüzde 90 az olan ülkelere finansman sağlanır¹⁵. Bu fonla anılan ülkelerdeki var olan ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri giderilmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

¹⁵ Bu ülkeler Bulgaristan, Hırvatistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Yunanistan, Macaristan, Letonya, Litvanya, Malta, Portekiz, Romanya, Slovakya ve Slovenya'dır.

Fonun finansmanı, bir üye devlet aşırı kamu açığı gösterirse ve durumu çözmediyse veya bunu yapmak için uygun önlemi almadıysa, bir nitelikli çoğunluk ile alınan Konsey kararıyla askıya alınabilir (European Commission, 2021).

2.2.3.5. Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu

Bu fon, Birlik içinde ortak denizcilik ve balıkçılık politikasının geliştirilmesi için ayrılmış bir fondur. Fon, balıkçıların sürdürülebilir balıkçılığa geçişinde yardımcı olmayı, kıyı topluluklarının ekonomilerini çeşitlendirmede desteklemeyi, Avrupa kıyılarında yeni işler oluşturan ve yaşam kalitesini artıran projeleri finanse etmeyi, sürdürülebilir su ürünleri yetiştiriciliğini desteklemeyi ve başvuru sahiplerinin finansmana erişimini kolaylaştırmayı amaçlar.

Fon, ulusal finansmanın yanı sıra projeleri ortak finanse etmek için kullanılır. Fonun işleyişi şu şekilde gerçekleşir:

- Her ülkeye, balıkçılık endüstrisinin büyüklüğüne bağlı olarak, toplam fon bütçesinden bir pay tahsis edilir.
- Her ülke daha sonra parayı nasıl harcama niyetinde olduğunu söyleyerek bir Operasyonel Program hazırlar.
- Komisyon bu programı onayladıktan sonra, hangi projelerin finanse edileceğine karar vermek ulusal makamlara bırakılır.
- Ulusal makamlar ve Komisyon, programın uygulanmasından ortaklaşa sorumludur (European Commission, 2021).

2.2.4. Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı

Avrupa Bölgesel Özerklik Şartının, Avrupa Konseyine üye ülkelerin hukuki ve siyasi yapılarındaki farklılıklar göz önüne alınarak, özerk bölgesel yönetimlerin ana ilkelerini oluşturmayı hedeflemektedir. Bu şartta bölge yönetimleri, gerek Avrupa'nın bütünleşmesi gerekse de bu hareketin içinde yer alan devletlerin içyapıları açısından dikkat edilmesi gereken birimlerden biri olarak kabul edilmektedir. Bölge, etkili bir demokrasinin temel taşlarından biri olan hizmette yerelliğin sağlanması ilkesinin hayata geçirilmesi için uygun bir yönetim birimi olarak kabul edilmiştir. Bölgesel

özerklik tanımlamasından, bölgelerin bulundukları ülkeye, ülkenin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne bağlı olduğu, bölgesel kalkınma, yerel hizmetin etkinliği ve kültürel zenginlik için uygun bir idari birim olarak anlaşılmalıdır. Şartta Avrupa Konseyi'nin demokrasiyi ve istikrarı güçlendirecek amaçlarına değinilmektedir. Ayrıca bu şart ile azınlıkların korunması da amaçlanmıştır.

Şartta bölgesel özerklik kavramı şu şekilde tanımlanmaktadır. “Özerk yerel yönetim kavramı yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkânı anlamını taşır (T.C. Resmi Gazete, 1992: 2-3).” Bu şart sadece çerçeve bir belgedir. Ülkeler iç hukuk düzenlemeleri ile bölgelerin hukuki ve idari yapılarını daha geniş şekilde belirleyebilir. Bu şart özerk yönetimlerin ana özelliklerini belirlemektedir. Bölgelerin merkezi yönetimle diğer yerel yönetimler arasındaki ilişkileri hiyerarşi olmaksızın düzenlemektedir. Şart ayrıca kentsel bölge yönetimlerini de ele alır, kentsel bölge yönetimlerine Berlin ve Bremen gibi kentler örnek verilebilir.

Şartta bölgelerin yetki ve görevleri liste ile belirlenmemiş, sadece ana hatlar çizilmiştir. Çevre, kent planlaması, altyapı, ulaşım gibi hizmetlerden bölgeler sorumlu tutulmuştur. Şartta iç hukukta bölgelerin yetkileri, hizmette yerel yönetimlerin önceliği öne çıkmaktadır. Bölgelerin yetkileri kendi yetkileri ve devredilmiş yetkiler olmak üzere ikiye ayrılır. Kendi yetkileri bölgelerin var olmalarından meydana gelen yetkiler iken, devredilmiş yetkiler, merkezi otoriteden bölge otoritesine aktarılan yetkiler olarak tanımlanabilir. Şart hizmette yerellik önceliğini sağlamak amacıyla devredilmiş yetkilerin artırılmasını tavsiye etmektedir. Devredilmiş yetkilerin etkinliğinin sağlanması için yetkinin açık ve belirli bir şekilde devredilmesi ve gerekli mali araç ve kaynakların sağlanması gerekmektedir. Öz yetkilerin nasıl oluşturulacağı ise şarta göre değil, ülkelerin kendi iç hukuk düzenlerine göre belirlenecektir.

Şarta göre bölgelerin yetkileri çok geniş bir alana yayılmaktadır. Ulusal savunma harici bütün konularda bölgelere yetki verilebilir. Başlıca örneklere ise çevre, eğitim, sağlık, bölgesel kalkınma gibi alanlar verilebilir. Şarta göre bölgeler yetkilerini kullanırken yasalara uyacak şekilde, bölge halkının çıkarlarını, hizmette yerelliğin önceliği ilkesini, ulusal dayanışmayı ve Avrupalılığı hedef gözeteceklerdir. Dayanışma ile hedeflenen bölgeler arası farklılıkların azaltılmasıdır. Eğer bir bölge

yeteri kadar kalkınmamış ise diğer kalkınmış bölgeler bu bölgeye destek çıkacaklardır. Bu dayanışma sadece ülke içindeki bölgeler için geçerli değildir. Bölgeler, Avrupa çapında da birbirleri ile dayanışma içerisinde olmalıdır. Böylelikle bölgeler arasındaki farklılıklar azalacak ve Avrupa çapında bölgelerin topyekûn ve eşit şekilde kalkınması sağlanacaktır. Bu durum Avrupalılaştırmanın artmasını da sağlayacak ve Birliğe olan destek artacaktır (Taştekin, 2007: 108 – 112).

2.3. PIIGS ÜLKELERİNDE BÖLGESELLEŞME VE YERELLEŞME

AB’de bölgeselleşme ve yerelleşme, demokratikleşme ve Avrupalılaştırma için çok önem arz etmektedir. Ülkeler demokratikleşme amacıyla bölgeselleşme ve yerelleşmeye giderken birlik içinde bir bütün oluşturacak şekilde gitmeli, bölgeler arası ekonomik ve sosyal açıdan fark mümkün olduğunca az olmalıdır. Bu durumu sağlamak için AB hizmette yerellik ilkesini Avrupa Bölgesel Özerklik Şartı ile düzenlemiştir. Bu şartta bir takım düzenlemeler hazırlanmış olup ülkeler bölgeselleşme ve yerelleşmeye giderken bu şartta göre hareket edecektirler. PIIGS ülkeleri de bu şartta imza atmış ülkelerdir. Ülkeler bölgeselleşme ve yerelleşme amacıyla idari yapılarını düzenlerken bu şartta göre düzenlemiş ve bölgeselleşmenin ve yerelleşmenin etkin bir şekilde yapılmasını amaçlamışlardır. Ayrıca ülkeler AB tarafından da fonlama yapılabilmesi için İstatistik için Bölgesel Birimlerinin Adlandırılması (NUTS) projesi kapsamında bölgesel planlama yapılmıştır. NUTS ülkeleri üç kademe ile bölgeselleşmiştir. 1. Kademe olan NUTS 1 başlıca sosyo-ekonomik bölgeleri, 2. Kademe olan NUTS 2 bölgesel politikaların uygulanması için temel bölgeleri ve 3. Kademe olan NUTS 3 özel teşhisler için küçük bölgeleri içermektedir. AB, fonlama için NUTS 2 bölgelerini kullanmaktadır. Bu nedenle PIIGS ülkelerinin bölgesel harcamalarını incelemek için önce bu ülkelerin idari yapılarını ve NUTS bölgelerini bilmek katkı sağlayacaktır.

Bu durumdan dolayı bu başlık altında PIIGS ülkelerinin bölgesel ve yerel yapıları her ülke ayrı ayrı olmak üzere incelenecektir.

2.3.1. Portekiz’de Bölgeselleşme ve Yerelleşme

Portekiz, İber yarımadasında yer alan, doğuda ve kuzeyde İspanya ve batıda Kuzey Atlantik Okyanusu ile sınır komşusu olan bir ülkedir. Portekiz ayrıca Atlantik Okyanusunda bulunan Azor Adaları ve Madeira Adalarını da kontrol etmektedir.

Portekiz, üç yüz sekiz (308) belediye (Portekizce: çoğul/tekil: concelho/concelhos) ve dört bin (4.000)’den fazla bucak adı verilen (Portekizce: çoğul/tekil: freguesia / freguesias) idari bir yapıdan oluşmaktadır. Belediyeler idari bakımdan alt bölge ve bölgelere bağlıdır. İki özerk bölge ile birlikte Portekiz yirmi (20) bölgeye ayrılmıştır. Fakat AB tarafından fonlamaya fayda sağlaması için Portekiz NUTS 2 kapsamında yedi (7) bölgeye ayrılmıştır. NUTS 2 kapsamında anakara Portekiz’de bölgeler şöyle sıralanmaktadır: Alentejo, Algarve, Centro, Lisbosa ve Norte. Bu bölgeler haricinde ülke ayrıca Azorlar ve Madeira adlı iki özerk bölgeye sahiptir ve bu özerk bölgeler 1978 yılından beri ülkenin anakarasında yer alan bölgeler ile en üst idari yapılanmaya sahiptir. Özerk yönetimde yer alan bölgelerin ayrıca kendilerine ait bölgesel hükümeti vardır (Instituto Nacional De Estatistica, 2021).

2.3.2. İrlanda’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme

İrlanda adasında bulunan İrlanda, Birleşik Krallıkta yer alan Kuzey İrlanda ile sınır komşusudur. Çoğunlukla yirmi yedi (27) idari bölgeye ayrılmıştır. Her bölge doğrudan seçilmiş bir konseye sahiptir ve bu konseyler yerel yönetimin sorumluluğunu üstlenmiştir. Bölgeler asırlar önce bu bölgelere gelen İngiliz göçmenler tarafından belirlenmiştir ve bu durum yıllar içinde çok az değişerek günümüze kadar gelmiştir. Ülke yirmi yedi bölge bulunmasına rağmen AB tarafından fonlamaya fayda sağlaması için İrlanda, NUTS 2 kapsamında üç (3) bölgeye ayrılmıştır. NUTS 2 kapsamında İrlanda bölgeleri şunlardır: Northern and Western, Southern ve Eastern and Midland.

2.3.3. İtalya’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme

İtalya, İtalya yarımadası, Sicilya ve Sardinya adalarından oluşan, Akdeniz’de yer alan bir ülkedir. Ülke, bölgelere, illere ve topluluklara bölünmüştür. Normalde yirmi (20) bölge vardır. Fakat AB tarafından fonlamaya fayda sağlaması için İtalya NUTS 2 kapsamında yirmi bir (21) bölgeye ayrılmıştır. İtalya’nın NUTS 2 kapsamında bölgeleri şu şekildedir: Piemonte, Valle d’Aosta, Liguria, Abruzzo, Molise, Campania, Puglia, Basilicata, Calabria, Sicilia, Sardegna, Bolzano, Trento, Veneto, Friuli-Venezia Giulia, Emilia-Romagna, Toscana, Umbria, Marche ve Lazio. Bölgesel yönetim organları, yasaları geçirme ve idari düzenlemeler çıkarma yetkisine sahip, halk tarafından seçilmiş bir müzakere organı olan bölgesel konsey, konsey tarafından kendi üyeleri arasından seçilen bir yürütme organı olan bölgesel komite ve bölgesel komite başkanından oluşmaktadır. Bölgeler ulusal düzeyde de yönetime katılabilir. Bölgesel konseyler, parlamento yasalarını başlatabilir, referandum önerebilir ve yalnızca bir delegenin bulunduğu Valle d’Aosta bölgesi dışında, başkanlık seçimlerine yardımcı olmak için üç delege atayabilir.

Hem özel hem de normal bölgelerin yasama yetkileri, bazı anayasal sınırlamalara tabidir ve bunlardan en önemlisi, bölgesel eylemlerin ulusal çıkarlarla çelişmemesidir. Bölgeler ayrıca, gerekli hükümleri içerdiğinde eyalet kanunlarının uygulanması için istenilen mevzuatı da çıkarabilir. Bölgeler, yasama yetkisine sahip oldukları tüm alanlarda idari yetkiye sahiptir. Bölgeler mülk edinme ve belirli gelir ve vergileri toplama hakkına sahiptir. En küçük yerel yönetim birimi olan toplulukların organları, halk tarafından seçilmiş topluluk konseyi, topluluk komitesi ve belediye başkanıdır. Topluluklar, sınırlı yerel vergileri toplama yetkisine ve ulusal polisin yetkilerinden daha az yetkili olan kendi polislerine sahiptirler. Topluluk belediyeleri yönetmelikler çıkarır ve belirli halk sağlığı hizmetlerini yürütür ve toplu taşıma, çöp toplama ve sokak aydınlatması gibi hizmetlerden de sorumludurlar. Ayrıca bölgeler, topluluklar üzerinde denetleme yetkisine sahiptir.

İller ise topluluklar ve bölgeler arasında kalan yönetim birimleridir. İllerin kendilerine ait konsey, komite ve başkanları vardır. Yerelleşme amacıyla ülke çapında son yıllarda illerin sayısı artırılmıştır (Britannica, 2021).

2.3.4. Yunanistan’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme

Yunanistan, Balkan yarımadasının en güneyinde yer alan bir ülkedir. Girit, Rodos, İstanköy, Eğriboz, Oniki Ada ve Kiklad grupları dâhil olmak üzere yaklaşık üç bin (3000) ada, İyonya Denizi'nde (Ülkenin ana karasının batısı), Akdeniz'de (güney) ve Ege Denizi'nde (doğu) bulunmaktadır. 2011 yılında Kallikratis Planı'na göre idari olarak yeniden düzenlenen Yunanistan'ın idari yapısı, her biri, başı merkezi hükümet tarafından atanan yedi (7) ademi merkeziyetçi yönetime (apokentroménes dioikíseis) bölünmüştür. Bu bölümler sonraki yıllarda daha da fazla bölünerek, 13 bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerin dokuzu Yunanistan anakarasına ve dördü adalara aittir. Ayrıca Athos Dağı adında bir özel özerk bölge vardır, bu bölgenin özerk olması dini sebeplerden dolayıdır. Fakat AB tarafından fonlamaya fayda sağlaması için Yunanistan NUTS 2 kapsamında on üç (13) bölgeye ayrılmıştır. Yunanistan'ın NUTS 2 bölgeleri şunlardır: Attica, Continental Greece, Crete, Eastern Macedonia-Thrace, Ionian Islands, North Aegean, Peloponnesus, South Aegean, Thessaly, Western Greece, Western Macedonia, Central Macedonia ve Epirus. Yerel yönetimin bir sonraki seviyesinde, bölgelerin bazı bölümlerinin idari ve bölgesel bileşenleri olan yetmiş dört (74) bölgesel birimler (perifereiakés enótites) bulunmaktadır. Son olarak, bu idari birimlerin en yerel olanı üç yüz yirmi beş (325) belediyedir. Seçim amacıyla, Yunanistan, esas olarak vilayet yapısına dayanan elli altı (56) seçim bölgesine ayrılmıştır. İki il - Atina ve Selanik - sırasıyla beş ve iki bölgeye ayrılmıştır (Norwegian Centre for Research Data, 2021).

2.3.5. İspanya’da Bölgeselleşme ve Yerelleşme

İspanya, İber yarımadasında yer alan bir ülkedir. İspanya on yedi (17) özerk bölgeye bölünmüştür. Fakat AB tarafından fonlamaya fayda sağlaması için İspanya NUTS 2 kapsamında on dokuz bölgeye ayrılmıştır. İspanya'nın NUTS 2 bölgeleri şunlardır: Andalucia, Aragon, Asturias, Baleares, Canary Islands, Cantabria, Castilla y Leon, Castilla-La Mancha, Cataluna, Ceuta, Comunidad Valenciana, Extremadura, Galicia, La Rioja, Madrid, Melilla, Murcia, Navarra ve Pais Vasco. Ülkenin Afrika'da yer alan iki şehri ve NUTS 2'de yer alan Ceuta ve Melila'da kendilerine ait özerk

yönetime sahiptir. Ceuta Fas sınırı ile çevrilidir ve ülkeye uzaklığı on dört km'dir. Diğer özerk şehir Malila ise aynı şekilde Fas sınırı ile çevrilidir. 1995 yılından bu yana kendi özerk statülerine sahip olan bu şehirlerin kendilerine ait özel yetkileri ve yasama yetkileri yoktur. Ülkenin diğer özerk bölgeleri ise kendi parlamentoları ve geniş yasama ve yürütme yetkilerine sahip bölgesel hükümetleri vardır. Özerk bölgelerin yetkileri, "özerklik tüzüğünde" ortaya konulduğu gibi farklılık gösterir ve işlevleri açısından tarihi bölgeler (Bask Bölgesi, Katalonya, Galiçya ve Endülüs) ile diğerleri arasında açık bir fark vardır. Ülkede daha yerel birimler ise illerdir. Ülke toplam elli (50) ile bölünmüştür. İller günümüzde daha az idari öneme sahiptir, ancak yine de seçim bölgeleri olarak kullanılmaktadır (Norwegian Centre for Research Data, 2021).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PIIGS ÜLKELERİNDE AB BÖLGESEL KALKINMA FONLARININ KULLANIMI

AB, 27 üye devlete sahip bir bölgesel ve küresel bir kuruluştur. Birlik daha önce ekonomik amaçlarla kurulmuşken, daha sonra sosyal, hukuki ve diplomatik niteliklere bürünerek birçok alanı kapsayan bir kuruluş olmuştur. Ancak üye devletlerin her birinin kendine has sosyo-ekonomik özellikleri bulunmakta, ayrıca kendi aralarında gelir eşitsizliği, yetersiz kalkınma ve büyüme gibi sorunlar bulunmaktadır. Özellikle mali yapı itibarıyla sıkıntı yaşayan üye devletler, kalkınma sorunlarıyla karşılaşırken, ekonomisi iyi olan ülkeler ise yeterli kalkınma düzeyine ulaşmış bulunmaktadır. Bu durumu çözmek için AB çeşitli fonlar ayırmaya başlamıştır. Bu fonlardan en önemlisi ise AB Bölgesel Kalkınma Fonudur (ABBKF). Bu fon ile Birlik, hem bölgelerin ulusal olarak hem de Birlik içinde kalkınmalarını sağlayarak bölgelerarası eşitsizliği gidermeyi hedeflemektedir. Daha önce bahsettiğimiz PIIGS ülkeleri ise Birlik içinde mali yapı itibarıyla en çok sıkıntı yaşayan ülkelerdir. Dolayısıyla bu ülkelerin bölgeleri, Birliğin diğer bölgelerine göre yetersiz gelişme göstermiştir. ABBKF ile Birlik, bu bölgelerin kalkınmasını ve Birliğin diğer bölgeleriyle aynı seviyeye gelmesini hedeflemektedir.

Bu bölümde önce ABBKF'den bahsedilecek, ardından PIIGS ülkeleri tekrar kısaca tanıtılacak, sonrasında ise bölgeler sırasıyla tanıtılıp her bölgeye ayrılan ABBKF ve ASF, belirlenen öncelikler doğrultusunda ve bölgeye beklenen etkileriyle ele alınıp, şekiller yardımıyla analiz edilecektir.

3.1. AB BÖLGESEL KALKINMA FONU

AB Bölgesel Kalkınma Fonu, AB bölgeleri arasındaki dengesizlikleri düzelterek AB'deki ekonomik ve sosyal uyumu güçlendirmeyi amaçlayan bir fondur. Fon, 1975 yılında kurulmuştur. Ayrıca ABBKF, hizmet ve sanayi sektöründe istihdamı artırmak veya mevcut istihdamı korumak veya altyapı yatırımlarına hibe vermek amacı taşımaktadır (Bozdoğan 2008: 64-66). Fon, belirli alanlara öncelik vererek yatırımlarını yapar. Bu alanlar; inovasyon ve araştırma, dijital ajanda, KOBİ'leri

desteklemek ve karbon kullanımı azaltılmış ekonomidir. Fon bu öncelikleri ele alırken bölgelerin gelişmişlik düzeylerini de göz önünde bulundurur. Daha gelişmiş bölgelerde fonların en az yüzde 80'i bu alanlardan en az ikisine harcanmalıdır. Geçiş aşamasında bölgelerde bu oran yüzde 60 iken, az gelişmiş bölgelerde bu oran yüzde 50'dir. Ayrıca bazı fon kaynakları karbon kullanımı azaltılmış ekonomi hedefini gerçekleştirmek için kullanılması AB tarafından zorunlu kılınmıştır. Daha gelişmiş bölgelerde fon kaynağının en az yüzde 20'si bu hedef için ayrılmak zorundayken, geçiş bölgelerinde bu oran yüzde 15 ve az gelişmiş bölgelerde bu oran yüzde 12'dir.

ABBFK ayrıca bölgelerin belirli özelliklerine önem vermektedir. Fon ayrıca sürdürülebilir kentsel kalkınmaya özel bir odaklanma ile kentsel alanlardaki ekonomik, çevresel ve sosyal sorunları azaltmak için de tasarlanmıştır. Bu doğrultuda kaynaklarının en az yüzde 5'i, şehirler tarafından yönetilen 'entegre eylemler' yoluyla bu alan için ayrılmaktadır. Coğrafi açıdan doğal olarak dezavantajlı olan bölgeler (uzak, dağlık veya seyrek nüfuslu alanlar) özel muameleden yararlanır. Son olarak en uzakta yer alan bölgeler uzak olmaları nedeniyle dezavantajlı durumu göz önüne alınarak fonun özel yardımından yararlanır (European Commission, 2021).

Fon, Operasyonel Programlar aracılığıyla kullanılır. Bu programlara fondan kaynak aktarılarak gerekli finansman sağlanır. Programlar Yönetim Otoritesi olarak adlandırılan yetkili kişilerce seçilir. Bu kişiler genelde bölgesel hükümet temsilcileridir. Yönetim Otoritesi, tüm projelerin AB kurallarına uygun olmasını sağlamak, programın uygulanmasını koordine etmek ve İzleme Komitesini organize etmek gibi sorumluluklara sahiptir. İzleme Komitesi, genellikle sosyal ortaklar ve diğer temsili kuruluşların yanı sıra AB ve Avrupa Yatırım Bankası temsilcilerinden oluşur. Projeler, yönetim otoritesi tarafından seçilir ve İzleme komitesi tarafından onaylanır.

3.2. AB BÖLGESEL KALKINMA FONLARININ PIIGS ÜLKELERİNDE KULLANIMI (2014-2020)

Bölgesel kalkınma fonları AB bölgeleri arasındaki farklılıkları azaltmak, bölgelerin sürdürülebilir büyüme ve kalkınmasını sağlamak gibi hedeflere ulaşmak amacıyla kullanılır. PIIGS ülkeleri de bu fonlardan yararlanan Avrupa

ülkelerinin başında yer alır. Daha önce de bahsedildiği gibi PIIGS kısaltması Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya'dan oluşur. Bu ülkelerin Maastricht kriterlerini karşılamakta zorlandığından ülkeler, bölgelere yeterli ve eşit harcama yapamamaktadır. Bu nedenle AB bölgesel kalkınma fonları bu durumda ülkelere gerekli finansmanı sağlamaktadır. Bu fonların ülkelerin bölgesel gelişimlerine katkılarını bulmak için bu bölgeleri ayrı ayrı incelemek gerekir.

Bu başlık altında 2014-2020 dönemi arasında ülkelerin ayrı ayrı bölgeleriyle birlikte ABBKF'den yararlanması incelenecektir.

3.2.1. Portekiz Analizi

Portekiz, İber yarımadasının batısında yer alan bir AB ülkesidir. Daha önce bahsedildiği gibi ülke Parasal ve Ekonomik Birliğe dâhildir ve ülke Euro bölgesinde yer almaktadır. Ülke, diğer AB üye ülkeleri gibi ABBKF'den yararlanmaktadır.

Ülkenin nüfusu 10 milyon kişidir. Başkent Lizbon yaklaşık 3 milyon kişi ile ülkedeki en kalabalık şehirdir. Ülkenin yönetim sistemi parlamenter demokrasidir. Dört yılda bir milletvekili seçimleri olur. Ülkede en üst idari yapı Anakara Portekiz'i ile Atlantik okyanusunda yer alan Azorlar ve Madeira bölgeleridir. Ulusal ve bölgesel hükümetler (Azorlar ve Madeira özerk bölgeleri) iki siyasi parti iktidardadır. Bu partiler, Sosyalist Parti ve Sosyal Demokrat Parti'dir (Salihli Ticaret Odası, 2019).

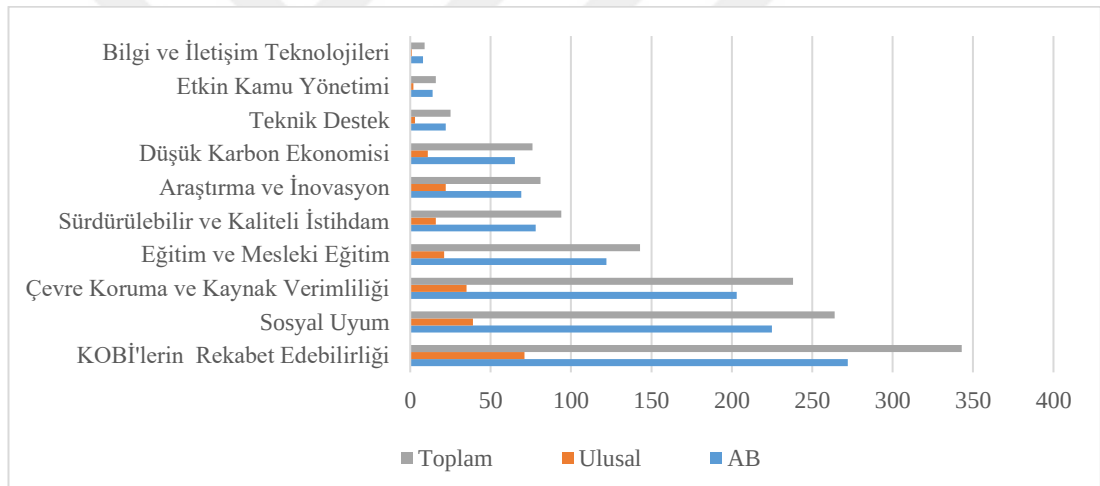
Bu başlık altında Portekiz'de 2014-2020 arası dönemde Portekiz'in yedi bölgesinin ABBKF'den yararlanması incelenecektir.

3.2.1.1. Alentejo Bölgesi

Alentejo bölgesi Portekiz'in merkezinde yer alan bir bölgedir. Bölge, anakaranın üçte birini kapsamaktadır. Bu duruma rağmen ülkenin en seyrek nüfus dağılımına sahip olan bölgedir. Bölgenin nüfusu 600 bin olmasına rağmen, yerleşim yerleri genellikle kasabalardır. Bölge nüfusu köyden kente göç nedeniyle hızla azalmaktadır. Alentejo ayrıca yetersiz altyapıdan, düşük eğitim seviyesinden ve istihdam eksikliğinden muzdariptir. Tarım ve hizmet sektörü bölge insanının yarısının geçim kaynağıdır.

Bölgenin Operasyonel Programı, bölgesel ekonominin rekabet edebilirliğini, bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını ve iç uyumunu teşvik etmenin yanı sıra bölgenin temel AB ve ulusal kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunacaktır. Bölgenin Operasyonel Programında bulunan öncelikli alanlar şunlardır; i) rekabetçilik ve KOBİ'lerin küreselleştirilmesi, ii) eğitim ve nitelikler, iii) araştırma, teknolojik gelişim ve inovasyon. Fonlama ile yapılacak harcamalardan beklenen etkileri ise şunlardır; i) KOBİ'lerin iş hacmi içindeki ihracatın değerini yüzde 15'e çıkarmak, ii) KOBİ'lerin yüzde 65'ini inovasyon faaliyetlerinde bulunan 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmelere dönüştürmek, iii) 4.250 doğrudan iş oluşturulmasına katkıda bulunmak (European Commission, 2021).

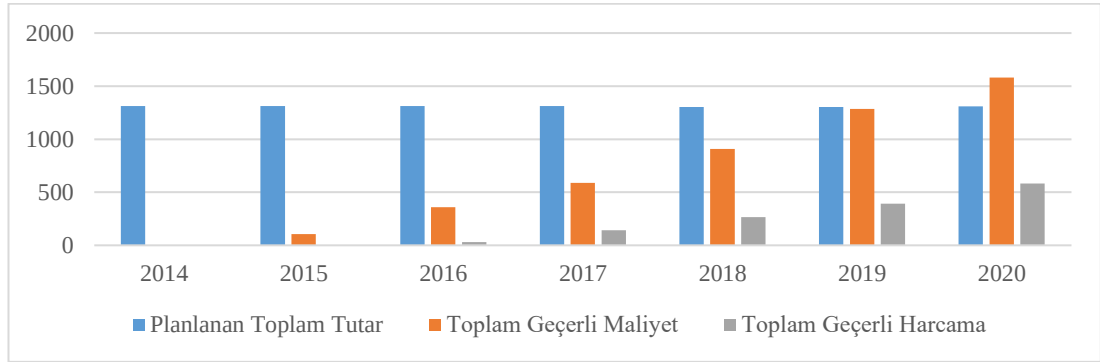
Şekil 11: Alentejo Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (02.08.2021).

Şekle bakıldığında yapılan Toplam Geçerli Harcama içinde AB'den gelen kaynakların daha fazla olduğu görülmektedir. Ulusal hükümet ise bu alanlara az kaynak ayırmıştır. Önceliklere bakılarak bölgenin ekonomik olarak desteklenmesi ve bu desteğin hem istihdamı artırıcı şekilde hem de çevreye duyarlı şekilde yapılmasının hedeflendiği görülmektedir. Ayrıca bölgenin gelişmesi desteklenirken araştırma ve inovasyon faaliyetlerinin de desteklendiği görülmektedir. Bu durum bölgenin rekabet gücünü artıracak ve katma değerli ürünlerin üretiminin artırılması sağlanacaktır.

Şekil 12: Alentejo Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (02.08.2021).

Şekle bakıldığında Planlanan Toplam Tutar sabit kalmış, Toplam Geçerli Harcama az olmasına rağmen Toplam Geçerli Maliyet fazla çıkmıştır. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 1.310 Milyon Euro'nun 1.082'lik kısmı AB fonlarından gelmiş, kalan kısım ise ulusal kaynaklardan karşılanmıştır. AB fonlarında ise AB Bölgesel Kalkınma Fonu 903 Milyon Euro ile büyük kısmını almış, Avrupa Sosyal Fonu ise 179 Milyon Euro ile küçük kısmını almıştır.

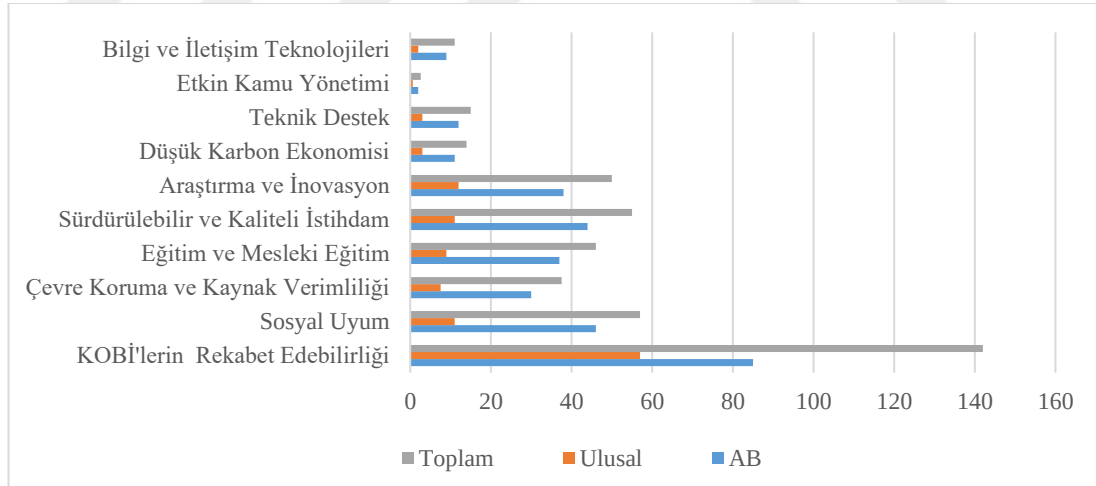
3.2.1.2. Algarve Bölgesi

Algarve Bölgesi, Portekiz'in güneyinde yer alan bir bölgedir. Yaklaşık 450 bin nüfuslu olan bölgede turizm önemli bir gelir kaynağıdır ve bölgenin nüfusu turizm mevsimlerine göre önemli ölçüde dalgalanmaktadır. Bölge ülkenin Lizbon'dan sonra en gelişmiş bölgesi olmasına rağmen seyrek nüfusa sahip olmasından ötürü ülkenin en az nüfusa sahip bölgelerinden biridir. Burada mevsimlik işçiliğin yoğunluğunu göstermektedir. Bölgedeki başlıca ekonomik faaliyet turizmdir. Algarve'nin kıyı kesimindeki turizm faaliyetleri, buradaki altyapının geliştirilmesinin bir sonucu olarak yoğunlaşmıştır. Kıyı kesiminde ayrıca balıkçılık gelişme göstermiştir. İç kesimlerde istihdam sağlayan başlıca faaliyetler tarım ve zanaattır. Bölgede ayrıca emlakçılık, biyoteknoloji gibi sektörler artış göstermiştir (European Commission, 2021).

Algarve'nin kalabalık kıyı bölgesi ile seyrek nüfuslu ve yetersiz altyapıya sahip iç kesimleri arasında belirgin bir karşıtlık vardır.

Algarve Operasyonel Programı, 2014-2020 için AB Bölgesel Kalkınma Fonu (ABBKF) ve Avrupa Sosyal Fonu'ndan (ASF) 318 Milyon Euro'dan fazla mali kaynak ile bölgesel ekonominin rekabet gücünü, bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını ve bölgenin iç uyumun yanı sıra bölgenin kilit AB ve ulusal kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunma hedefi taşır. Bu hedeflere ulaşmada belirlenen alanlar şunlardır; i) araştırmayı ve bölgesel inovasyonu teşvik etmek ii) küreselleşmenin, işletmelerin rekabet gücünün ve nitelikli girişimciliğin desteklenmesi, iii) kaynak sürdürülebilirliğini ve verimliliğini teşvik etmek. Fonlama ile harcama yapılacak harcamalardan beklenen etkiler ise şunlardır; i) 57 Ar-Ge projesine destek, ii) hibe veya diğer destek biçimleriyle yaklaşık 658 KOBİ'ye destek, iii) yaklaşık 10.500 kişiye doğrudan ve dolaylı iş oluşturulmasına katkıda bulunulması (European Comission, 2021).

Şekil 13: Algarve Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

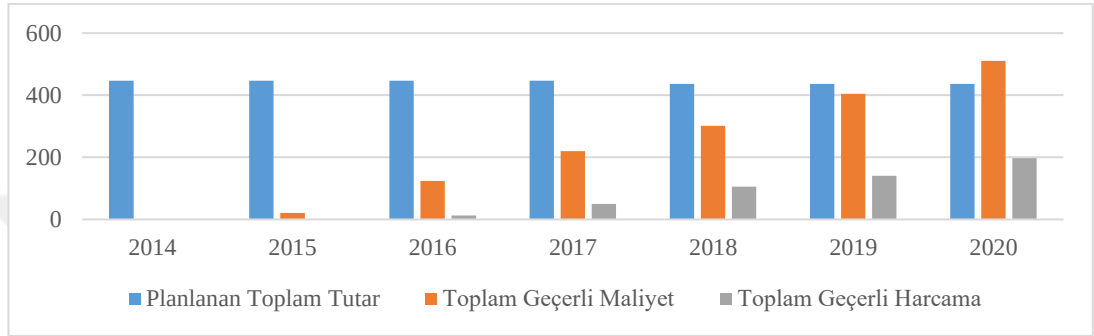

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (03.08.2021).

Şekle bakacak olursak AB'den gelen kaynakların ulusal fonları geçtiği görülmektedir. Bu durum ulusal hükümetin bu alanlara gerekli kaynağı ayırmada yetersiz kaldığını göstermektedir. Ayrıca öncelik verilen alanlara ve yapılan

harcamaları karşılaştıracak olursak, bölgesel ekonominin gelişmesi ve istihdamın artırılması hedeflerinin öncelik arz ettiği görülmektedir. Bu hedeflere ulaşılırken çevreye duyarlı ve kamu yönetimini etkin kılacak şekilde harcamalar yapılmasının amaçlandığını söyleyebiliriz.

Şekil 14: Algarve Bölgesinde Fonun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (03.08.2021).

Şekil incelendiğinde Planlanan Toplam Tutar sabit kalmış, Toplam Geçerli Maliyetler Planlanan Toplam Tutarı 2020 yılında geçmesine rağmen Toplam Geçerli Harcama düşük kalmıştır. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 437 Milyon Euro’nun 318 Milyonu AB fonlarından gelmiş, kalan kısmı ulusal kaynaklardan karşılanmıştır. Fonların içinde ise ABBKF 231 Milyon Euro’yla, ASF ise 87 Milyon Euro’yla pay almıştır.

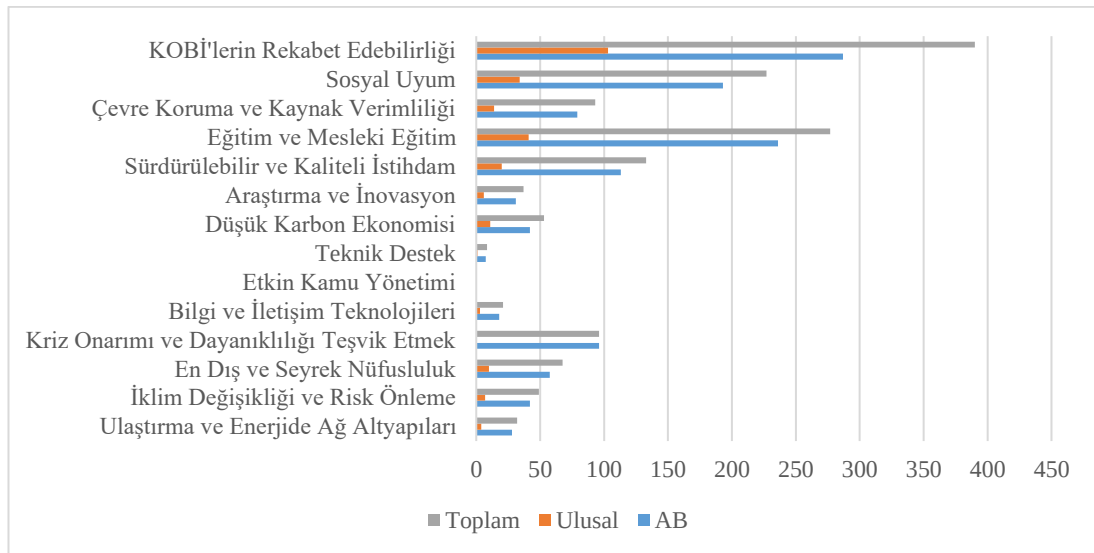
3.2.1.3. Azorlar Bölgesi

Azorlar bölgesi, Portekiz’in Atlantik okyanusundaki Azor adalarını kapsayan bir özerk bölgedir. Azor takımadaları, 600 km’lik alanda okyanusa yayılmış dokuz adadan oluşur. Bu bölge, Portekiz’in ve AB’nin en az gelişmiş bölgelerinden biridir. Adalar arasında belirgin zıtlıklar vardır, ancak hepsi aşırı uzaklıklarından müzdarıptır. Küçük boyutları ve 250.000 nüfuslu dağılımı ek dezavantajlardır. Takımadaların ana faaliyeti çiftçiliktir ve bunu hizmet sektörü takip eder. Hizmet sektöründe çalışanlar

daha çok kamu kesiminde istihdam edilmektedir. Ayrıca adada hayvancılık gelişmiştir. Adanın münhasır ekonomik bölgesi zengin deniz canlılarına ev sahipliği yapması nedeniyle adada balıkçılıkta gelişme göstermiştir (European Comission, 2021).

Azorlar için hazırlanan Operasyonel Program, KOBİ'lere Ar-Ge bilgi transferini teşvik etmek, bölgedeki işletmelerin rekabet gücünü artırmak, düşük karbonlu ulaşım sistemlerini geliştirerek ve iyileştirerek sürdürülebilir ulaşımı teşvik etmek, kişisel beceriler ve yaşam boyu öğrenme için eğitim, öğretim ve mesleki eğitime yapılan yatırımları artırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesini desteklemek ve işletmelerde ve binalarda enerji verimliliğini artırmak ve sürdürülebilir ve kaliteli istihdamı teşvik etmek ve işgücü hareketliliğini desteklemek gibi ana hedeflere sahiptir. Bu hedeflere ulaşmak için Operasyonel Programda şu öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Ar-Ge ve inovasyonun geliştirilmesi, ii) bilişim ve haberleşme teknolojilerine erişim, kullanım ve kalitenin artırılması, iii) en dıştaki bölge için özel ek tahsis. Bu alanlara yapılacak harcamalar ile 325 yeni KOBİ oluşturulması, var olan 720 KOBİ'ye yatırım ve 2845 yeni iş hacminin oluşturulması beklenmektedir (European Comission, 2021).

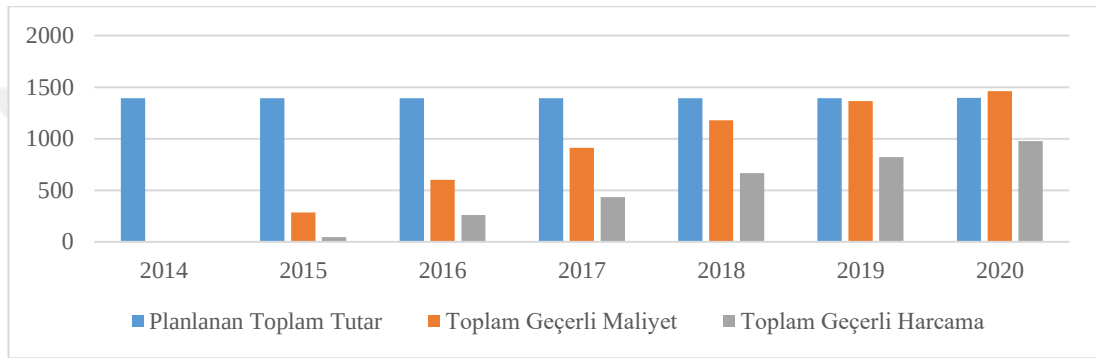
Şekil 15: Azorlar Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (03.08.2021).

Şekli incelersek daha önceki şekillerde olduğu gibi AB fonlarının kaynak payında daha fazla yer aldığı görülebilir. Ayrıca bölgenin özerk bir yapıda ve ulaşımı zor olmasından dolayı daha fazla alana harcama yapılması gerekmiştir ve bu durum şekilden görülebilir. Bölgenin ekonomisi yeterince gelişmediğinden dolayı ekonomiyi geliştirici ve istihdamı artırıcı alanlara harcama yapılması ön görülmüş, çevre koruma, teknolojik gelişim, kamu yönetimi gibi alanlar daha geri planda kalmıştır.

Şekil 16: Azorlar Bölgesinde Fonun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (03.08.2021).

Şekli incelersek, diğer şekillerdeki gibi Toplam Geçerli Maliyet, Toplam Geçerli Harcamalardan daha fazla pay almıştır. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 1.491 Milyon Euro'nun 1.233 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 866 Milyon Euro pay alırken, ASF 366 Milyon Euro pay almıştır.

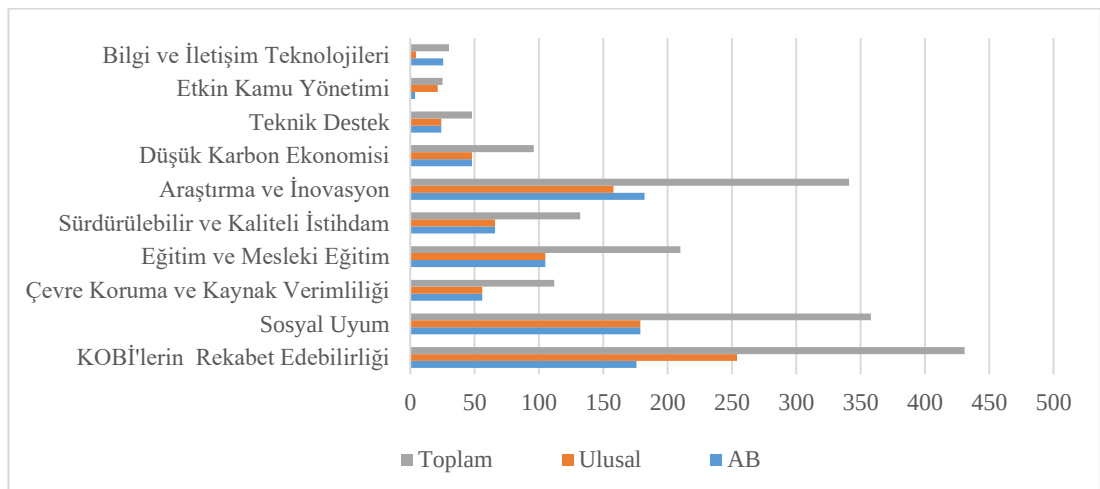
3.2.1.4. Centro Bölgesi

Centro bölgesi, Lizbon ve Porto arasında elverişli bir konumda olan bir bölgedir. Ayrıca Vilar Formoso sınırından ve Aveiro ve Figueira da Foz'daki limanlarından Avrupa'nın geri kalanına kolay erişime sahiptir. Ancak, bölgenin iç kısımlarında karayolu ve demiryolu ağları yetersiz kalmıştır. Bölge denizi, nehirleri ve ormanları ile değerli kaynaklara sahiptir. 2,2 milyon nüfusu ile bölge Portekiz nüfusunun yüzde 17,2'sine ev sahipliği yapmaktadır. Bölge nüfusu, yüzde 75 gibi bir

oranla ağırlıklı olarak sekiz orta büyüklükteki şehirde yoğunlaşmıştır. Bu durum, kıyıya yakın kentsel merkezlerin (Coimbra, Aveiro, Leiria) gelişmesine yol açmış, bölgenin iç ve kıyı bölgesi arasında ciddi bir dengesizliğe neden olmuştur. Özellikle Coimbra Üniversitesi'nin varlığı, bölgede eğitim seviyesinin yüksek olduğu ve eğitimin bol miktarda bulunduğu anlamına gelir. Bölge, sahil şeridinin kalitesi sayesinde de çok sayıda turisti kendine çekmeyi başarmıştır. Bununla birlikte, kırsal kesim giderek terk edilmiş ve geride kalifiye olmayan bir işgücü ve yaşlanan bir nüfus kalmıştır (European Commission, 2021).

Centro bölgesi Operasyonel Programı, bölge ekonomisinin rekabet edebilirliğinin, sürdürülebilir kalkınmasının ve iç bütünlüğünün desteklenmesine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, bölgenin önemli AB ve ulusal kalkınma önceliklerine ulaşılmasına katkıda bulunmasını da sağlayacaktır. Bu hazırlanan amaçlara ulaşmak için Operasyonel Programda fonlamada bazı öncelikler belirlenmiştir. Bu öncelikler şunlardır: i) araştırma, geliştirme ve inovasyon, ii) bölgesel ekonominin rekabet gücünü artırmak ve küreselleşme, iii) insan potansiyelini geliştirmek. Bu öncelikler ile amaçlara ulaşılınca beklenen etkiler ise şunlardır; i) 3.280 KOBİ'yi hibe veya benzeri ödemelerle desteklemek, ii) 70 işletmenin araştırma kurumlarıyla iş birliği yapmasını sağlamak, iii) 8.400'e yakın kamu çalışanının inovasyon eğitiminden yararlanması (European Commission, 2021).

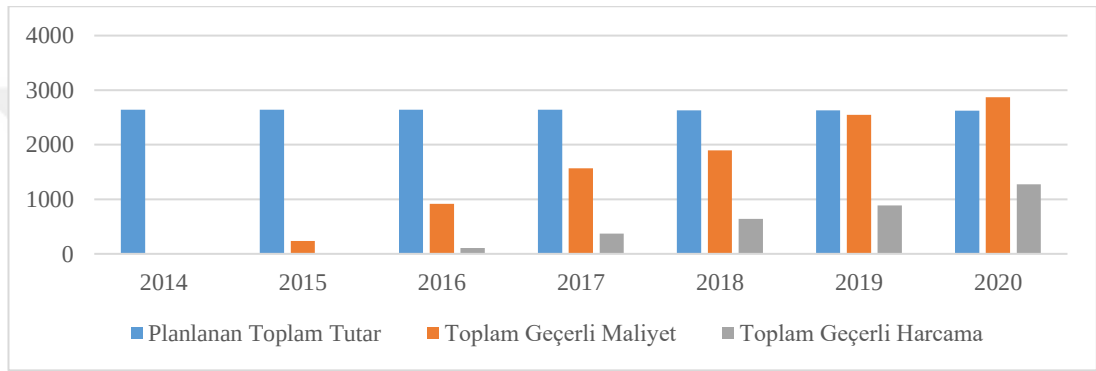
Şekil 17: Centro Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (11.08.2021).

Şekli incelediğimizde öncelikle bölgenin merkez bölge olması ve başkent çevresini kapsamasından dolayı fondan aldığı rakam sayısının yüksek olduğu görülmektedir. Diğer şekillerde olduğu gibi öncelik yine bölge ekonomisine verilmiş ve bu önceliğe çevreyi koruyucu ve sürdürülebilir şekilde ulaşmak hedeflenmiştir. Ayrıca kamu yönetiminin güçlendirilmesi ve inovasyon faaliyetlerinin desteklenmesi de önem taşıyan önceliklerdendir.

Şekil 18: Centro Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (11.08.2021).

Şekli incelediğimizde diğer şekillerde olduğu gibi 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin fonun Planlanan Toplam Tutarından fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 2.624 Milyon Euro'nun 2.155 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.814 Milyon Euro pay alırken, ASF 340 Milyon Euro pay almıştır.

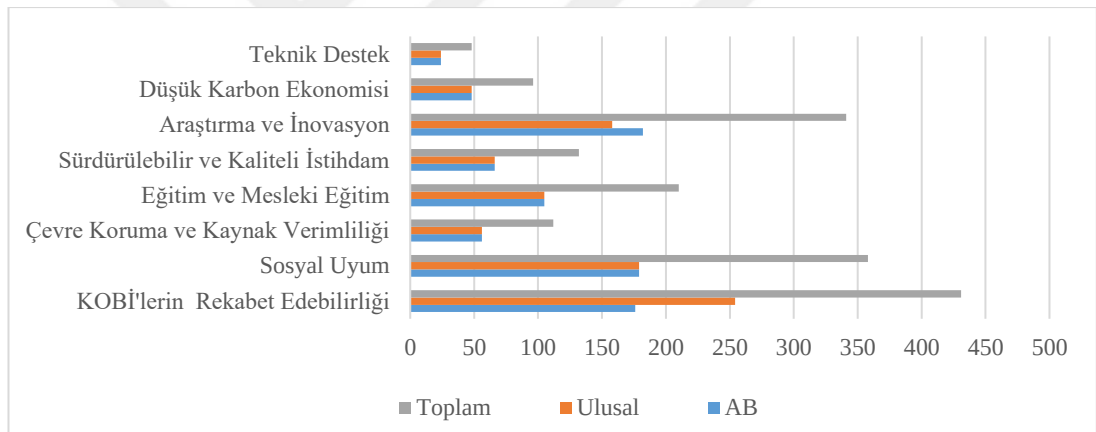
3.2.1.5. Lizbon Bölgesi

Lizbon bölgesi başkent Lizbon'un bulunduğu bölgedir. Bölge, son birkaç yılda ekonomisi AB ortalaması ile eşit olacak şekilde büyümüştür. Bu kayda değer büyümeye rağmen, başkent ile bölgenin geri kalanı arasında önemli farklılıklar vardır. Başkentte ekonomik faaliyet, temel olarak kamu hizmeti, öğretim, hizmetler, ulaşım

ve telekomünikasyon gibi sektörlerdeki hizmet faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bölgenin geri kalanı ekonomik kalkınmada geride kalmış olmasına rağmen güçlü bir kültürel ve doğal mirasa ve önemli turistik mekânlara sahiptir.

Lizbon için hazırlanan Operasyonel Program, bölgesel ekonominin rekabet edebilirliğinin, bölgenin sürdürülebilir kalkınmasının ve iç bütünlüğünün desteklenmesine katkıda bulunacaktır. Bu hazırlanan amaçlara ulaşmak için Operasyonel Programda fonlamada bazı öncelikler belirlenmiştir. Bu öncelikler şunlardır; i) teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, iii) Otellerde ve diğer turistik konaklama yerlerinde yıllık konaklama sayısının 155.000 kişi artırılması (European Comission, 2021).

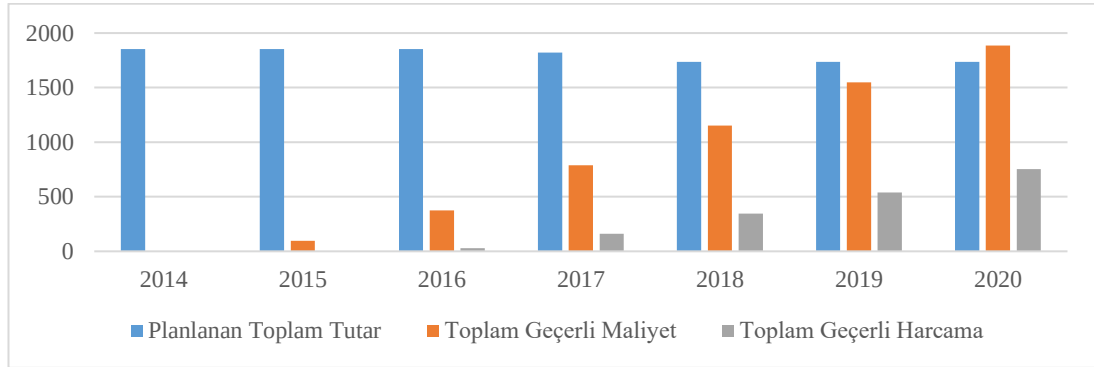
Şekil 19: Lizbon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (11.08.2021).

Şekli incelersek fonlamada diğer şekillerin aksine ulusal kaynakların daha fazla kullanıldığı gözlemlenebilir. Bunun nedeni bölgenin başkenti kapsamasıdır. Ayrıca önceliklere bakılınca ekonominin gelişmesine önem verilmiştir ve bu önceliğin sürdürülebilir ve inovasyonu destekleyecek şekilde sağlanması amaçlanmıştır.

Şekil 20: Lizbon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (11.08.2021).

Şekil incelendiğinde diğer şekillerde olduğu gibi Toplam Geçerli Maliyetler, Toplam Geçerli Harcamayı geçmiştir. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 1.735 Milyon Euro'nun 817 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 622 Milyon Euro pay alırken, ASF 194 Milyon Euro pay almıştır.

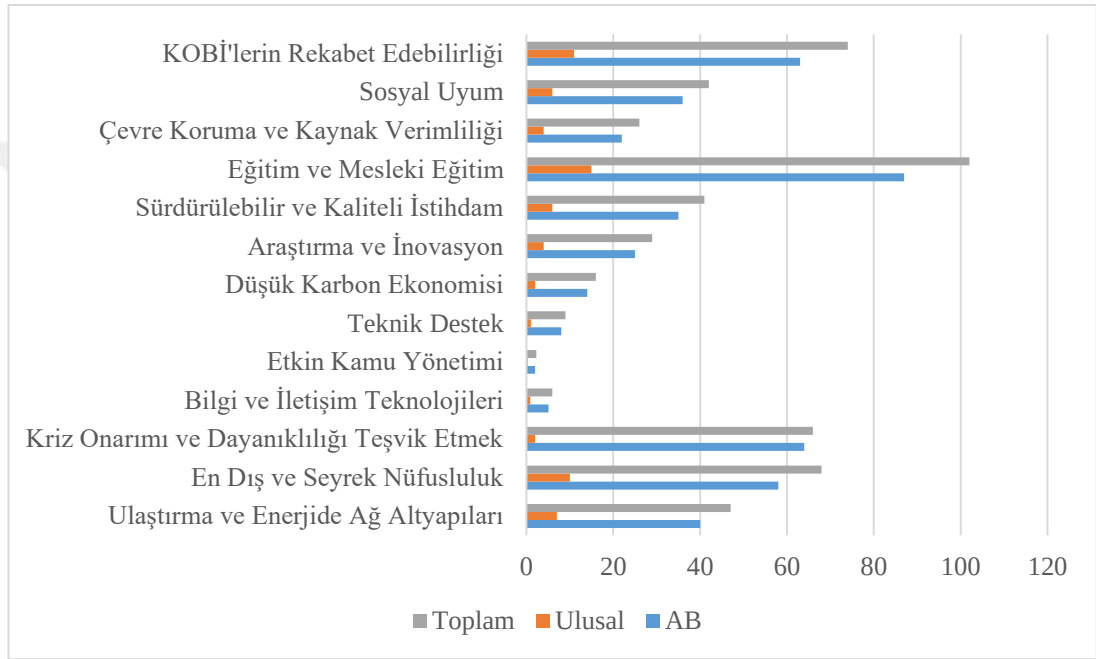
3.2.1.6. Madeira Bölgesi

Madeira bölgesi, Atlantik okyanusunda yer alan takımadalardan oluşan özerk bir bölgedir. Madeira adaları 347.400 nüfusu ile Portekiz nüfusunun yüzde 3,5'ini oluşturur. Madeira'nın ekonomisi, topluluğun dış çevresinde yer alan küçük bir alana ve dolayısıyla küçük bir pazara sahip bir ada olmasından dolayı, tarımı çok küçük çiftliklere dayalı, beşeri kaynakları düşük beceri seviyelerine sahip, altyapı ve eğitim olanakları yetersiz, nüfus dağılımı düzensiz, balıkçılık çabaları az sayıda türe odaklanmış ve temel sağlık altyapısı zayıf olması nedeniyle yeteri kadar gelişmemiştir.

Madeira Operasyonel Programı, bölgesel ekonominin rekabet edebilirliğini, bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını ve iç uyumunu teşvik etmenin yanı sıra bölgenin önemli AB 2020 hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hazırlanan amaçlara ulaşmak için Operasyonel Programda fonlamada bazı öncelikler belirlenmiştir. Bu öncelikler şunlardır; i) teknolojik geliştirme ve inovasyonun

güçlendirilmesi, ii) bölgesel işletmelerin rekabet gücünü artırmak, iii) en dıştaki bölge için özel ek tahsis. Bu öncelikler ile amaçlara ulaşıncaya beklenen etkiler ise şunlardır; i) 120 yeni KOBİ oluşturulması, ii) 1060 doğrudan iş oluşturulması, iii) Doğal ve kültürel cazibe merkezlerini ziyaret eden turist sayısını 150.000 artırmak (European Comission, 2021).

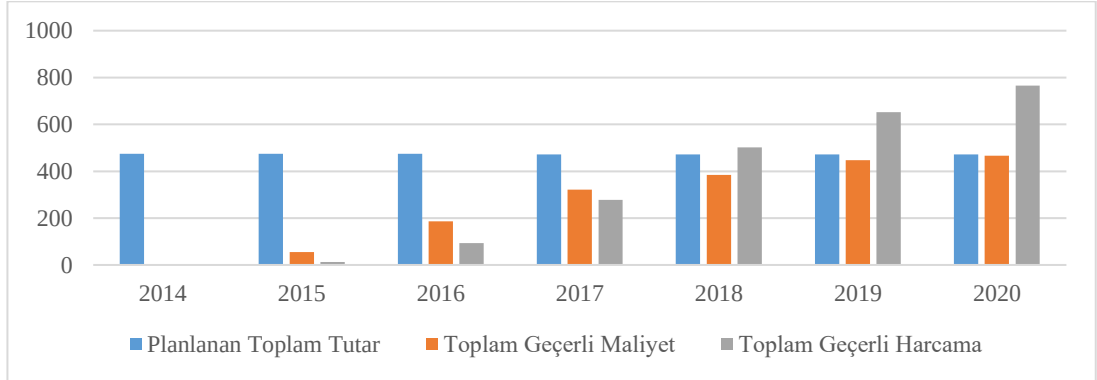
Şekil 21: Madeira Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (13.08.2021).

Şekli incelediğimizde diğer şekillerin aksine eğitimin öncelik kazandığı görülmektedir. Ekonomi ikinci sırada yer alırken, kriz yönetimi, uzaklığın getirdiği dezavantajlara karşı yatırım ve ulaşım gibi alanların da önemli derecede fon aldığı görülmektedir.

Şekil 22: Madeira Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (13.08.2021).

Şekil incelendiğinde, önceki şekillerin aksine ayrılan bütçe az olmasına rağmen Toplam Geçerli Harcama, hem Planlanan Toplam Tutarı hem de Toplam Geçerli Maliyeti geçmiştir. Bu durum yapılan yatırımların planlanan kaynak sınırını aştığını, daha fazla kaynak aktarılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 538 Milyon Euro'nun 465 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 313 Milyon Euro pay alırken, ASF 151 Milyon Euro pay almıştır.

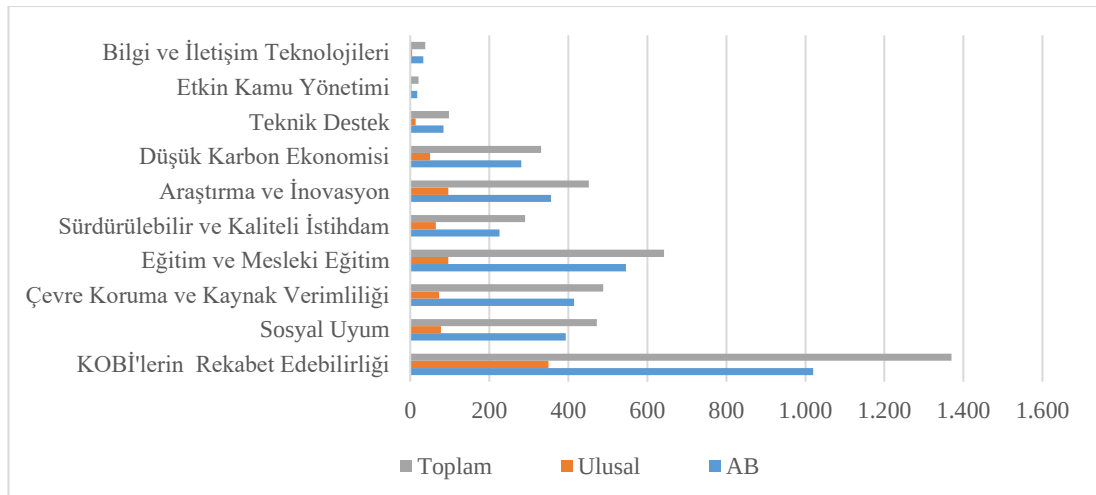
3.2.1.7. Norte Bölgesi

Norte bölgesi, Portekiz'in en kuzeyinde yer alan bir bölgedir. Bölge Portekiz'in en büyük ikinci şehri Porto'ya ev sahipliği yapmaktadır ve yaklaşık 3,7 milyon nüfusu ile Portekiz'in en kalabalık bölgesidir. Bölge Porto ve çevresi ile iç kesimleri arasında farklılara sahiptir. Porto ve çevresi, genç nüfusu ve uluslararası ağlara iyi erişimi olan endüstriyel kapasitesi ile öne çıkmaktadır. Buradaki temel zorluk, gelişmiş bir ekonomik alana sahip olan şehrin, yeterli ihtiyaçlara cevap verebilmesini sağlamaktır. Özellikle ulaşım ve temel sağlık sistemlerine yapılacak yatırımlar ve eşitsizlikleri ve sosyal dışlanmayı gidermeyi amaçlayan projelere yatırım yapılması önem arz

etmektedir. Daha iç kesimler ise ekonomik dinamizm eksikliği ve genellikle niteliksiz iş gücü ile yetersiz gelişme ile öne çıkmaktadır. Bölgenin hâlihazırda var olan şehir merkezlerini geliştirmesi ve bunların çevredeki alanlarda daha fazla gelişmeyi teşvik edebilecek ekonomik açıdan istikrarlı bölgelere dönüştürmesi hedeflenmektedir. Norte Operasyonel Programı bölgesel ekonominin rekabet edebilirliğinin, bölgenin sürdürülebilir kalkınmasının ve iç bütünlüğünün desteklenmesine katkıda bulunacaktır. Yatırımlar aynı zamanda bölgenin kilit AB ve ulusal kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmasına da yardımcı olacaktır.

Bu hedeflere ulaşmak için Operasyonel Programda fonlamada bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu öncelikler şunlardır; i) araştırma, geliştirme ve inovasyonu artırmak, ii) bölgesel ekonominin rekabet gücü ve küreselleşmesini sağlamak, iii) düşük karbon ekonomisi. Bu öncelikler ile amaçlara ulaşılınca beklenen etkiler ise şunlardır; i) KOBİ'lerin iş hacmi içindeki ihracatının değerini yüzde 22'nin üzerine çıkarmak, ii) 10 ve daha fazla çalışanı olan KOBİ'lerin yüzde 60'ı inovasyon faaliyetlerinde bulunmasını sağlamak, iii) yaklaşık 7.150 doğrudan iş oluşturulmasına katkıda bulunmak (European Comission, 2021).

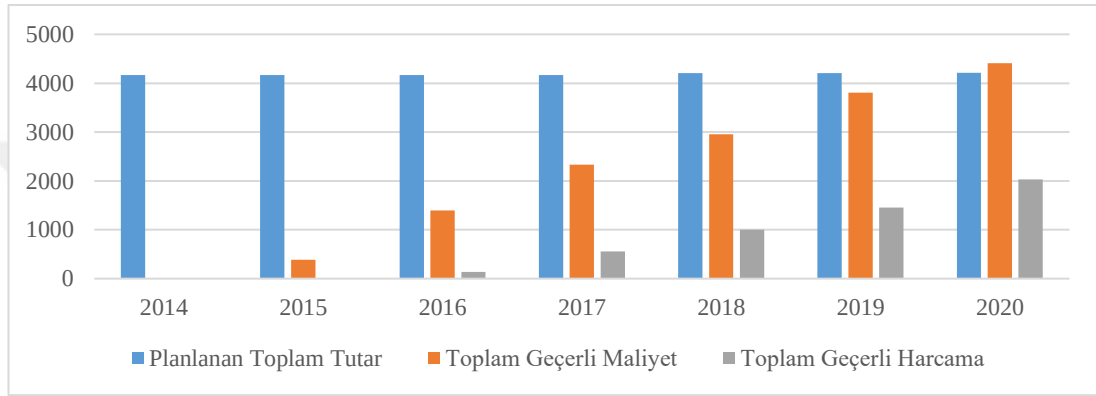
Şekil 23: Norte Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (13.08.2021).

Şekli incelersek ekonominin en çok payı aldığı görülmektedir. Ekonomi fonlanırken diğer şekillerde olduğu gibi istihdam oluşturmaya ve yeşil ekonomi şeklinde fonlamaya özen gösterilmiştir. Ayrıca eğitim ve inovasyon gibi alanlar da önemli derecede pay almıştır. Toplam içinde AB fonları çoğunlukta iken ulusal fonlar yetersiz kalmıştır.

Şekil 24: Norte Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (13.08.2021).

Şekil incelendiğinde diğer şekillerde olduğu gibi Toplam Geçerli Maliyet, 2020 yılında Planlanan Toplam Tutarı geçmiştir. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 4.212 Milyon Euro'nun 3.378 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 2.811 Milyon Euro pay alırken, ASF 567 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.2. İrlanda Analizi

İrlanda, İrlanda adasında yer alan bir ülkedir. Ülke, adanın kuzeyi hariç tüm geri kalan alanı kapsar. Ülke AB üyesidir. Daha önce bahsedildiği gibi ülke Parasal ve Ekonomik Birliğe dâhildir ve Euro bölgesinde yer almaktadır. Ülke, Schengen bölgesine dâhil değil, onun yerine Birleşik Krallık'la birlikte Ortak Seyahat Bölgesine dâhildir. Ülke diğer AB üyesi ülkeler gibi AB fonlarından yararlanmaktadır.

Nüfusu 5 milyon olan ülkede, ülkenin en kalabalık şehri başkent Dublin'dir. Ülkede ekonomik olarak başlıca sektörler turizm ve enerji sektörleridir. Üniter bir devlet olan İrlanda'da bölgeselleşme eğilimleri tarihten beri var olmuştur. Zamanında adaya gelen İngiliz göçmenler, belirli bölgelere yerleşmiş ve o bölgenin yönetimine katılarak bulundukları bölgelerin gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Daha sonra ülkenin 1973'te AB'ye üye olmasıyla AB tarafından fonlanmış ve bu durum ülkede bölgeselleşmenin artmasına neden olmuştur. Ülke, ekonomik anlamda 90'lar ve 2000'li yıllarında başınca oldukça gelişmiş, daha sonra 2008 krizi ile ekonomik ve mali sıkıntılar yaşamıştır. Fakat ülke bu yaşanan ekonomik ve mali sıkıntılara rağmen AB'den aldığı yardımları gerekli şekilde kullanmış ve bu durum ile günümüzde İrlanda diğer PIIGS ülkelerine kıyasla ekonomik ve mali yönden daha iyi durumda gelmiştir (Muğla Ticaret ve Sanayi Odası, 2021).

Bu başlık altında İrlanda'da 2014-2020 arası dönemde İrlanda'nın yedi bölgesinin iki alt başlık altında ABBKF'den yararlanması incelenecektir.

3.2.2.1. Sınır, Orta ve Batı Bölgeleri

Diğer ülkelerin aksine İrlanda'da fonlama teker teker bölgeler üzerinde değil, bölgeler birleştirilerek yapılmış ve ikiye ayrılmıştır. Önce birinci fonlama alanını inceleyeceğiz. Bu fonlama alanı sınır bölgeleri ile orta ve batı İrlanda'yı kapsamaktadır. Bu bölgeler ülkenin diğer bölgelerine göre daha az gelişmiştir.

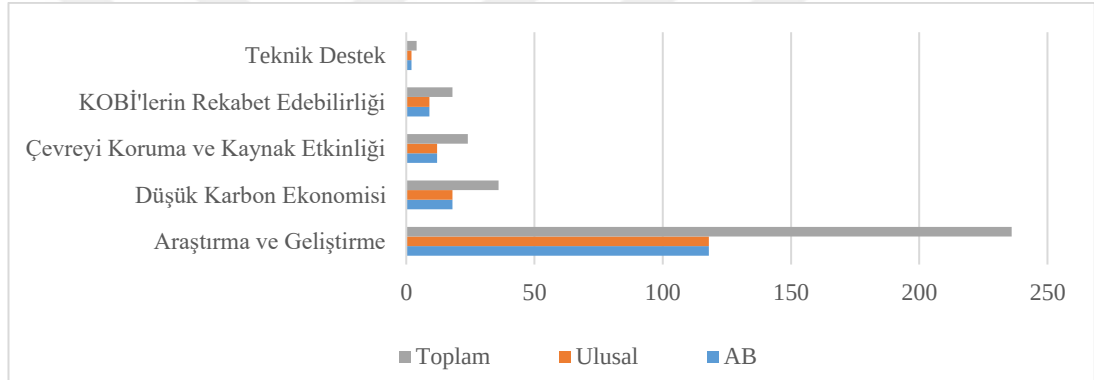
Operasyonel Program, İrlanda'nın Sınır, Orta ve Batı bölgelerinde büyümenin yanı sıra kaliteli istihdam, işletmeler, inovasyonlar, lisanslar oluşturulmasını desteklemek için hedeflenen yüksek büyüme ve inovatif sektörlerde daha geniş yatırım programlarına değer katmayı amaçlamaktadır.

Program aracılığıyla yapılacak yatırımlar, bölgenin güçlü yönlerine dayanarak İrlanda'nın akıllı uzmanlaşma stratejisinde tanımlanan belirli büyüme hedeflerine ve inovatif sektörlerle odaklanarak akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için fonlamada bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Sınır, Orta ve Batı bölgelerinde araştırma ve inovasyon kapasitesini bölgelerde bulunan işletmelerle etkileşime gidilerek attırmak, ii) KOBİ'ler

de dâhil olmak üzere Sınır, Orta ve Batı bölgelerinde yerleşimler tarafından yüksek hızlı bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT)’ne erişimi, kullanımını ve kalitesini artırmak, iii) KOBİ rekabet gücünü artırmak, özellikle yüksek büyüme ve inovatif sektörlerdeki mikro işletmeleri desteklemek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bu bölgelerde beklenen etkiler şunlardır; i) stratejik araştırma merkezleriyle ilgilenen şirket sayısını 103'ten 159'a çıkararak bu bölgelerde uygulamalı araştırma ve geliştirmeyi artırmak, ii) Mikro girişim sektöründe 583 yeni iş oluşturmak, iii) Yeni nesil hızlı internet ile bu bölgelerde hizmet verilmeyen tüm kasaba ve köylere fiber optik bağlantı sağlamak (European Comission, 2021).

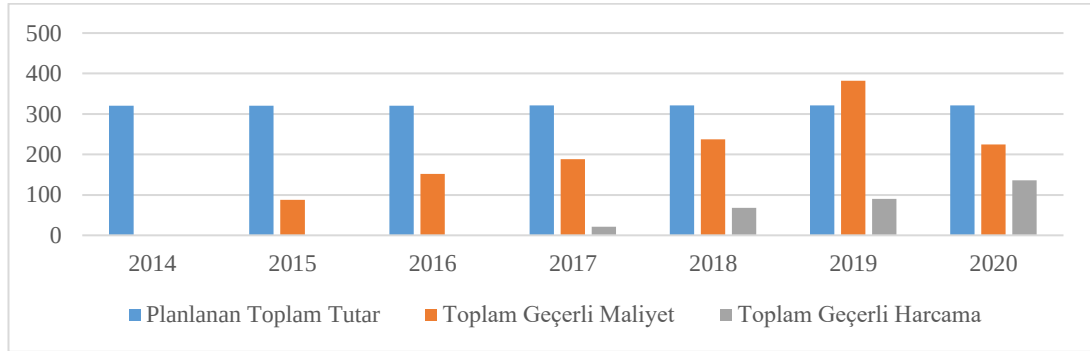
Şekil 25: Sınır, Orta ve Batı Bölgelerindeki Öncelikler (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (19.08.2021).

Şekil incelendiğinde Ar-Ge alanının en öncelikli alan olduğu söylenebilir. Bu alanı çevre koruma faaliyetleri izlemiştir. Daha önceki şekillerin aksine KOBİ'lere verilen destek daha azdır. Ayrıca hükümetin yeterli şekilde harcama yaptığı ve AB fonlarıyla aynı düzeyde pay aldığı görülmektedir. Bu durum hükümetin bu alanlara yeteri kadar önem verdiğini ve AB ile paralel şekilde harcama yaptığını göstermektedir.

Şekil 26: Sınır, Orta ve Batı Bölgelerinde Fonun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (19.08.2021).

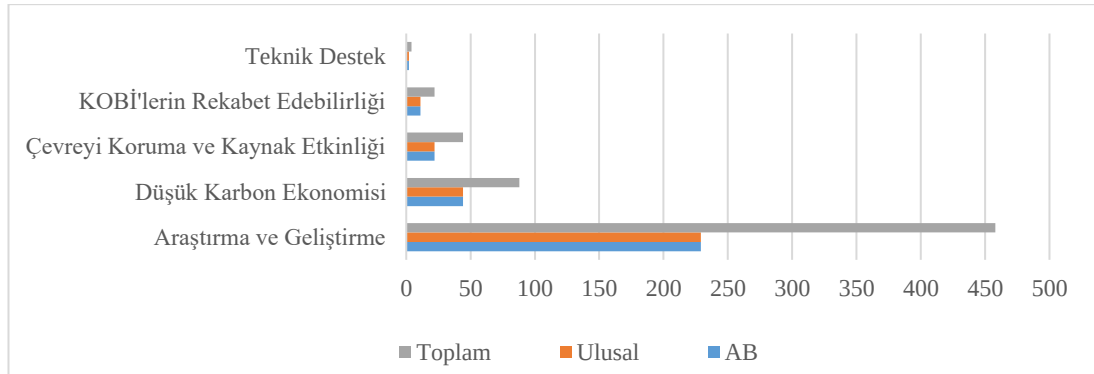
Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetler 2019 yılında Planlanan Toplam Tutarı aşmış fakat 2020 yılında tekrar eski seviyesine dönmüştür. Toplam Geçerli Harcama ise düşük düzeyde kalmıştır. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 321 Milyon Euro'nun 160 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 160 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar 161 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.2.2. Güney ve Doğu Bölgeleri

İrlanda'nın Güney ve Doğu Bölgeleri ülkenin daha gelişmiş bölgelerini ve başkent Dublin'i de kapsayan bölgelerdir. Bu bölgelerde hizmet ve sanayi sektörleri ön plandadır. Bu bölgeler için hazırlanan Operasyonel Program, kaliteli istihdamın oluşturulmasını desteklemek, inovasyonu artırmak, verilen lisansları artırmak ve İrlanda'nın Güney ve Doğu bölgelerindeki yerel ekonomilerin büyümesine yardımcı olmak için hedeflenen inovatif sektörlerde daha geniş yatırım programlarını tamamlanmasını amaçlamaktadır. Program aracılığıyla yapılacak yatırımlar, bölgenin güçlü yönlerine dayanarak İrlanda'nın akıllı uzmanlaşma stratejisinde tanımlanan belirli büyüme hedeflerine ve inovatif sektörlerle odaklanarak akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için fonlamada bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Güney ve Doğu bölgelerinde araştırma ve inovasyon kapasitesini bölgelerde bulunan işletmelerle etkileşime gidilerek attırmak, ii) KOBİ'ler de dâhil olmak üzere Sınır, Orta ve Batı bölgelerinde yerleşimler tarafından yüksek hızlı bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimi, kullanımı ve kalitesini artırmak, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, özellikle inovatif sektörlerdeki mikro işletmeleri desteklemek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bu bölgelerde beklenen etkiler şunlardır; i) stratejik araştırma merkezleriyle ilgilenen şirket sayısını 529'tan 713'e çıkararak bu bölgelerde uygulamalı araştırma ve geliştirmeyi artırmak, ii) yüksek büyüme ve inovatif sektörlerde yeni işletmelerin oluşturulması, hedeflenen 14 akıllı uzmanlık sektörlerinde faaliyet gösteren İrlandalı küçük işletmelerde 17.000 istihdam artışı sağlamak, iii) yeniden canlandırılmış kentsel alanlar ve belirlenmiş kentsel merkezlerde özel olmayan araçla ulaşım seviyesini yüzde 20 artırma hedefi için kentsel büyüme merkezlerinde sosyal, ekonomik ve fiziksel koşulları iyileştiren düşük karbonlu stratejiler geliştirilmesi (European Comission, 2021).

Şekil 27: Güney ve Doğu Bölgelerindeki Öncelikler (Milyon Euro)

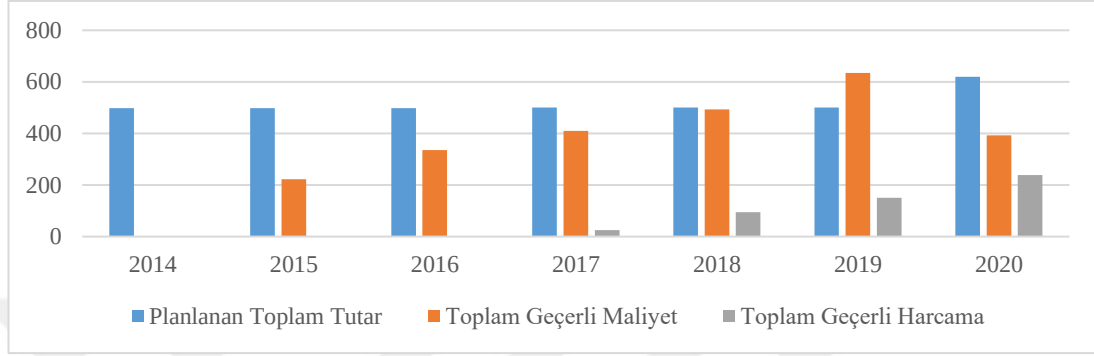

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (20.08.2021).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin Ar-Ge faaliyetleri olduğu görülmektedir. Bu öncelikte, akıllı sektörlerde uzmanlaşma ve inovasyonların artırılması ve bu alanlarda istihdam oluşturulması amaçlanmıştır. Diğer öncelikleri

inceleyince bu amaçlara çevreyi koruyarak ve kaynakların etkinliği sağlanarak ulaşılmmasının hedeflendiği görülmektedir.

Şekil 28: Güney ve Doğu Bölgelerinde Fonun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (20.08.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetler 2019 yılında Planlanan Toplam Tutarı aşmış fakat 2020 yılında tekrar eski seviyesine dönmüştür. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar da son yıl büyük artış vardır. Toplam Geçerli Harcama ise düşük düzeyde kalmıştır. Ayrıca Planlanan Toplam Tutar olan ve Operasyonel Programın da bütçesi olan 620 Milyon Euro'nun 310 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 310 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3. İtalya Analizi

İtalya, Güney Avrupa'da yer alan İtalya yarımadası, Sicilya ve Sardinya adalarını kapsayan bir AB ülkesidir. Daha önce bahsedildiği gibi ülke Parasal ve Ekonomik Birliğe dâhildir ve ülke Euro bölgesinde yer almaktadır. Ülke, diğer AB üye ülkeleri gibi ABBKF'den yararlanmaktadır.

Ülkenin nüfusu 60 milyondur. Yaklaşık 3 milyon yaşıyanı ile Roma hem ülkenin başkenti hem de ülkenin kalabalık nüfuslu şehridir. Üniter bir devlet olan İtalya, son zamanlarda yerelleşme ve bölgeselleşme eğilimlerinden etkilenmiş ve

birçok özerk bölge oluşturulmuştur. Parlamenter sisteme sahip olan ülkede beş yılda bir genel seçimler olur. Ülke Avrupa'nın dördüncü, dünyanın sekizinci büyük ekonomisidir ve G8 üyesidir. İtalya kuzeyi yeterli gelişmişken, ülkenin güneyi yeteri kadar gelişmemiştir. Bu durumdan dolayı sanayi ağırlıklı büyük ölçekli firmalara kuzey bölgesi ev sahipliği yaparken, güney bölgesi daha çok tarım ve turizm sektöründe yer alan küçük ölçekli firmalara sahiptir. Diğer PIIGS ülkeleri gibi İtalya ekonomisinin gelişmesine engel olacak bürokratik engeller, karar alma süreçlerinde gecikmeler, yaygın yolsuzluk ağır vergi oranları ve yüksek oranlı kamu harcamaları gibi nedenler bulunmaktadır (Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası, 2019).

Bu başlık altında İtalya'da 2014-2020 arası dönemde İtalya'nın yirmi bir bölgesinin ABBKF'den yararlanması incelenecektir.

3.2.3.1. Abruzzo Bölgesi

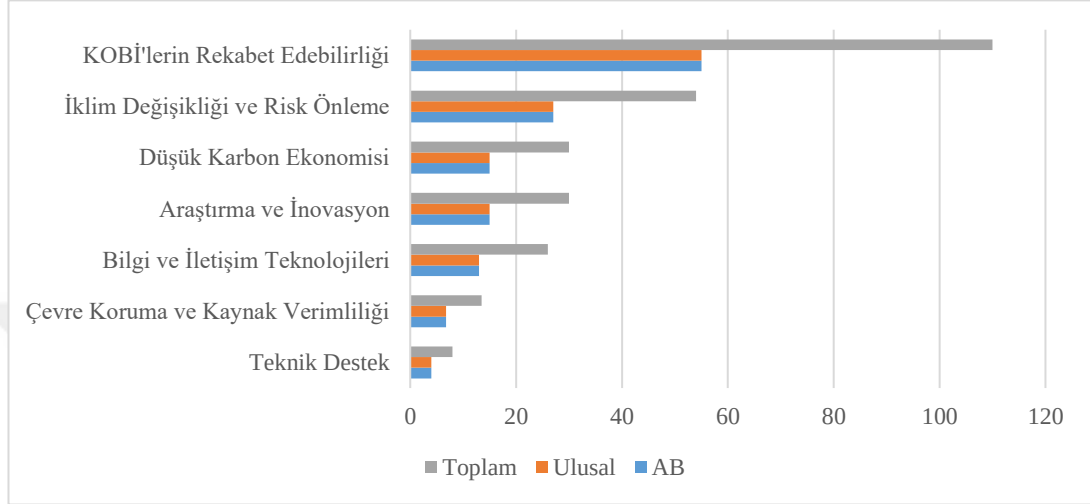
Abruzzo bölgesi, Orta İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölge Adriyatik Denizine komşudur. Bölgenin coğrafi yapısı genellikle dağlık ve tepeliktir, bu durum bölgenin ekonomik gelişimini engellemiştir. Tarım bölgenin ana geçim kaynağıdır. Buğday, üzüm, meyve ve zeytin en yaygın ürünlerdir; tütün, şeker pancarı ve safran ise bölgede yetişir. Hayvancılık ise bölge için önemli bir geçim kaynağı olsa da son dönemlerde azalmıştır. Bölgede sanayi faaliyetleri ise yetersizdir. Turizm ise son yıllarda sahil kesimlerinde artış göstermiş olmasına rağmen halen yetersizdir (Britannica, 2021).

Abruzzo için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik büyümeyi artırmayı ve akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için Avrupa 2020 hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Özellikle KOBİ'lerde istihdam oluşturmak ve üretkenliği artırmak amaçlanmıştır. Bunun için finansmanda inovasyon ve Ar-Ge'ye odaklanılacaktır. Son olarak, program bölgenin enerji verimliliğini artırmaya, emisyonları azaltmaya ve yenilenebilir enerji kullanımını teşvik etmeye katkıda bulunacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için Programda bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyon, ii) dijital hizmetlerin yaygınlaşması, iii) üretim sistemin rekabet gücünü artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 400'ün üzerinde KOBİ'ye yatırım

yapılması, ii) 220 Yeni iş oluşturmak, iii) Karbondioksit emisyonunun azaltmak (European Comission, 2021).

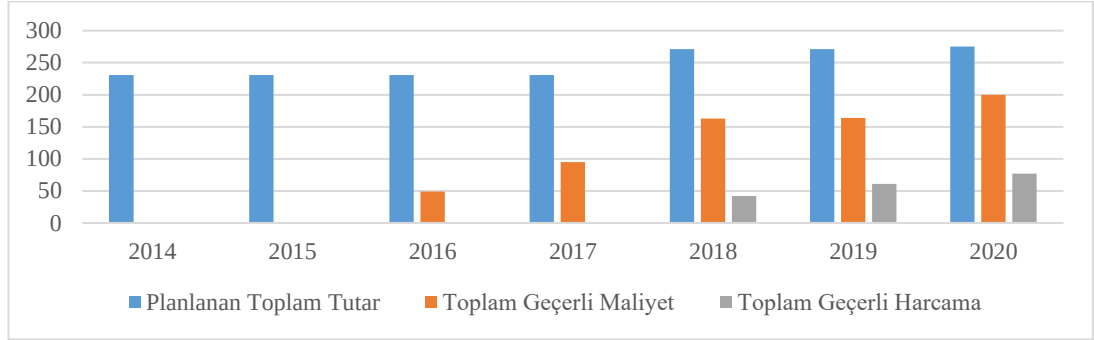
Şekil 29: Abruzzo Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (14.09.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu gözükmemektedir. Bu durum bölgenin ekonomik olarak geri kalmasından ötürü önceliğin bu alana verildiğini gösterir. Diğer alanlara bakıldığında bölgenin iklim değişikliğinden etkilenmesi sonucu bu durumla mücadele etmenin amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 30: Abruzzo Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (14.09.2021).

Şekli incelediğimizde 2018 yılından itibaren Toplam Geçerli Maliyetler, Toplam Geçerli Harcamayı aşmış fakat Planlanan Toplam Tutara yaklaşamamıştır. Toplam Geçerli Harcama ise 2017 yılı harici düşük düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 275 Milyon Euro'nun 137 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 137 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

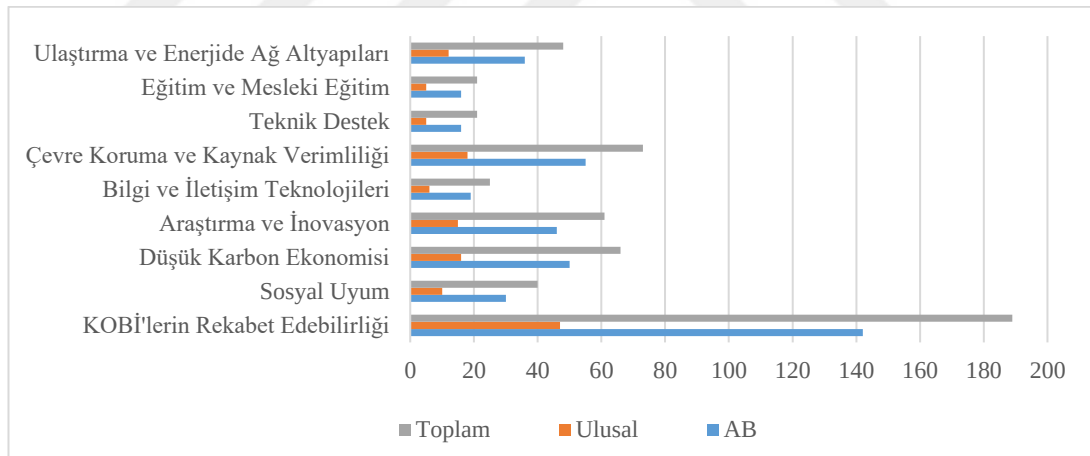
3.2.3.2. Basilicata Bölgesi

Basilicata, İtalya'nın güneyinde yer alan bir bölgedir. Bölge kabaca batıda dağlık alanlardan ve doğuda alçak tepeler ve geniş vadilerden oluşur. Bölgesel ekonominin temel dayanağı tarımdır, ancak verimsiz toprak ve engebeli arazi nedeniyle verim genellikle düşüktür. Mahsuller arasında buğday, çavdar, üzüm ve zeytin bulunur; koyun, keçi ve artan sayıda besi ve süt sığırtı da bölgede yetiştirilmektedir. Doğu ve kıyı bölgelerinde yetiştirilen yeni ürünler arasında tütün, sebzeler, şeker pancarı ve çiçekler yer alır. Bölgede zeytin presleri ve un değirmenleri dışında neredeyse hiç sanayi yoktur fakat son dönemde Matera yakınlarında doğal gaz bulunmuş ve Pisticci'de bir kimya tesisi kurulmuştur. Bölge, 1980 yılında şiddetli bir depremde ciddi hasar görmüştür (Britannica, 2021).

Basilicata bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Ar-Ge'ye yatırımı teşvik etmeyi ve KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmayı amaçlamıştır. Aynı zamanda, düşük karbonlu bir ekonomiye geçişi ve çevreyi korumak için su ve atık sektörlerine yapılan yatırımları destekleyecektir. Ayrıca finansman, doğal ve kültürel mirasın korunması ve tanıtılması için kullanılacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu desteklemek, ii) BİT teknolojilerinin kullanımının ve kalitesinin artırılması, e-devlet, e-sağlık ve e-tedarik için BİT uygulamalarının güçlendirilmesi, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge harcamalarının GSYİH'ye oranı olarak yüzde 0,1'den yüzde 0,15'e çıkması, ii) sera gazı emisyonlarını 1,7 tondan 1,45 tona düşürmek, iii) tüm eğitim binalarını yüksek güvenlik standartlarına çıkarmak (European Comission, 2021).

Şekil 31: Basilicata Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

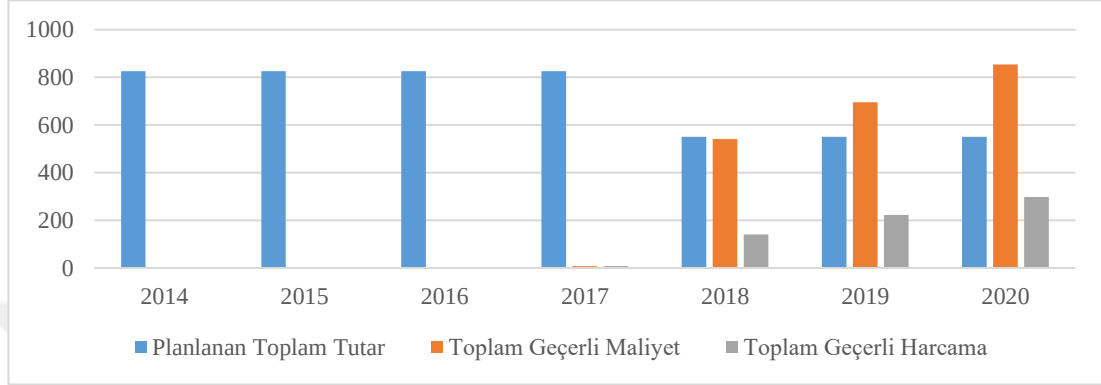

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.09.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alan KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliğidir. Bu durum bölgeye sağlanan fonların büyük kısmının ekonomik etkiler için yapıldığını göstermektedir. Bölgenin ekonomik anlamda geri kalması nedeniyle bu fonlama bölge

ekonomisine olumlu etki edecek ve istihdamı da artıracaktır. Ayrıca bu hedeflere ulaşılırken çevreyi koruma da ihmal edilmemiştir.

Şekil 32: Basilicata Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (15.09.2021).

Şekli incelediğimizde 2018 yılından itibaren Toplam Geçerli Maliyetler, Toplam Geçerli Harcamayı aşmış ve 2019 yılında Planlanan Toplam Tutarı da aşmıştır. Toplam Geçerli Harcama ise 2018 yılında düşüşe geçmiştir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 550 Milyon Euro'nun 413 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 413 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.3. Calabria Bölgesi

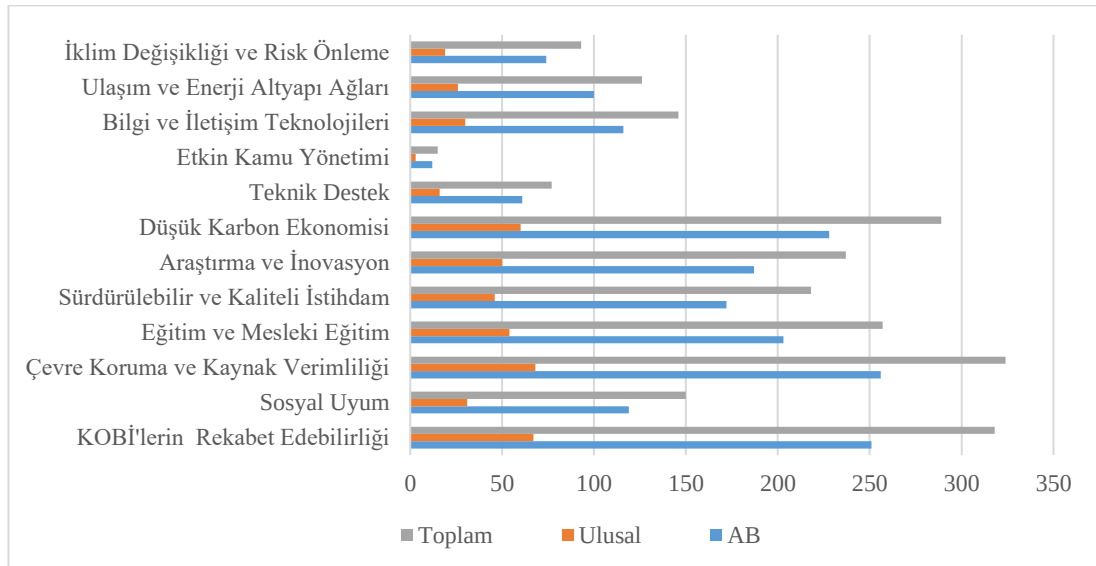
Calabria bölgesi, İtalya'nın güneyinde yer alan bir bölgedir. Bölge Tiren ve İyon denizlerini ayırır. Bölge Sicilya adasına en yakın bölgedir. Bölgenin çoğu dağlık veya tepeliktir, tek geniş ovalar bölgenin kuzeydoğusunda yer alır. Küçük ova alanına rağmen Calabria ekonomisinin temel dayanağı, bir zamanlar büyük toprak mülkleri (latifundia) ve küçük köylü mülkleri ile karakterize edilen çiftçiliktir. İtalyan toprak reformu altında, eski latifundia'nın çoğunluğu 1951'den sonra dağılmış ve kırsal hizmet merkezleri, yeni evler ve yeni yollar ile yeni, küçük köylü çiftlikleri

kurulmuştur. Bölgede turuncgiller, incir, kestane, tahıl ve zeytin yetişir. Hükümet ayrıca, kıyılar boyunca uygun noktalarda turistler için tatil köyleri ve dinlenme alanlarının geliştirilmesini de teşvik etmiştir. Tüm bunlara rağmen bölgenin ekonomik kalkınması, engebeli arazi, sık depremler ve zayıf iletişim nedeniyle yeterli gelişme gösterememiştir (Britannica, 2021).

Bölgenin Operasyonel Programı, yenilikçiliği ve rekabet gücünü artırarak ve bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmaya amaçlamıştır. Program, enerji verimliliğinin artırılmasına, ultra geniş ağ bağlantılarının artırılmasına ve bölgenin doğal ve kültürel mirasının korunmasına katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma ve inovasyonu teşvik etmek, ii) dijital ajandanın geliştirilmesi, iii) üretken sistemlerin rekabet gücünü artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) işletmeler ve araştırma kurumları arasında 470 iş birliği planını teşvik edilmesi, ii) 2000'den fazla işletmenin desteklenmesi, iii) 500'den fazla çalışana eğitim vererek kamu yönetiminin verimliliğini artırmak (European Commission, 2021).

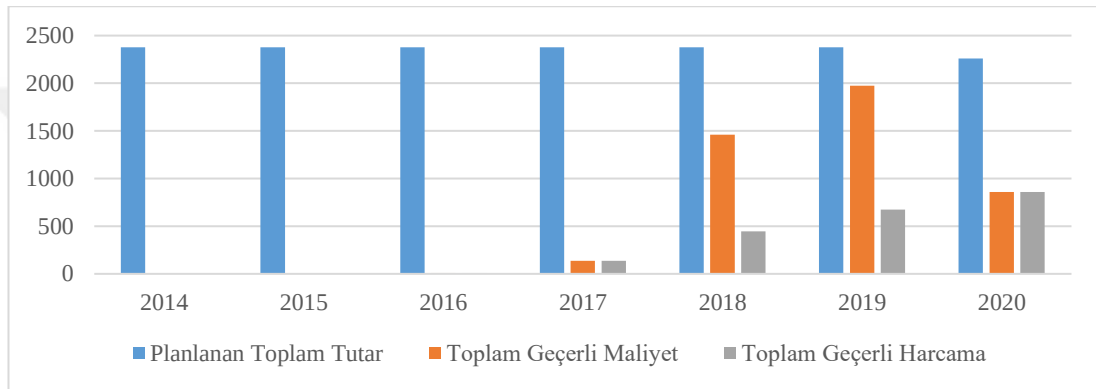
Şekil 33: Calabria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (17.09.2021).

Şekli incelediğimizde en önemli Çevre Koruma ve Kaynak Verimliliği alanının en öncelikli olduğu söylenebilir. Bunun nedeni bölgenin engebeli arazisi nedeni ile yaşadığı zorluklara eklenen iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasıdır. Bölgede yetersiz olan ekonomik kalkınmayı artırmak ve iş olanaklarını artırmak amacıyla ikinci sırada KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği yer alır. Bu hedeflere ulaşılırken yeşil politikalar kullanılması da planlanmıştır.

Şekil 34: Calabria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (17.09.2021).

Şekli incelediğimizde 2018 yılından itibaren Toplam Geçerli Maliyetler, Toplam Geçerli Harcamayı aşmış fakat Planlanan Toplam Tutara yaklaşamamıştır. Toplam Geçerli Harcama ise düşük düzeyde kalmıştır. 2020 yılı içinde Toplam Geçerli Maliyet düşüş yaşamıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 2.260 Milyon Euro'nun 1.784 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.468 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 315 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.3.4. Campania Bölgesi

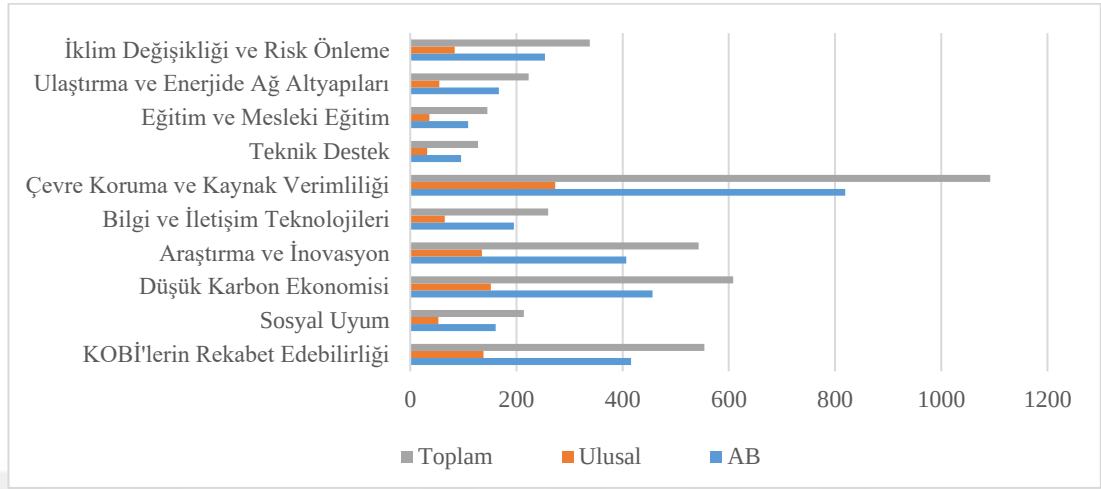
Campania Bölgesi, güney İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölge dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. İtalya'nın en büyük üçüncü şehri Napoli, bu bölgede

bulunur. Campania'nın başlıca tarım alanları verimli kıyı ovalarıdır. Bu alanlarda arazi kullanımı yoğundur ve yerde hububat üreten arazi parselleri, parsellerin kenarlarındaki ağaçlarda meyve ve ağaçların arasında uzanan asmalardan elde edilen üzümler ile tarım yapılır. Başlıca ürünler meyveler (kayısı, elma, şeftali, fındık, narenciye ve üzüm), sebzeler, çiçekler ve tütün ve kenevir gibi endüstriyel ürünlerdir. Ayrıca Napoli Körfezinde balıkçılık gelişmiştir. Campania, güney İtalya'nın gelişmiş bir sanayi yapısına sahip tek bölgesidir ve sanayileşmenin çoğu Napoli ve çevresinde bulunur. Metalurji, kimya, makine ve aletler, tekstil, tarım endüstrileri (konserve, un değirmenciliği, makarna, tütün) ve gemi yapımı sanayide ana dallardır. Turizm bölgede gelişmiştir. Ayrıca Napoli limanı sayesinde bölge dış dünya ile kolayca ticaret yapabilmektedir (Britannica, 2021).

Bölgenin Operasyonel Programı, inovasyonu ve rekabet gücünü artırarak, bölgesel araştırma ve geliştirme sistemini geliştirerek, büyüme ve istihdam oluşturmayı amaçlar. Program, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmaya, araştırma ve inovasyonu güçlendirmeye, enerji verimliliğini artırmaya, ultra geniş bant bağlantısını artırmaya ve bölgenin doğal ve kültürel mirasını korumaya katkıda bulunmayı amaçlar. Aynı zamanda çevre dostu ve düşük karbonlu ulaşım sistemlerinin geliştirilmesine ve iyileştirilmesine, sosyal uyumun teşvik edilmesine ve kentsel alanlarda yoksun toplulukların yeniden oluşturulmasına yardımcı olmayı amaçlar.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik gelişme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) BİT hizmetlerinin iyileştirilmesi de dahil olmak üzere BİT'e erişimin iyileştirilmesi ve genişletilmesi, iii) üretim sistemlerinin rekabet gücünü teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) bölgesel akıllı uzmanlaşma stratejisi çerçevesinde yeni ürün, hizmet ve süreçlerin geliştirilmesini amaçlayan araştırma kuruluşları, merkezler ve üniversiteler ile sinerji oluşturma konusunda yaklaşık 2000 şirketi desteklemek, ii) KOBİ'lere destek yoluyla yaklaşık 600 yeni iş oluşturmak, iii) Napoli ve Salerno'nun stratejik limanlarının tamamlanması (European Comission, 2021).

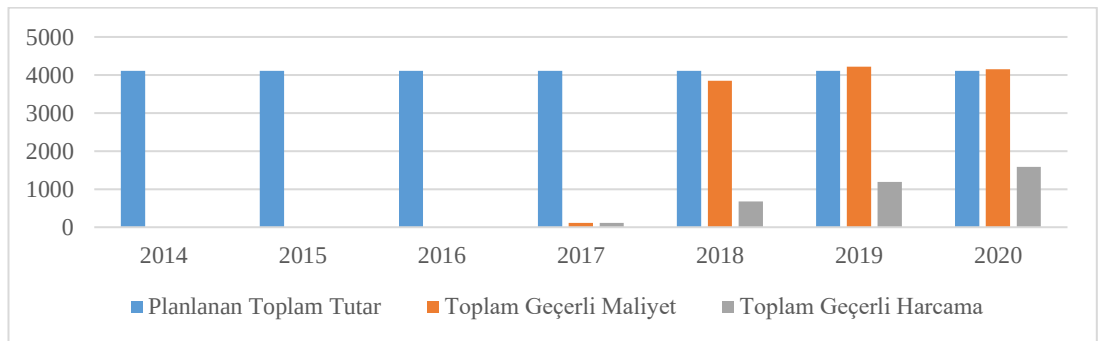
Şekil 35: Campania Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (21.09.2021).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliklerin çevreyi koruma ve kaynak verimliliği olduğunu söyleyebiliriz. Bunu nedeni bölgenin gelişmiş sanayi yapısına sahip olmasından dolayı olası olumsuz çevre etkilerini önlemektir. Sonrasında ise KOBİ'lere verilecek olan destekle üretken sistemin geliştirilmesi ve inovatif yeni iş alanlarının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Şekil 36: Campania Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (21.09.2021).

Şekli incelediğimizde 2018 yılından itibaren Toplam Geçerli Maliyetlerde büyük artış görülmüştür. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz seviyede kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 4.113 Milyon Euro'nun 3.085 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 3.085 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.5. Emilia-Romagna Bölgesi

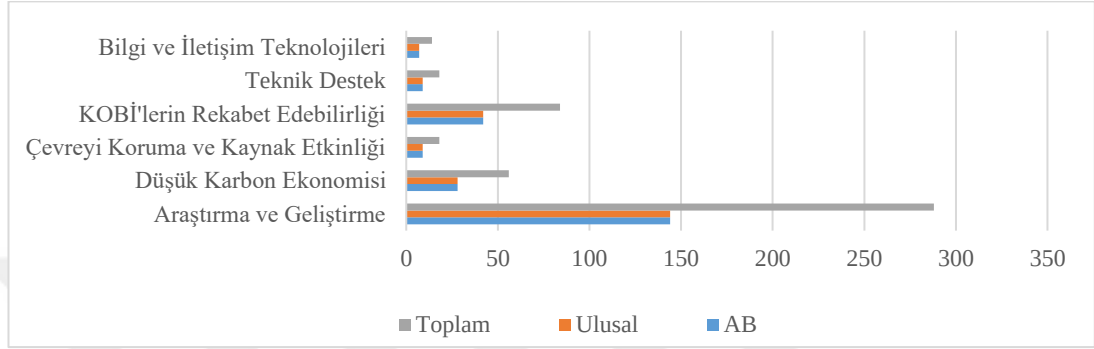
Emilia-Romagna, İtalya'nın kuzeyinde yer alan bir bölgedir. Bölge, Adriyatik Denizi'nden (doğu) neredeyse Po Nehri (kuzey) ile Liguria ve Toskana Apeninleri (batı ve güney) arasındaki yarımada boyunca uzanır. Bolonya, bölgenin başkentidir. Geniş ovaları ve yeterli su kaynağı (hem yağıştan hem de sulamadan) ile Emilia-Romagna, İtalya'nın önde gelen tarım bölgelerinden biridir. Buğday, mısır, yem ve şeker pancarı başlıca ürünlerdir; ovalarda sebze ve meyveler, dağların yamaçlarında ise üzüm yetiştirilir. Bölgede endüstriyel olarak otomobil, kamyon, tarım makineleri, kimyasallar, ilaçlar, seramik ve giyim imalatı önemlidir. Nehirlerde küçük hidroelektrik santraller bulunması, yakın zamanda bölgede doğalgaz ve petrol yataklarının keşfedilmesi ile bölge İtalya'nın enerji sektöründe büyük pay alır (Britannica, 2021).

Emilia-Romagna bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirerek inovasyonu artırmayı, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi ve üretken yatırımları desteklemeyi amaçlamıştır. Son olarak program, bölgenin enerji verimliliğinin artırılmasına ve KOBİ'lerin çeşitlendirilmesine ve rekabet edebilirliğine katkıda bulunacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu güçlendirmek, ii) KOBİ'ler arasında rekabeti teşvik etmek, iii) düşük karbon emisyonlu bir ekonomiye geçişi sürdürmek için işletmelerde enerji verimliliğini ve yenilenebilir kaynakların kullanımını iyileştirmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge faaliyeti yürüten işletme sayısını yüzde 29'dan yüzde 35'e çıkarılması, ii) üretim süreçlerinden kaynaklanan enerji tüketimini sanayi kuruluşları

için yüzde 20 ve hizmet kuruluşları için yüzde 25 oranında azaltılması, iii) gelişmiş BİT araçları aracılığıyla mevcut işletmeleri konsolide ederken ve geliştirirken yeni KOBİ'lerin oluşturulması (European Comission, 2021).

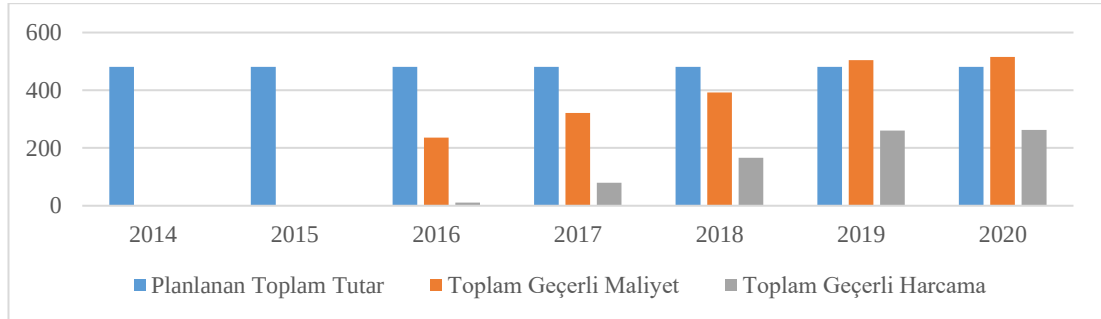
Şekil 37: Emilia-Romagna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.09.2021).

Şekli incelediğimizde bölge, yeterli gelişim sağladığı için en önemli öncelik Ar-Ge olmuştur. Bunun nedeni mevcut olan üretim teknolojilerini geliştirmek ve yeni ürünler oluşturmaktır. Bu öncelik sağlanırken rekabetin sağlanması için KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği ikinci öncelik olmuştur. Ayrıca bu önceliklere ulaşılırken çevre dostu teknolojilerin kullanılması için fondan gerekli pay ayrılmıştır.

Şekil 38: Emilia-Romagna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.09.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetler kısa sürede artış göstermiş ve 2019 yılında Planlanan Toplam Tutarı geçmiştir. Toplam Geçerli Harcama ise yeterli düzeyde artış gösterememiştir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 481 Milyon Euro'nun 240 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 240 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

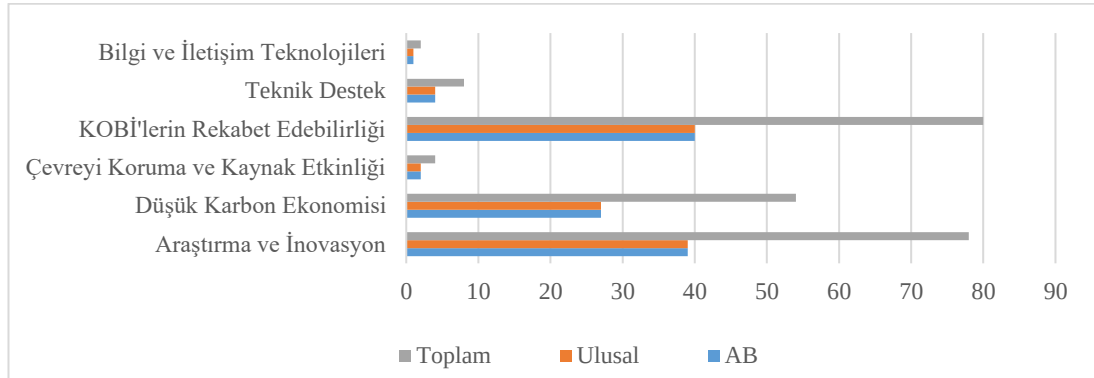
3.2.3.6. Friuli Venezia Giulia Bölgesi

Friuli Venezia Giulia, İtalya'nın kuzeydoğu sınırında yer alan ve balkanlara sınır olan bir bölgedir. Kuzeydeki kayalık yaylalardan ve yamaçlardan güneydeki kurak veya bataklık ovalara kadar uzanan bölge, sismik olarak aktif bir deprem bölgesidir. Bununla birlikte, kuzeydeki yağış - İtalya'daki en yüksek yağış - çiftlik hayvanları için doğal çayırların gelişimini desteklemektedir ve bu durum Friuli'nin jambon ve süt ürünleri ünlü hale getirmiştir. Bölgenin büyük şehirler- Udine, Pordenone, Gorizia, Monfalcone ve Trieste- önemli ölçüde endüstriyel gelişme yaşamış ve Trieste ise İtalya'nın en büyük limanlarından biridir. Bölge demiryolu ve karayolu ile Avusturya, Slovenya ve Venedik ile ve dolayısıyla İtalya'nın geri kalanıyla bağlantılıdır (Britannica, 2021).

Bölgenin Operasyonel Programı, inovasyonu ve rekabet gücünü artırarak ve bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmaya amaçlamıştır. Program, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmayı ve araştırma ve inovasyonu güçlendirmeyi amaçlamıştır. Son olarak program, bölgedeki enerji verimliliğinin yanı sıra kentsel alanların gelişmesine de katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu güçlendirmek, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün teşvik edilmesi, iii) tüm sektörlerde düşük karbonlu ekonomiye geçişi desteklemek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 765 yeni iş oluşturulmasının desteklenmesi, ii) işletmeler ve araştırma kurumları arasında 150 iş birliği planının teşvik edilmesi, iii) 7.000 m²'lik kültürel mirasın kentsel alanlarda yenilenmesinin desteklenmesi (European Comission, 2021).

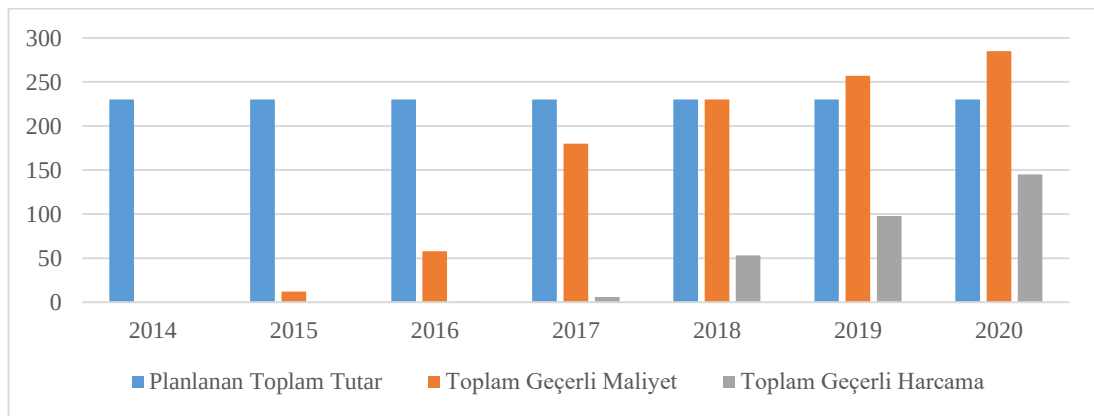
Şekil 39: Friuli Venezia Giulia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.09.2021).

Şekli incelersek en önemli önceliklerin KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği ve Araştırma ve İnovasyon alanlarıdır. Bu durumun nedeni bölgenin ekonomik olarak gelişmesinden dolayı üretim sistemlerinin geliştirilmesi, rekabetin korunması ve katma değerli ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesidir. Bu hedeflere ulaşılırken çevre koruma faaliyetlerine de önem verilmiştir.

Şekil 40: Friuli Venezia Giulia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.09.2021).

Şekli incelersek Toplam Geçerli Maliyetler 2018 yılından sonra Planlanan Toplam Tutarı geçmiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 230 Milyon Euro'nun 115 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 115 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

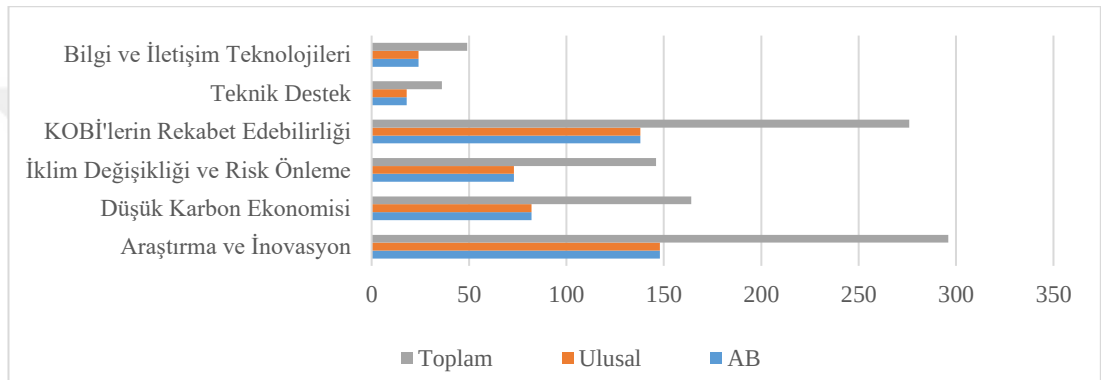
3.2.3.7. Lazio Bölgesi

Lazio bölgesi, başkent Roma'yı da içine alan İtalya'nın ortasında yer alan bir bölgedir. Bölgenin doğusu dağlıkken batı kısımlarında düz ovalar vardır. 19. yüzyılın sonlarına kadar, Lazio'nun düz ova kısımlarının çoğu bataklıktı. 20. yüzyılın başlarında bölgedeki büyük ıslah çalışmaları, ovanın kurutulmasıyla ve yeniden yerleşimi ile sonuçlandı ve bölgenin tarım olanakları değişti. Ovalarda buğday, mısır, sebze, meyve, et ve süt ürünleri hâkim olurken, yamaçlar zeytinlikler ve üzüm bağları kaplanmıştır. Bölgede hafif sanayi, bölgesel kalkınma programları yardımıyla gelişmiştir. Roma, bölgenin ticaret ve bankacılık merkezidir, ancak zanaatkar ve moda gibi özel sektörler dışında çok az sanayiye sahiptir. Bölgenin geri kalanında sadece kimya ve ilaç fabrikaları, gıda sanayileri, kâğıt yapımı ve birkaç küçük makine sanayisi vardır. Vatikan da dâhil olmak üzere Roma, İtalya'nın en büyük turizm merkezidir. Bölgenin ulaşımına, orta İtalya'nın demiryolu ve karayolu merkezi olan ve Avrupa'nın en işlek uluslararası havalimanlarından birine sahip olan Roma hâkimdir (Britannica, 2021).

Bölgenin Operasyonel Programının temel amacı, bölgenin rekabet avantajını artırmak, katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturmak ve bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmaktır. AB finansmanı, bölgenin iş ağını teknolojik ve araştırma kurumlarıyla birleştirmeyi ve bölgenin uluslararası araştırma konsorsiyumlarındaki varlığını artırmayı amaçlayan Ar-Ge, inovasyon ve BİT kullanımına odaklanmıştır. KOBİ'lerin çeşitlendirilmesi ve rekabet edebilirliği, krediye erişimin kolaylaştırılması ve özel hizmetler sağlanması teşvik edilmesi, ayrıca bölgenin enerji verimliliğinin iyileştirilmesine ve Tiber nehri boyunca risklerin önlenmesine katkıda bulunmak amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) rekabet gücünü artırmak, ii) araştırma ve inovasyon, iii) Dijital Lazio. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 11.000'den fazla KOBİ'ye yatırım yapılması, ii) Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firmaları 360'a çıkarmak, iii) her yıl ortak finanse edilen projelere katılan araştırmacıların sayısını 110'a çıkarmak (European Comission, 2021).

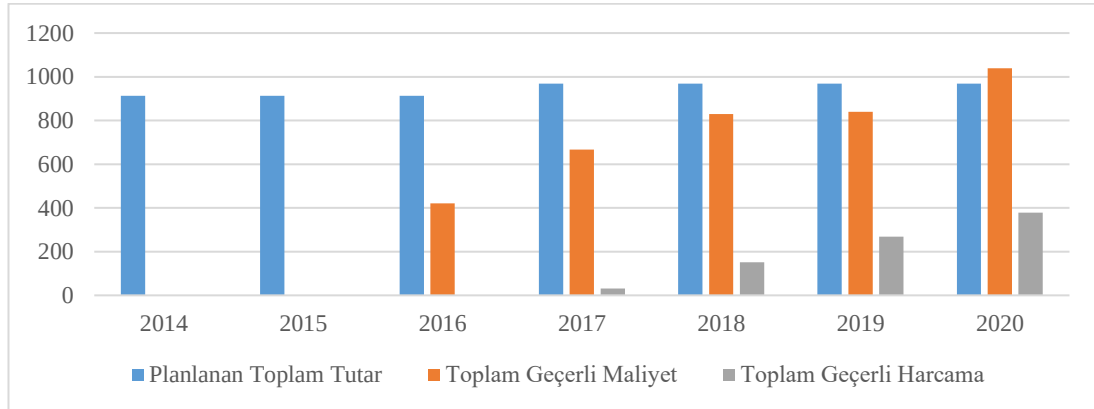
Şekil 41: Lazio Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.10.2021).

Şekli incelediğimizde en yüksek payı Araştırma ve İnovasyon alanı almıştır. İkinci sırada ise KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği vardır. Bu durum bize bölge ekonomisinin geliştirilmesi, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, rekabetin artırılması ve tüm bunlar sağlanırken çevreci bir ekonomi politikası güdülmesi amaçlandığını göstermektedir.

Şekil 42: Lazio Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (10.10.2021).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetler, Planlanan Toplam Tutarları geçmiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama düşük düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 969 Milyon Euro'nun 484 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 484 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.8. Liguria Bölgesi

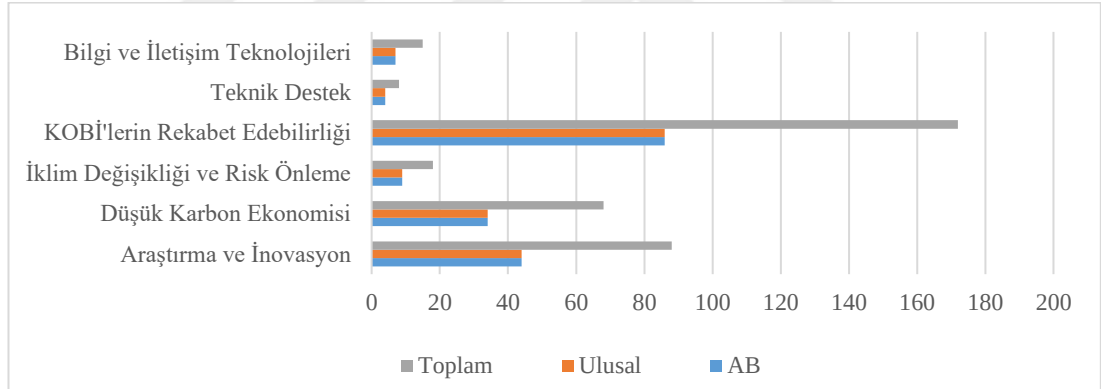
Liguria bölgesi, kuzeybatı İtalya'da yer alan bir bölgedir. Batı kıyı bölgesi hariç bölgenin çoğu dağlıktır. Nüfusun çoğunluğu kıyı bölgede yaşamaktadır. Dağların sağladığı kış rüzgârlarından korunma nedeniyle, bölge, sebzeler, çiçekler (özellikle batı kesiminde), zeytin ve şaraplık üzüm yetiştirmede tercih edilir. Ayrıca bölgede ılıman iklimin var olması dolayısıyla turizm gelişmiştir. Sanayi, bölgenin de başkenti olan kıyı kesimde bulunan Cenova şehri ve etrafında toplanmıştır. Demir, kimya, tekstil ve gıda sektörleri bölge sanayisinde öne çıkmaktadır (Britannica, 2021).

Bölgenin Operasyonel Programı akıllı, sürdürülebilir, uyumlu bir büyüme ve kalkınmayı amaçlamaktadır. Program KOBİ'lerde üretkenliği ve istihdamı artırmayı amaçlar. BİT altyapılarının ve hizmetlerinin (özellikle sağlık sektörü içinde) geliştirilmesi ve risk önleme müdahaleleri de teşvik edilecektir. Son olarak, program

bölgedeki kamu binalarında enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca 2014'ün son aylarında meydana gelen seller sonrası Cenova'yı kurtarmak ve güvenliğini sağlamak için entegre bir proje, bölgesel Operasyonel Program tarafından finanse edilecektir.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) rekabetçiliğin teşvik edilmesi ve krediye erişimin kolaylaştırılması, ii) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu artırmak, iii) hidrojeolojik riskleri ve erozyonu azaltırken iklim değişikliğine uyumu, önlemeyi ve risk yönetimini teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firma sayısını 236'ya çıkarmak, ii) ortak finanse edilen işletmelere katılan araştırmacıları 250'ye çıkarmak, iii) bölgesel nüfusun tamamını e-sağlık hizmetleri kapsamına almak (European Comission, 2021).

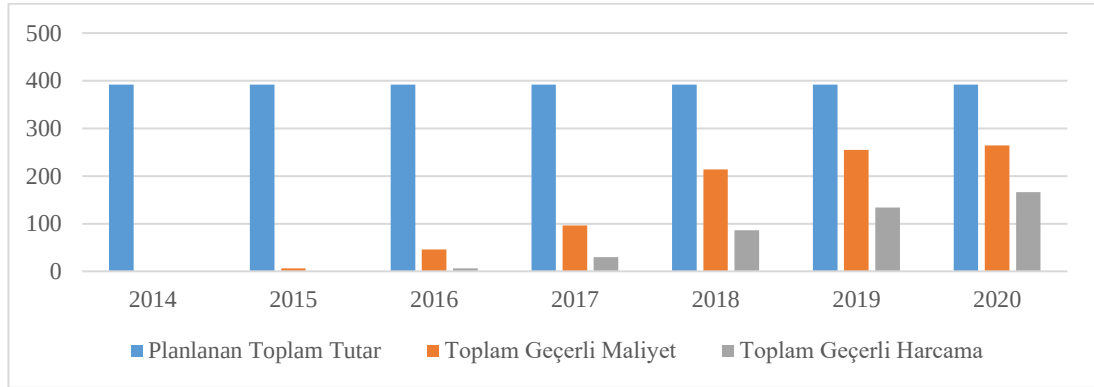
Şekil 43: Liguria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.10.2021).

Şekli incelediğimizde en yüksek payı KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği alanı almıştır. İkinci sırada ise Araştırma ve İnovasyon vardır. Bu durum bize bölge ekonomisinin geliştirilmesi, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, rekabet artırılması ve tüm bunlar sağlanırken çevreci bir ekonomi politikası güdülmesi amaçlandığını göstermektedir. Ayrıca sel ve erozyon riskine karşı önlemler alınmasının da amaçlandığı görülmektedir.

Şekil 44: Liguria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (10.10.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetler artış gösterse de Planlanan Toplam Tutarı geçmemiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 392 Milyon Euro'nun 196 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 196 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.9. Lombardia Bölgesi

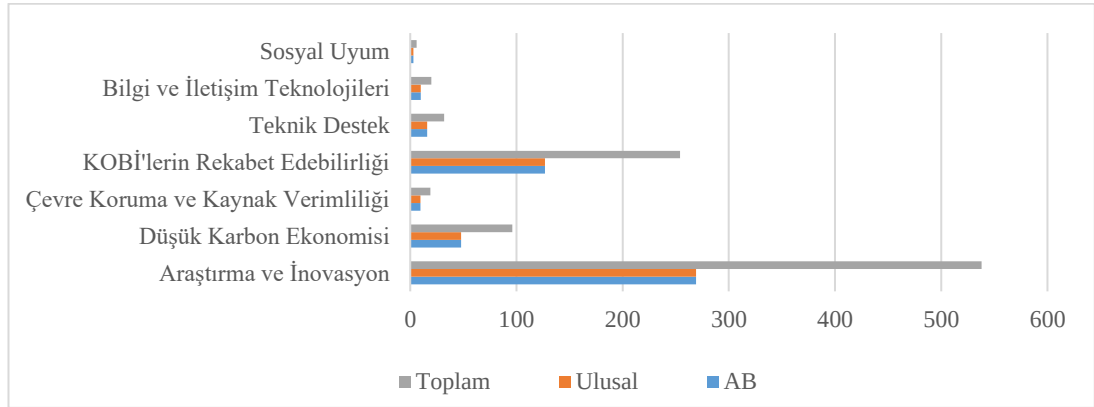
Lombardia, kuzey İtalya'da yer alan bir bölgedir. Lombardia, fiziksel olarak kuzeyden güneye üç bölüme ayrılmıştır: dağlık bir Alp ve Alp öncesi bölge; hafif dalgalı yamaçlardan oluşan bir bölge ve güneyde Po Nehrine hafifçe eğimli bir alüvyon ovaları vardır. Lombardia, ülke alanının onda birinden daha azını kaplamasına rağmen, İtalyan'ın en büyük nüfusa sahip olan bölgesidir. Nüfus güneydeki zengin tarım arazilerinde ve üst ovaların ve dağların eteklerindeki sanayi şehirlerinde yoğunlaşmıştır. Lombardia, İtalya'nın önde gelen endüstriyel ve ticari bölgesidir. Bölgenin başkenti Milano, İtalya'nın en büyük sanayi merkezlerinden biridir. Şehir, demir-çelik, otomobil ve kamyon ve makine imalatı yapmakta olup, aynı zamanda bankacılık ve toptan ve perakende ticaret merkezidir. Çeşitli imalatları arasında

elektrikli ev aletleri, tekstil, mobilya, işlenmiş gıdalar, kimyasallar ve deri bulunur. Lombardia aynı zamanda İtalya'nın önde gelen tarım bölgesidir. Bölgenin yüksek verimli tarımı, pirinç, buğday, mısır, şeker pancarı, besi ve süt sığırları için yem bitkileri üreten Po Nehri vadisinin sulanan ovalarında toplanmıştır. Daha yüksek ovalarda tahıllar, sebzeler, meyve ağaçları ve dut üretilir. Dağların etek bölgesi meyve, asma ve zeytin üretir ve Alpler sığırlar, domuzlar ve koyunlar için mükemmel otlatma alanı sağlar. Milano, kuzey İtalya'nın demiryolu ağının merkezidir ve Alplerden geçen geçitler ve tüneller aracılığıyla İsviçre, Fransa ve Almanya ile doğrudan demiryolu bağlantılarına sahiptir (Britannica, 2021).

Lombardia bölgesi için hazırlanan Operasyonel Programın temel amacı, bölgenin rekabet avantajı sağlayan alanlarında inovasyonu artırmak, KOBİ'lerin kapasitesini destekleyerek bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmak ve kamuda enerji verimliliğini desteklemektir.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Ar-Ge+İ faaliyetlerini geliştirmek ve teşvik etmek, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak ve krediye erişimi kolaylaştırmak, iii) bölgenin "iç alanlarında" kültürel ve doğal mirasın çekiciliğini teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge'de ticari yatırımları teşvik etmek için 1.600'den fazla işletmeye yatırım ve Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firma sayısını ise 256'ya çıkarmak, ii) yeni inovatif KOBİ'lerin kurulmasını kolaylaştırmak, 5.600'den fazla işletmenin desteklenmesi, 600 işletmenin ise yeni ürünleri tanıtmak için desteklenmesi, iii) 10.500 işletmeye yüksek hızlı geniş bant internet ağı sağlamak (European Comission, 2021).

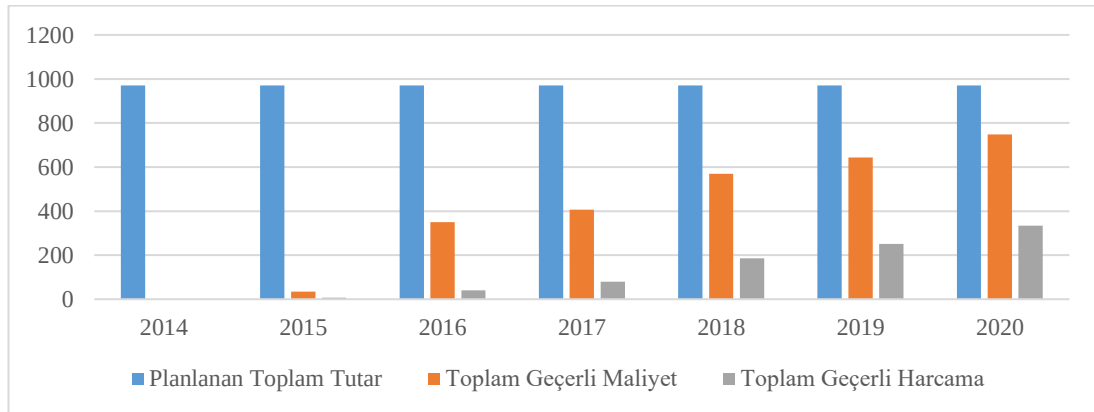
Şekil 45: Lombardia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (12.10.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın Araştırma ve İnovasyon olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgenin ekonomik olarak İtalya'nın en gelişmiş bölgesi olmasından dolayı katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesini sağlamak, rekabetin artırılmasını ve KOBİ'lerin korunmasını sağlamaktır. Ayrıca çevre koruma faaliyetleri ile iklim değişikliğine karşı mücadele verilmesi amaçlanmıştır.

Şekil 46: Lombardia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (12.10.2021).

Şekli incelendiğimizde Toplam Geçerli Maliyetler artış gösterse de Planlanan Toplam Tutarı geçememiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 970 Milyon Euro'nun 485 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 485 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

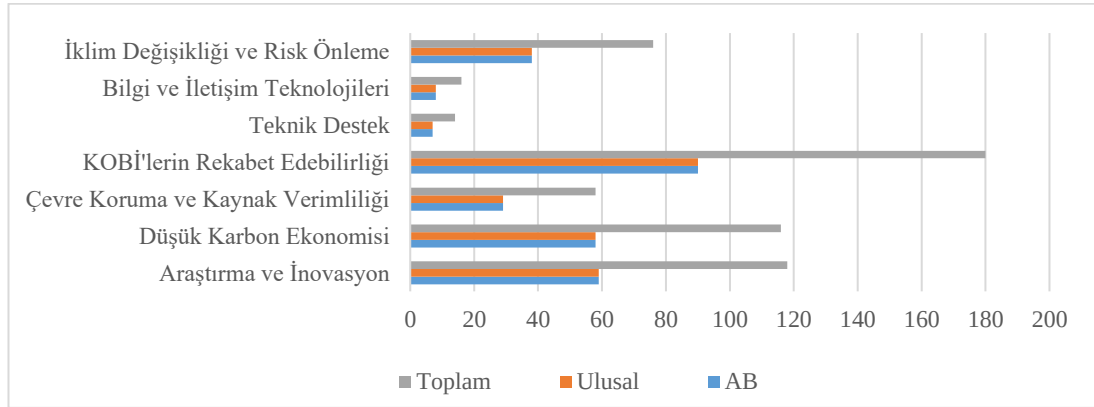
3.2.3.10. Marche Bölgesi

Marche bölgesi, orta İtalya'da, Adriyatik denizine kıyısı olan bir bölgedir. Dağlar ve tepelerden oluşan bölgenin tek düz arazi parçaları nehir vadileri boyunca ve Adriyatik kıyısında yoğunlaşmıştır. İmalat bölge ekonomisinde önemli yer tutar. Turizm ile birlikte önemi artan hizmetler ise bölge ekonomisinde yer kaplar. En önemli bölgesel imalatlar arasında ev aletleri, ayakkabı, giyim ve mobilya bulunmaktadır. Daha geleneksel ürünler arasında ise gemiler, kâğıt, müzik aletleri ve çanak çömlek bulunur. Bölgede tarım ve balıkçılık eskisine nazaran önemi azalsa da hala bölgede vardır (Britannica, 2021).

Bölge için hazırlanan Operasyonel Program, inovasyonu artırarak, bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmaya amaçlamıştır. Program, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmayı, geniş bant internet altyapısı ve hizmetlerini iyileştirmeyi amaçlar. Son olarak program, bölgedeki enerji verimliliğinin yanı sıra KOBİ'lerin krediye erişiminin kolaylaştırılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu güçlendirmek, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünü teşvik etmek, iii) tüm sektörlerde düşük karbonlu ekonomiye geçişi desteklemek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) desteklenen kuruluşlarda 125 araştırmacının işe alınması, ii) şirketler ve araştırma kurumları arasında 300 iş birliği planını teşvik edilmesi, iii) sanayi ve hizmet işletmelerinde enerji tüketiminin yüzde 43,9'dan yüzde 37,9'a düşürülmesi (European Comission, 2021).

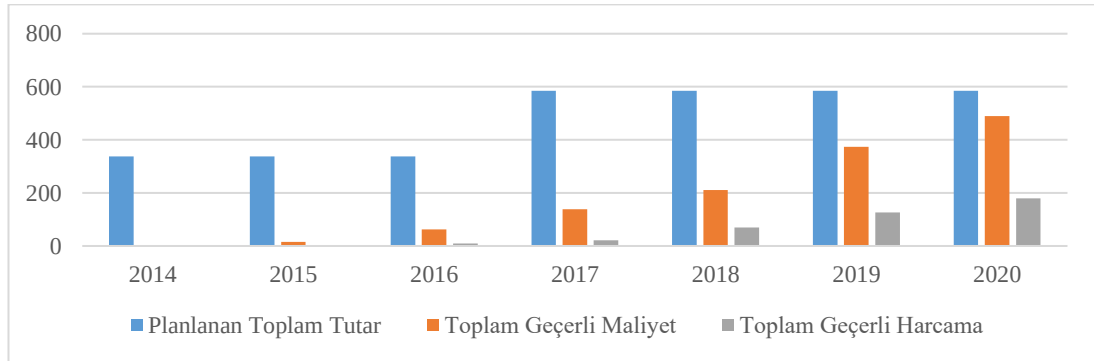
Şekil 47: Marche Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.10.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölge ekonomisinin gelişmesinin amaçlanmasıdır. Diğer öncelikli alanlara bakarsak bölgenin iklim değişikliğinden etkilenmemesi için gerekli önlemleri almasının amaçlandığı görülmektedir.

Şekil 48: Marche Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.10.2021).

Şekli incelendiğimizde Toplam Geçerli Maliyetler artış gösterse de Planlanan Toplam Tutarı geçememiştir. Diğer şekillerden farklı olarak Planlanan Toplam Tutar 2017 yılında neredeyse iki kat artmıştır. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 585 Milyon Euro'nun 292 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 292 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.11. Molise Bölgesi

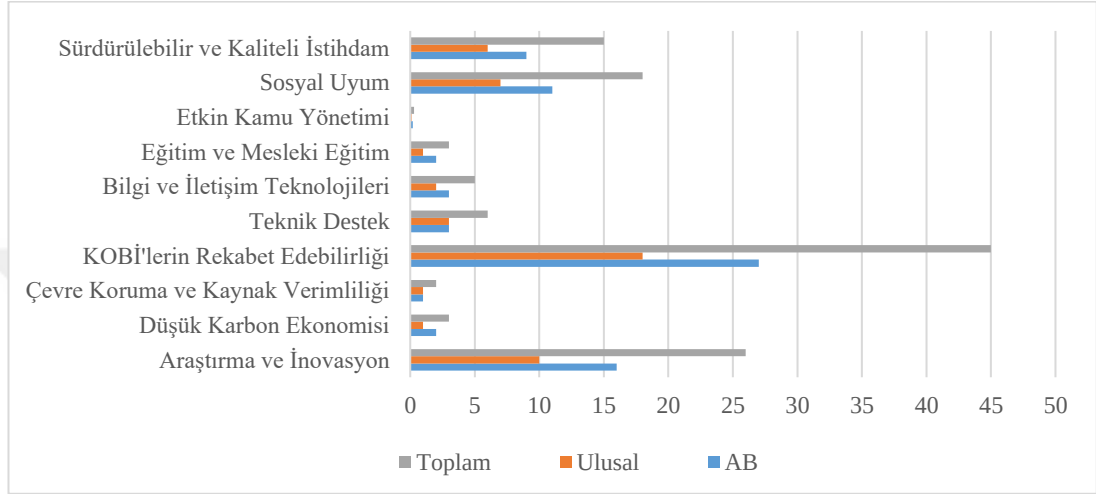
Molise bölgesi, orta İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölgenin batısı dağlıkken geri kalanı çoğunlukla Adriyatik kıyısı boyunca dar bir ova şeridi ile alçak dağlar ve tepelerden oluşur. Bölgenin yüzde 90'ı yayla olarak kabul edilir. Ülkenin en kırsal bölgelerinden biri olan Molise, İtalyan devletinin varlığının ilk yüzyılında nüfusta neredeyse hiçbir değişiklik göstermemesi bakımından özeldir; 1861'den 1961'e kadar nüfusu yaklaşık yüzde 1 artmıştır, çünkü büyüme oranı çoğunlukla İtalya'daki diğer bölgelere sürekli göçle dengelenmiştir. Buğday ve patates bölgede yetişen başlıca ürünlerdir ve hayvancılık (domuz, koyun, keçi, sığır) yaygındır. Bölgede gıda ve hazır giyim endüstrileriyle ilişkili küçük tesisler olmasına rağmen sanayi gelişimi azdır (Britannica, 2021).

Bölge için hazırlanan Operasyonel Program, inovasyonu ve rekabet gücünü artırarak ve bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmaya amaçlamaktadır. Akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyümeyi hedefleyen program, ayrıca KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmayı, araştırma ve inovasyonu güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Program ayrıca, bölgedeki enerji verimliliğinin artırılmasına ve doğal ve kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik gelişme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) BİT'e erişimi iyileştirme ve genişletmek, iii) üretim sektörünün rekabet gücünü teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır;

i) 411 yeni iş oluşturulması, ii) işletmeler ve araştırma kurumları arasında 100 iş birliği planının teşvik edilmesi, iii) 400'den fazla çalışana eğitim vererek kamu yönetiminin verimliliğini artırmak (European Comission, 2021).

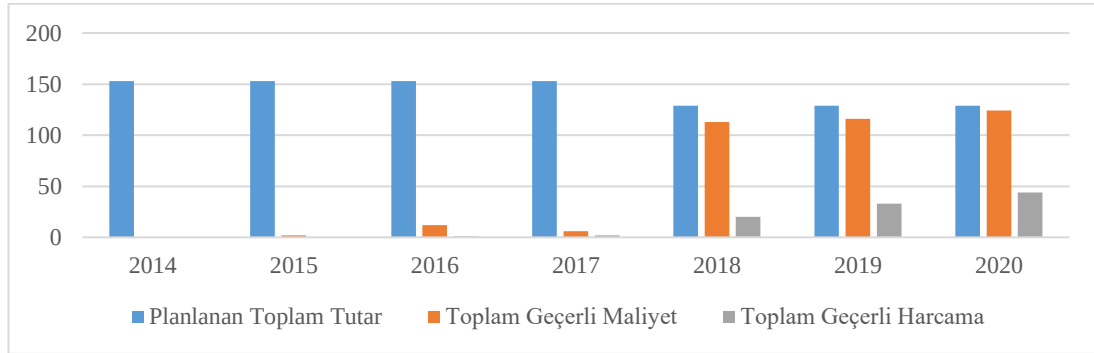
Şekil 49: Molise Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.11.2021).

Yukarıdaki şekli incelersek en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği alanı olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni bölgenin gelişmemiş ekonomisinin sınırlı da olsa gelişmesinin sağlanmasıdır. Bu önceliği sağlarken inovasyona önem verilmiş, ayrıca kaliteli istihdamın oluşturulması hedeflenmiştir. Ayrıca bu önceliklere ulaşılırken kamu yönetiminin de geliştirilmesi hedeflenmiş ve çevre koruma faaliyetlerine de yeteri kadar kaynak ayrılmıştır.

Şekil 50: Molise Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (15.11.2021).

Yukarıdaki şekli incelersek Toplam Geçerli Maliyet 2018 yılından itibaren artış göstermiş fakat Planlanan Toplam Tutarı geçememiştir. Ayrıca 2018 yılı itibariyle Planlanan Toplam Tutarda sınırlı da olsa bir azalma gerçekleşmiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 129 Milyon Euro'nun 76 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 52 Milyon Euro pay alırken, ASF 23 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.3.12. Bolzano Bölgesi

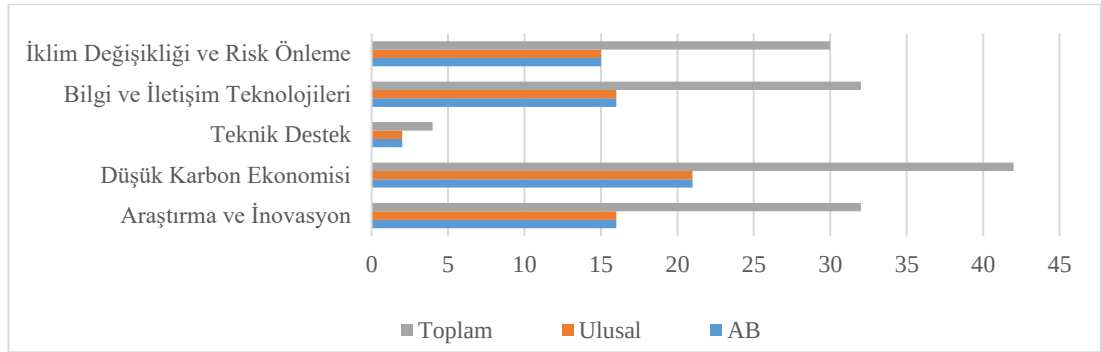
Bolzano, İtalya'nın kuzeyinde yer alan özerk bir şehir bölgesidir. Şehrin üç tarafı dağlarla çevrilidir ve güneyi üzüm bağları, meyveler ve sebzelerin yoğun olarak yetiştirildiği bir taşkın yatağına açılır. Bolzano, çevresindeki dağlar tarafından soğuk kuzey rüzgârlarından korunmaktadır, bu durum şehri yerleşim için elverişli kılmaktadır. Bir turizm ve ticaret merkezi olan Bolzano, elektrometalürji ve mühendislik endüstrilerine sahiptir, ayrıca araç ve tekstil sanayisi de bulunmaktadır. Şehirdeki diğer sektörler ise şarap yapımı ve bitişik taşkın yatağında yetiştirilen meyve ve diğer gıda ürünlerinin işlenmesini içerir (Britannica, 2021).

Bolzano için hazırlanan Operasyonel Program öncelikle akıllı uzmanlaşma alanlarında inovasyona, araştırmaya ve yüksek kaliteli bir yaşam ile bölgenin sosyo-

ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilecek dengeli bir bölgesel kalkınmanın oluşmasına odaklanmaktadır. Program son olarak, enerji verimliliği standartlarının iyileştirilmesine ve kamu binalarında yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) enerji tüketiminin azaltılması ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerinin teşvik edilmesi yoluyla sera gazı emisyonlarının azaltılması, ii) aktörlerin (araştırma kurumları, teknoloji merkezleri, KOBİ'ler) arasındaki yatırımları, iş birliğini artırarak ve inovasyon için yeni pazarları teşvik ederek bölgesel Ar-Ge sistemini geliştirmek, iii) kamu yönetiminin dijitalleştirilmesi, dijital uçurumun azaltılması ve dijital katılımın güçlendirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) destek alan firma sayısını 230'a çıkarmak, ii) Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firma sayısını 60'a çıkarmak, iii) gelişmiş araştırma altyapısında çalışan araştırmacıların sayısını 80'e çıkarmak (European Comission, 2021).

Şekil 51: Bolzano Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

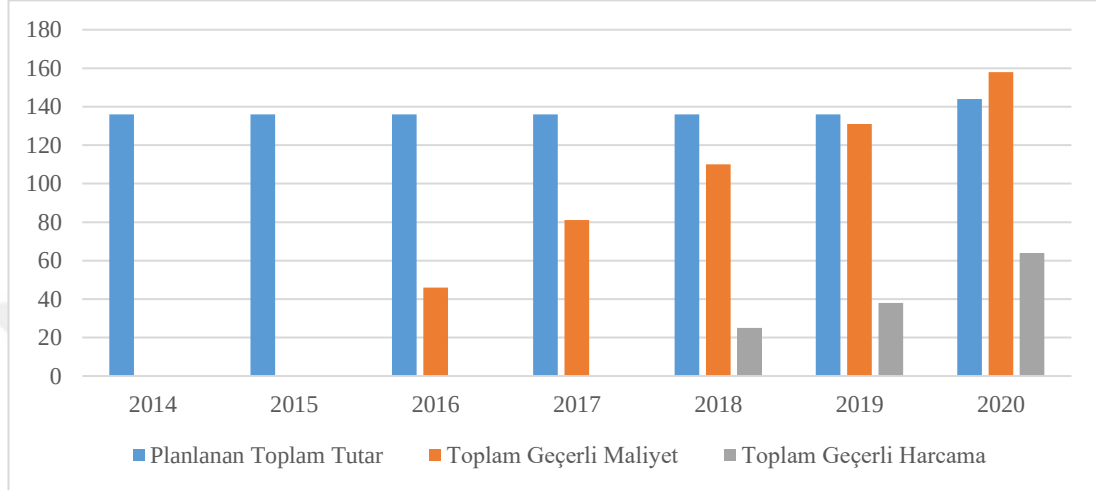

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin Düşük Karbon Ekonomisi alanının olduğunu söyleyebiliriz. Bunun en büyük nedeni bölgenin ekonomisinin yeterince gelişmiş olmasından dolayı şehrin çevreye verdiği zararı azaltmanın amaçlanmasıdır.

Ayrıca bunu yaparken yeni katma değerli ürünlerin ortaya çıkması ve kamu ve özel sektörde dijitalleşme de amaçlanmıştır.

Şekil 52: Bolzano Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (18.11.2021).

Yukarıdaki şekli incelersek Toplam Geçerli Maliyetler giderek artmış, 2020’de Planlanan Toplam Tutarı geçmiştir. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 144 Milyon Euro’nun 72 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 72 Milyon Euro pay alırken diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.13. Trento Bölgesi

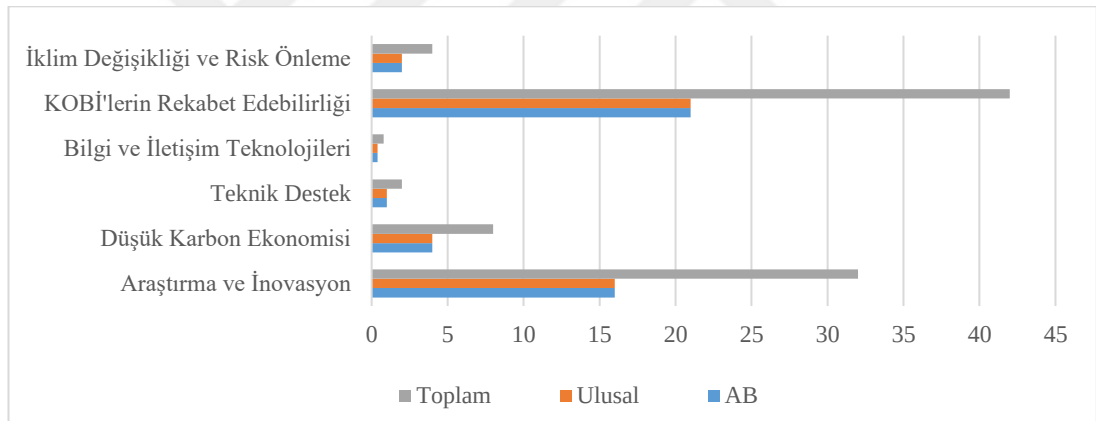
Trento, İtalya’nın kuzeyinde yer alan bir özerk şehir bölgesidir. Şehir kuzeyi dağlık olan bir ovada bulunmakta ve bu ovadan nehir geçmektedir. Trento, sanayide hafif mekanik, tekstil, baskı, tabaklama ve mobilya sektörlerine sahiptir, tarım sektöründe ise bahçe sebzeleri ve meyveleri yetiştirilmektedir (Britannica, 2021).

Trento için hazırlanan Operasyonel Program, Akıllı Uzmanlaşma Stratejisi doğrultusunda şehrin rekabette avantajlı alanlarında KOBİ’lerin rekabet gücünü

artırmak için inovasyonu ve teknolojik gelişimi artırmayı amaçlamaktadır. Program ayrıca enerji verimliliği standartlarını daha da yükseltmeyi ve işletmelerde ve kamu binalarında yenilenebilir enerjilerin kullanımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) rekabetçiliği teşvik etmek ve krediye erişimi kolaylaştırmak, iii) enerji verimliliğini ve yenilenebilir enerjilerin kullanımını ve kaynakların verimli kullanımını sürdürmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge merkezleri ve işletmeler arasında daha sıkı iş birliği, ii) 80 yeni işletmeyi desteklemek, iii) desteklenen işletmelerde 180 yeni iş oluşturmak (European Comission, 2021).

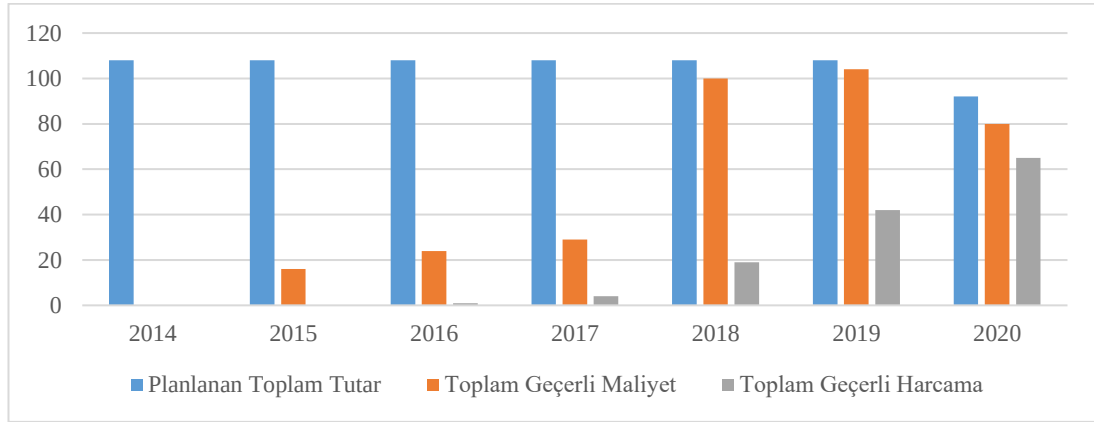
Şekil 53: Trento Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (18.11.2021).

Yukarıdaki şekli incelediğimizde en önemli önceliğin KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu görülmektedir. Bunun nedeni yukarıda da belirtildiği gibi bölgenin rekabet avantajı olduğu alanlarda KOBİ'lerin rekabet avantajının korunması ve bu durum sağlanırken bu işletmelerin Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerinin desteklemektir. Ayrıca bu bölgede çevre koruma faaliyetlerine ayrılan fon kaynağı çok azdır.

Şekil 54: Trento Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetler, Planlanan Toplam Tutara yaklaşmış ama geçmemiştir. Ayrıca 2020 yılında her ikisi de düşüş yaşamıştır. Diğer şekillerin aksine Toplam Geçerli Harcama yeterli düzeyde artış göstermiştir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 92 Milyon Euro'nun 46 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 46 Milyon Euro pay alırken diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.14. Piemonte Bölgesi

Piemonte bölgesi, kuzeybatı İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölge güney, batı ve kuzeyden dağlarla çevrilidir. Piemonte'nin en önemli alanı, doğuya açık olan ve İtalya'daki en iyi tarım arazilerinden bazılarını içeren Po Nehri vadisidir.

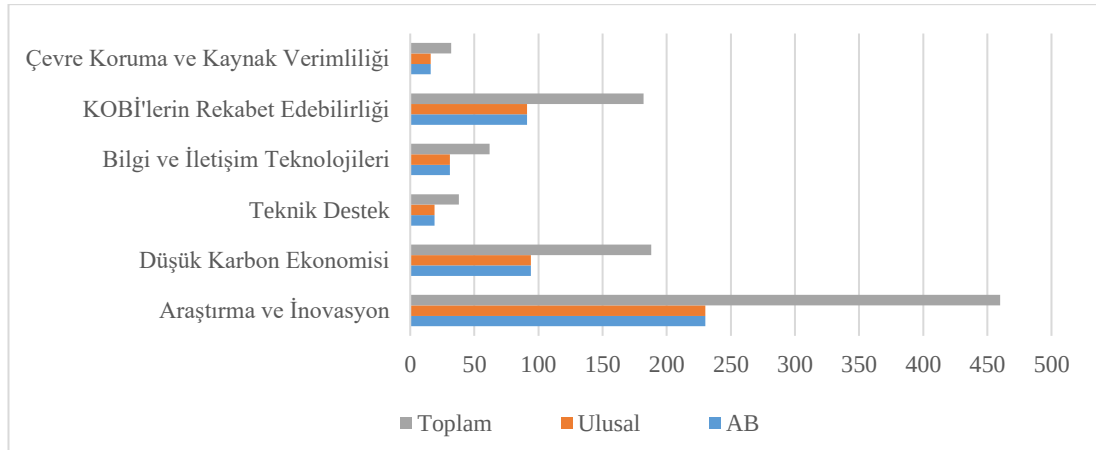
Piemonte'de Alp yayı, bölgenin ve bir bütün olarak kuzey İtalya'nın elektrik üretiminde hayati bir rol oynar; bölgenin hidroelektrik santralleri sanayi, ulaşım ve ev içi kullanım için enerji sağlamaktadır. Ormanlar kereste sağlar ve Alp'lerin alt çayırları, süt endüstrisinin temeli olarak sığırlar için mükemmel otlaklar sağlar. Ovalarda ise buğday ve pirinç, sebze ve meyve, süt ve peynir üretilir (Britannica, 2021).

Bölge için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik büyümeyi ve sürdürülebilir kalkınmayı amaçlar. Özellikle KOBİ'lerde istihdam oluşturmaya ve

retkenliği artırmayı hedeflemiştir. AB finansmanı, bölgesel uzmanlaşma stratejisine göre hedeflenmekte ve kredi erişimi yoluyla teşvik edilen Ar-Ge, inovasyon ve KOBİ'lerin çeşitlendirilmesi ve rekabet edebilirliğine odaklanmıştır. Bölgenin kültürel mirasının çekiciliğini artırmayı amaçlayan BİT altyapılarının ve hizmetlerinin iyileştirilmesi ve önemli bölgesel kültürel alanların korunması amaçlanmıştır. Son olarak program, bölgedeki kamu binalarında enerji verimliliğinin artırılmasına katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) rekabetçiliği teşvik etmek ve krediye erişimi iyileştirmek, iii) enerji verimliliğini ve yenilenebilir enerjilerin kullanımını ve kaynakların verimli kullanımını sürdürmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firma sayısını 1653'e çıkarmak, ii) bölgesel e-sağlık hizmetlerinin kapsadığı nüfusu yüzde 0'dan yüzde 40'a çıkarmak, iii) 380'den fazla ihracatçı KOBİ oluşturulması (European Comission, 2021).

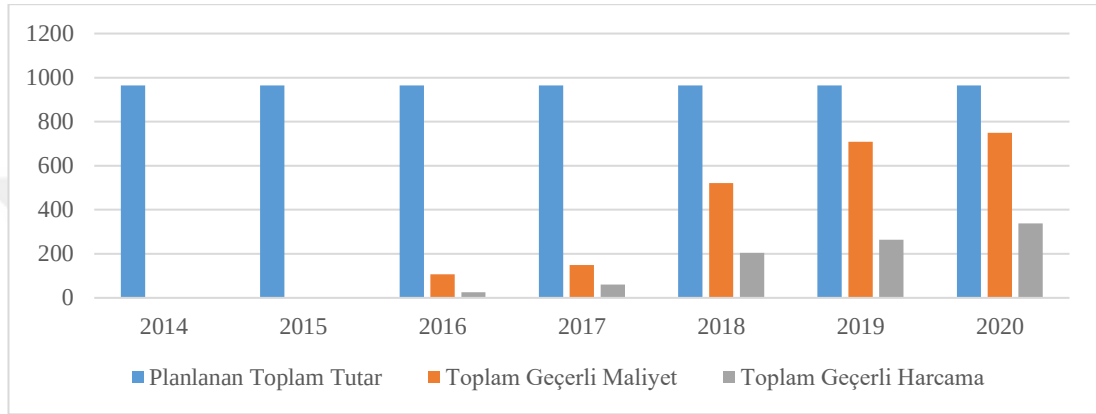
şekil 55: Piemonte Bölgesi ncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın Araştırma ve İnovasyon olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgenin ekonomik olarak gelişmiş olmasından dolayı özellikle enerji alanında yeni teknolojiler geliştirmenin ve yüksek katma değerli ürünler ortaya çıkarılmasının amaçlanmasıdır. Ayrıca çevreye karbon salınımının azaltılması ve çevre koruma faaliyetleri de önemsenmiştir.

Şekil 56: Piemonte Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyet, Planlanan Toplam Tutara yaklaşmış ama geçmemiştir. Ayrıca Toplam Geçerli Harcama yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 965 Milyon Euro'nun 482 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 482 Milyon Euro pay alırken diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.15. Puglia Bölgesi

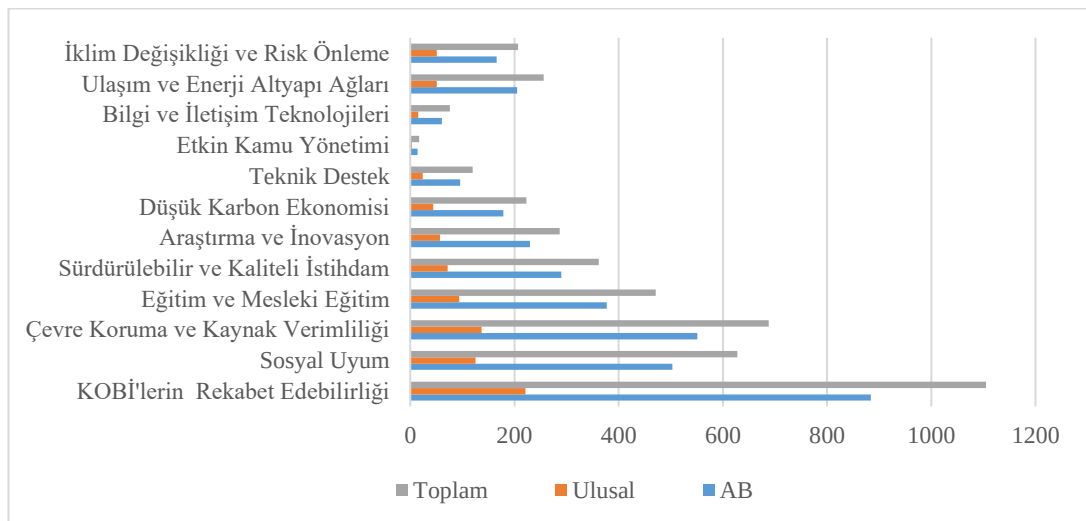
Puglia bölgesi, güney İtalya'da yer alan bir bölgedir. Topuk bölgesi olarak da bilinir. Bölgenin kuzeyi dağlık iken, güneye doğru ovalar çoğalır. Bölgede hâkim sektör tarımdır. Buğday, arpa ve yulaf ovalarda ve yaylaların daha verimli kesimlerinde yetiştirilirken, daha güneyde zeytin, üzüm, badem, incir ve sebzeler hâkimdir; bölgede ayrıca tütün yetiştirilir. Bölgede balıkçılıkta önemli pay alır. Göçebe koyun çobanlığı, önemi azalmış olsa da hala yaygındır. Küçük gıda işleme

sanayii yaygın olmakla birlikte, sanayi büyük ölçüde bölgesel başkent Bari'de (kimya ve petrokimya) ve Taranto'da (demir ve çelik) yoğunlaşmıştır (Britannica, 2021).

Bölge için hazırlanan Operasyonel Program, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için ekonomik büyümeyi ve sosyal yatırımı artırmayı amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Ar-Ge projeleri, ağ oluşturma dâhil kamu ve özel araştırma merkezlerindeki araştırma ve yenilik faaliyetleri, küme desteği ve üniversiteler ve öncelikle KOBİ'lere fayda sağlayan iş ağları sağlamak, ii) BİT teknolojilerinin kullanımı ve kalitesi, e-devlet, e-öğrenme, e-içerme, e-kültür ve e-sağlık için BİT uygulamalarının güçlendirilmesi, iii) inovasyon süreçlerini destekleyen KOBİ'lerin rekabet edebilirliği, mevcut KOBİ'lerin girişimciliğini teşvik etmenin yanı sıra yeni firmaların oluşturulmasını teşvik etme, inovatif ürünler için küreselleşmenin ve gelişmiş kapasitelerin genişletilmesini desteklenmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) kamu Ar-Ge harcamasının GSYİH'ye oranı yüzde 0,5'ten yüzde 0,7'ye, özel Ar-Ge harcamasının GSYİH'ye oranı yüzde 0,19'dan yüzde 0,25'e yükseltilmesi, ii) nüfusun yüzde 50'sinin ultra geniş internet ağıyla 100 Mbps'a kadar kapsanması, iii) iyileştirilmiş atık su arıtımı ile 320.000 ek nüfusa temiz su hizmeti götürülmesi (European Comission, 2021).

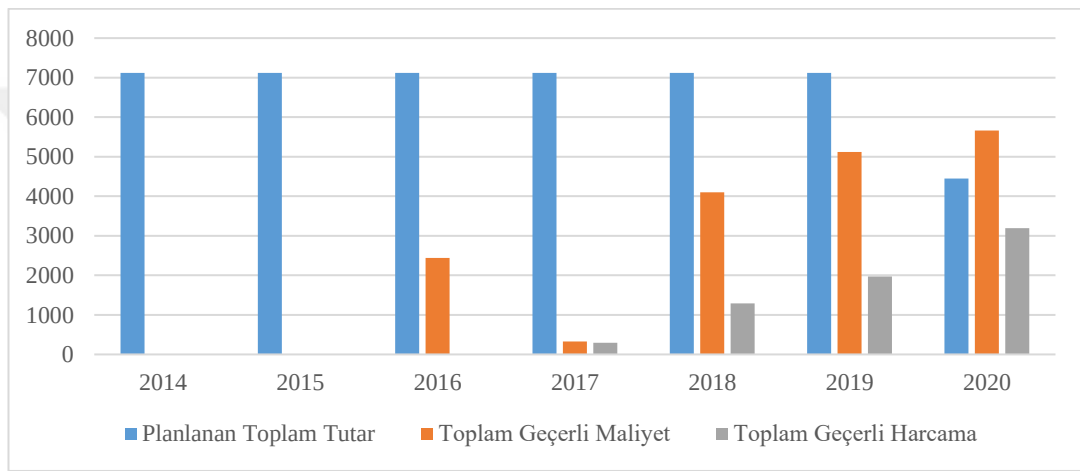
Şekil 57: Puglia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği'dir. Bunun nedeni bölgenin yeterince gelişmemesinden dolayı işletmelerin güçlendirilmesi, yeni iş alanları ve istihdamın oluşturulmasıdır. Ayrıca eğitim kalitesi ve kaliteli istihdam ile tarım sektörünün gelişmesi, tarım sektöründe istihdam edilmeyen kesimde nitelikli iş gücüne katılabilecek seviyeye gelmesine önem verilmiştir. Çevre koruma ve iklim değişikliği ile mücadele de önemli pay almıştır.

Şekil 58: Pulgia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (18.11.2021).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2020 yılında yarı yarıya indiğini söyleyebiliriz. Toplam Geçerli Maliyetler ise 2016 yılında artmış sonra 2017 yılında düşüş gösterip tekrar artmış ve 2020 yılında Toplan Planlanan Harcamayı geçmiştir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 4.450 Milyon Euro'nun 3.560 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 2.788 Milyon Euro pay alırken, ASF 772 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.3.16. Sardegna Bölgesi

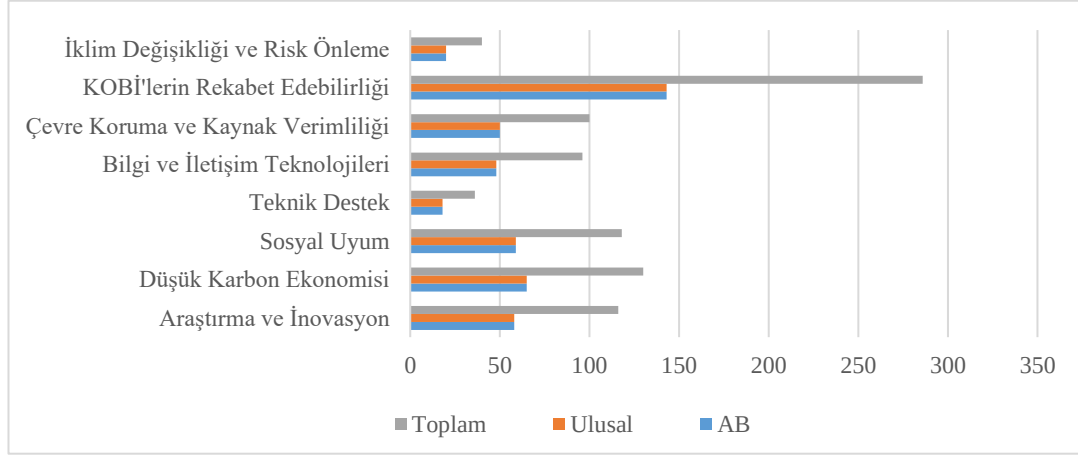
Sardegna, İtalya'nın güneybatısında yer alan özerk bir ada bölgesidir. Ada çoğunlukla dağlıktır. Adanın ekilebilir arazisinin çoğu, tahıl ekimi ve meyve

yetiştiriciliğine ayrılmıştır. Macchia -lacivert, mercimek, mersin, dikenli armut ve bodur meşe çalılıklarıyla karışmış çayır- ekilmemiş kırsal alanların çoğunu kaplar. Kıyılarda ve kayalıklarda zengin bir tuz seven bitki örtüsü bulunur ve kıyı boyunca tuzlu bataklıklar uzanır (Britannica, 2021).

Sardegna bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Sardunyalı yetkililer için ekonomik ve sosyal krizin etkileriyle mücadele etmek için güçlü bir döngüsel karşıtı araçtır. Sardegna hem mali destek hem de kredi koşullarının hafifletilmesi yoluyla ve özellikle adada iş kurmanın kolaylaştırılması alanında, güçlendirilmiş temel e-hizmetler yoluyla KOBİ'leri destekleyecektir. Bu, halen büyük ölçüde banka kredisine bağımlı olan ve sert kredi koşullarıyla karşı karşıya olan Sardunyalı firmaların mali durumlarının hafifletilmesine yardımcı olacaktır. Yenilenebilir kaynaklar aracılığıyla enerji üretimi, Sardegna'da henüz tam olarak kullanılmamasına rağmen hâlihazırda gelişmiş durumdadır. Program, bölgesel enerji sektöründe güvenlik ve istikrarı sağlamak için bir akıllı şebeke sistemi oluşturmayı, aynı zamanda enerji karışımını daha da çeşitlendirmeyi ve zararlı sera emisyonlarını azaltmayı hedeflemiştir. Son olarak akıllı uzmanlaşma stratejisi, enerji sektöründe ve ayrıca Sardegna ekonomisinin turizm ve tarım-gıda gibi diğer kilit sektörlerinde Ar-Ge faaliyetlerini tetiklemeyi amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) ekonominin rekabet gücünün geliştirilmesi, ii) kaynakların verimli kullanımı ve doğal, kültürel ve turistik çekici alanların değerlendirilmesi, iii) sürdürülebilir enerji ve yaşam kalitesinin artırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge harcamalarının bölgesel GSYİH içindeki payının yüzde 0,74'ten yüzde 1,1'e çıkarılması, ii) tüm bölgesel toplu taşıma sistemi için tek bir bütünleşmiş bilet uygulamasını hayata geçirmek, iii) sera gazı emisyonlarında yüzde 20 azalma sağlanması (European Commission, 2021).

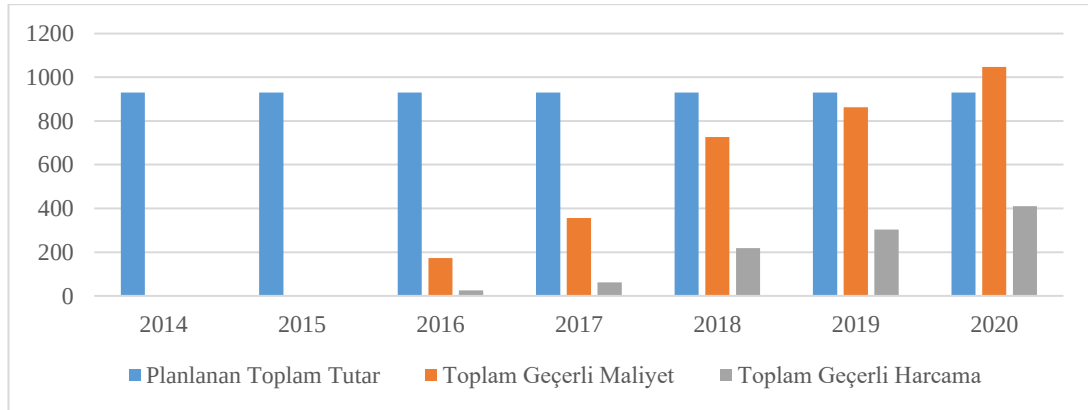
Şekil 59: Sardegna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (19.11.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ada ekonomisinin yeterince gelişmemiş olmasından dolayı KOBİ'lere destek yoluyla ada ekonomisinin güçlendirilmesidir. Bununla beraber ada da turizm, tarım, hizmet gibi sektörlerinde gelişmesi ve kalitesinin artması için de Ar-Ge çalışmalarına önem verilmiştir. Gelişmiş olan yenilenebilir enerji kullanımının da tam kapasiteye gelmesi ve bu durum sağlanırken çevreyi korunmasına da özen gösterilmiştir.

Şekil 60: Sardegna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (19.11.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetlerin 2020 yılında Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini görebiliriz. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 930 Milyon Euro'nun 465 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 465 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.17. Sicilia Bölgesi

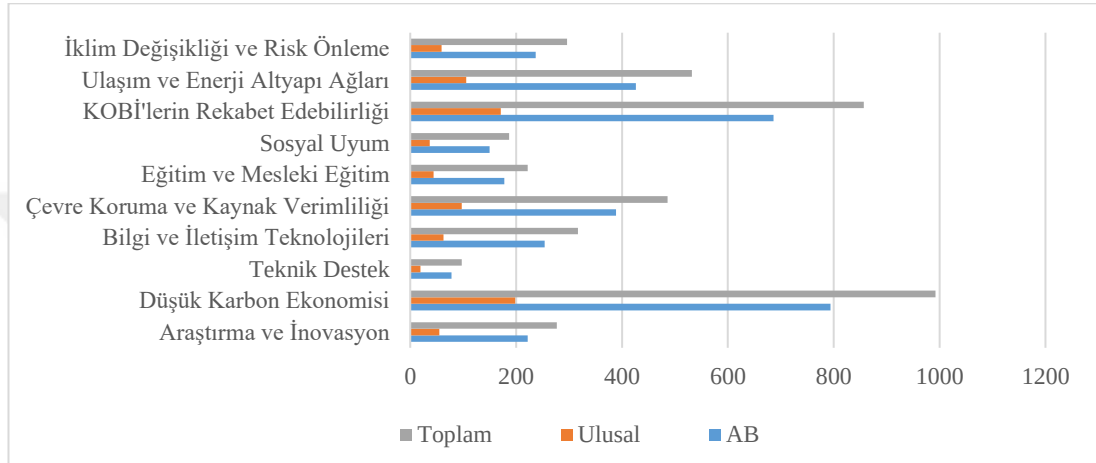
Sicilia, İtalya'nın güneyinde yer alan bir ada bölgesidir. Ada çoğunlukla dağlıktır ve sismik ve volkanik aktivite oldukça yoğundur. Adadaki tek geniş vadi, doğudaki verimli Katanya Ovası'dır. Adanın iklimi subtropikal ve Akdeniz iklimidir. Adanın en önemli özelliği mafyanın bulunmasıdır. Mafya sebebiyle adada biri legal, diğeri illegal olan ikili otoriter yapı vardır. Adanın ekonomisi nispeten az gelişmiş durumda kalmış ancak petrol arıtma ve kimya endüstrilerine dayanan ağır sanayi faaliyetleri, 20. yüzyılın son yıllarında önemli ölçüde genişleme göstermiştir. Adada ayrıca büyük miktarda doğalgaz üretimi vardır. Diğer sanayiler arasında gıda işleme, tuz çıkarma, şarap yapımı, tekstil ve gemi yapımı sayılabilir. Bölge ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. Buğday, arpa, mısır, zeytin, narenciye, badem, şaraplık ve biraz pamuk üretilmekte, sığır, katır, eşek ve koyun yetiştirilmektedir (Britannica, 2021).

Sicilia için hazırlanan Operasyonel Program, inovasyonu ve rekabet gücünü artırarak ve kaynakların verimli kullanımını geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmayı amaçlamıştır. Program, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmayı, araştırma ve inovasyonu ve BİT'i güçlendirmeyi, çevreyi korumayı ve kaynakların verimli kullanımını teşvik etmeyi ve ulaşım ağlarını geliştirmeyi amaçlamıştır. Son olarak program, bölgedeki enerji verimliliğinin yanı sıra düşük karbonlu bir ekonomiye geçişe de katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırmayı, teknolojik gelişmeyi ve inovasyonu teşvik etmek, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, iii) düşük karbonlu bir ekonomiye geçişin desteklenmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i)

araştırma kuruluşlarıyla iş birliği yapan işletme sayısını yüzde 56'dan, yüzde 67'ye artırmak, ii) 10.700 KOBİ'nin desteklenmesi, iii) kamu sektöründe enerji tüketiminde yüzde 10 azalmayı ve toplu taşımanın kullanılmasını teşvik etmek (European Comission, 2021).

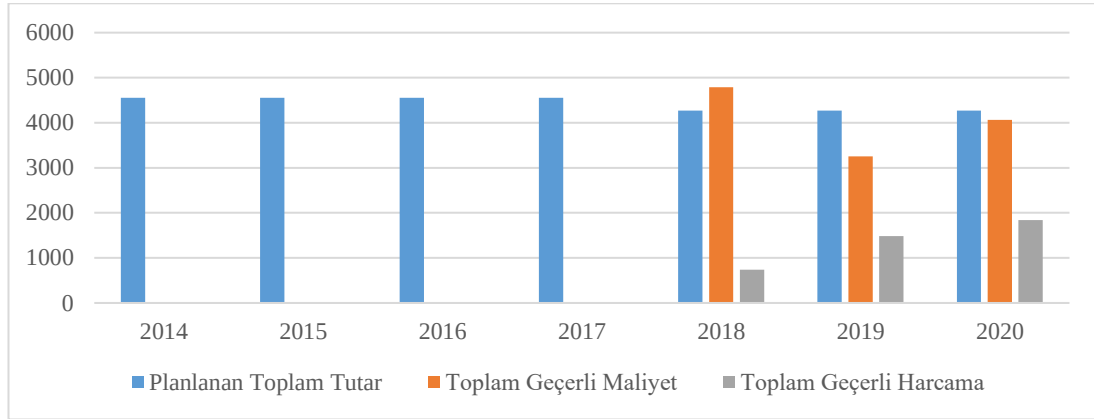
Şekil 61: Sicilia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.11.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın Düşük Karbon Ekonomisi olduğu gözükmemektedir. Bunun nedeni Sicilia'nın mafya yüzünden gelişmemiş ekonomisini canlandırmak için yapılan yatırımların ve rekabet ortamının sağlanmasının, çevre koruma ve iklim değişikliği faaliyetleriyle uyumlu olmasının hedeflenmesidir. Diğer önceliklere bakıldığında, ulaşım altyapılarının geliştirilerek bayındırlık faaliyetlerinin artırılmasının, eğitim kalitesinin artırılarak gelişmekte olan bölge ekonomisi için nitelikli işgücü oluşturulmasının amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 62: Sicilia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (25.11.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetlerin 2018 yılında Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini fakat daha sonra düştüğünü görebiliriz. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 4.273 Milyon Euro'nun 3.418 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 3.418 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

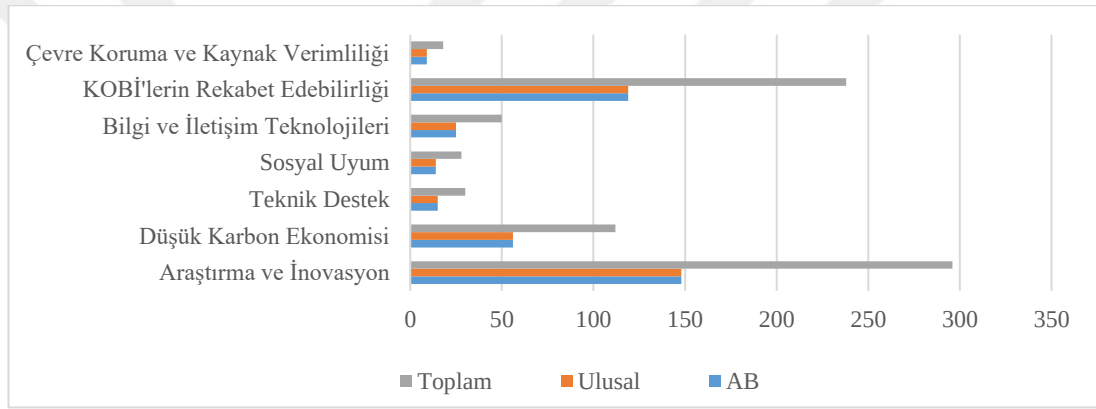
3.2.3.18. Toscana Bölgesi

Toscana bölgesi, orta İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölge kuzeyde tepelik, güneyde ise dağlıktır. Toscana, tahıllar (özellikle buğday), zeytin, zeytinyağı ve şaraplar konusunda uzmanlaşmış, İtalya'nın en zengin tarım bölgelerinden biridir. Bölgede sebze ve meyve de yetiştirilir ve sığır, at, domuz ve kümes hayvanları yaygın olarak yetiştirilir. Bölgede madeni olarak ise kurşun, çinko, antimon, cıva, bakır ve demir piritler üretilmektedir (Britannica, 2021).

Toscana bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, inovasyonu ve rekabet gücünü artırarak ve kaynakların verimli kullanımını geliştirerek büyüme ve istihdam oluşturmayı amaçlamaktadır. Program ayrıca imalat ve turizm sektörlerine özel önem vererek, bölgenin ekonomik rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır. Son olarak program KOBİ'lerin rekabet gücünü, krediye erişim, inovasyon ve küreselleşme ile ilgili hizmetleri aracılığıyla desteklenecektir.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) enerji verimliliğini, yenilenebilir enerjilerin kullanımını ve kaynakların verimli kullanımını sürdürülmesini sağlamak, iii) rekabetçiliğin teşvik edilmesi ve krediye erişimin kolaylaştırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) desteklenen kuruluşlarda 7.000'den fazla iş oluşturulması, ii) hibe dışında finansal destek alan işletme sayısını en az 4.000'e ulaştırılması, iii) 16.312 işletmeye yüksek hızlı internet ağı sağlanması (European Commission, 2021).

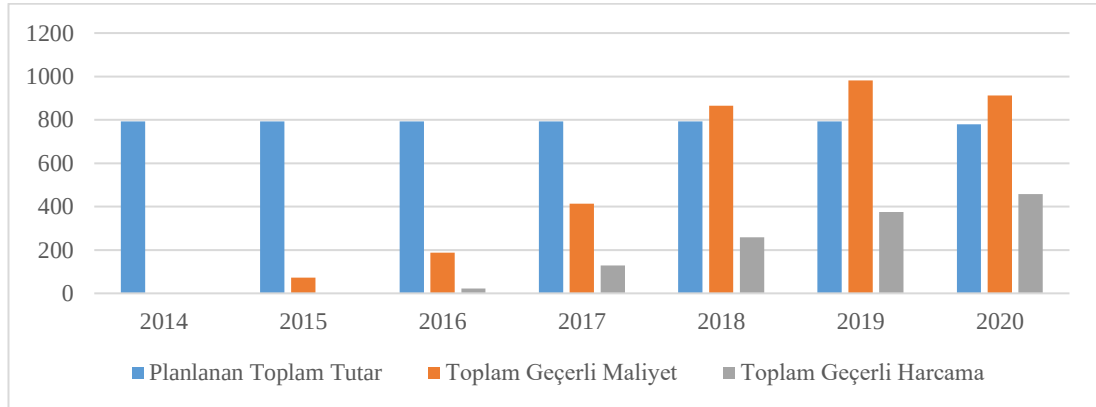
Şekil 63: Toscana Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.11.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın Araştırma ve İnovasyon alanı olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni zaten gelişmiş olan bölge ekonomisini daha da canlandırmak ve turizm faaliyetlerinde inovatif fikir ve ürünler üretilmesini sağlamaktır. Bu durum sağlanırken rekabet ortamının korunmasına ve çevre koruma faaliyetlerinin geliştirilmesine de önem verilmiştir.

Şekil 64: Toscana Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (25.11.2021).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetlerin 2018 yılında Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini görebiliriz. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 779 Milyon Euro'nun 389 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 389 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.19. Umbria Bölgesi

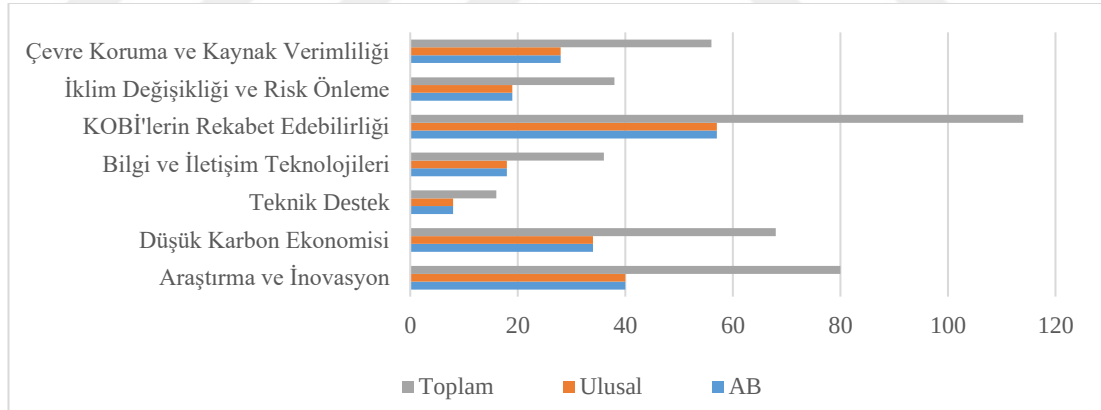
Umbria, orta İtalya'da yer alan bir bölgedir. Bölgenin merkezi, nehrin çevresinde bulunan ovoidir, ovanın çevresini ise alçak tepelikler ve dağlar kaplar. Tepelerde ve vadilerde çiftçilik gelişmiştir. Bölgede buğday, mısır, patates, şeker pancarı, üzüm ve zeytin yetiştirilir. Umbria'nın ana güç merkezi, Terni nehrindeki çelik, kimya ve elektrokimyasal gibi endüstrileri destekleyen Terni hidroelektrik santralidir. Bölgeden, Roma'dan gelen iki ana demiryolu hattı ve otoyol geçmektedir (Britannica, 2021).

Umbria için hazırlanan Operasyonel Programın temel amacı, bölgesel akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda bölgenin rekabet avantajı alanlarında inovasyonu artırmak, KOBİ'lerin kapasitelerini genişleterek bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, bölgede enerji verimliliğini desteklemek, kamu binaları ve sürdürülebilir

kentsel hareketliliği teşvik etmek ve kültürel ve doğal bölgesel mirası değerlendirmektir.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) belirli sektörlerde araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonu geliştirmek ve teşvik etmek, ii) KOBİ'lerin rekabet edebilirliğini teşvik etmek ve krediye erişimlerini kolaylaştırmak, iii) bölgenin kültürel ve doğal mirasın çekiciliğini teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge'deki ticari yatırımları teşvik etmek ve 30 milyon Euro'dan fazla özel yatırımı teşvik etmek için 800 işletmeye yatırım yapmak ve Ar-Ge kurumları ile iş birliği yapan firma sayısını 50'ye çıkarmak, ii) 50 milyon Euro'nun üzerinde özel yatırımı teşvik ederek ve KOBİ'lerin krediye erişimini kolaylaştırarak yeni inovatif KOBİ'lerin kurulmasını kolaylaştırmak, iii) desteklenen kültürel ve doğal miras alanlarına beklenen ziyaretçi sayısını 118.000 kişi artırmak, inovatif BİT hizmetleri yoluyla da belirli kentsel turistik alanların çekiciliğini teşvik etmek (European Comission, 2021).

Şekil 65: Umbria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

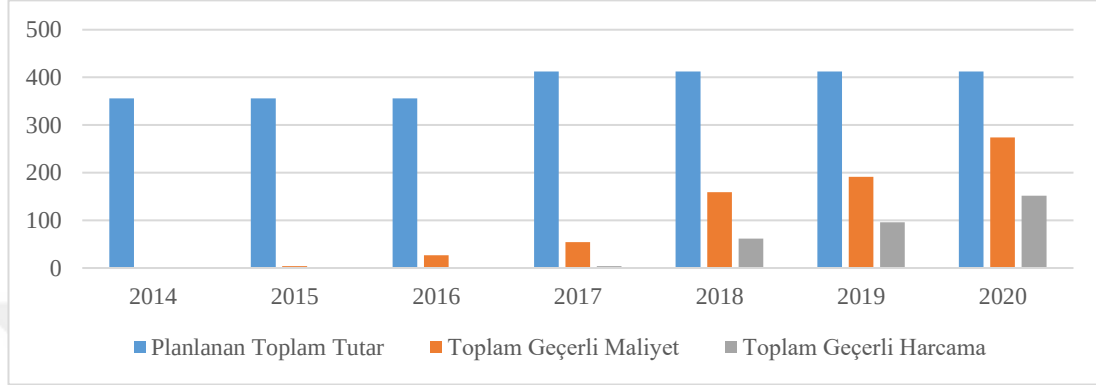

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (28.11.2021).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu söylenebilir. Bunun nedeni yeterince gelişmemiş olan bölge ekonomisini güçlendirmektir. Bunun için katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, ekonomi

gelişirken karbon salınımının azaltılması, çevre koruma faaliyetlerinin artırılmasına da önem verilmiştir.

Şekil 66: Umbria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (28.11.2021).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın zaman içinde arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerinde artış gösterdiğini fakat Planlanan Toplam Tutarı geçmediğini söyleyebiliriz. Toplam Geçerli Harcama ise yetersiz düzeyde kalmıştır. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 412 Milyon Euro'nun 206 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 206 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.20. Valle d'Aosta Bölgesi

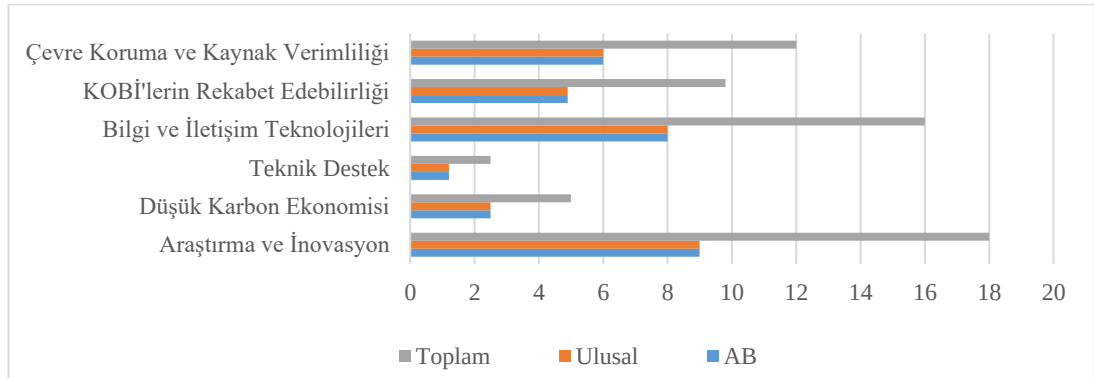
Valle d'Aosta bölgesi, İtalya'nın kuzeybatısında yer alan bir bölgedir. Bölge, kuzey, güney ve batısından Alp dağları ile çevrilidir. Bölgenin içinden geçen işlek otoyol, süt ürünleri ve turizm açısından önemli ve hidroelektrik kaynaklara sahip bölgeden geçmektedir. Son olarak bölgede azda olsa sanayi alanları bulunmaktadır (Britannica, 2021).

Valle d'Aosta için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik büyümeyi artırmayı ve akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi amaçlamaktadır. Fon

finansmanının, bölgedeki iş ağının teknolojik ve araştırma kurumlarıyla birleştirmeyi hedefleyen Ar-Ge, inovasyon ve BİT hizmetleri ve altyapısına aktarılması amaçlanmaktadır. Program, KOBİ'lerin rekabet edebilirliğinin ve enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. Son olarak, bölgesel kaynakların ve yeterliliklerin sistematik ve bütünsel değerlendirilmesi yoluyla turizm teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) kamu binalarında enerji verimliliğini ve sürdürülebilir kentsel hareketliliği geliştirerek sera gazı emisyonlarını azaltmak, ii) kültürel mirasın restorasyonu ve değerlendirilmesi yoluyla turizmi teşvik etmek, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 160'ın üzerinde KOBİ'ye yatırım, ii) iyileştirilmiş enerji verimliliği sertifikasına sahip kamu binalarının sayısını 17'ye çıkarmak, iii) desteklenen kültürel miras ve cazibe merkezlerine yönelik beklenen ziyaret sayısında artış (European Comission, 2021).

Şekil 67: Valle d'Aosta Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

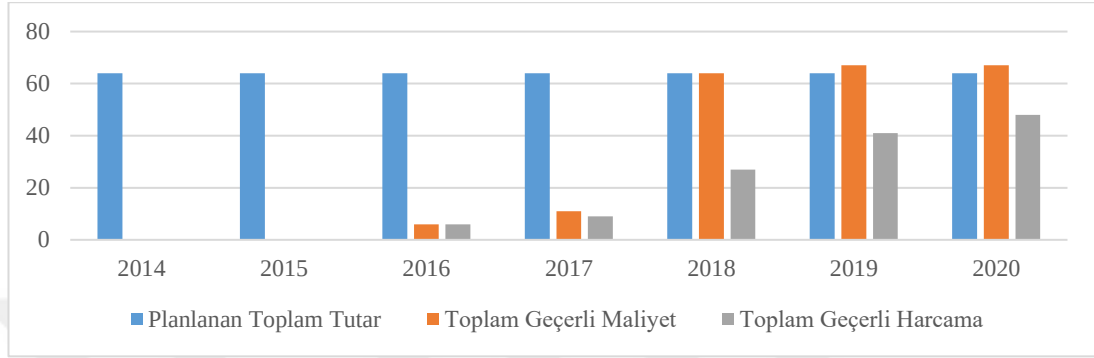

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.12.2021).

Şekli incelediğimizde, en öncelikli alanın Araştırma ve İnovasyon alanı olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgede bulunan işletmelerin katma değeri yüksek ve yeni inovatif ürünler üretmesini sağlamak, bölgedeki BİT'leri geliştirmek ve bölge

firmaları arasında rekabetin sağlanmasıdır. Bu amaçlara ulaşılırken çevre koruma faaliyetleri ve karbon salınımının azaltılmasına da önem verilmiştir.

Şekil 68: Valle d'Aosta Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (15.12.2021).

Şekli incelediğimizde, Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı 2019 yılında geçtiği, Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığı görülmektedir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 64 Milyon Euro'nun 32 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 32 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.3.21. Veneto Bölgesi

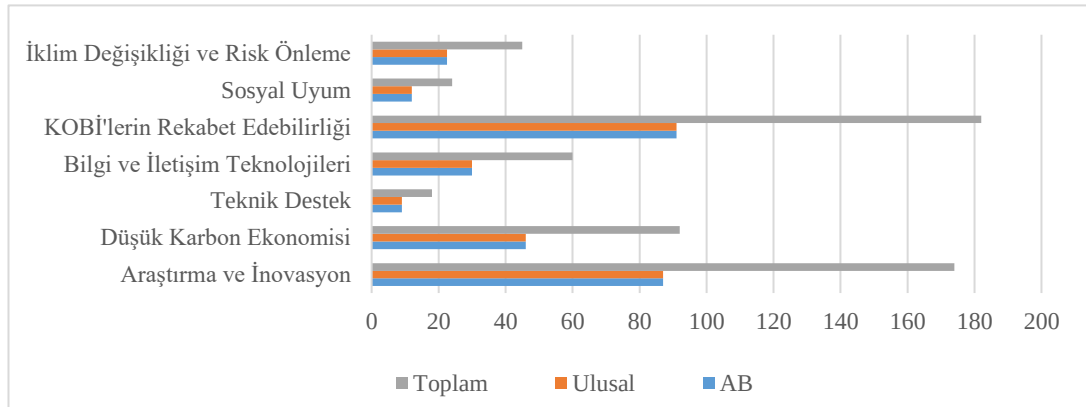
Veneto, İtalya'nın kuzeydoğusunda yer alan ve Venedik şehrini de içine alan bir bölgedir. Bölgenin kuzeyi dağlarla çevriliyken, güneyinde nehirlerle beslenen bereketli düz ovalar bulunmaktadır. Veneto'da, mısır, buğday, şeker pancarı ve kenevir üretilir. Süt-sığır yemi, meyve (elma, armut, şeftali, kiraz) ve şaraplık üzüm de yetiştirilmektedir. Bölge, Alplerin hızlı akarsularından gelen hidroelektrik enerjisini kullanır. Ovanın daha büyük kasabalarında tekstil, ipek, dantel, kenevir, kâğıt, kurucu ve gemi inşa endüstrilerinin yanı sıra şeker arıtma ve gıda işleme endüstrileri de bulunmaktadır. Bölge yoğun bir karayolu ve demiryolu ağına sahiptir

ve otoyolla Milano ve Torino'ya bağlıdır. Venedik ise anakaraya bir karayolu ve demiryolu köprüsü ile bağlıdır (Britannica, 2021).

Veneto için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik büyümeyi artırmayı ve akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi amaçlamaktadır. Finansman inovasyona, Ar-Ge'ye, KOBİ'lerde istihdamı ve üretkenliği artırmaya odaklanacaktır. BİT'e yapılan yatırımlar dijital uçurumu azaltacak, kamu sektörü tarafından sunulan hizmetleri iyileştirecek ve bölgedeki yatırımları artırmayı da sağlayacaktır. Son olarak program, bölgenin enerji verimliliğinin artırılmasına, emisyonların azaltılmasına ve yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesine katkıda bulunacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik gelişme ve inovasyonu artırmak, ii) üretken sistemlerin rekabet gücünü artırmak, iii) enerji sürdürülebilirliğini ve çevre kalitesini artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 6.400'e yakın işletmeye yatırım yapılması, ii) işletmeler, özellikle KOBİ'ler ve araştırma kurumları arasında 1.200 verimli iş birliği planını hayata geçirmek, iii) 773 yeni girişimcilik oluşturulması (European Comission, 2021).

Şekil 69: Veneto Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

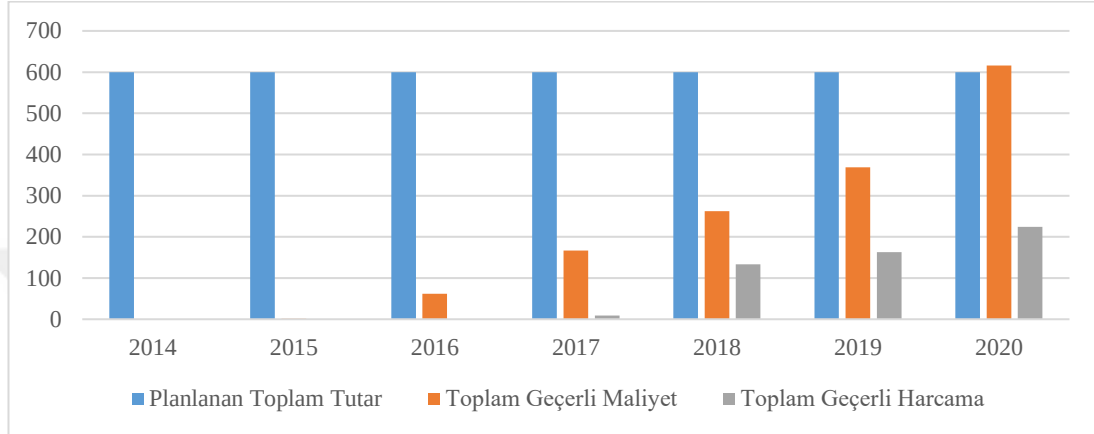

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.12.2021).

Şekli incelediğimizde en öncelikli alanın KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgede var olan ekonomik rekabetin

geliştirilmesi, işletmelerin yeni girişimlere katılması, katma değerli ve yeni ürünlerin üretilmesidir. Bu hedefler sağlanırken, çevre koruma ve iklim değişikliğiyle mücadelede de önem verilmiştir.

Şekil 70: Veneto Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.12.2021).

Şekli incelediğimizde, Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı 2020’de geçtiğini görebiliriz. Bu durum harcamaların ve yapılacak yatırımların maliyetinin fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 600 Milyon Euro’nun 300 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 300 Milyon Euro pay alırken, diğer fonlar herhangi bir pay almamıştır.

3.2.4. Yunanistan Analizi

Yunanistan, balkanların en güneyinde yer alan Yunanistan anakara yarımadası, mora yarımadası, Adriyatik adaları, Ege adaları ve Girit’i kapsayan bir AB ülkesidir. Daha önce bahsedildiği gibi ülke Parasal ve Ekonomik Birliğe dâhildir ve ülke Euro bölgesinde yer almaktadır. Ülke, diğer AB üye ülkeleri gibi ABBKF’den yararlanmaktadır. Nüfusu yaklaşık 11 milyon olan ülkede, 3 milyondan fazla nüfusuyla

Atina ülkenin hem başkenti hem de en büyük şehridir. Üniter bir yapıya sahip olan ülke, dünyada yaşanan küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlerinden etkilenmiş ve 2011’de yapılan reformla on üç bölgeye ayrılmıştır. Ülke, Avrupa’nın on altıncı, dünyanın ise elli birinci büyük ekonomisidir. Ülkede hizmet sektörünün GSYİH içindeki payı yüzde 72 iken, bu oran sanayi sektöründe yüzde 21, tarım sektöründe ise yüzde 7’dir. Yunanistan küresel pazarda, gemi taşımacılığı, turizm ve bankacılık dışındaki sektörlerde rekabet edememektedir. Ülkenin sanayi sektörü başkent ve çevresinde yoğunlaşmışken, turizm sektörü ise adalarda yoğunlaşmıştır. Diğer PIIGS ülkeleri gibi bürokratik engeller, karar alma süreçlerinde gecikmeler, yaygın yolsuzluk, ağır vergi oranları, yüksek oranlı kamu harcamaları, ülkenin çalkantılı ekonomik istikrarı gibi nedenler, ülkenin gelişmesinde ve yatırımların aksamasına neden olmaktadır (Kocaeli Ticaret Odası, 2020).

Bu başlık altında Yunanistan’da 2014-2020 arası dönemde Yunanistan’ın on üç bölgesinin ABBKF’den yararlanması incelenecektir.

3.2.4.1. Attica Bölgesi

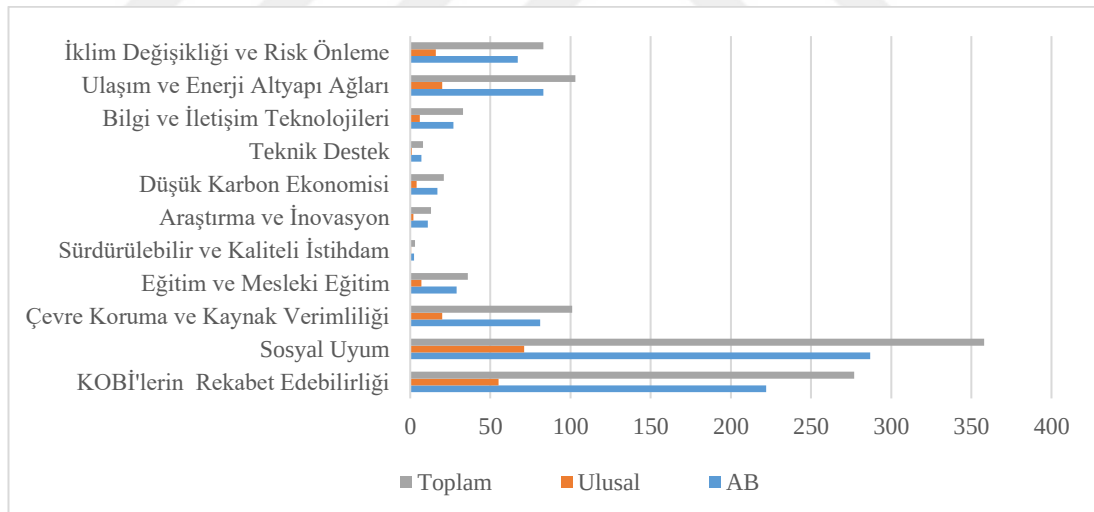
Yunanistan anakara yarımadasının güneyinde kalan Attica bölgesi, ülkenin en kalabalık ve en gelişmiş bölgesidir. Bölge başkent Atina, Pire limanı gibi yerleri içine almaktadır. Bölgenin kuzeyi dağlık iken, güneyinde tepeliklerle bölünmüş düz ovalar bulunmaktadır. Ülkenin başkenti Atina, sanayi ve el sanatları alanlarında ülke çapında işlerin yarısını oluşturmakta ve bölgede kazançlar ulusal ortalamanın çok üzerindedir. Bölgede kumaş ve pamuk fabrikaları, içki fabrikaları, çömlek fabrikaları, un fabrikaları, sabun fabrikaları, tabakhaneler, kimya işleri ve halı fabrikaları bulunmaktadır. İhracatta zeytinyağı, domates ürünleri, şarap, çimento, boksit ve tekstil ürünleri yer almaktadır (Britannica, 2022).

Atticca bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program bölgenin üretken tabanındaki düşüşü tersine çevirmeye yardımcı olmak, yüksek katma değerli ve düşük çevresel etkiye sahip sektörleri geliştirerek, istihdam oluşturmaya, inovasyonu teşvik ve entegre ederek, bölgenin yeniden yapılanmasına yardımcı olmayı amaçlamıştır. Çevrenin korunması ve sürdürülebilir yönetimi, iklim değişikliğine uyum ve yaşanacak bir yer olarak bölgenin çekiciliğini geliştirmek ve yatırımları çekmek de

amaçlar arasındadır. Son olarak ise sosyal uyumun geliştirilmesi, yoksulluğun azaltılması, gelir adaletsizliğinin azaltılması ve sağlık ve eğitim altyapılarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Attica bölgesindeki KOBİ'ler tarafından araştırma ve inovasyona yönelik mekanizmaların ve yatırımların güçlendirilmesi, ii) BİT kullanımı yoluyla KOBİ'lerin inovatif ürün ve hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünün ve dışa dönüklüğünün güçlendirilmesi ve Attica bölgesinin yatırımlar için çekiciliğinin artırılması ve inovatif girişimciliğin teşvik edilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 250 işletmenin desteklenen mekanizmalar aracılığıyla araştırma kurumlarıyla etkin bir şekilde bağlantı kurması, ii) 2.490 tam zamanlı eşdeğer iş oluşturulması, iii) 4.720 KOBİ'nin destek alması (European Commission, 2022).

Şekil 71: Attica Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

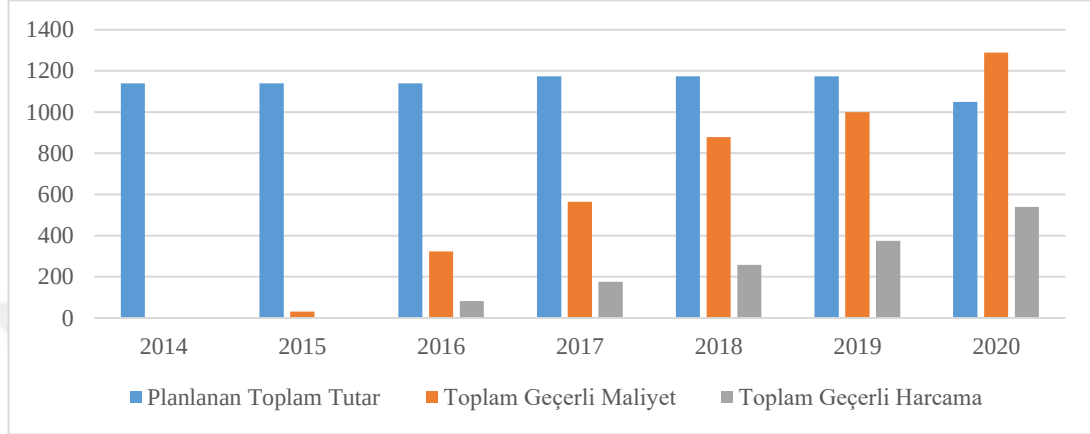

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.01.2022).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin yoksulluk ve gelir eşitsizliğini azaltmak adına Sosyal Uyum olduğunu görmekteyiz. Söz konusu önceliğe ulaşmak için kullanılan kaynaklar KOBİ'leri efektif hale getirmek, çevre koruma ve kaynak

verimliliğini artırmak olarak belirtilebilir. Buna karşın, en az önem verilen önceliğin ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdam alanı olduğu söylenebilir.

Şekil 72: Attica Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (15.01.2022).

Şekli incelediğimizde, Toplam Geçerli Maliyetlerin Planlanan Toplam Tutarı 2020’de geçtiği, Toplam Geçerli Harcamaların ise 2020’de büyük artış gösterdiği fakat hala yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu durum projelerin çok geç hayata geçirildiğini ve maliyetlerinin fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 1.050 Milyon Euro’nun 840 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 580 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 259 Milyon Euro pay almıştır.

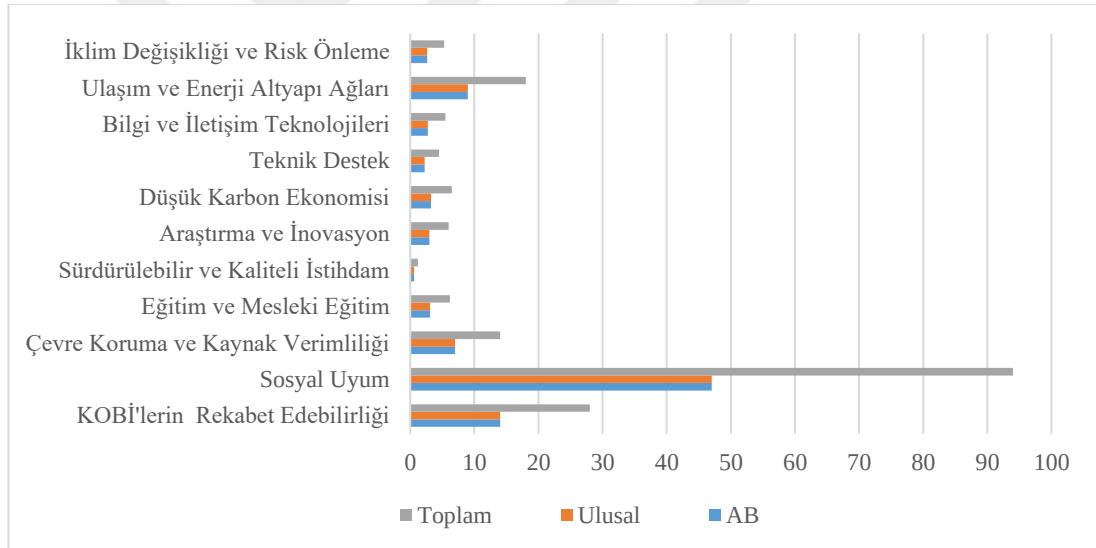
3.2.4.2. Central Greece Bölgesi

Central Greece bölgesi, orta Yunanistan’da yer alan bir bölgedir. Bölge çoğunlukla dağlardan ve azda olsa küçük ovalardan oluşmaktadır. Bölgenin Atina’ya yakın kesimlerinde kereste, otlak, zeytin, şarap ve kaliteli mermer kaynakları bulunur. 1970’lerin sonlarında, neredeyse tamamen Maraton Gölü’ne bağlı olan, Atina’nın su ihtiyacını desteklemek için bir su kemeri inşa edilmiştir (Britannica, 2022).

Central Greece bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, çevreye ve vatandaşa saygılı, girişimcilik ve yatırım ortamını iyileştirerek, bölgenin dengeli bir ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamak için bölgenin stratejik vizyonuna katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) BİT'e erişimin, kullanımının ve kalitesinin artırılması, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 450'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi, ii) 120 sosyal girişimin oluşturulması, iii) en az 375 tam zamanlı eşdeğer yeni iş oluşturulması (European Comission, 2022).

Şekil 73: Central Greece Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

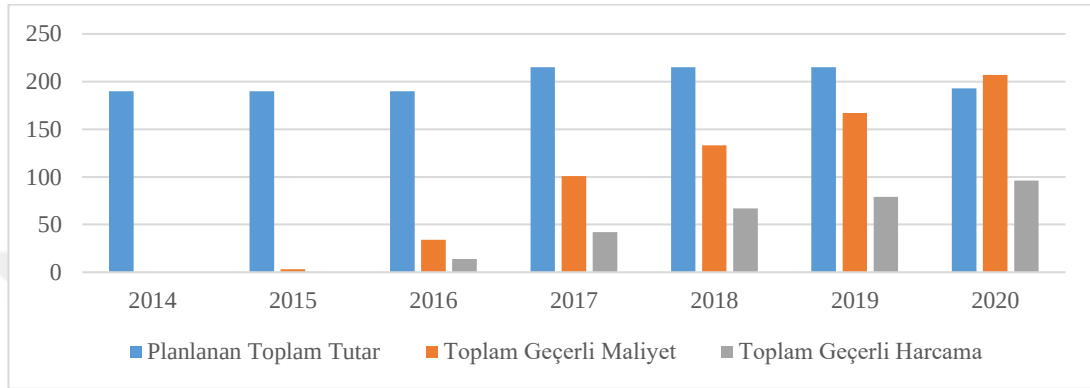

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (20.01.2022).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin Sosyal Uyum olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni bölgenin yeterince gelişmemiş olan ekonomisinden dolayı yoksul kesimin fazla olması dolayısıyla yoksul kesimin iş sahibi olmasının ve bu sayede gelir adaletsizliğinin azaltılmasının, bütün bunların ise KOBİ'ler aracılığıyla yapılmasının ayrıca KOBİ'lerin de rekabet ortamının korunmasının

amaçlanmasıdır. En az pay alan öncelik ise sürdürülebilir ve kaliteli istihdamdır, böylelikle bölgede sadece işsizliğin azaltılması, işin niteliğinin ise önemli olmadığı söylenebilir.

Şekil 74: Central Greece Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (20.01.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 193,2 Milyon Euro'nun 96,5 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 64,8 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 31,7 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.3. Crete Bölgesi

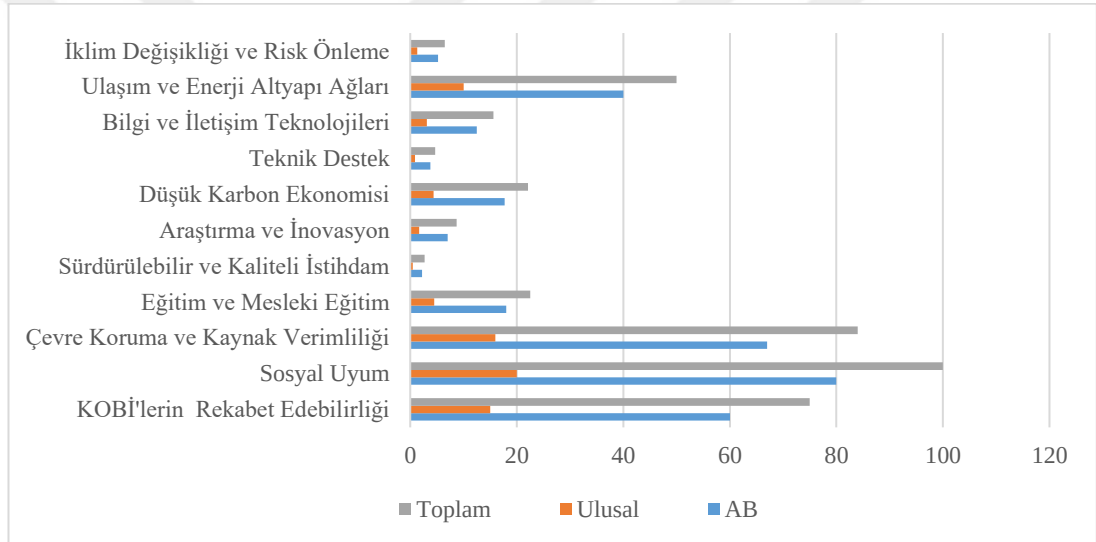
Crete bölgesi, Ege denizinin güneyinde yer alan büyük Girit adasının tamamını kaplayan bir bölgedir. Girit, denizden yükselen sert dağların hâkimiyetindedir. Ada, doğudan batıya uzanan dağlardan, kuzeyde ise kademeli olarak eğimli kıyılardan, bu kıyılar ise birkaç doğal liman ve kıyı ovalarından oluşur. Adanın merkezinde bulunan ova, adanın güney-orta kısmı boyunca yaklaşık 29 km boyunca uzanır ve Girit'in en

büyük düzlük alanıdır. Adanın sahilleri ise kumlu ve çakıl taşlı plajlardan oluşmaktadır. Adada işgücünün büyük bir kısmı hizmet sektöründe, özellikle turizmle ilgili mesleklerde istihdam edildiği için Girit'te işsizlik nispeten düşüktür. Girit'in toplam alanının sadece yaklaşık üçte biri ekilebilirdir ve çiftçileri geleneksel olarak küçük toprak parçalarını mekanizasyondan çok az yardım alarak işlemişlerdir. Tek istisna, nispeten iyi sulanan ve büyük makineler kullanılarak verimli bir şekilde yetiştirilebilen birkaç alandan biri olan adanın merkezinde bulunan ova, sadece adanın ihtiyacını karşılayabilecek kadar tahıl üretimine elverişlidir. Verimsiz tarımına rağmen Girit, zeytin ve zeytinyağı, üzüm, sebze (domates, patates, salatalık, biber ve kabak), meyve (portakal) ve harnup fasulyesi üretiminde Yunanistan'ın önde gelen bölgelerinden biridir. Üzüm hem şarap hem de kuru üzüm ve sofralık üzüm olarak kullanılır ve Girit'in zeytin ağaçları toplam ulusal zeytin mahsulünün üçte birinden fazlasını sağlar. Adada sebze ve meyvelere ek olarak fındık, ot ve bal da üretilmektedir. Ayrıca Giritliler on yıllardır Avrupa'da kış pazarı için sebze ve çiçek yetiştirmek için plastik seralar kullanarak zenginleşmektedir. Koyun ve keçiler için besicilik yaygın olup, adanın yoğurdunun yanı sıra yenilebilir eti de sağlar. Akdeniz'de 1960'lardan beri aşırı avlanma mevcut olduğundan, balıkçılık adanın ekonomik refahına önemli ölçüde katkıda bulunmaz ve ancak yerel ihtiyaçları karşılar. Girit sanayisi büyük ölçüde gıda işleme ekipmanları (üzüm ve zeytin presleri), inşaat malzemeleri (ocaktan çıkarılan taş ve mermer, işlenmiş kireç ve yapı taşları) ve birkaç seramik, tekstil, sabun, deri ve içecek şişeleme işletmesiyle sınırlıdır. Girit iyi bir yol ağına ve iki tane havalimanına sahiptir. Ayrıca feribotlar, Girit ile Yunanistan anakarası ve Ege'deki diğer adalar arasında çalışmaktadır (Britannica, 2022).

Girit bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Girit'te ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı amaçlamaktadır. Akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda da akıllı, sürdürülebilir büyümeyi, istihdam oluşturmayı ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmaları amaçlanmaktadır. AB finansmanı ayrıca, özellikle atık su arıtımı ve katı atık geri dönüşümünün artırılması ile ilgili olarak, Birliğin müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) rekabetçiliğin, inovasyon ve girişimciliğin güçlendirilmesi, ii) çevresel iyileştirme ve iklim değişikliği uyarlamaları ile sürdürülebilir kalkınma, iii) Girit'te eğitim ve sosyal uyumun güçlendirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 500'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve 200'den fazla işletmenin araştırma kurumları ile iş birliğinin artırılması, ii) 270 tam zamanlı eşdeğer iş oluşturulması, iii) ilave 30.000 kişiye iyileştirilmiş su temini ve ilave 75.000 kişiye atık su arıtımı sağlanması (European Comission, 2022).

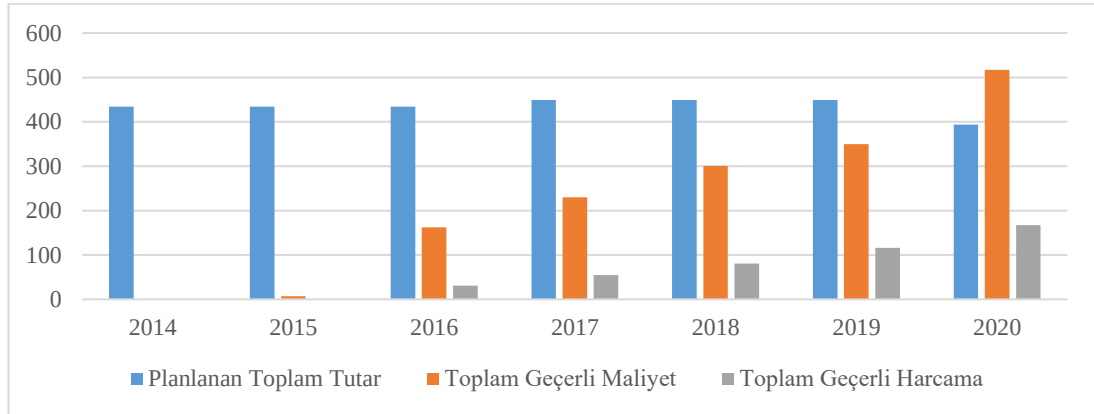
Şekil 75: Crete Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (20.01.2022).

Şekli incelediğimizde en çok kaynak ayrılan önceliğin Sosyal Uyum olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni adanın ekonomisinde gelişmişliğin ve çeşitliliğin az olması, bu nedenle hizmet sektörü haricindeki sektörlerin gelişiminin sağlanması, yoksulluğun azaltılması ve istihdamın artırılmasının, tüm bunları sağlarken KOBİ'lerin rekabet ortamının korunmasının ve adada çevre koruma faaliyetlerinin artırılmasının amaçlanmasıdır. En az kaynak ayrılan öncelik ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdamdır.

Şekil 76: Crete Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (20.01.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 394,1 Milyon Euro'nun 315,2 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 247,3 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 67,9 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.4. Eastern Macedonia-Thrace Bölgesi

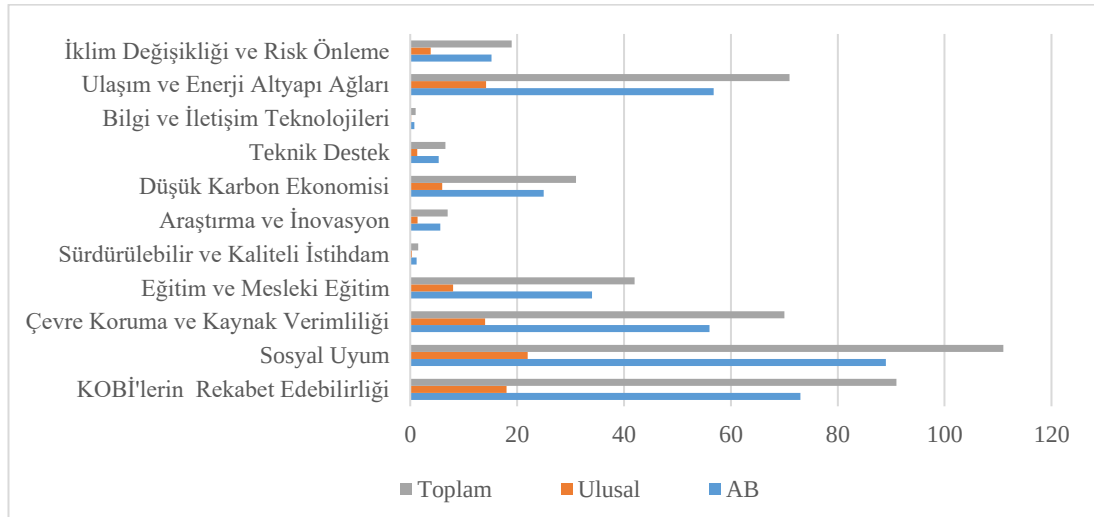
Doğu Makedonya ve Trakya bölgesi, Yunanistan anakarasının kuzeyinde bulunan bir bölgedir. Coğrafi olarak Doğu Makedonya ve Trakya, değişen büyüklükteki dağlarla çevrili havzalar ve derinden kesilmiş nehir vadileri arasında değişmektedir. Bölgenin dağlarından güneye doğru geniş bir plato uzanır ve Meriç Nehri boyunca uzanan ovaları, batı Trakya ovalarından ayırır. Bölgede yetişen yüksek kaliteli tütün, bölgenin baş mahsulüdür. Mısır ve pirinç, Meriç Nehri'nin ovalarında yetiştirilir. Şarabın üretildiği Dedeoğlu çevresinde üzüm bağları bulunur. Keramoti çevresinde istiridye yetiştiriciliği ve Gümülcine'de yapılan yılan balığı avcılığı Orta

Avrupa'ya ihracat sağlamaktadır. Bölgenin imalat sanayileri başlıca tarımsal ürünlerin işlenmesi, tütün kütleme ve şarap üretiminden oluşur (Britannica, 2022).

Doğu Makedonya ve Trakya bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. AB finansmanı ayrıca, özellikle sera gazı azaltımı, katı atık ve su atığı yönetimi ve enerji verimliliği ile ilgili olarak AB müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına da katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) yerel ekonominin rekabet gücünü artırmak, ii) yatırım yapılacak ve yaşanacak yer olarak bölgenin çekiciliğini artırmak, iii) eğitim, profesyonel sağlık ve sosyal bakım altyapılarına yapılan yatırımları artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 370'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve yaklaşık 860 istihdam pozisyonunun oluşturulması, ii) 300 işletmenin araştırma enstitüleri ile iş birliği, inovasyon, BİT teşviki ve start-up oluşturmasının desteklenmesi, iii) kamu binalarının karbon salınımının 9.000 ton azaltılması (European Comission, 2022).

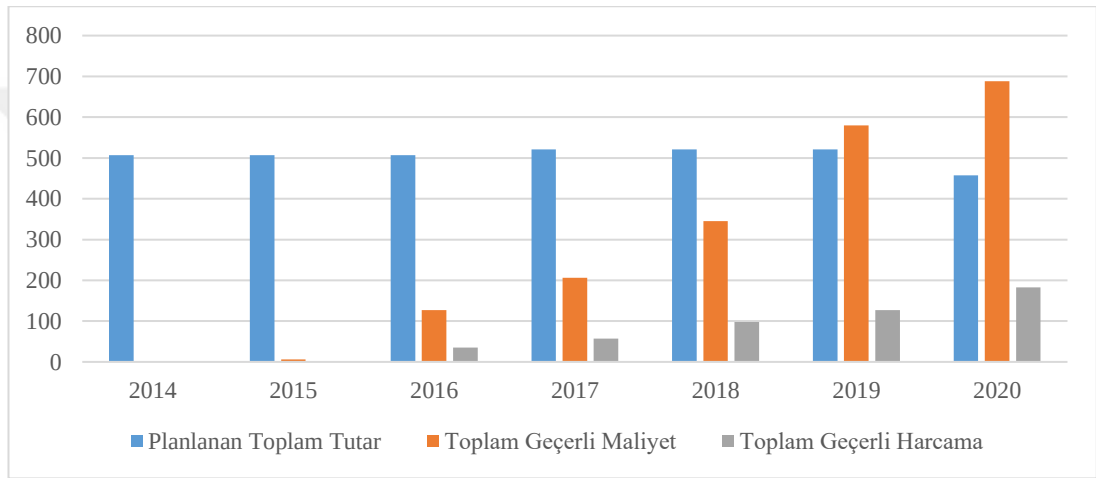
Şekil 77: Eastern Macedonia-Thrace Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.01.2022).

Şekli incelersek en öncelikli alanın Sosyal Uyum olduğunu, nedeninin ise bölgede yoksulluk ve gelir adaletsizliğini çözmek, istihdamı artırmak ve dezavantajlı kişilere destek verilmesinin hedeflenmesidir. Ayrıca bölgedeki rekabet ortamını korumak, çevre koruma faaliyetlerini artırmak ve bölgede ulaşım ve enerji altyapılarının geliştirilmesi için fondan kaynak aktarıldığı görülebilir. Son olarak en az önemli önceliğin ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdam olduğu görülebilir.

Şekil 78: Eastern Macedonia-Thrace Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (22.01.2022).

Şekli incelediğimizde 2019 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 457,1 Milyon Euro'nun 365,6 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 302,9 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 62,7 Milyon Euro pay almıştır.

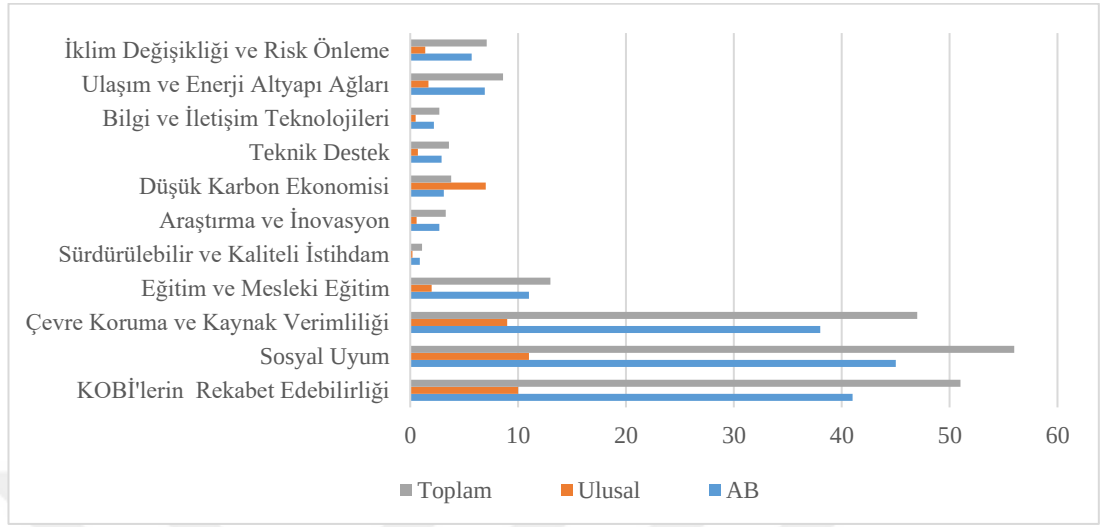
3.2.4.5. Ionian Islands Bölgesi

İyon Adaları bölgesi, Yunanistan'ın Adriyatik Denizinde bulunan adalarını kapsamaktadır. İyi yağış ve bol ekilebilir toprak ile İyon Adalarında kereste, meyve ve keten üretilir ve domuz, koyun ve keçi yetiştirilir. Bölgenin başlıca ihracat ürünleri arasında kuş üzümü, şarap, pamuk, tuz, zeytin ve balık bulunur. Ayrıca adalarda, bölgeye yetecek kadar tahıllarda yetiştirilir. Bölgenin limanları, Yunanistan'ın batı kıyısındaki limanlardan daha üstündür ve uluslararası nakliye için daha elverişli bir konumdadır. Son olarak bölge sık sık depremlere maruz kalan bir bölgedir (Britannica, 2022).

İyon Adaları için hazırlanan Operasyonel Program, ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda da akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, istihdam oluşturmayı ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı son olarak ise atık su arıtımı ve katı atık geri dönüşümünün artırılması ile enerji verimliliğinin artırılmasına ilişkin Birlik müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına da katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) girişimcilik, inovasyon ve BİT'in geliştirilmesiyle bölgesel rekabet gücünün güçlendirilmesi, ii) çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma, iii) ulaşım altyapılarının iyileştirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 100'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve 10'dan fazla işletmenin araştırma kurumları ile iş birliğini artırması, ii) yıllık 234 ton karbondioksit kullanımının azaltılması, iii) iyileştirilmiş yolların toplam uzunluğunun 2023 yılına kadar 13 km'ye ulaşması (European Commission, 2022).

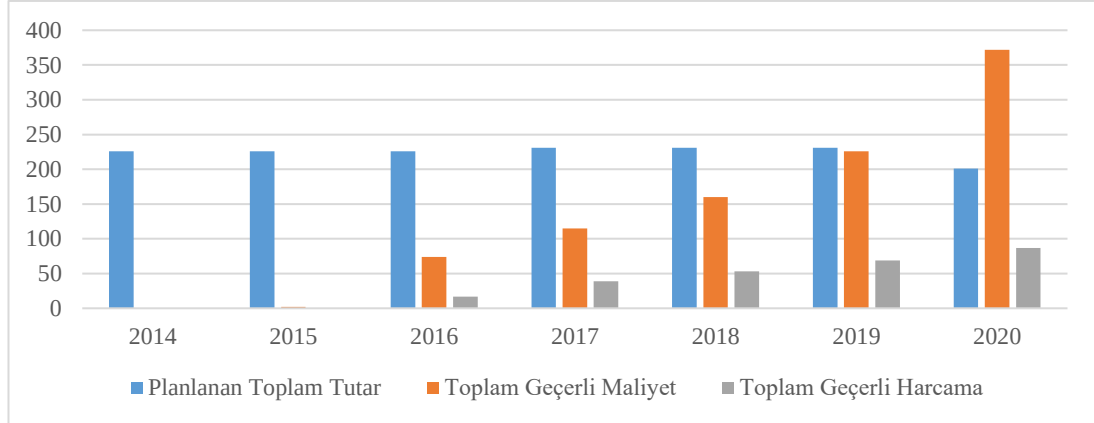
Şekil 79: Ionian Islands Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.01.2022).

Şekli incelediğimizde en önemli temanın Sosyal Uyum olduğunu görebiliriz. Buna göre, fonun amacının bölgede özellikle yoksulluğu ve gelir adaletsizliği azaltmak, bölgede bulunan rekabet ortamını korumak, çevrenin korunması ve kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması olduğu söylenebilir. En az önemli temanın ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdam olduğu söylenebilir.

Şekil 80: Ionian Islands Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (25.01.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 201,6 Milyon Euro’nun 161,3 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 132 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 29,3 Milyon Euro pay almıştır.

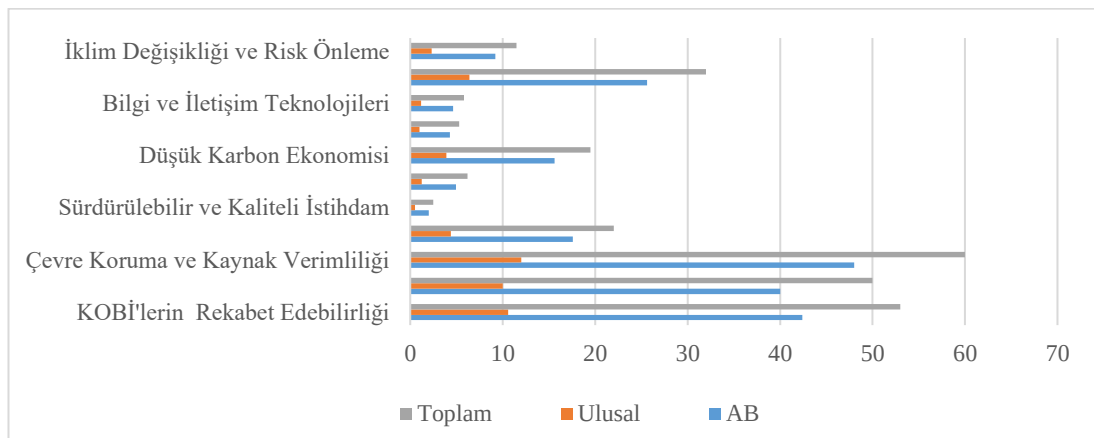
3.2.4.6. North Aegean Bölgesi

Kuzey Ege Bölgesi, Ege Denizinin kuzeyinde bulunan adalardan oluşmaktadır. Bölgede bulunan büyük adalar; Chios, Ikaria, Lesbos, Limnos ve Samos’tur. Bu bölgede bulunan adalar genellikle dağlıktır ve üzerlerinde yerleşim azdır. Kuzey Ege bölgesindeki tarım ürünleri arasında zeytin, zeytinyağı, armut, incir, elma, kiraz, sebze, bal, hayvancılık ve balık yer almaktadır. Lesbos’un 17 Uzo damıtıcısına (uzo ya üzümden ya da tahıldan yapılır) sahiptir ve Yunanistan’ın Uzo üretiminin yüzde 50’sinden sorumludur. Bölge, Yunan adaları içinde en az turist çekendir (MyHorio, 2022).

Kuzey Ege Bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Kuzey Ege adalarında ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda da akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, istihdam oluşturmayı ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve dışa dönük olmalarına yardımcı olmayı ve çevre alanında AB gerekliliklerine uyum sağlanmasına yönelik acil ihtiyacın ele alınmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına da katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) inovasyonun öncülüğünde, başta KOBİ'ler olmak üzere adaların çekiciliğinin, rekabet gücünün ve ihracata yöneliminin güçlendirilmesi ve bölgesel katma değerin artırılması, üretken/girişimci faaliyetlerdeki düşüşün durdurulması, ii) bölge insanının, işgücü piyasasına katılımının geliştirilmesi, kullanılması ve artırılması, savunmasız grupların aktif olarak sosyal yaşama dâhil edilmesi ve sosyal entegrasyonun artırılması, iii) çevrenin korunması, kalkınma, istihdam ve iklim değişikliğinin azaltılması için yeterli kaynaklara sahip çevre dostu bir ekonomiye geçiş. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 35 yeni KOBİ'nin desteklenmesi ve yaklaşık 15 işletmenin araştırma kurumlarıyla iş birliği yapmasının sağlanması, ii) 140 tam zamanlı eşdeğer iş oluşturulması, iii) ilave 15.000 kişiye daha iyi su temini ve ilave 8.000 kişiye atık su arıtımı (European Commission, 2022).

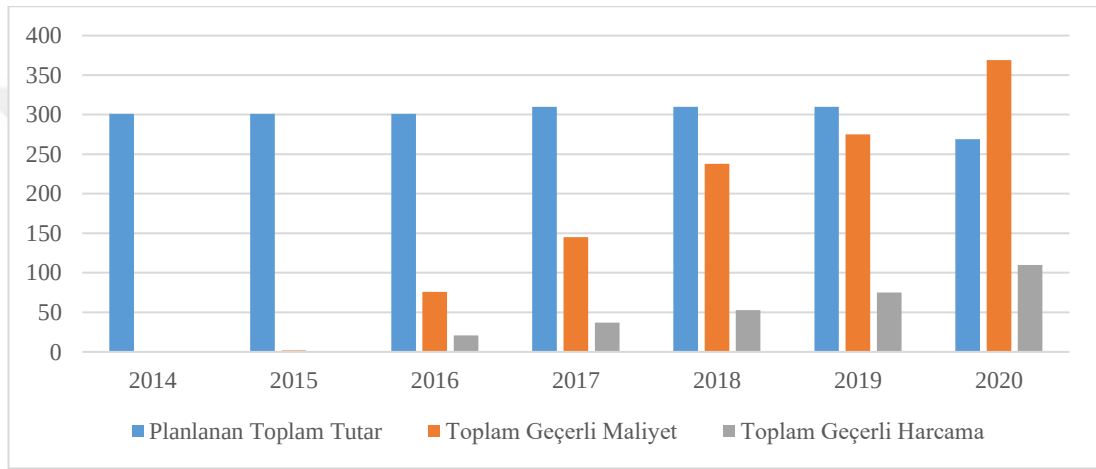
Şekil 81: North Aegean Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (28.01.2022).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin Çevre Koruma ve Kaynak Verimliliği olduğu görülmektedir. Bunun nedeni adalarda bulunan az sayıda kaynakların etkin kullanılmasının, çevre koruma ve iklim değişikliğiyle mücadele faaliyetleri kapsamında çevre dostu bir ekonomiye geçilmesinin ve çevreci bir büyüme ve kalkınmaya geçilmesinin amaçlanmasıdır. En az önemli öncelik ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdamdır.

Şekil 82: North Aegean Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (28.01.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 269,3 Milyon Euro'nun 215,4 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 182,6 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 32,8 Milyon Euro pay almıştır.

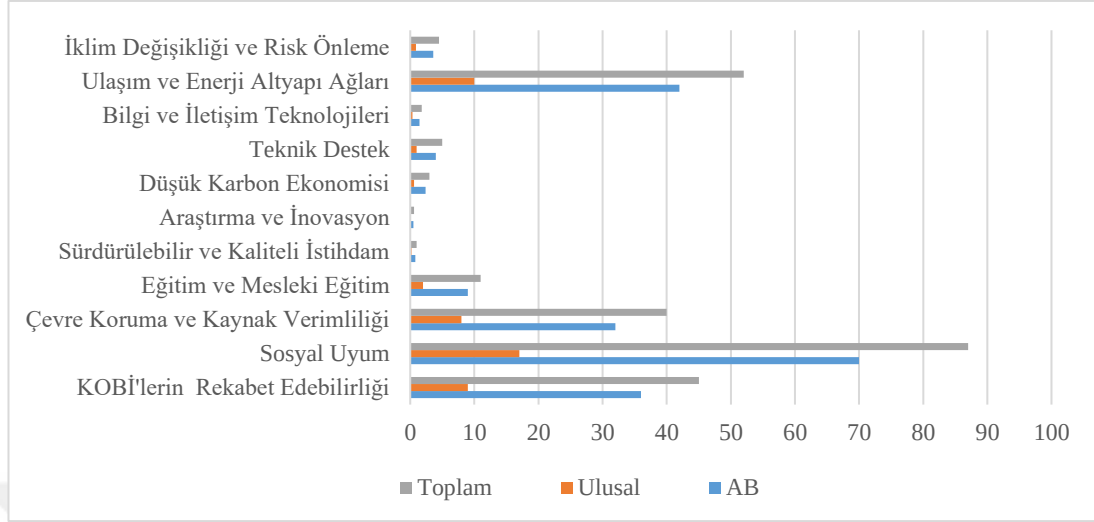
3.2.4.7. Peloponnesus Bölgesi

Peloponnesus bölgesi, Mora yarımadasının kuzeybatısı hariç tamamını kapsayan bir bölgedir. Antik çağlardan beri Yunanistan'ın önemli bir bölgesi olan ve Korint Kıştağı ile Yunanistan anakarasının geri kalanına katılan, Akdeniz'e doğru güneye doğru uzanan geniş, dağlık bir toprak parçası olan bölgede, zeytin, tahıl, şarap, incir, zeytin, pirinç ve pamuk üretimi yapılır (Britannica, 2022).

Peloponnesus bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Peloponnesus'ta ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, istihdam oluşturmayı ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı, son olarak ise AB fonları, özellikle atık su arıtımı ve katı atık geri dönüşümünün artırılması ile ilgili olarak, Birliğin müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bölgenin (özellikle KOBİ'lerin) rekabetçiliğinin, çekiciliğinin ve dışa dönüklüğünün güçlendirilmesi ve inovasyona ve artan bölgesel katma değere odaklanan niteliksel bir girişimciliğe geçiş, ii) insan kaynakları becerilerinin kullanımının geliştirilmesi ve optimizasyonu, iii) çevre koruma faaliyetleri ve çevre dostu bir ekonomiye geçiş. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 195'ten fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve 40'tan fazla işletmenin araştırma kurumları ile iş birliği yapmasının sağlanması, ii) 100 tam zamanlı eşdeğer iş oluşturulması, iii) ek katı atık geri dönüşüm kapasitesinin yılda 1.500 tona ulaşması, geri dönüşüm payının ise yüzde 5'ten yüzde 9'a yükselmesi (European Comission, 2022).

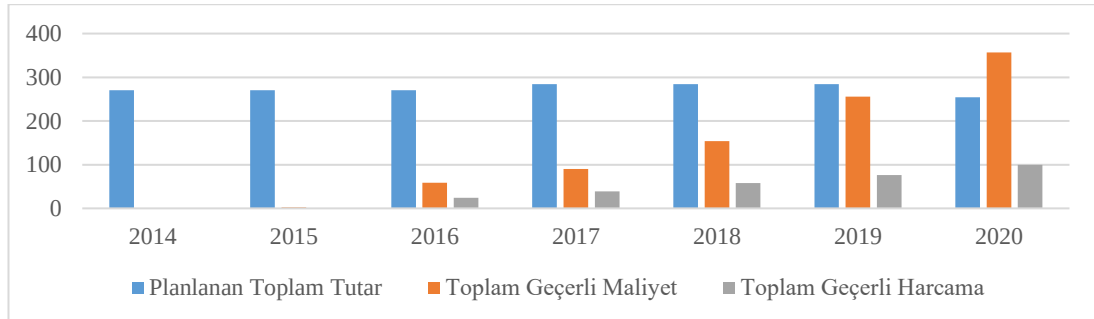
Şekil 83: Peloponnesus Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (01.02.2022).

Şekli incelediğimizde en önemli önceliğin Sosyal Uyum olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgenin ekonomik olarak gelişmemesi nedeniyle var olan yoksulluğu azaltmaktır. Ayrıca diğer önem verilen önceliklere bakılırsa, bölgede yetersiz düzeyde olan ulaşım ağlarının geliştirilmesi, rekabet ortamının korunması ve çevre koruma faaliyetlerinin geliştirilmesinin de hedeflendiği söylenebilir. En az önemli öncelik ise Araştırma ve İnovasyondur.

Şekil 84: Peloponnesus Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (01.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 254 Milyon Euro'nun 203,9 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 139,1 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 64,8 Milyon Euro pay almıştır.

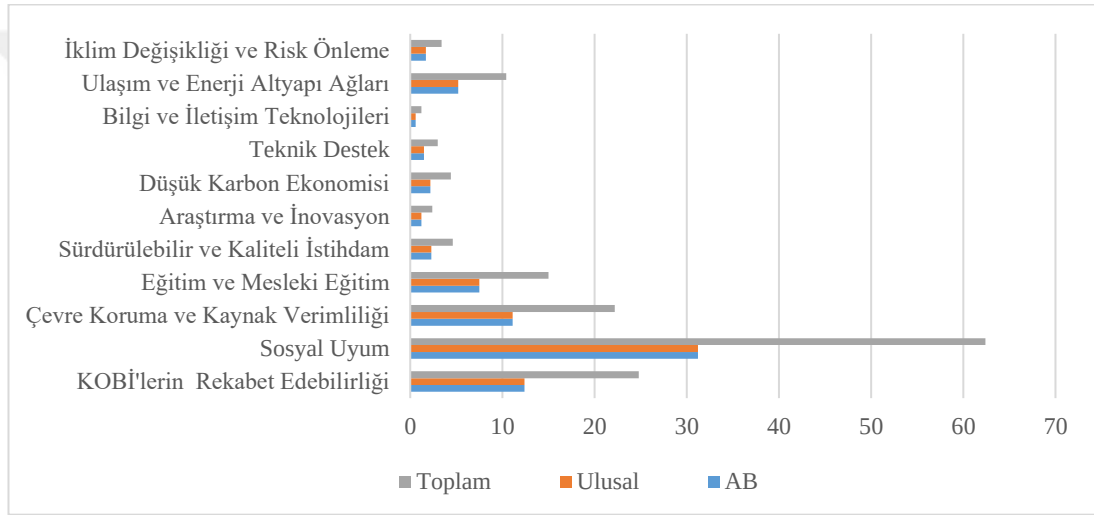
3.2.4.8. South Aegean Bölgesi

Güney Ege Bölgesi, Ege Denizinin güneyinde bulunan Kiklad adaları ve On İki adalardan oluşur. Adaların çoğu dağlıktır. Kiklad adalarında en büyük ve en verimli ada olan ve yüksekliği en yüksek olan Naxos'ta meyve, fındık ve buğday üretilir. Thera adası, M.Ö. 1600 civarında patlayan bir yanardağın kalıntılarından oluşur. Kiklad Adaları'nın diğer büyük adaları arasında Andros, Ios, Kea, Kimolos, Kithnos, Melos, Mikonos, Paros ve Tinos bulunur. Kiklad adalarından şarap, brendi, tütün, deri, çanak çömlek ve el sanatları ihraç edilir (Britannica, 2022). On İki adalarda ise önceden var olan ekonomik açık, son yıllarda turizmin artmasıyla kademeli olarak azaltılmıştır. Rodos ve Kos dışında, On İki adalar, ormansızlaşma ve kötü kanalizasyon sistemlerinden muzdariptir. Mahsulleri -meyve, tütün, zeytin ve buğday- ihracata yetecek kadar çeşitlilik göstermektedir ancak bölgenin başlıca tarım dışı uğraşları olan balıkçılık, gemicilik ve süngercilik ise hala az gelişmiş durumdadır. Bununla birlikte diğer adalar da, grubun başlıca adalarında, özellikle Rodos'ta turizmin dikkate değer gelişiminden olumlu etkilenmiştir (Britannica, 2022).

Güney Ege Bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Güney Ege bölgesinde ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı uzmanlaşma stratejisiyle uyumlu, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, istihdam oluşturmayı ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı ve su temini ile ilgili olarak Birliğin müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına da katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) rekabetçiliğin ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) sürdürülebilir büyüme ve kaynakların yönetimi, iii) temel altyapıların iyileştirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 24 yeni KOBİ'nin desteklenmesi ve yaklaşık 40 işletmenin araştırma kurumlarıyla iş birliği yapmasını sağlanması, ii) 84 tam zamanlı eşdeğer iş oluşturulması, iii) 3.000 kişi için iyileştirilmiş sağlık hizmetlerinin sağlanması (European Commission, 2022).

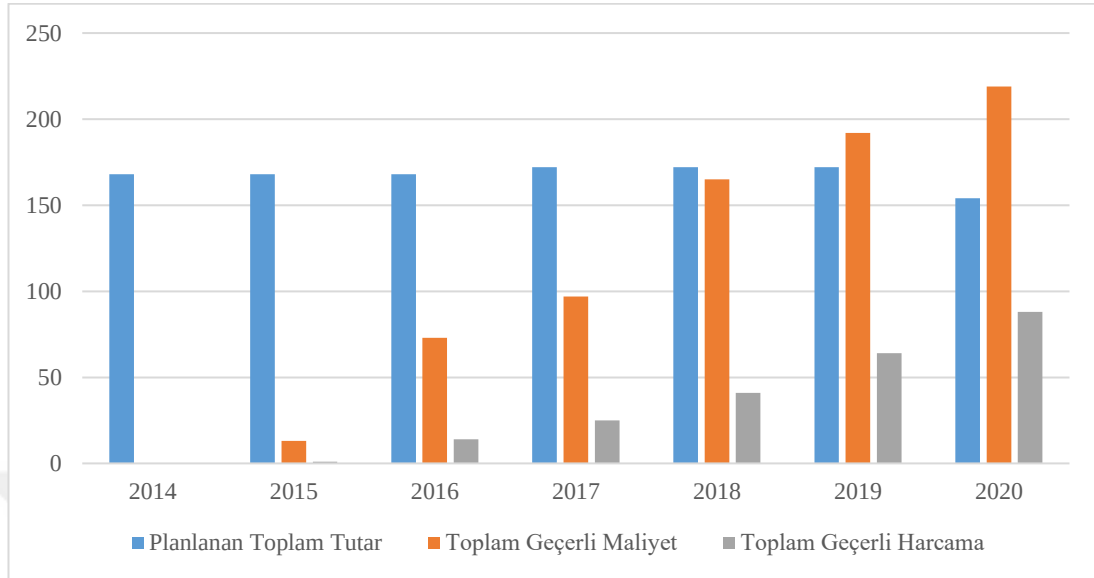
Şekil 85: South Aegean Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (08.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay ayrılan önceliğin Sosyal Uyum olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni, adalardaki ekonomik çeşitliliğin az olması ve yeteri kadar gelişmemiş olması sonucu var olan yoksulluğun azaltılmasının, istihdamın artırılmasının ve var olan ekonomik faaliyetlerin geliştirilmek istenmesidir. Ayrıca fonla, adalardaki rekabet ortamının artırılmasının, çevre koruma faaliyetlerinin ve adalarda bulunan kıt kaynakların verimli kullanılmasının ve adalardaki insanların mesleki becerilerinin geliştirilmesinin de hedeflendiği söylenebilir.

Şekil 86: South Aegean Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (08.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2019 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 154 Milyon Euro'nun 77,4 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 53,3 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 24,1 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.9. Thessaly Bölgesi

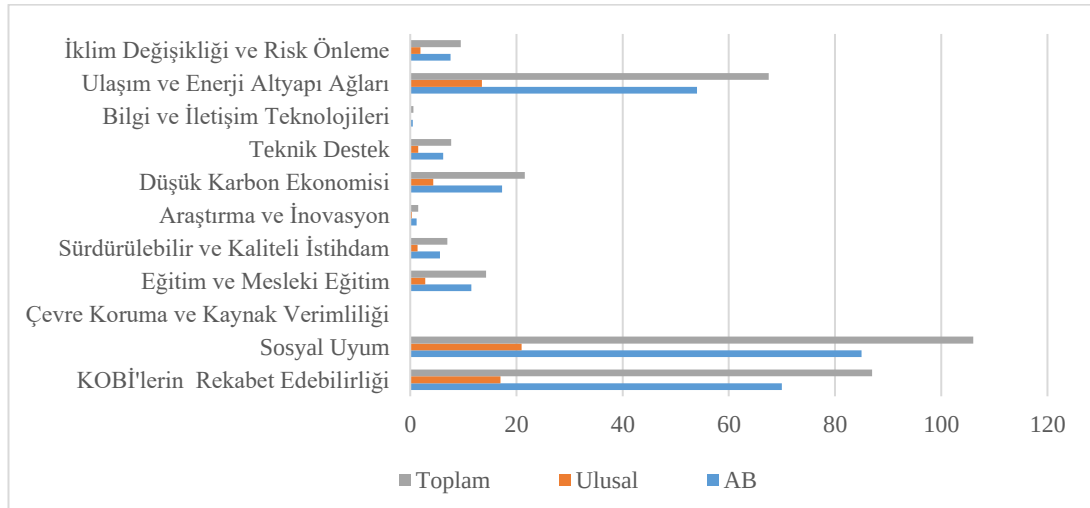
Thessaly bölgesi, Yunanistan'ın kuzeyinde yer alan bir bölgedir. Bölgenin kuzey ve batı sınırları dağlık iken, Ege denizine doğru masifler görülmektedir. Thessaly'da bulunan nehir, Tempe Vadisi'nden geçtikten sonra Ege Denizi'ne dökülür. Bölgede bulunan geçitler, bölgeye karayolu trafiğini taşır ve Atina'dan Selanik'e giden ana demiryolu, Thessaly'a Coela Geçidi'nden girer ve Tempe Vadisi'nden çıkar.

Bölgede badem, antep fıstığı ve ceviz gibi kuruyemişler ile zeytin yetişir. Bölgede ayrıca hayvancılıkta vardır (Britannica, 2022).

Thessaly bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, girişimci ve üretken faaliyetlerin daralmasını tersine çevirmek ve bölgenin rekabetçiliğini, çekiciliğini ve dışa dönük karakterini geliştirmek gibi bölgenin temel stratejik hedeflerine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Bu amaçlara ulaşabilmek için bölge, işletmeler ve araştırma enstitüleri arasındaki iş birliğini ve ağ oluşumlarının geliştirmeye, işgücünün uyarılana bilirliliğine, bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir ulaşım sisteminin geliştirilmesine odaklanacaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) inovasyona odaklanan işletmelerin (özellikle KOBİ'lerin) rekabet gücünün, cirosunun güçlendirilmesi ve bölgesel katma değerlerinin artırılması, ii) insan becerilerinin geliştirilmesi ve kullanılması, iii) çevre dostu bir ekonomiye geçiş. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) yaklaşık 1.000 KOBİ'ye destek sağlanması, ii) 200'den fazla sosyal girişimin oluşturulmasına yardımcı olunması, iii) en az 400 tam zamanlı eşdeğer yeni iş oluşturulması (European Comission, 2022).

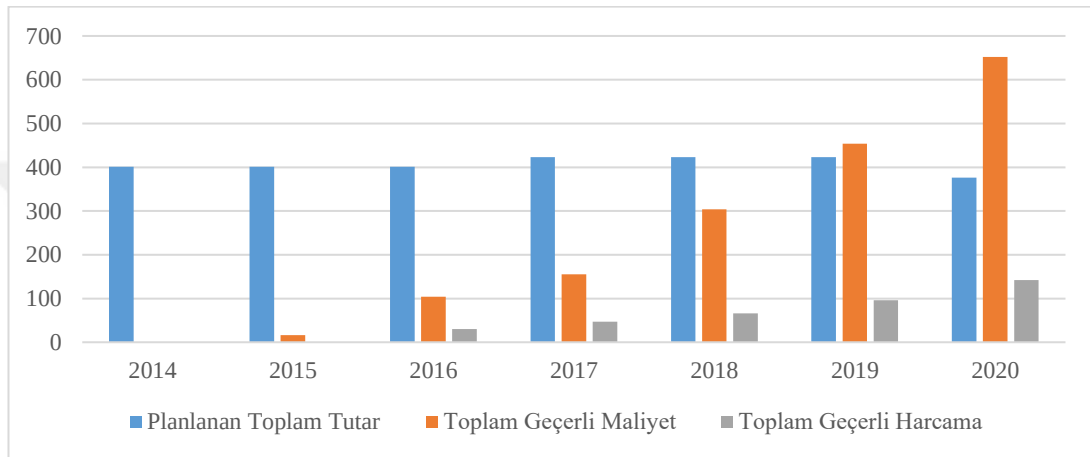
Şekil 87: Thessaly Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Sosyal Uyum olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni, bölgedeki istihdamın artırılmasının, insan becerilerinin geliştirilip katma değer oranının artırılmasının, KOBİ'lerin cirolarının artırılarak rekabetin teşvik edilmesinin ve ulaşım ağının geliştirilmesinin amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Bilgi ve İletişim Teknolojileridir.

Şekil 88: Thessaly Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (10.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2019 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 376,6 Milyon Euro'nun 301,2 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 228,3 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 72,9 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.10. Western Greece Bölgesi

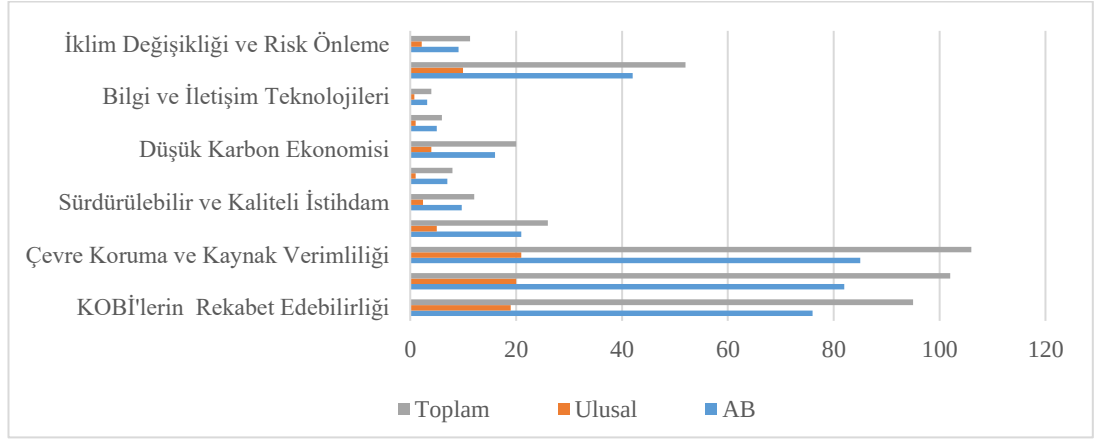
Batı Yunanistan bölgesi, Yunan anakarasının batısını kapsayan bölgedir. İyonya Denizi, Kyparissia Körfezi, Patras Körfezi ve Korint Körfezi ile çevrili olan bölge, çoğunlukla dağlıktır. Bölgenin ana geçim kaynağı tarımdır. Tarım sektörü,

birincil sektörün yanı sıra ikincil (tarımsal sanayi, gıda işleme, süt endüstrisi vb.) ve üçüncül (turizm, ticaret, ulaştırma, vb.) sektörleri de içerir. Birincil tarım sektöründe ise zeytinyağı, şarap, turunçgiller, sebzeler, besi hayvanları, balıklar vb. yetiştirilir. Ayrıca bölgede bulunan arkeolojik alanlar ve büyük kültürel öneme sahip tarihi yerler sebebiyle turizm gelişmiştir (Interreg Europe, 2022).

Batı Yunanistan için hazırlanan Operasyonel Program, bölgede ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmaya, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyümeyi, istihdam oluşturmaya ve KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmalarını amaçlamaktadır. AB finansmanı ayrıca, atık su arıtımı ve katı atık geri dönüşümünün artırılması ile ilgili olarak, Birliğin müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına ve enerji verimliliğinin artırılmasına katkıda bulunmayı da amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) inovasyona ve ulusal katma değerin artırılmasına odaklanarak rekabetçiliğin, dışa dönüklüğün ve kaliteli girişimciliğe geçişin güçlendirilmesi, ii) çevre dostu bir ekonomiye geçiş, iii) ulaştırma altyapılarının geliştirilmesi, modernizasyonu ve tamamlanması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 700'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve 32'den fazla işletmenin araştırma kurumlarıyla iş birliğini artırmasının sağlanması, ii) 730 tam zamanlı eşdeğer işin oluşturulması, iii) ilave 36.000 kişiye iyileştirilmiş su temini ve ilave 15.000 kişiye atık su arıtımı sağlanması (European Commission, 2022).

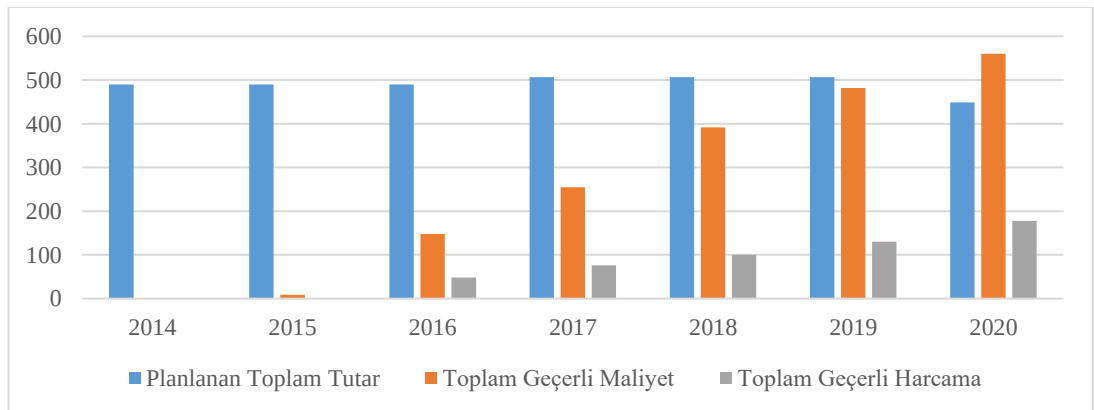
Şekil 89: Western Greece Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Çevre Koruma ve Kaynak Verimliliği olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni bölgede var olan gelişmiş tarım sektörünü ve bölgenin doğal ve kültürel varlığını korumak için çevre koruma faaliyetlerinin artırılmasının, bunları sağlarken istihdam oluşturulması ve rekabet ortamının da artırılmasının amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Bilgi ve İletişim Teknolojileridir.

Şekil 90: Western Greece Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 449,3 Milyon Euro'nun 359,3 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 281,6 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 77,7 Milyon Euro pay almıştır.

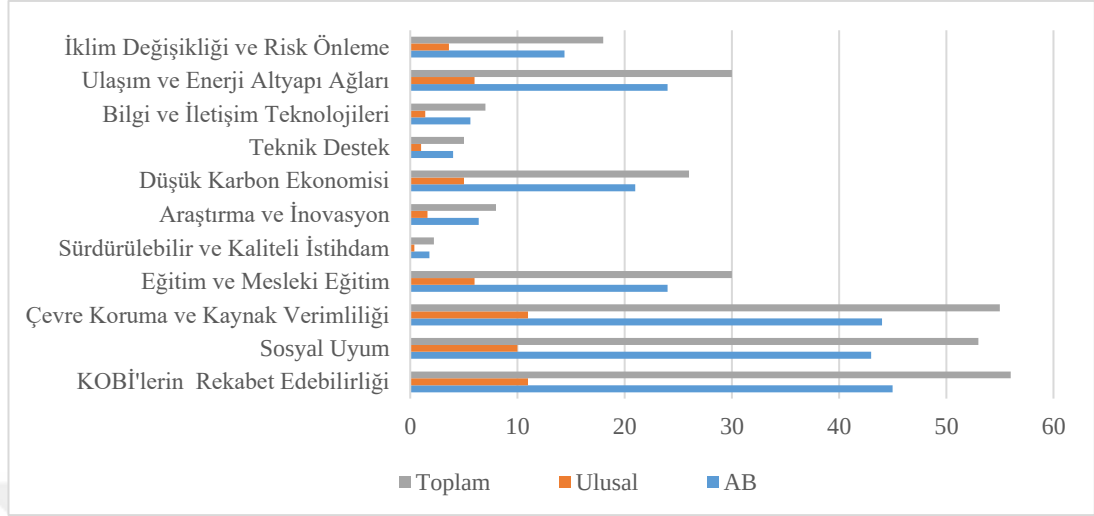
3.2.4.11. Western Macedonia Bölgesi

Batı Makedonya bölgesi, Yunanistan anakarasının kuzeyinde yer alan bir bölgedir. Bölge dağlık bir yapıya sahiptir, bölgenin içinden Aliakmonas nehri geçer. Yunanistan'da denize kıyısı olmayan tek bölgedir. Bölgenin üretken karakteri, hala enerji endüstrisi ve kürk endüstrisi tarafından belirlenmektedir. Bununla birlikte, insan eli değmemiş ve henüz keşfedilmemiş yerler, turizmin gelişmesi için verimli bir zemin sağlamaktadır (Region of Western Macedonia, 2022).

Batı Makedonya bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Batı Makedonya'da ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı uzmanlaşma stratejisiyle uyumlu, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı ve özellikle sera gazı azaltımı ve enerji verimliliğinin artırılması ile ilgili olarak Birliğin müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasına da katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, iii) çevrenin korunması ve kaynak verimliliğinin teşvik edilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 240'tan fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve bu KOBİ'lerin araştırma kurumlarıyla iş birliğinin teşvik edilmesi, ii) 200 yeni tam zamanlı eşdeğer istihdam pozisyonunun oluşturulması, iii) 60 kamu binasına enerji verimliliği için destek verilmesi ve yıllık 5.550 ton sera gazı emisyon azaltımının sağlanması (European Comission, 2022).

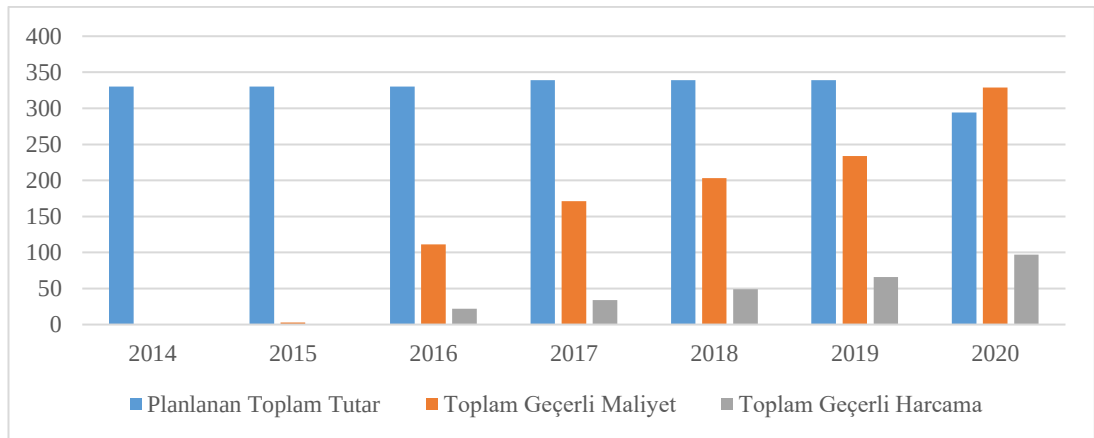
Şekil 91: Western Macedonia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (20.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise bölgede var olan üretken enerji ve kürk endüstrilerini geliştirmenin, yeni inovatif üretim sistemlerine geçmenin, istihdamı artırmanın ve bunlarla beraber bölgenin doğal güzelliklerini korumak için çevre koruma faaliyetlerinin artırılmasının da amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Sürdürülebilir ve Kaliteli İstihdamdır.

Şekil 92: Western Macedonia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (20.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 294 Milyon Euro'nun 235,5 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 210,2 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 25,3 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.12. Central Macedonia Bölgesi

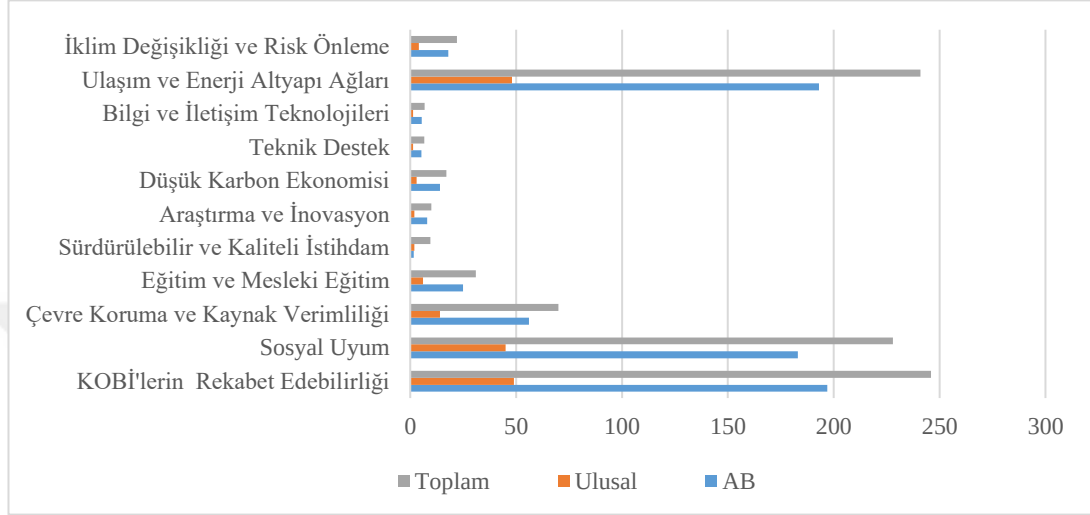
Orta Makedonya bölgesi, Yunanistan anakarasının kuzeyinde, ülkenin en büyük ikinci şehri Selanik'i de içine kapsayan bir bölgedir. Bölgenin çoğunlukla düzlüktür ve içinden çokça nehir geçer. Yunanistan'ın en büyük ikinci şehri olan Selanik'e ev sahipliği yapan Orta Makedonya, turizm, imalat, enerji, madencilik ve tarım gibi sektörlere ev sahibi yaparak, ülkenin en çeşitli bölgesel ekonomilerinden birine sahiptir. Orta Makedonya ayrıca batıda Vergina arkeolojik alanından, güneyde Olimpos Dağı'na ve doğuda özerk olan Athos Dağı manastır kolonisine kadar önemli bir turist çekimi işlevi gören zengin bir kültürel mirasa sahiptir (Greece Investor Guide, 2022).

Orta Makedonya için hazırlanan Operasyonel Program, Orta Makedonya'da ekonomik kalkınmayı hızlandırmayı ve iş fırsatları oluşturmayı, akıllı uzmanlaşma stratejisiyle uyumlu, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovasyon odaklı olmalarına yardımcı olmayı ve son olarak sera gazının azaltılması ve enerji verimliliğinin artırılması ile ilgili olarak Birlik müktesebatının gerekliliklerinin karşılanmasını amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) sosyal uyumu teşvik etmek, yoksullukla ve her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 900'den fazla KOBİ'nin desteklenmesi ve 400'den fazla işletmenin araştırma kurumları ile iş birliğinin teşvik edilmesi, ii) 1.300 istihdam pozisyonunun oluşturulması, iii) 175 istihdam pozisyonu oluşturan sosyal girişimler

için 35 iş planının desteklenmesi, 1.000 engelli ve 6.500 göçmeni kapsayan sosyal uyum önlemlerinin hayata geçirilmesi (European Comission, 2022).

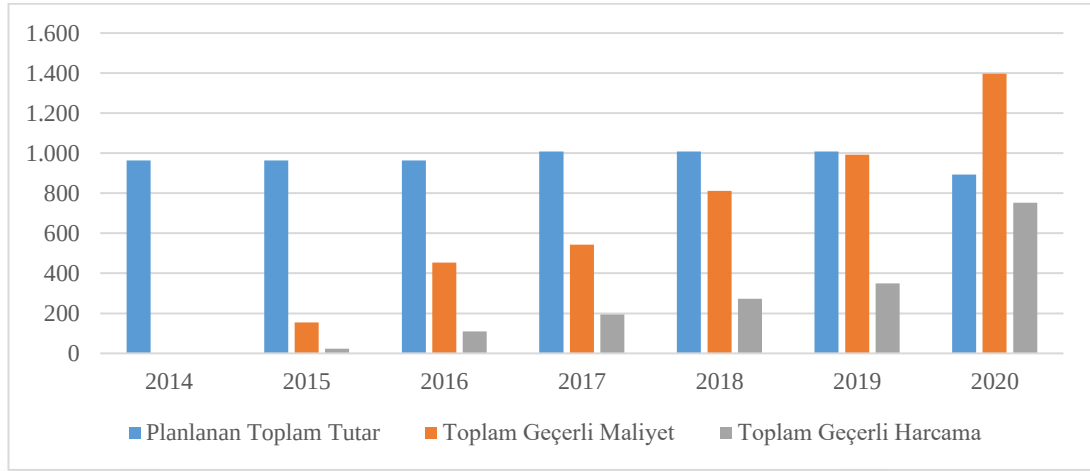
Şekil 93: Central Macedonia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (25.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay ayrılan önceliğin KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği olduğu söylenebilir. Bunun nedeni, bölgenin gelişmiş ve çok çeşitli olan ekonomisinde rekabetin korunmasının, bölgenin diğer bölgelerle ulaşımının artırılmasının ve bölgede istihdamın artırılmasının amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 94: Central Macedonia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (25.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 894 Milyon Euro'nun 715,7 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 554,2 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 161,5 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.4.13. Epirus Bölgesi

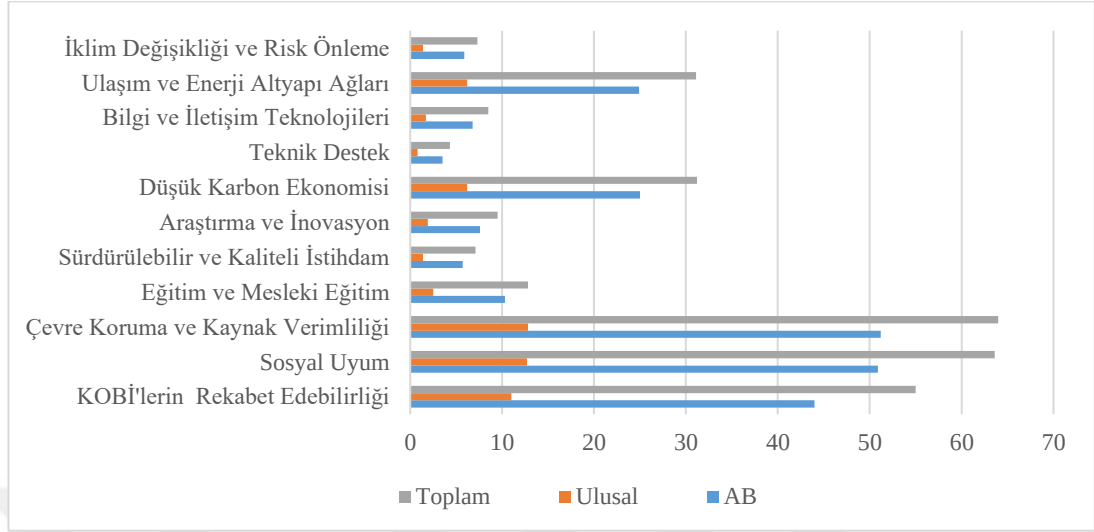
Epirus Bölgesi, Yunanistan anakarasının en kuzeybatısında yer alan ve Arnavutluk ile komşu olan bir bölgedir. Bölgenin batısı dağlıktır ve bu dağlar genellikle kıyıya paraleldir ve etekleri o kadar diktir ki, kuzey Epirus'un, bölgenin geri kalanından daha fazla ova ve tahıl üretimine sahip olmasına rağmen, aralarındaki vadi arazisi çoğunlukla yalnızca mera için uygundur. Bölge hem dağlık araziden hem de denizden gelen sert rüzgârları alması nedeniyle, Yunanistan anakarasının en çok yoğun yağış alan bölgesidir. Düşük kaliteli topraklar, hatalı tarım uygulamaları ve arazi sahiplerinin toprakları hatalı bölüşmesi, bölgenin tarımsal verimliliğini düşük

tutmuştur. Bölgede koyun ve keçi yetiştirilir ve mısır başlıca mahsuldür. Bölgede ayrıca zeytin ve portakal da yetiştirilir ve Ioánnina çevresinde tütün yetiştirilir. Az da olsa süt ve balıkçılık da vardır. Bölgeye buğday ve sebze ithal edilmektedir. Epirus'un çok az kaynağı ve sanayisi vardır ve nüfusu sürekli bölgeden göç etmektedir. Nüfus, en fazla üretim tesisine sahip olan Ioánnina çevresindeki bölgede yoğunlaşmıştır (Britannica, 2022).

Epirus için hazırlanan Operasyonel Program, Epirus'u yaşamaya değer bir yer haline getirme vizyonunun gerçekleştirilmesine katkıda bulunmayı, rekabetçi ve dışa dönük bir bölge ekonomisi oluşturmayı, bölgenin rekabet avantajına sahip olduğu alanlarda yatırımı artırarak, işsizlikle mücadele ederek, sosyal uyumu ve eşit fırsatları teşvik ederek akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, KOBİ'lerin daha rekabetçi ve inovatif olmalarını desteklemeyi ve son olarak, Yunanistan'ın Birlik müktesebatının gerekliliklerini yerine getirmesine yardımcı olmak için atık su arıtma ve enerji verimliliğini artırma gibi alanlara da yatırım yapmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) inovasyonu ve BİT'i teşvik ederek bölgesel rekabet gücünün güçlendirilmesi, ii) çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma, iii) insan kaynaklarının, sosyal uyumun ve sosyal bakımın geliştirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 270'den fazla KOBİ'ye destek sağlanması, ii) özel Ar-Ge harcamalarında yüzde 20 artış sağlanması, iii) 4.000'den fazla dezavantajlı kişinin işgücü piyasalarına aktif katılımının sağlanması (European Commission, 2022).

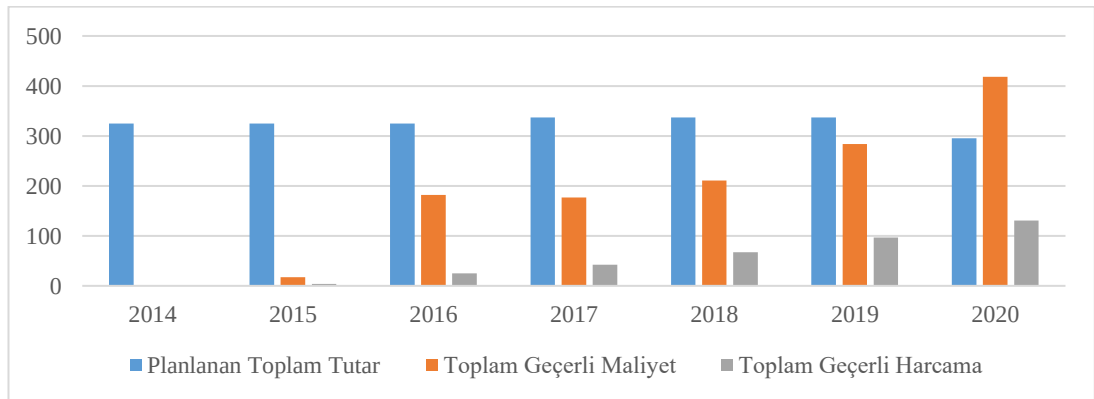
Şekil 95: Epirus Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.02.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Çevre Koruma ve Kaynak Verimliliği olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni bölgede bulunan kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılmasının, gelişmemiş olan bölge ekonomisinde istihdam oluşturmalarının ve az sayıda bulunan KOBİ'lerin rekabet ortamının korunmasının amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 96: Epirus Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (26.02.2022).

Şekli incelediğimizde 2020 yılında Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini, Planlanan Toplam Tutarın ise 2017 yılında arttığını, 2020 yılında ise azaldığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 294 Milyon Euro'nun 236,3 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 194,3 Milyon Euro pay alırken, ASF ise 42 Milyon Euro pay almıştır.

3.2.5. İspanya Analizi

İspanya, İber yarımadasının çoğunluğunu, Akdeniz'de bulunan Balear adalarını, Atlantik'te bulunan Kanarya adalarını ve Afrika'nın kuzeyindeki Ceuta ve Melilla şehirlerini de kapsayan bir AB ülkesidir. Daha önce bahsedildiği gibi ülke Parasal ve Ekonomik Birliğe dâhildir ve ülke Euro bölgesinde yer almaktadır. Ülke, diğer AB üye ülkeleri gibi ABBKF'den yararlanmaktadır. Nüfusu yaklaşık 47 milyon olan ülkede, 3 milyona yakın nüfusuyla Madrid ülkenin hem başkenti hem de en büyük şehridir. Yerelleştirilmiş üniter bir yapıya sahip olan ülke, dünyada yaşanan küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme eğilimlerinden etkilenmiş ve 1983'te yapılan reformla on dokuz bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgelerin on yedisi özerk bölgeler iken, ikisi özerk şehirdir. Ülke, Avrupa'nın dördüncü, dünyanın ise on dördüncü büyük ekonomisidir. Ülkede hizmet sektörünün GSYİH içindeki payı yüzde 75 iken, bu oran sanayi sektöründe yüzde 17, tarım sektöründe ise yüzde 2,5'tur. İspanya'da en önemli sektör turizmdir. Dünyada turizm gelirleri bakımından İspanya, ABD'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Ülke ayrıca çok uluslu şirketlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu şirketler daha çok bankacılık, telekomünikasyon, altyapı ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren büyük şirketlerdir. Son olarak otomotiv sanayi ülkede gelişmiştir. Ülke Birlik müktesebatına büyük uyum sağlamış, bu nedenle büyük gelişme göstermiş ve mali dengesini korumuştur. Fakat son yıllarda diğer PIIGS ülkeleri gibi bürokratik engeller, karar alma süreçlerinde gecikmeler, yaygın yolsuzluk, ağır vergi oranları, yüksek oranlı kamu harcamaları, ülkenin çalkantılı siyasi ve ekonomik istikrarı, Katalonya ve Bask özerk bölgelerinin bağımsızlık mücadelesi gibi nedenler, ülkenin gelişmesinin ve yatırımların aksamasına neden

olmakta ve bu durum ülkenin mali dengesini olumsuz etkilemektedir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2020).

Bu başlık altında İspanya’da 2014-2020 arası dönemde İspanya’nın on dokuz bölgesinin ABBKF’den yararlanması incelenecektir.

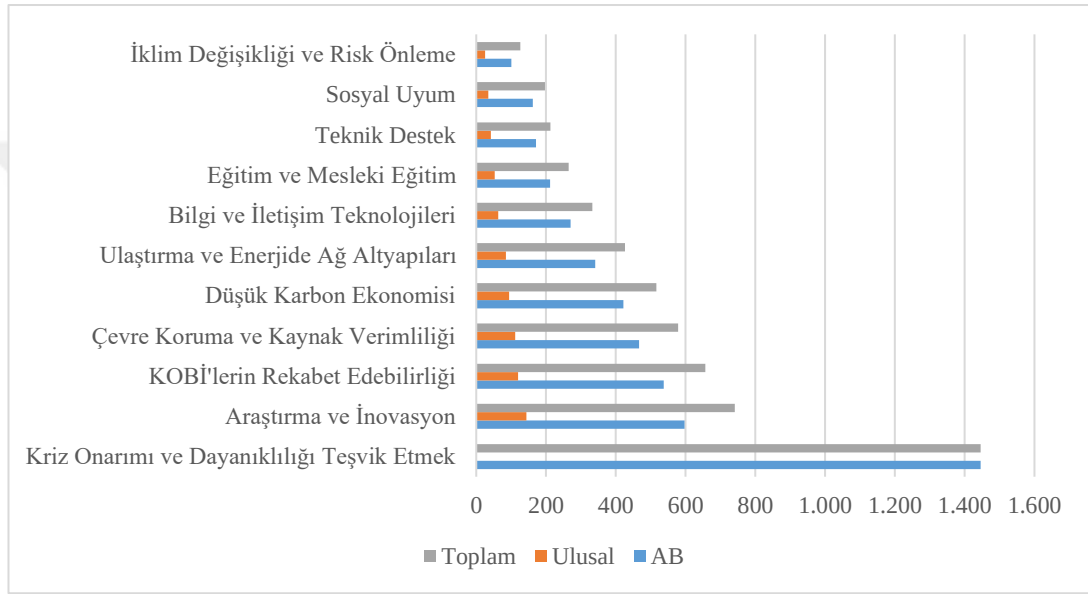
3.2.5.1. Andalusia Bölgesi

Endülüs bölgesi, İspanya’nın en güneyinde yer alan, Cebelitarık boğazına komşu olan bir bölgedir. Özerk bir bölge olan Endülüs, yüksek rakımlardaki Alpin dağları, çam ormanları, kurak çöller ve subtropikal meyvelerin ekimlerini destekleyen verimli sulanan ovaları ile çarpıcı coğrafi karşıtlıklara sahiptir. Bölgenin kuzeyi dağlık, orta kesimleri ovalık ve kıyı kesimleri ise Akdeniz iklimine sahiptir. Endülüs az gelişmiştir ve İspanya’nın GSYİH’nin oran olarak küçük bir yüzdesini ve ülkenin tarımsal üretiminin oran olarak yüksek bir yüzdesini oluşturmaktadır. Bölgede kuru tarım ile buğday, üzüm ve zeytin yetişmektedir. Bölgede büyük çiftlikler giderek daha fazla makineleşmiş olmasına rağmen traktör, sulama ve gübre kullanımında ulusal ortalamanın gerisinde kalmaya devam etmektedir. Bölgenin imalat sektörü az gelişmiş ve tarım ürünlerinin işlenmesi, balıkçılık ve madencilik ile sınırlıdır (Britannica, 2022).

Endülüs bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Endülüs'te ekonomik büyümeyi artırmayı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, özellikle KOBİ'lerde istihdam oluşturmayı ve üretkenliği artırmayı, araştırma kurumlarını güçlendirmeyi, bilimsel ve teknolojik altyapılarını geliştirmeyi, Kamu ve özel sektörde araştırma-geliştirme ve Ar-Ge+İ faaliyetlerini teşvik etmeyi, işletmeler ve araştırma merkezleri arasında gelişmiş bağlantıları ve bilgi transferini artırmayı, KOBİ'lerin uluslararası pazarlardaki konumlarının güçlendirilmesinin yanı sıra KOBİ'lerin rekabet edebilirliği ve iş faaliyetlerinin çeşitlendirilmesinin teşvik edilmesini, doğal kaynakların daha verimli ve saygılı kullanımına ve karbon emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunmayı, bölgenin çevre standartlarına saygı göstermesine ve ekonomisi için kilit önemdeki biyoçeşitliliği korumasına yardımcı olmayı, sosyal uyum, eğitim ve istihdamı teşvik etmeyi ve sosyal konut, istihdam hizmetleri ve BİT kapasitesinin artırılması için destek sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Ar-Ge+İ, ii) BİT, iii) KOBİ'ler. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) ihracatın, bölgesel GSYİH'nın yüzde 20'sinden fazlasını temsil etmesi, ii) Ar-Ge+İ'nin bölgesel GSYİH'nın yüzde 2,2'sine ulaşması, iii) bölgesel yoksulluk oranının yüzde 15'in altına inmesi (European Comission, 2022).

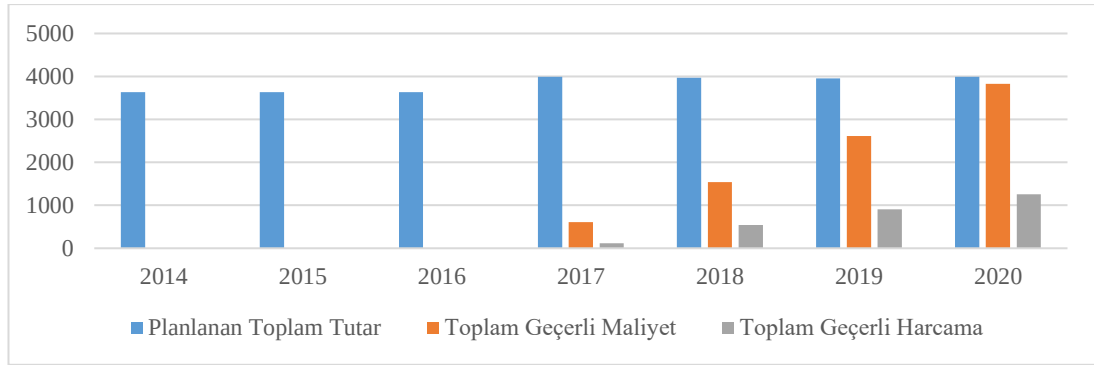
Şekil 97: Andalucia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (01.03.2022).

Şekli incelersek fondan en çok pay alan önceliğin Kriz Onarımı ve Dayanıklılığı Teşvik Etmek olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise bölgede yaşanan kuraklığın tarımı etkilemesi ve buna karşı önlem alınmak istenmesidir. Ayrıca bölgede imalatı geliştirmek için inovatif çalışmalara desteğin artırılması ve rekabet ortamının sağlanması amaçlanmıştır. Fondan en az pay alan öncelik ise İklim Değişikliği ve Risk Önleme alanıdır.

Şekil 98: Andalucia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (01.03.2022).

Şekli incelediğimizde Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçmediğini, Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılında arttığını ve Toplam Geçerli Harcamaların ise yetersiz kaldığını görebiliriz. Ayrıca Operasyonel Programın bütçesi olan 5.509 Milyon Euro’nun 4.731 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 4.731 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

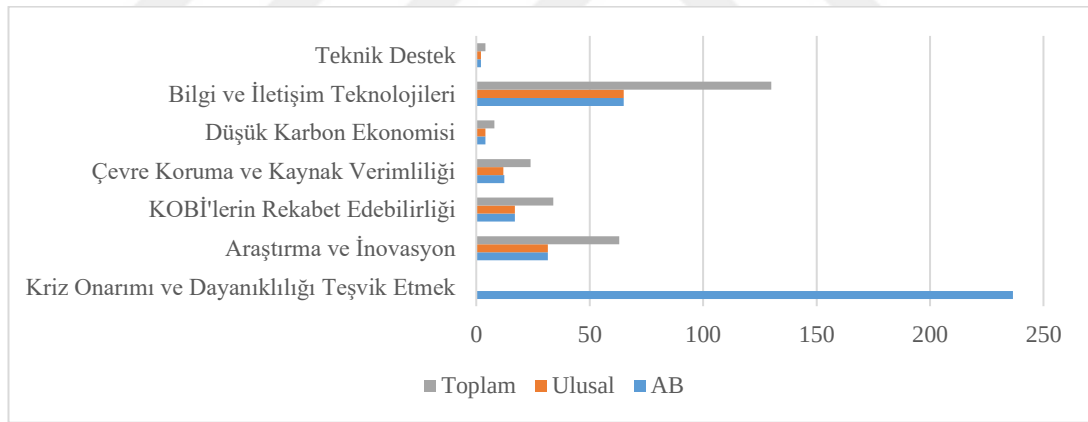
3.2.5.2. Aragon Bölgesi

Aragon bölgesi, İspanya’nın kuzeydoğusunda, Fransa sınırında yer alan özerk bir bölgedir. Bölgenin ortasından nehir geçer ve bu nehrin havzasını kuzey ve güney yönlerinden dağlar çevirir. Bölgede bulunan arazilerin çoğu kuru tarımla ekilir ve buğday, arpa, zeytin ve üzüm mahsulleri üretilir. Bununla birlikte, nehir çevresinde bulunan sulanan arazi çok daha verimlidir ve Aragon’un tarımsal üretiminin daha büyük bir bölümünü oluşturur. Sulanan arazinin başlıca ürünleri mısır, yemler ve meyvelerdir. Aragon’un imalat sektörü büyük ölçüde bölgenin başkenti Zaragoza’da yoğunlaşmıştır. Metal işleme başkentin başlıca imalat ürünü olmasına rağmen, elektrikli ev aletleri, makineler, demiryolu ekipmanları ve otomobillerin imalatı da önemli bir yere sahiptir. Ayrıca tekstil, ayakkabı ve giyim de imalat sektöründe bulunmaktadır. Bölgenin enerji kaynağı ise, bölgede bulunan nehre yapılan hidroelektrik santralidir (Britannica, 2022).

Aragon bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, araştırma ve inovasyonu, BİT'leri, KOBİ'leri, düşük karbonlu ekonomiyi ve çevre koruma faaliyetlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bilimsel araştırmayı ve teknik bilimsel mükemmelliği teşvik etmek ve araştırma kalitesini artırmak, ii) genel olarak iş dünyasına ve topluma bilgi aktarımını ve yönetimini teşvik etmek, iii) KOBİ'lere özel önem vererek, rekabet güçlerini artırmak, zenginlik ve istihdam oluşturmak, çalışma koşullarını iyileştirmek ve çevre korumasını teşvik etmek için işletmelerde inovasyonu teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) teknolojik inovasyon gerçekleştiren işletmelerin, faal işletmeler toplamına oranının yüzde 35'e çıkması, ii) inovatif girişimlerin oranının yüzde 35 olması, iii) yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretme kapasitesinin 4.183 MW'ye çıkması (European Comission, 2022).

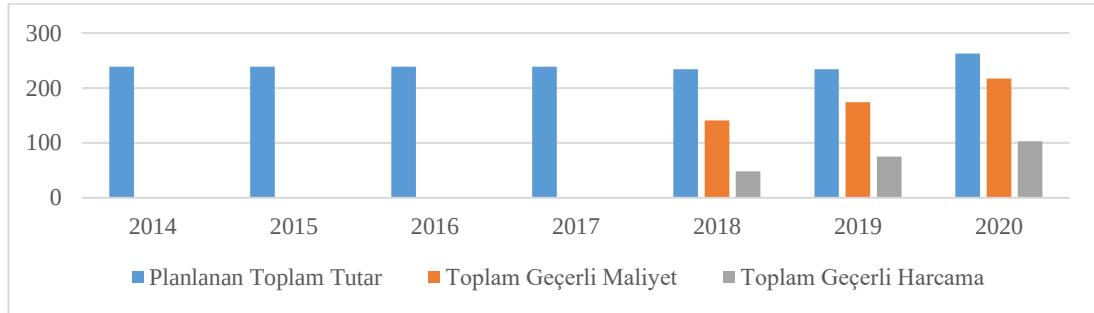
Şekil 99: Aragon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (05.03.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Kriz Onarımı ve Dayanıklılığı Teşvik Etmek olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise bölgenin tarımının olası felaketlere karşı hazırlanılmasının, bölgede inovatif faaliyetlerin artırılmasının ve haberleşme ve internet ağ altyapılarının geliştirilmesinin amaçlanmasıdır. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 100: Aragon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (05.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2018 yılından sonra azaldığını, 2020 yılında tekrar arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2018 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 502 Milyon Euro'nun 369 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 369 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.3. Asturias Bölgesi

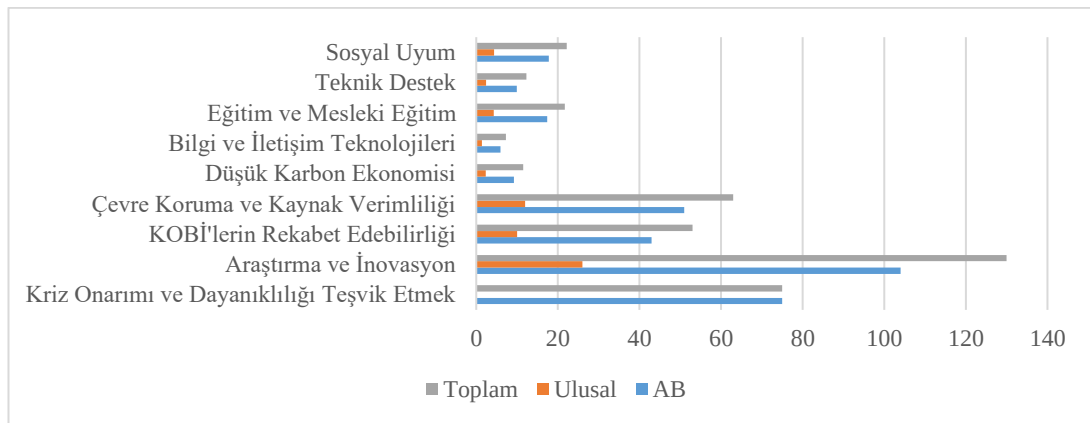
Asturias Bölgesi, İspanya'nın kuzeyinde, Kantabria denizine kıyısı olan özerk bir bölgedir. Dağlar, Asturias'ın beşte dördünden fazlasını kaplar. Bölge birkaç doğu-batı bölgesine ayrılabilir. Kuzeyden güneye, Atlantik kıyılarının dar bir şeridini kaplayan ve bir dizi kıyı tepesine doğru çekilen ovaları ve tepeleri de bunlara dâhildir. Bu tepeler, Asturias'ın nüfusunun ve sanayisinin çoğunun yoğunlaştığı Nalón nehri vadisi olan merkezi koridoru çevrelemektedir. Bölgede tarım çok gelişmemiştir. Geleneksel mahsuller buğday, darı ve barbunyadır, ayrıca mahsul rotasyonu 18. yüzyıldan beri mısır ve patatesleri de içermektedir. Hayvancılık ise bölgede gelişmiştir. Asturias endüstrileri, çimento, cam, yiyecek ve içecek, tütün, deri ve tekstil

imalatını kapsamına rağmen, büyük ölçüde çeşitlendirilmemiştir. Ayrıca bölgenin gelişmemiş altyapısı endüstriyel genişlemeyi engellemiştir (Britannica, 2022).

Asturias Bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, özellikle katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturarak bölgede sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı artırmayı, KOBİ'leri destekleyerek bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmayı ve bölgesel akıllı uzmanlaşma stratejisi kapsamında, yatırımları araştırma ve inovasyona odaklayarak, üretken sistemin ekonomik dönüşümünü sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca program, doğal kaynakların daha sürdürülebilir kullanımına katkıda bulunmayı, özellikle atık su arıtma alanlarında çevre müktesebatına uyum sağlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, iii) çevreyi korumak ve kaynak verimliliğini teşvik etmek. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge+İ faaliyetlerinde özel sektör harcamalarının yüzde 52'den yüzde 57'ye çıkması, ii) yurtdışına ihracat yapan KOBİ sayısının yüzde 10 artması, iii) günlük arıtılan atık su hacminde yüzde 20 artış sağlanması (European Comission, 2022).

Şekil 101: Asturias Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

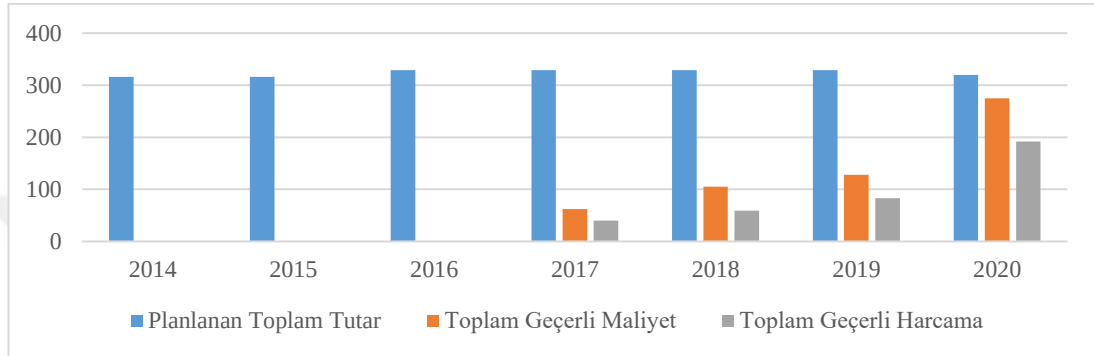

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (06.03.2022).

Şekli incelersek fondan en çok payı alan önceliğin Araştırma ve İnovasyon olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise bölge ekonomisinin Ar-Ge+İ faaliyetleri

aracılığıyla geliştirilmesinin, bölgesel pazarda rekabetin artırılmasının ve özel sektör yatırımlarının artırılmasının amaçlanmasıdır. Ayrıca bölgede yaşanabilecek olası felaketlerin önüne geçilebilmesi için ve çevre koruma faaliyetlerinin artırılması için de kaynak ayrılmıştır. En az kaynak ise BİT'lere ayrılmıştır.

Şekil 102: Asturias Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (06.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılından sonra arttığını, 2020 yılında tekrar azaldığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 399 Milyon Euro'nun 334 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 334 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.4. Baleares Bölgesi

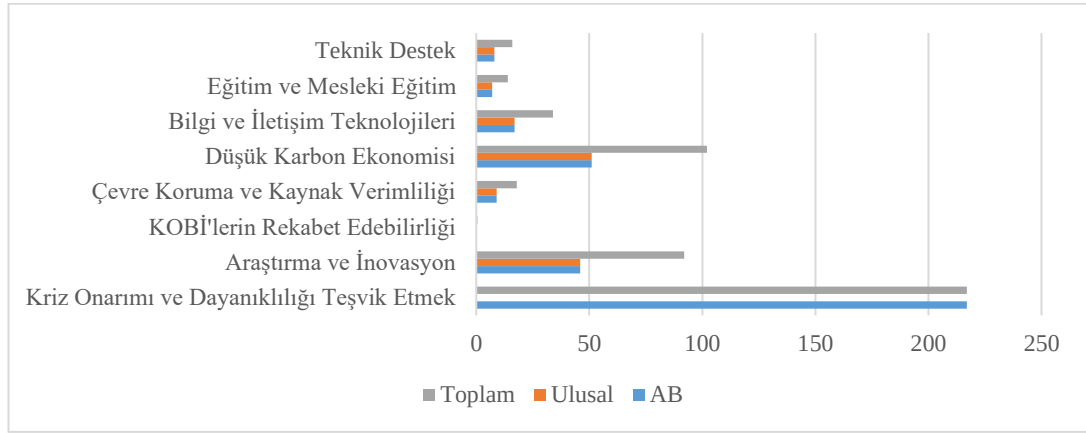
Balear bölgesi, İspanya anakarasının doğusunda, Akdeniz üzerinde yer alan takımadaları kapsamaktadır. Palma, Majorca, Ibiza ve Minorca gibi önemli adalara sahip olan bölge, özerk bir yönetime sahiptir. Balear bölgesi, dalgalı tepeler, yaylalar

ve ovalar ile çeşitli bir coğrafyaya sahiptir. Minorca adası ise geniş ovalara sahiptir. Yıllık yağış düşüktür ve genelde olarak sonbahar ve ilkbaharda görülür. Bölgede tarım gelişmiştir ve tahıllar, patates, kavun, nar, incir ve badem yetişir. Küçükbaş hayvancılığın da var olduğu bölgede, balıkçılık gelişmiştir. Bölgenin ana geçim kaynağı ise turizmdir. Bölgede ayrıca taş ocakları (özellikle mermer) ve hafif imalatlar (çömlek, inciler, cam eşyalar, ayakkabılar, kilimler ve hediyelik eşyalar dâhil) bir miktar istihdam sağlar (Britannica, 2022).

Balear Bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Balears'in akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda bölgede akıllı ve sürdürülebilir büyüme için zemin hazırlamayı, bölgedeki sosyoekonomik kalkınmayı hızlandırmayı, özellikle turizm sektörü gibi katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturarak ve KOBİ'lerin küreselleşmesini destekleyerek bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmayı ve bölgede enerji verimliliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) ulaşım sektöründe sera gazı emisyonlarını azaltarak, işletmelerde ve kamu altyapılarında enerji verimliliğini ve yenilenebilir enerji kullanımını artırarak enerjide sürdürülebilirliği artırmak, ii) bölgesel Ar-Ge+İ sistemini güçlendirmek ve KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, iii) çevreyi ve bölgesel kaynakları korumak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) bölgede inovatif faaliyetler uygulayan işletmelerin oranını üç katına çıkarmak, ii) 1.800 mevcut KOBİ'ye yatırım yapmak, iii) nüfusun tamamını e-sağlık hizmetleri kapsamına almak (European Comission, 2022).

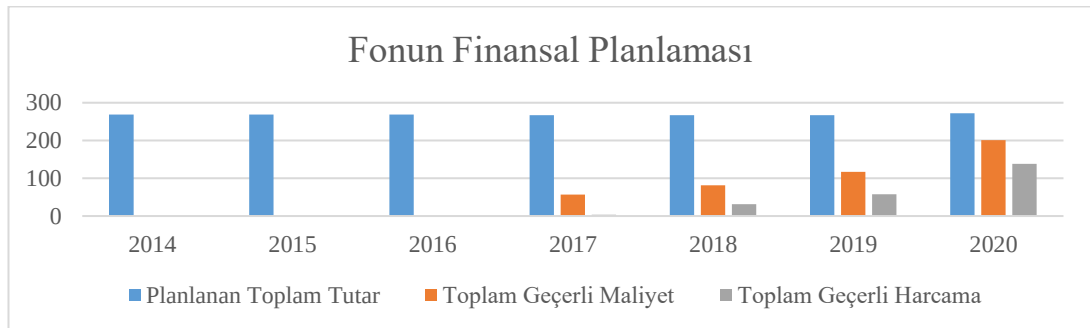
Şekil 103: Baleares Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.03.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Kriz Onarımı ve Dayanıklılığı Teşvik Etmek olduğunu söyleyebiliriz. Bunun nedeni ise bölgenin ekonomisine etki edebilecek olası krizlere karşı hazırlıklı olmanın amaçlanmasıdır. Fakat fonun kaynak dağılımı, bölgede amaçlanan rekabetin güçlendirilmesi, inovatif faaliyetlerin geliştirilmesi gibi temel amaçlar ile çelişmektedir. Zira fondan en az pay alan önceliğin Araştırma ve İnovasyon olması bu durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Şekil 104: Baleares Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılından sonra azaldığını 2020 yılında tekrar arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 499 Milyon Euro'nun 358 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 358 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.5. Canary Islands Bölgesi

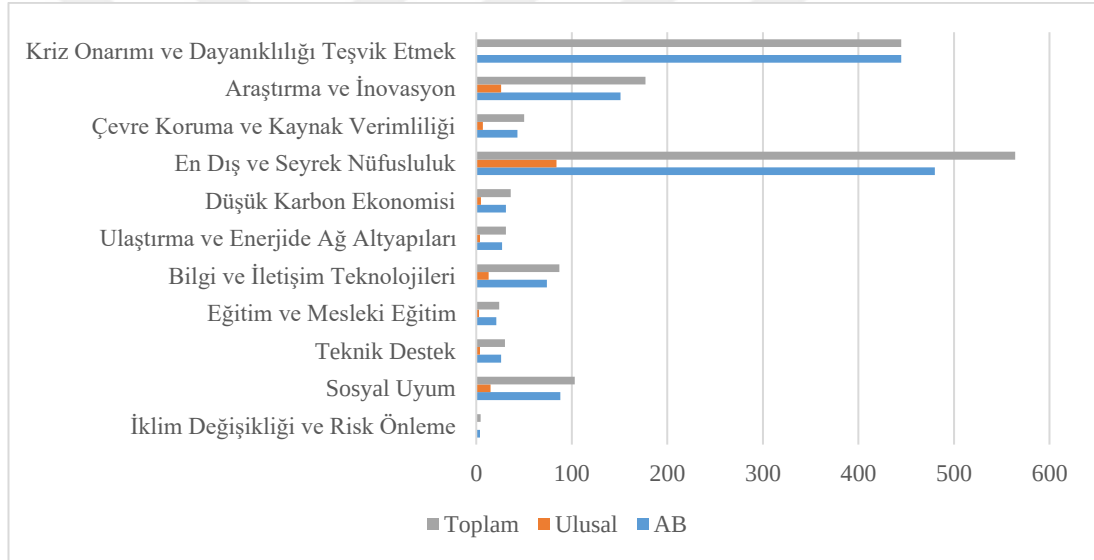
Kanarya Adaları Bölgesi, İspanya anakarasının batısında, Atlantik Okyanusu üzerinde bulunan takımadalardan oluşan özerk bir bölgedir. Fiziksel olarak Kanarya Adaları ikiye ayrılmaktadır; Batı grubu ve Doğu grubu. Batı grubu adaları doğrudan derin bir okyanus tabanından yükselen dağ zirvelerinden oluşur ve genellikle dağlıktır. Doğu grubu ise bir denizaltı platosu olarak okyanus tabanından yaklaşık 1.400 metre yükselen Canary Ridge'in üzerindedir. Kanarya adaları dağlarının hepsi volkanik dağlardır, bu nedenle ada toprakları verimlidir. Tarım, uzun zamandır Kanarya Adalarının ekonomik dayanağı olmuştur. Bölgede muz, portakal, kahve, hurma, şeker kamışı, tütün, tahıllar, patates, üzüm ve domates yetiştirilir. Bölgede turizm ise gelişmiştir. Kanarya Adaları'nın sanayi sektörü ise büyük miktarlarda ham petrol işleyen Santa Cruz de Tenerife'nin dışında küçük ölçeklidir (Britannica, 2022).

Kanarya Adaları için hazırlanan Operasyonel Programın, inovasyon ve bilgi toplumu yoluyla üretken sektörün rekabet gücünü artırarak bölgesel ekonominin küreselleşmesini, bölgeyi diğer bölgelere bağlamak için ulaşım altyapılarının dağıtımını ve kalitesini iyileştirmeyi, çevresel sürdürülebilirlik çerçevesinde sosyo-ekonomik sistem için temel doğal kaynakların kullanımını optimize etmeyi, istihdam oluşturmaya, eğitim seviyesini yükseltmeyi, yoksulluk oranını azaltmayı ve en dış bölge olmanın getirdiği ek maliyetleri azaltmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bölgesel Ar-Ge+İ sistemini ve bilgi toplumunu güçlendirmek ve

KOBİ'lerin rekabet edebilirliğini ve inovatifliğini geliştirmek, ii) düşük karbon ekonomisi, iklim değişikliği ve çevre koruma faaliyetlerini artırmak, iii) sosyal uyum, eğitim ve öğretimin geliştirilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) bölgesel GSYİH'nın yüzde 0,72'sine kadar neredeyse iki katı kamu Ar-Ge+İ yatırımı; Altı kat daha fazla özel Ar-Ge+İ yatırımı ve üniversiteler ve araştırma merkezleri ile iş birliği yapan inovatif girişimlerin sayısının çoğalması, ii) nüfusun tamamının yüksek hızlı geniş bant internet ağı tarafından kapsanması, iii) en dıştaki bölge koşuluyla bağlantılı bölgesel sosyo-ekonomik kalkınma için eksikliklerin azaltılması (European Comission, 2022).

Şekil 105: Canary Islands Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

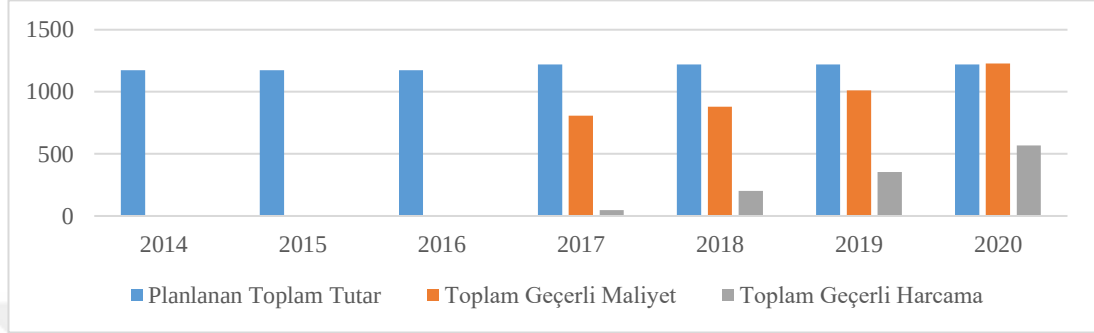

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (10.03.2022).

Şekli incelersenek fondan en çok pay alan öncelik En Dışta ve Seyrek Nüfuslu alanıdır. Bunun nedeni ise bölgenin anakaradan çok uzak olması sebebiyle yeterince gelişme gösterememesi, yatırımların eksikliği ve yapılacak yatırımların maliyetinin artmasıdır. Fondan aktarılan kaynaklara bakılırsa öncelikle bölgenin ulaşım ve iletişim altyapılarının geliştirilmesinin, krizlere karşı hazırlıklı olunmasının ve istihdamının

attırılmasının amaçlandığı söylenebilir. Fondan en az pay alan öncelik ise İklim Değişikliği ve Risk Önleme alanıdır.

Şekil 106: Canary Islands Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (10.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılından sonra arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımların geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasının zorlaştırdığını, ayrıca fona ayrılan kaynakların fazla olduğunu, bunun nedeninin ise bölgenin anakaraya uzak olması sebebiyle maliyetlerin artması olduğunu söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.683 Milyon Euro'nun 1.497 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.497 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.6. Cantabria Bölgesi

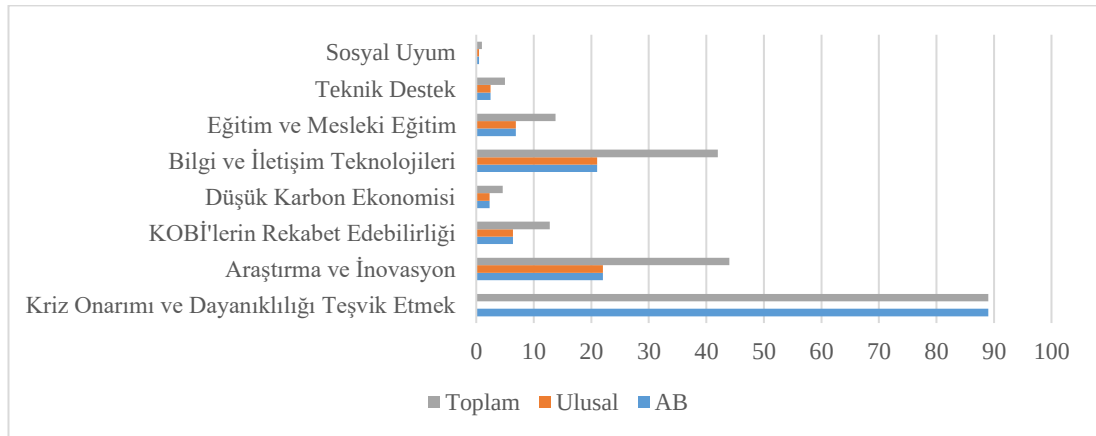
Cantabria Bölgesi, İspanya'nın kuzeyinde yer alan, Atlantik Okyanusuna kıyı olan özerk bir bölgedir. Bölgenin kıyı kesimleri düzlük iken iç kesimlere doğru dağlık alanlar artmaktadır. Bölge nüfusunun büyük bir çoğunluğu kıyı kesimlerinde yaşamaktadır. İstihdam, tarım, sanayi ve hizmet sektörleri arasında oldukça eşit bir

şekilde dağılmıştır, ancak tarım, Cantabria'nın GSYİH'nın yalnızca küçük bir yüzdesini oluşturmaktadır. Sığır yetiştiriciliği bölgede başlıca tarımsal faaliyettir. Madencilik büyük bir endüstridir ve kurşun, çinko ve pirit çıkarılır. Endüstriyel olarak bölgede kimyasallar ve sentetik lifler üretilmektedir (Britannica, 2022).

Cantabria Bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırarak katma değeri yüksek sektörlerde istihdam oluşturmayı, KOBİ'lerin üretken süreçleri ve bölgesel, ulusal ve küresel pazarlardaki konumlarını, bölgenin rekabet avantajı alanlarında inovasyonu artırarak güçlendirmeyi, doğal kaynakların daha sürdürülebilir kullanımını ve eğitim ve mesleki eğitim desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, ii) araştırma ve inovasyon, iii) eğitim ve öğretim. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) desteklenen işletmelerde 3.321 iş oluşturulması, ii) 1.220 öğrenciye eğitim olanakları sağlanması, iii) 30.000 binaya iyileştirilmiş enerji performansı sertifikası verilmesi (European Comission, 2022).

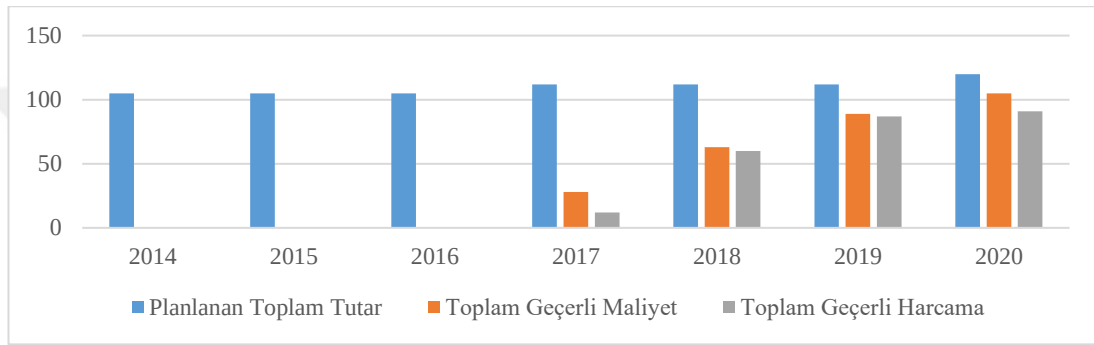
Şekil 107: Cantabria Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (12.03.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Kriz Onarımı ve Dayanıklılığı Teşvik Etmektir. Bunun nedeni ise bölge ekonomisinin olası bir krize karşı dayanıklılığının artırılmasının amaçlanmasıdır. Ayrıca fon ile bölgede katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılmasının, istihdamın artırılmasının ve işgücü niteliğinin artırılmasının amaçlandığı da söylenebilir. Fondan en az pay alan öncelik ise Sosyal Uyumdur.

Şekil 108: Cantabria Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (12.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılından sonra arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 213 Milyon Euro'nun 151 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 151 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.7. Castilla y Leon Bölgesi

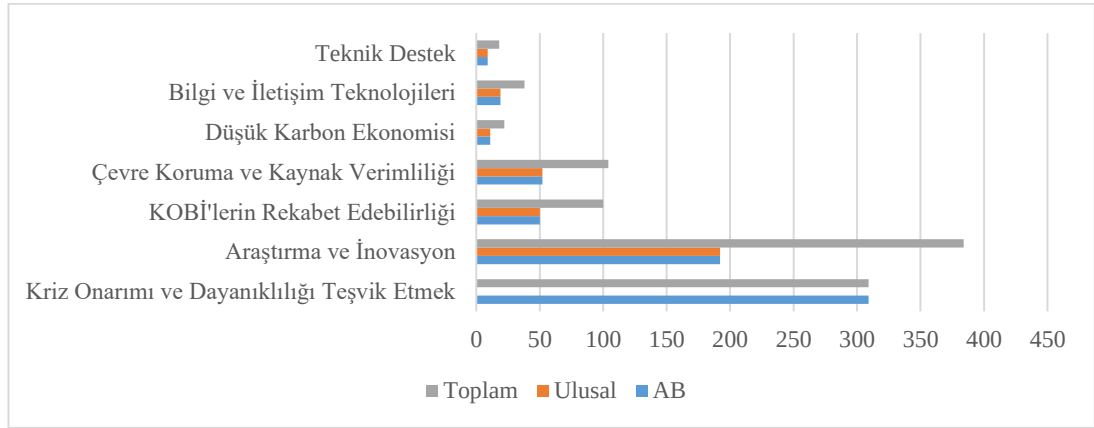
Castilla y Leon bölgesi, İç İspanya'da yer alan özerk bir bölgedir. Bölge esas olarak dalgalı bir platodan oluşur. Bu plato, Portekiz sınırı dışında her tarafta doğal bir

dağ sınırına sahiptir. Bölgenin merkezi platosu verimli topraklara sahiptir, ancak yetersiz yağış nedeniyle kuraklık yaygındır ve birçok alanda iyi mahsuller üretmek için sulama gerekir. Sulamanın olmadığı yerlerde, geniş araziler koyunlar için otlak olmak dışında hiçbir işe yaramaz ve bölge arazisinin çoğu, aslında neredeyse bir ağaç veya su kaynağı olmayan, kurak, çorak ve rüzgarlı bir bozkırdır. Ekili arazilerin çoğu kuru tarımdır ve arpa önde gelen mahsuldür. Sulamanın olduğu yerlerde ise şeker pancarı, patates ve fasulye yetişir. Bölgenin kurak olmasından dolayı bölgenin tarım arazilerinin parçalanması, tarımın makineleşmesini engellemiş ve işgücünün orantısız olarak yüksek bir yüzdesinin tarımda istihdam edilmeye devam etmesine yol açmıştır. Bölge sanayisi ise çok gelişmemiş olmasına rağmen otomobiller, gübreler, gıda maddeleri ve kâğıt üretimlerini içerir (Britannica, 2022).

Castilla y Leon bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, bölgenin üretim modelinde değişiklik oluşturarak inovasyonu teşvik etmeyi, BİT gelişimini teşvik etmeyi, inovatif bileşeni yüksek olan işletmelerin sürdürülebilirliğini ve yeni iş oluşturmalarını teşvik etmeyi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmayı, enerji tüketimini azaltmayı, enerji verimliliğini artırmayı ve çevrenin korunmasına, su yönetiminin iyileştirilmesine, bölgedeki kültürel ve miras kaynakların geri kazanılmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma ve inovasyon, ii) düşük karbon ekonomisi, iii) çevre koruma. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) araştırma kurumları ile iş birliği yapan işletme sayısını 744'e çıkarmak, ii) nüfusun tamamının yüksek hızlı internet ağ altyapısına ulaşmasını sağlamak, iii) desteklenen işletme sayısını 790'a çıkarmak (European Comission, 2022).

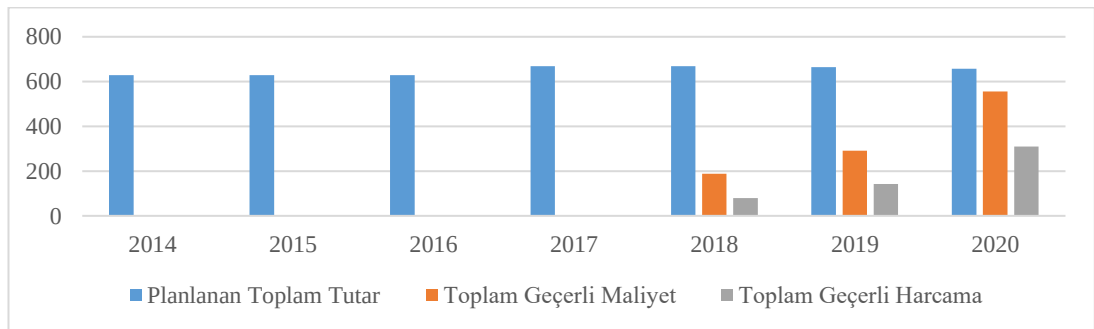
Şekil 109: Castilla y Leon Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (13.03.2022).

Şekli incelersek fondan en çok payı alan önceliğin Kriz Onarımı ve Dayanıklılığı Teşvik Etmek olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise bölgenin kurak bir iklime sahip olması sebebiyle tarımın gelişmemesi, bunun da bölge işgücünün büyük bir bölümünün tarımda istihdam edilmesine yol açması dolayısıyla diğer sektörlerin tam anlamıyla gelişmemesi ve bölge ekonomisinin zayıf kalmasıdır. Fondan kaynak aktarımı ile bu sorunların çözümü hedeflenmiş, ayrıca Ar-Ge+İ faaliyetlerinin de artırılması amaçlanmıştır. Fondan en az pay alan önceliğin ise Teknik Destek olduğunu görebiliriz.

Şekil 110: Castilla y Leon Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (13.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar itibarıyla dalgalı olarak seyrettiğini, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2018 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 979 Milyon Euro'nun 644 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 644 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

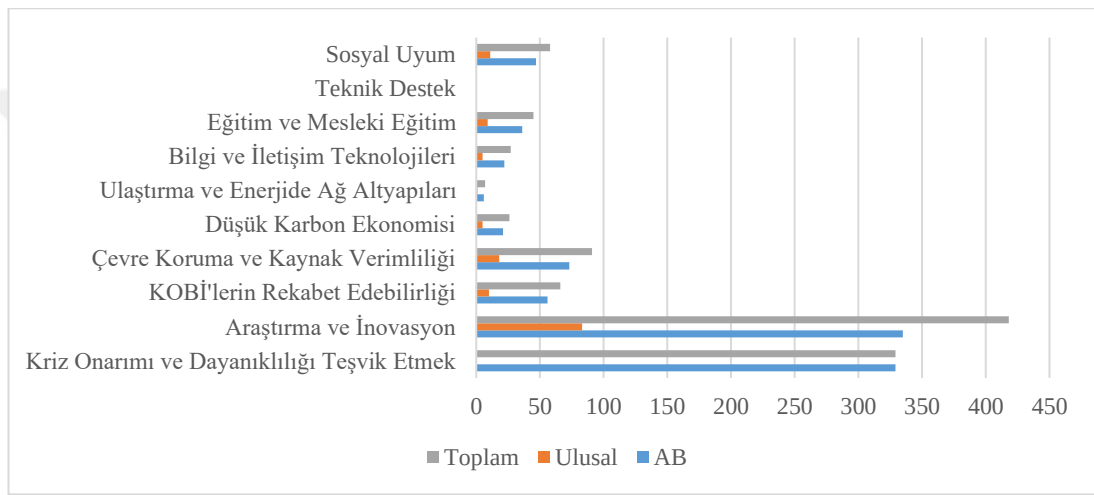
3.2.5.8. Castilla La-Mancha Bölgesi

Castilla La-Mancha bölgesi, İç İspanya'da yer alan özerk bir bölgedir. Alçaktaki Toledo Dağları'nın havzası bölgeyi ikiye bölmekte, kuzeyinde yaylalar ve güneyinde ovalar bulunan bölgeden iki tane de nehir geçmektedir. Bölgede Akdeniz iklimi görülür. Tarım, bölgesel ekonomiye hâkimdir. Ekilen arazilerin çoğu kuru tarımdır ve arpa, üzüm ve zeytin üretilir. Bölgede ayrıca mercimek, soğan, biber, ayçiçeği, safran ve sumak üretilmektedir. Bölgede tarımın modernleşmesi ise tam olarak sağlanamamıştır. Hayvancılık, bölgenin tarımsal üretiminin yaklaşık üçte birini oluşturmakta ve tercih edilen hayvanlar ise koyun, domuz ve keçidir. Ormanlar, bölge arazisinin üçte birini kaplar, ancak henüz tam olarak işletilmemiştir. Sanayi sektörü, büyük bir petrol rafinerisinin bulunduğu Ciudad Real dışında az gelişmiş durumdadır. Bölgenin başlıca enerji kaynağı hidroelektrik olmasına rağmen bu kaynak kıt olduğu için bölge enerji üretimi olarak yetersizdir (Britannica, 2022).

Castilla La-Mancha bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, bölgedeki ekonomik büyümeyi artırmayı, akıllı ve yeşil büyüme hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmayı, istihdam oluşturmayı, üretkenliği artırmayı, gelişmiş bilimsel ve teknolojik altyapı ile araştırma kurumlarını güçlendirmeyi, halka açık şirketlerde Ar-Ge+İ faaliyetlerini teşvik etmeyi, KOBİ'lerin rekabet gücü ve iş faaliyetlerinin çeşitlendirilmesini, krediye erişimin iyileştirilmesini ve KOBİ'lerin uluslararası pazarlardaki konumunun güçlendirilmesi yoluyla desteklenmesini ve son olarak, doğal kaynakların daha verimli ve etkin kullanımına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bilgi ve inovasyon, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, iii) kaynakların daha verimli kullanılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) girişimlerin yüzde 15'inin inovasyon faaliyetlerinde bulunması, iii) 10.000 mevcut KOBİ'ye yatırım yapılması, iii) üretilen kentsel atığın yüzde 25'inin geri dönüştürülmesi (European Comission, 2022).

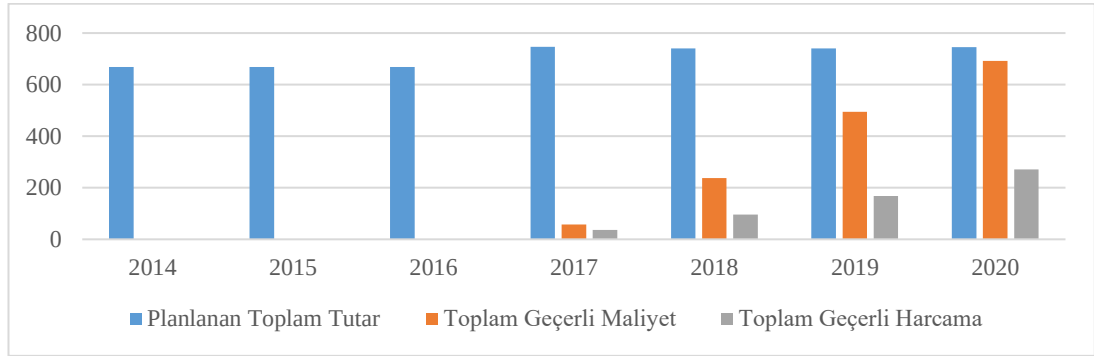
Şekil 111: Castilla La-Mancha Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.03.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğimiz Araştırma ve İnovasyon olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni bölge tarımının modernleşmesinin, sanayi faaliyetlerinin geliştirilmesinin ve KOBİ'lerin güçlendirilmesinin amaçlanmasıdır. Ayrıca fondan bölgede yaşanabilecek kuraklık olaylarına karşıda önlem olarak pay ayrıldığı görülmektedir. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 112: Castilla La-Mancha Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (15.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar itibarıyla dalgalı olarak seyrettiğini, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.075 Milyon Euro'nun 929 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 929 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.9. Cataluna Bölgesi

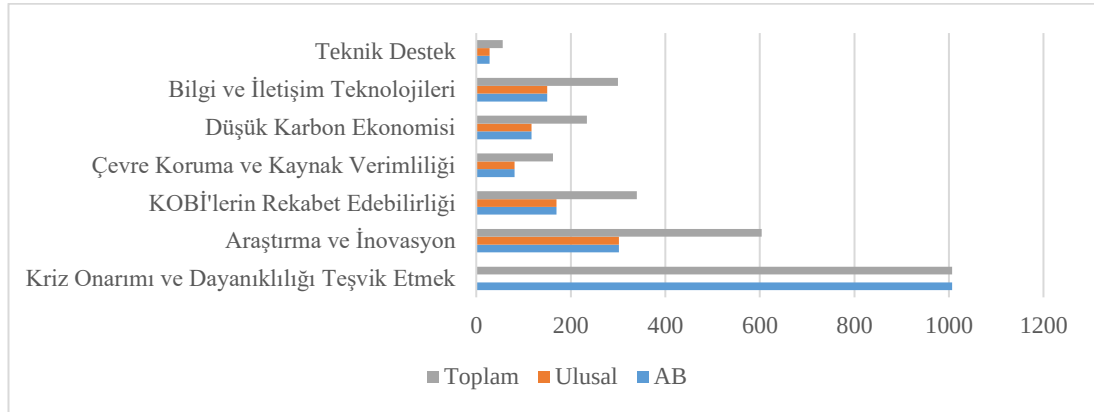
Katalonya bölgesi, İspanya'nın en kuzeydoğusunda yer alan özerk bir bölgedir. Bölgede Katalan halkı çoğunluğu oluşturmaktadır. Bölge kıyı kesimi hariç genellikle dağlıktır. Bölge nüfusunun büyük bir çoğunluğu kıyı kesiminde yaşamaktadır. Katalonya'nın geleneksel tarımı; ihracat için şarap, badem ve zeytinyağının yanı sıra pirinç, patates ve mısır üretimine odaklanmıştır. Katalonya'nın üçte birinden biraz fazlası ekilmeye devam edilmekte ve geleneksel zeytin ve üzüm mahsulleri, şehirlerde tüketim için meyve ve sebzelerle değiştirilmektedir. Domuz ve inek yetiştiriciliği baskın tarımsal faaliyettir. Ancak tarım, Katalonya'nın yerli ürününün yalnızca küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Katalonya'nın özerk topluluğu, İspanya'nın en zengin

ve en çok sanayileşmiş bölgesidir. İmalat sektörü 1950'lerden bu yana hızlı bir genişleme ve çeşitlenme geçirmiş ve metal işleme, gıda işleme, ilaç ve kimya endüstrileri dominant sektörler haline gelmiştir. Tekstil, kâğıt yapımı ve Şekil sanatları, kimya ve metal işleme endüstrileri Barselona'da yoğunlaşmıştır; Sabadell ve Terrassa da tekstil merkezleridir. Barselona fabrikalarından biri Nissan için elektrikli otomobil üretmektedir. Katalonya'nın artan petrol ürünleri talebi, Tarragona'nın petrol rafinerilerinin genişlemesine yol açmıştır. Hizmetler, özellikle turizm ve ulaşım hizmetleri oldukça gelişmiştir (Britannica, 2022).

Katalonya bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Katalonya bölgesindeki ekonomik büyümeyi artırmayı ve akıllı, yeşil büyüme hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmayı, Ar-Ge+İ ve BİT'e erişimi artırmayı, kamuda ve özel sektörde elektronik sistemlerin (e-devlet, e-ticaret vb.) kullanımını artırmayı, özel şirketlerle bağlantılar ve işletmeler ile araştırma kurumları arasında gelişmiş bilgi aktarımı dâhil olmak üzere araştırma ve inovasyon altyapısını ve ağlarını güçlendirmeyi, KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılmasını, sağlanan krediye erişimin kolaylaştırılmasının yanı sıra danışmanlık ve diğer özel hizmetlerin sağlanmasını ve şehirlerde daha fazla yenilenebilir enerji üretimi (özellikle biyokütle), daha iyi enerji verimliliği (özel ve kamu sektöründe) ve yeşil toplu taşımanın artırılmasını amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bilgi ve inovasyon, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması, iii) yeşil ekonomi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan 700 işletmeye destek verilmesi, ii) 680'den fazla KOBİ mali destek alması, iii) 400'ün üzerinde enerji tasarruflu toplu taşıma aracının satın alınması (European Comission, 2022).

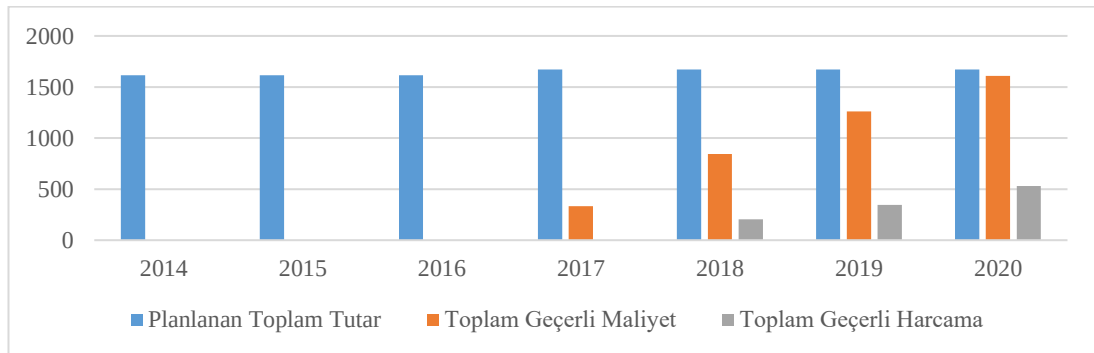
Şekil 113: Cataluna Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.03.2022).

Şekli incelersek fon ile bölgede Ar-Ge+İ faaliyetleri aracılığıyla KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmanın, katma değeri yüksek üretimin ve bu üretimin çevre dostu bir şekilde yapılmasının, olası krizlere karşı yeterli kaynak ayrılmasının ve BİT'nin geliştirilmesinin amaçlandığı söylenebilir. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 114: Cataluna Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (15.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın 2017 yılında azda olsa arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise ancak 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 2.710 Milyon Euro'nun 1.859 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.859 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.10. Ceuta Bölgesi

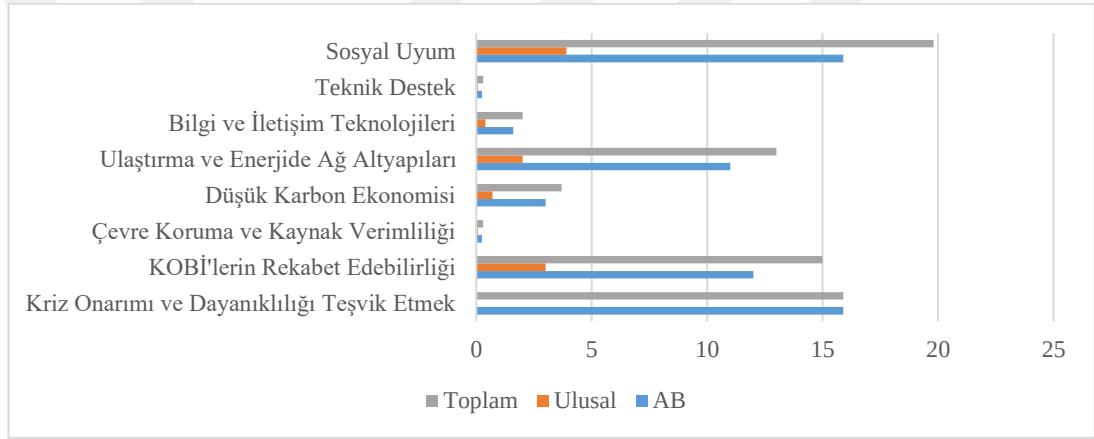
Ceuta bölgesi, İspanya anakarasından bağımsız, Kuzey Afrika'da bulunan özerk bir bölgedir. Bölge, küçük bir tepelik ve kısa bir kıyı alandan oluşmaktadır. Kamu sektörü şehrin ana ekonomik faaliyetidir. Balıkçılık ve avın kurutulması ve işlenmesi, metalurji ve makine onarımları gibi alanlar ise bölgenin önemli endüstrilerdir. Turizm ise yavaş yavaş önemli hale gelmiştir. Bölgeden Cebelitarık Boğazı'nın Avrupa yakasındaki Algeciras'a feribot seferleri vardır. Bölgede bulunan öğretmen koleji, işletme okulu ve idari okul, Granada Üniversitesi'ne bağlı olarak faaliyet etmektedir (Britannica, 2022).

Ceuta bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, özellikle katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturarak ekonomik büyümeyi artırmayı, akıllı büyümeyi destekleyerek ve kaynakların sürdürülebilirliğini teşvik ederek, özellikle KOBİ'lerde üretkenliği artırmayı, gümrüklerde ve ana yoldaki darboğazın giderilmesine, günlük trafik, ticaret ve turizm akışının daha akıcı hale getirilmesine katkıda bulunmayı, KOBİ'lerin rekabet gücü ve iş faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, özellikle inovatif ve teknolojik projeler için krediye erişimin iyileştirilmesi yoluyla desteklenmesini, yoksul kentsel alanların fiziksel, ekonomik ve sosyal yenilenmesine destek sağlayan sosyal uyum ve eğitimin teşvik edilmesi için özel bir çaba gösterilmesini ve son olarak, kamu binalarında enerji verimliliğini teşvik etmeyi ve çevre standartlarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) önemli altyapılardaki darboğazları ortadan kaldırarak bölgesel

hareketliliği artırmak, ii) sosyal uyumu teşvik etmek, yoksullukla mücadele etmek, kentsel alanlardaki yoksul toplulukların fiziksel, ekonomik ve sosyal yenilenmesine destek sağlamak, iii) ürün ve hizmet geliştirme için gelişmiş kapasitelerin oluşturulmasını ve genişletilmesini destekleyerek KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) sınırdan başlayarak ana yoldaki trafik sıklığının yüzde 50 azaltılması, ii) yoksulluk riski içindeki insanların oranını yüzde 36'ya kadar azaltmak, iii) KOBİ'lerin sayısını yüzde 5 artırmak (European Commission, 2022).

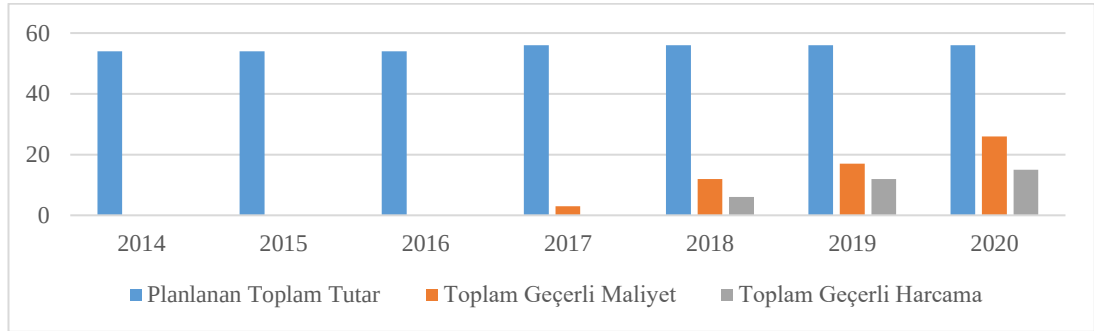
Şekil 115: Ceuta Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (21.03.2022).

Şekli incelediğimizde fondan en çok pay alan önceliğin Sosyal Uyum olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni ise fonla belirlenen istihdamı artırma, yoksulluğun azaltılması gibi hedeflere ulaşılmasının amaçlanmasıdır. Ayrıca inovasyon ve geliştirme faaliyetlerinin artırılmasının hedeflenmesi fakat bununla ilgili herhangi bir önceliğin belirlenmemesi bu hedefe ulaşmayı zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Fondan en az pay alan öncelikler ise Teknik Destek ve Çevre Koruma ve Kaynak Verimliliğidir.

Şekil 116: Ceuta Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (21.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde yavaşça arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin 2017 ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2018 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 72 Milyon Euro'nun 61 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 61 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.11. Comunidad Valenciana Bölgesi

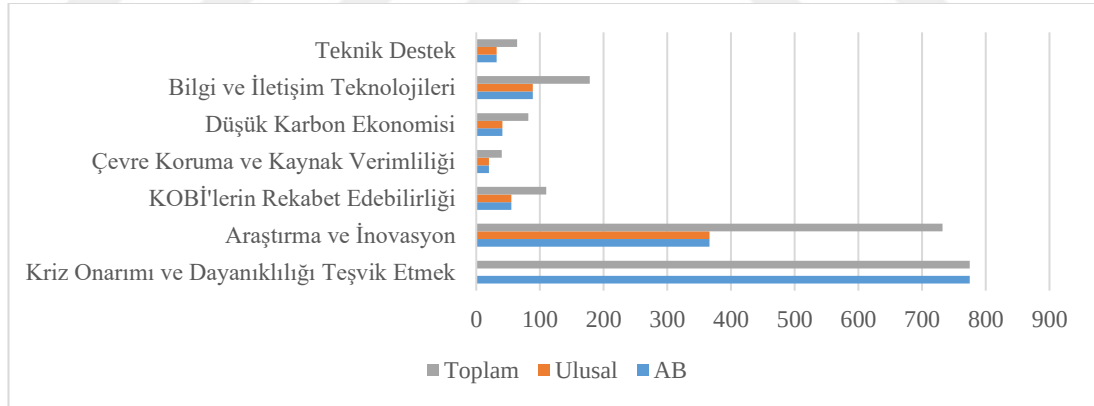
Valensiya bölgesi, İspanya'nın doğusunda, Akdeniz'e kıyısı olan özerk bir bölgedir. Bölgenin iç kısımları dağlık ve platolardan oluşurken, kıyı kesimi düz sahillere sahiptir. Bölge nüfusunun büyük bir kısmı kıyı kesiminde yaşamaktadır. Kıyı kesimin üretkenliği, nehirlerle dayanan ve antik zamanlardan beri sürekli gelişen ve genişleyen kapsamlı sulamanın sonucudur. Başlıca ürünler arasında portakal ve pirinç bulunur. Ayrıca hububat, meyve (şeftali, mandalina ve kayısı) ve sebze de yetiştirilmekte, üzüm bağlarının da bulunduğu tepelerde zeytin yetiştirilmektedir. Balıkçılık kıyıda biraz önemlidir. İmalatlar ise tekstil, kimyasallar, kâğıt, mobilya,

gıda maddeleri, metaller ve gemi ve otomotiv parçalarını içerir. Bölgede ayrıca bir nükleer santral bulunmaktadır (Britannica, 2022).

Valensiya için hazırlanan Operasyonel Program, Valensiya bölgesindeki ekonomik büyümeyi artırmayı, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi sağlamayı, özellikle KOBİ'lerde istihdam oluşturmayı ve üretkenliği artırmayı ve bölgenin benzersiz güçlü yönlerine ve kalkınma ihtiyaçlarına destek olmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, ii) tüm sektörlerde düşük karbon ekonomiye geçişi desteklemek, iii) çevrenin korunması ve kaynak verimliliğinin teşvik edilmesi. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 6.778 tane Valensiya araştırma grubunun uluslararası konsorsiyumlara katılması, ii) araştırma merkezleri ile iş birliği yapan inovatif işletme sayısının 3.915'e çıkması, iii) 2.500 Orta Ölçekli İşletme ve 6.700 KOBİ'nin düzenli ihracat yapması (European Comission, 2022).

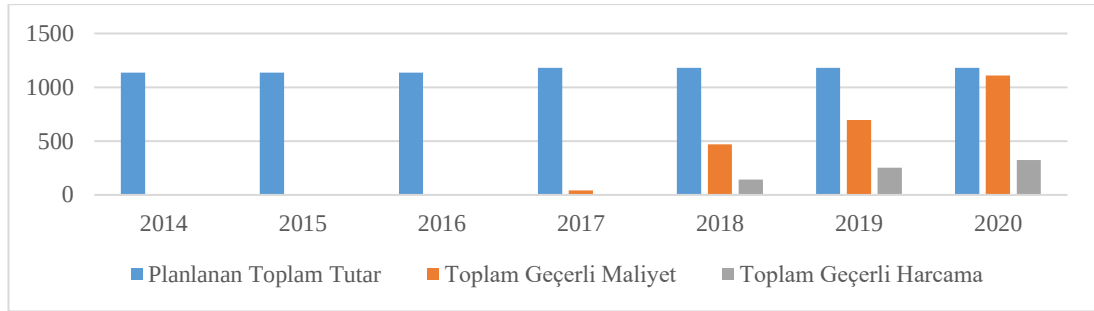
Şekil 117: Comunidad Valenciana Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (21.03.2022).

Şekli incelediğimizde, zaten gelişmiş olan bölge ekonomisinin katma değeri yüksek ürünler üretmesinin, rekabet ortamının korunmasının ve yeşil ekonomiye geçilmesinin amaçlandığı görülmektedir.

Şekil 118: Comunidad Valenciana Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (21.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde yavaşça arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin 2017 ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2018 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.987 Milyon Euro'nun 1.381 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.381 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.12. Extremadura Bölgesi

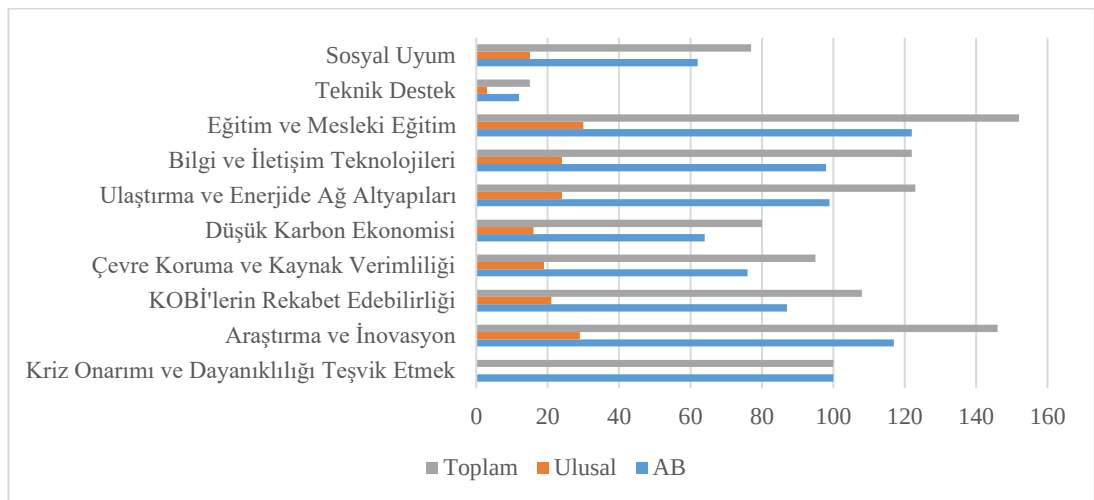
Extremadura bölgesi, İç İspanya'da, Portekiz'e sınırı olan özerk bir bölgedir. Bölgenin en güneyi dağlık iken, bölgenin geri kalanı ovalardan oluşmakta ve içlerinden nehirler geçmektedir. Bölgede tarım sektörü pek gelişmemiştir ve kışlık buğday ve arpanın ana ürünler olduğu kuru tarım baskın haldedir. Sulanan arazilerde ihracat için tütün ve domates yetiştirilmektedir. Ormancılık ise bölgede giderek artan bir öneme sahiptir. Bölgenin imalat sektörü diğer İspanyol bölgelerine göre daha az gelişmiştir. Bölgede ayrıca hidroelektrik santralleri bulunmaktadır (Britannica, 2022).

Extremadura bölgesi için hazırlanan Operasyonel Programın temel amacı, bölgenin akıllı uzmanlaşma stratejisi doğrultusunda bölgede akıllı ve sürdürülebilir büyümenin zeminini hazırlamak, bölgedeki sosyoekonomik kalkınmayı artırmak,

belirli alanlarda büyümeyi artırmaya yönelik bir Endüstriyel Entegre Bölgesel Yatırımı kurmak ve KOBİ'lerin küreselleşmesini destekleyerek ve dijital ekonomiyi geliştirerek bölgesel ekonominin rekabet gücünü artırmak, özellikle katma değeri yüksek faaliyetlerde yeni işler oluşturarak ve daha iyi bölgesel uyum için ulaşım ağını geliştirmenin yanı sıra eğitim ve yaşam boyu öğrenme altyapılarına da yatırım yapmaktır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) bölgesel Ar-Ge+İ sisteminin güçlendirilmesi, KOBİ'ler ve kamu idareleri için BİT erişiminin, kullanımının ve kalitesinin artırılması, ii) eğitim ve öğretim altyapısını geliştirerek kişisel beceri ve yaşam boyu öğrenme için eğitim, öğretim ve mesleki eğitime yatırım yapılması, iii) ürün ve hizmet geliştirmeye yönelik gelişmiş kapasitelerin oluşturulmasını ve KOBİ'lerin bölgesel, ulusal ve uluslararası pazarlarda büyümesini destekleyerek KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge+İ faaliyetleriyle ilgili çalışanların sayısının iki katına çıkması, ii) özel sektörde Ar-Ge+İ yatırımlarını ikiye katlamak, üniversiteler ve araştırma merkezleriyle iş birliği yapan inovatif girişim sayısının iki katına çıkması, iii) kapanan şirket sayısını yarı yarıya azaltmak (European Comission, 2022).

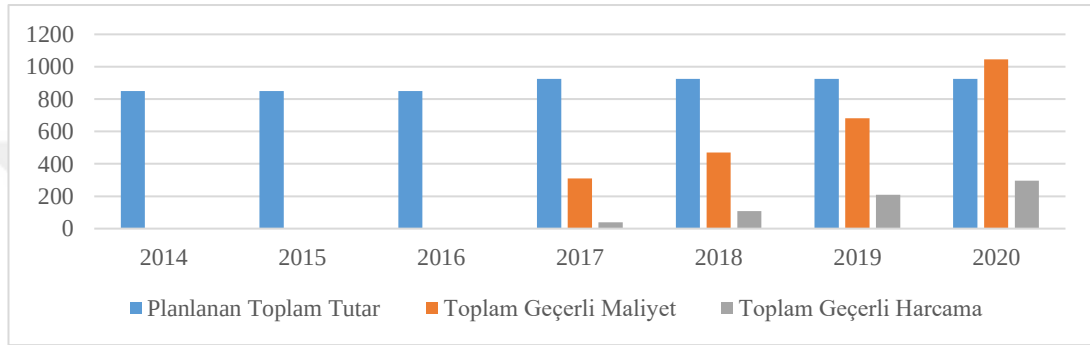
Şekil 119: Extremadura Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelersek fondan en çok pay alan öncelik Eğitim ve Mesleki Eğitimidir. Bununla eğitim ve istihdam kalitesinin artırılması, işletmeler tarafından katma değeri yüksek ürünler üretiminin sağlanması ve istihdamın artırılmasının amaçlandığı söylenebilir. Ayrıca bölgede ulaşımın kolaylaşması ve yeşil ekonomiye geçiş de amaçlanmıştır. Fondan en az pay alan öncelik ise Teknik Destektir.

Şekil 120: Extremadura Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (22.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde yavaşça arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.025 Milyon Euro'nun 840 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 840 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.13. Galicia Bölgesi

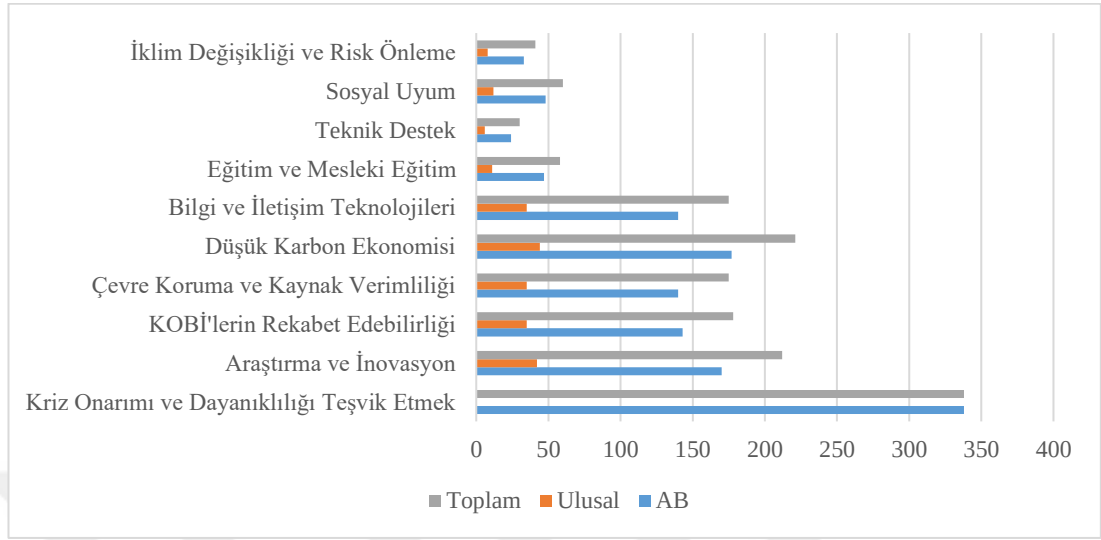
Galiciya bölgesi, İspanya'nın en kuzeybatısında yer alan, Atlantik Okyanusuna ve Portekiz'e sınırı olan özerk bir bölgedir. Bölge arazisi engebelerdir. Bölgenin çevresi yüksek dağlardan oluşmaktayken, iç kesimleri ise yavaş yavaş Atlantik kıyı ovalarına

yol açan güçlü bir şekilde parçalanmış dağlara sahiptir. Bölgede geçimlik tarım hâkimdir, patates ve mısır önde gelen mahsuller ve sığır önde gelen hayvanlar arasındadır. Bölgede var olan eksik istihdam tarım sektörünü olumsuz etkilemektedir ve çok sayıda göçmen işçi, İspanya'nın başka yerlerinde mevsimlik iş aramak için periyodik olarak Galiçya'dan ayrılmaktadır. Dağlarda önemli miktarda kereste (çam) üretilir ve kereste fabrikaları yaygındır. Vigo limanı, İspanya'nın önde gelen balıkçı limanlarından biridir. Galiçya'nın imalat sektörü ise gelişmiştir. Balık işleme ve gemi yapımı özellikle önemlidir; Ferrol ve Vigo'nun büyük gemi inşa tersaneleri bulunmaktadır. Tekstil, otomotiv ve gıda sanayileri de bölge ekonomisi açısından önemlidir. Türbin bileşenlerinin imalatı, rüzgâr türbinlerinin yapımı için önemlidir; Galiçya, İspanya'nın toplam enerji üretiminin yaklaşık üçte birini üreten düzinelerce rüzgâr çiftliğine sahiptir. Bölgede bulunan linyit yatakları ise termoelektrik enerji üretmek için kullanılır. Hizmet sektörü ise ekonominin onda birinden biraz daha azını oluşturmaktadır (Britannica, 2022).

Galiçya bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program özellikle katma değeri yüksek sektörlerde istihdam oluşturarak ve KOBİ'ler aracılığıyla bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırarak, bölgede sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı artırmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) yatırımları artırarak ve kamu-özel sektör ortaklıkları ve teknoloji transferi dahil olmak üzere uygulamalı araştırma ve inovasyonu teşvik ederek bölgesel Ar-Ge+İ sistemini iyileştirmek, ii) başta KOBİ'ler olmak üzere iş sektörünün rekabet gücünün artırılması, iii) sera gazı emisyonlarını azaltarak, enerji verimliliğini artırarak ve çevreyi ve bölgesel doğal kaynakları koruyarak sürdürülebilirliği artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan 240'tan fazla işletmenin desteklenmesi, ii) 4.000'den fazla işletmenin bölgesel, ulusal ve küresel pazarlarda büyümesinin desteklenmesi, iii) ihracat yapan KOBİ'lerin oranının yüzde 10 artırılması (European Commission, 2022).

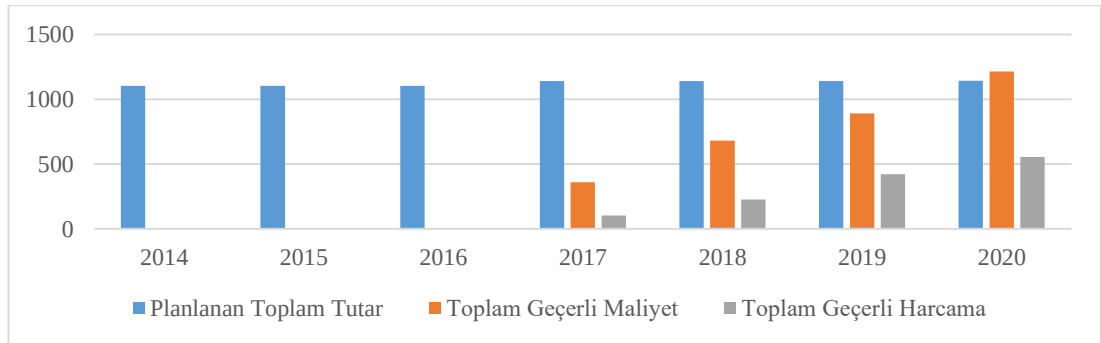
Şekil 121: Galicia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelerseniz bölgede özellikle üretilen ürün kalitesinin artırılmasının, yeşil ekonomiye geçilmesinin, haberleşme teknolojilerinin geliştirilmesinin ve rekabet ortamının korunmasının amaçlandığı görülebilir.

Şekil 122: Galicia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde yavaşça arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.496 Milyon Euro'nun 1.264 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 1.264 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

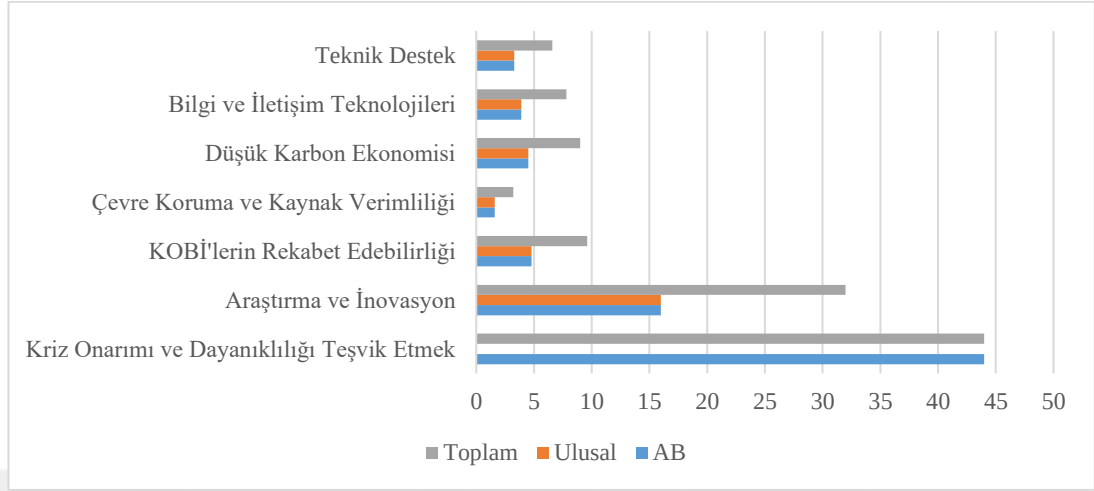
3.2.5.14. La Rioja Bölgesi

La Rioja bölgesi, İç İspanya'da yer alan, küçük, özerk bir bölgedir. Bölge, iç kesimden geçen nehir etrafı hariç dağlıktır. Bölgede kuru tarım ve hayvancılık yaygındır. Bölgede üzüm ve bahçe ürünleri de yetişmektedir. Bölgede hâkim sanayi sektörleri gıda işleme ve tekstildir. Bölge genelinde düzenlenen çeşitli popüler festivaller ise bağcılık kutlanır (Britannica, 2022).

La Rioja bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı, katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturarak KOBİ'ler aracılığıyla bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırılmasını ve enerji verimliliğinin artırılmasını amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) yatırımları artırarak ve bölgesel aktörler arasında iş birliğini teşvik ederek bölgesel Ar-Ge+İ sistemini geliştirmek, ii) başta KOBİ'ler olmak üzere iş sektörünün rekabet gücünü artırmak, iii) sera gazı emisyonlarını azaltarak, enerji verimliliğini artırarak, çevreyi ve bölgesel kaynakları koruyarak sürdürülebilirliği artırmak. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) teknolojik yenilikleri uygulayan işletmelerin oranının yüzde 26'ya çıkması, ii) ihracat yapan işletme sayısının 1600'e çıkması, iii) nihai enerji tüketiminde yenilenebilir enerjileri kaynaklarının yüzde 20'ye çıkması (European Comission, 2022).

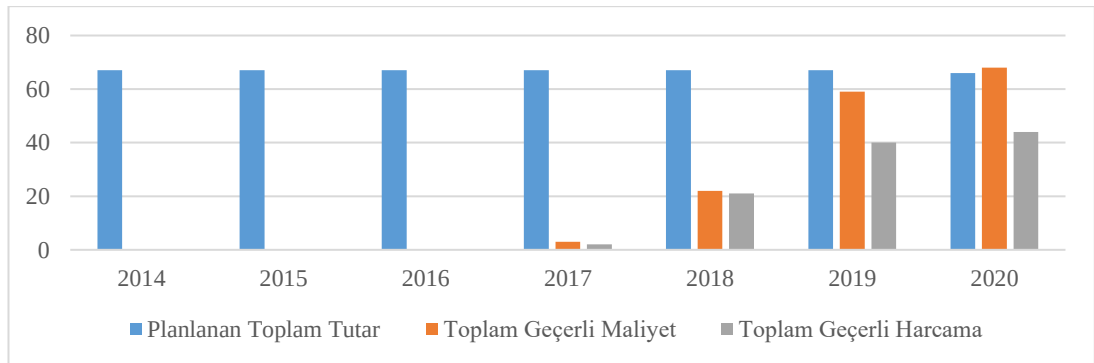
Şekil 123: La Rioja Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelediğimizde, bölgede katma değeri yüksek ürün üretilmesinin, yeşil ekonomiye geçişin desteklenmesinin, olası bölgesel krizlere karşı hazırlıklı olunmasının ve haberleşme teknolojilerinin geliştirilmesinin amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 124: La Rioja Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

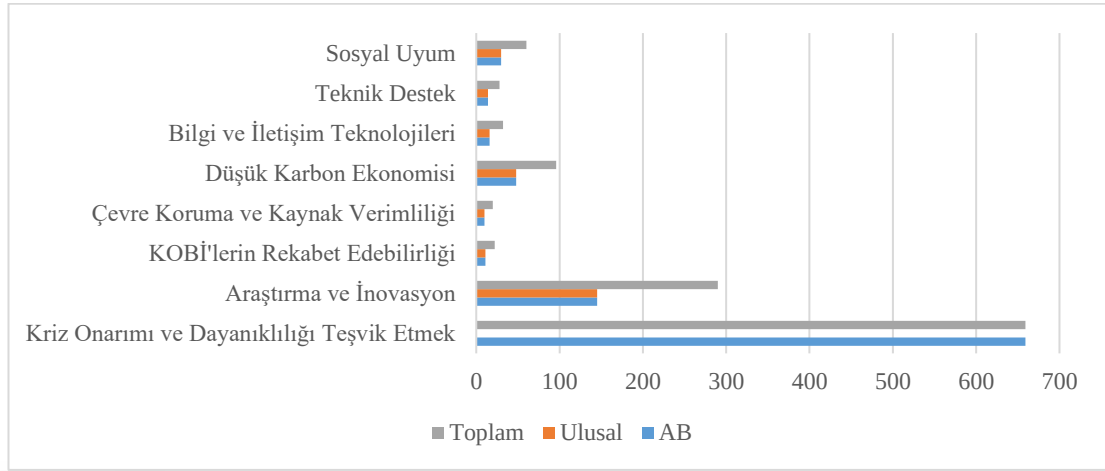
Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın aynı kaldığını hatta 2020 yılında azaldığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 113 Milyon Euro'nun 78 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 78 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

3.2.5.15. Madrid Bölgesi

Madrid bölgesi, İç İspanya'da yer alan, ülkenin başkenti Madrid'i de içine alan özerk bir bölgedir. Bölge düz araziler ve dağlık araziler olarak ikiye ayrılır. Dağ yamaçlarında korunan çam ormanları, Madrid şehrinin sakinleri için yazın piknik ve kışın kayak tesisleri sağlamaktadır. Bölgenin sulanan arazileri yeşil, yoğun bahçeciliğe sahiptir. Madrid'in eteklerinde ise ana yollar boyunca villaların veya fabrikaların gelişmesiyle serpiştirilmiş kümes hayvanları ve domuz çiftlikleri bulunmaktadır. Yapı malzemeleri bakımından oldukça zengin olan bölgede Guadarrama'da granit ocakları ve güneyde kil bulunmaktadır. Bölge için ulaşım ve iletişimde önemli bir faktör, merkezi dağların üzerinden geçen geçişlerin göreceli kolaylığıdır (Britannica, 2022).

Madrid bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, Madrid bölgesindeki ekonomik büyümeyi artırmayı ve akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi, Ar-GE+İ'nin yanı sıra BİT üzerinde yoğunlaşmayı, araştırma sektörünü güçlendirmeyi, bilimsel ve teknolojik altyapıyı geliştirmeyi, özel şirketler tarafından yapılan araştırmaları teşvik etmeyi ve işletmeler ile araştırma merkezleri arasında bilgi transferini pekiştirmeyi, kamu sektöründe enerji verimliliğini ve sürdürülebilir kentsel hareketliliğe ilişkin eylemleri geliştirmeyi, doğal ve kültürel mirasın korunmasını ve sosyal konut geliştirerek sosyal uyumu teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlara ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) Ar-Ge ile uğraşan 567'den fazla işletmeye yatırım yapılması, ii) gelişmiş altyapılarda çalışan araştırmacı sayısının 6.260'e çıkması, iii) 500'den fazla araştırma merkezi ile iş birliği yapılması (European Comission, 2022).

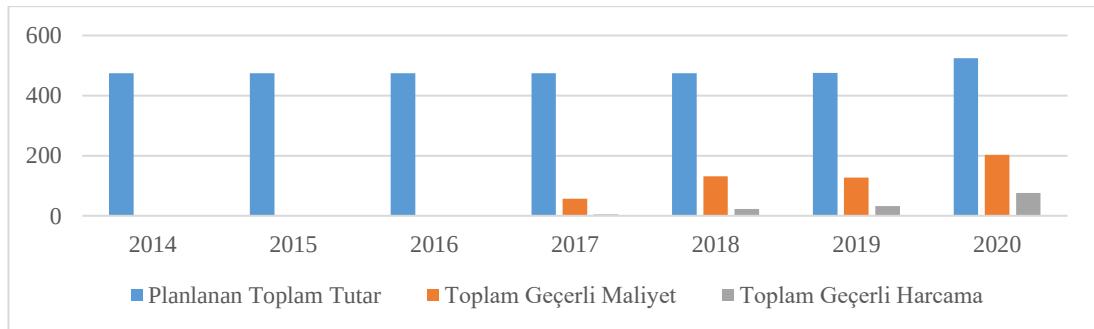
Şekil 125: Madrid Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelediğimizde bölgenin gelişmiş olmasından ötürü bazı alanlara fazla fon ayrılmadığı, ayrılan fonlarla ise daha çok Ar-Ge+İ faaliyetlerine yönelik olduğunu ve olası krizlere hazırlık için ayrıldığını söyleyebiliriz.

Şekil 126: Madrid Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (22.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın çok az arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin 2017 ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2018 yılından sonra

gerçekleştirdiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 1.211 Milyon Euro'nun 935 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 935 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

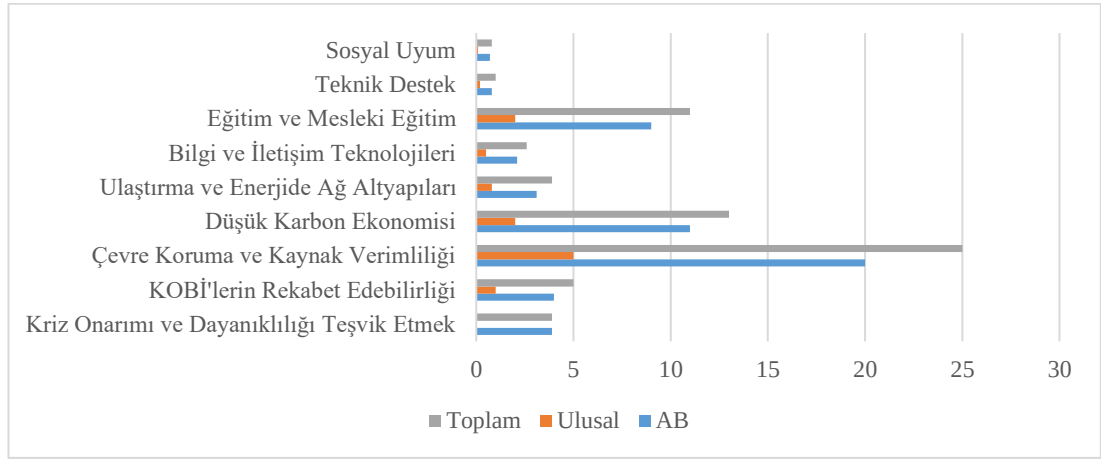
3.2.5.16. Melilla Bölgesi

Melilla bölgesi, İspanya'nın Kuzey Afrika'da bulunan diğer özerk bölgesidir. Bölge kayalık bir yarımada şeklindedir. Tekstil, ayakkabıcılık ve yerel metalurji imalatçıları Melilla'nın ana endüstrileridir. Büyüyen bir turizm endüstrisi de dâhil olmak üzere hizmetler ekonomiyeye önemli ölçüde katkıda bulunur (Britannica, 2022).

Melilla bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, özellikle katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturarak bölgede ekonomik büyümeyi artırmayı, akıllı büyümeyi destekleyerek ve kaynakların sürdürülebilirliğini teşvik ederek, özellikle KOBİ'lerde üretkenliği artırmayı, KOBİ'lerin rekabet gücü ve iş faaliyetlerinin çeşitlendirilmesini, krediye erişimin iyileştirilmesini ve küresel pazarlardaki konumlarının güçlendirilmesi yoluyla desteklenmesini, doğal kaynakların daha verimli ve saygılı kullanımına katkıda bulunmayı, kamu binalarında enerji verimliliğini ve yenilenebilir enerjiyi teşvik etmeyi, bölgenin çevre standartlarının iyileştirmesine ve ekonomisi için çok önemli bir yere sahip olan biyoçeşitliliğin korumasına yardımcı olmayı ve eğitim ve gençlik odaklı altyapı ile ilk ve orta öğretim altyapısını geliştirerek sosyal uyumu ve eğitimi teşvik etmek için özel bir çaba göstermeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) düşük karbon ekonomisi, ii) kaynakların daha verimli kullanılması, iii) sosyal uyum ve eğitim. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) yenilenebilir enerjinin enerji tüketimindeki payının yüzde 4'ten yüzde 10'a çıkması, ii) KOBİ'lerin dördüncü yılında hayatta kalma oranının yüzde 91,2'ye çıkması, iii) sınıf başına düşen öğrenci sayısının 30,65'ten 28,19'a düşmesi (European Comission, 2022).

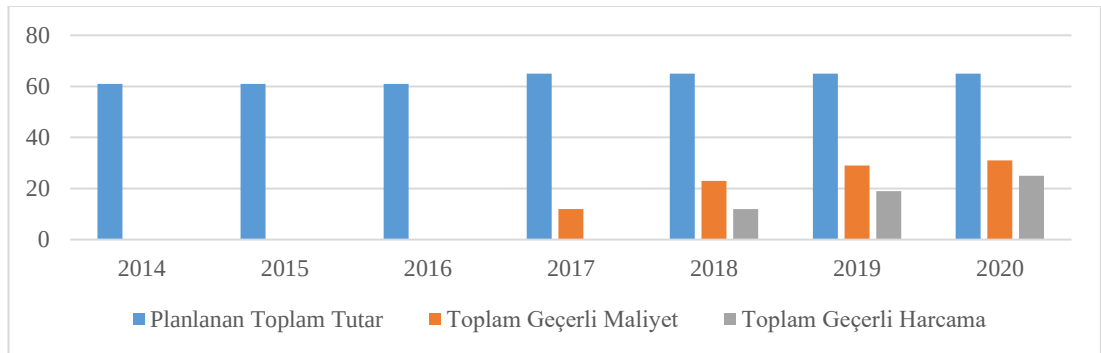
Şekil 127: Melilla Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (23.03.2022).

Şekli incelediğimizde, bölgenin kıt olan kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasının, yeşil ekonomiye geçişin, eğitim kalitesinin artırılmasının ve olası göçmen krizlerine karşı önlem alınmasının amaçlandığını söyleyebiliriz.

Şekil 128: Melilla Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (23.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın çok az arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin 2017 ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2018 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu,

bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 69 Milyon Euro'nun 56 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 56 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

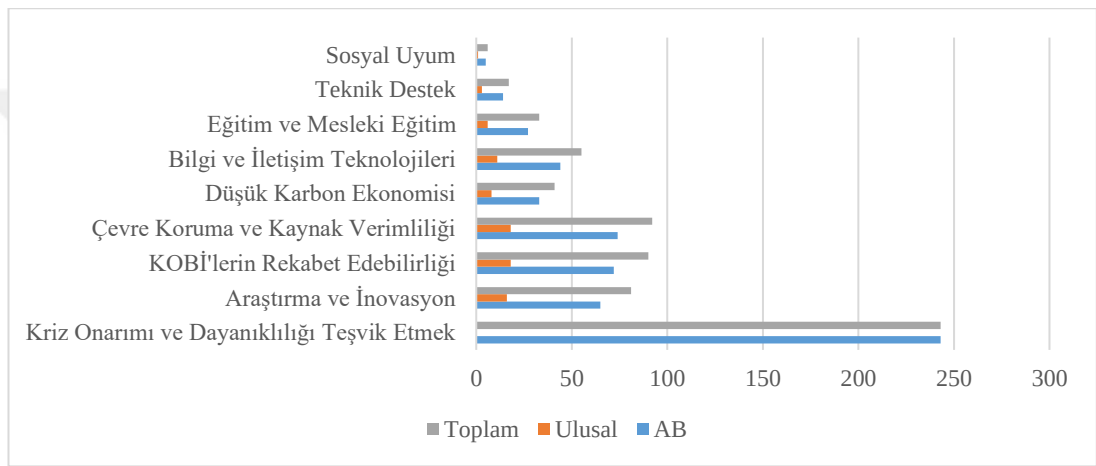
3.2.5.17. Murcia Bölgesi

Murcia bölgesi, İspanya anakarasının güneydoğusunda, Akdeniz'e kıyısı olan özerk bir bölgedir. Bölgenin batısı yüksek yaylalara sahip iken doğuya doğru ovalar bulunmaktadır. Bölgenin tarım sektöründe aileler tarafından yönetilen küçük çiftlikler baskınken, kasabalardaki küçük ölçekli sanayilerin büyümesi, eksik istihdam edilen birçok tarım işçisinin fabrikalarda yarı zamanlı çalışmasına imkân vermiştir. Tarımda domates, biber, erik, şeftali, üzüm, portakal, limon, kayısı ve kavun yetişmektedir, ayrıca hayvancılıkta da domuzlar yetiştirilir. Gıda işleme endüstrisi küçük çiftliklerden gelen işgücü fazlasının bir kısmını emmiştir. Cartagena şehri ise sahildeki kurşun, çinko ve tuz kaynaklarından yararlanarak birinci dereceden sanayi merkezi olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca bölgede bulunan bir petrokimya tesisi, Cartagena'yı Avrupa'nın önde gelen petrokimya merkezlerinden biri haline getirmiştir. Hizmet sektörü ise kıyı boyunca turizmin gelişmesinden yararlanmıştır (Britannica, 2022).

Murcia bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program katma değeri yüksek faaliyetlerde istihdam oluşturmayı, akıllı büyümeyi ve kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekleyerek, özellikle KOBİ'lerde verimliliği artırmayı, gelişmiş bilimsel ve teknolojik altyapı ile araştırma kurumlarını güçlendirmeyi, kamu şirketlerinde özel yatırımdan yararlanılarak Ar-Ge+İ faaliyetlerini teşvik etmeyi, işletmeler ve araştırma merkezleri arasında gelişmiş bağlantılar ve bilgi transferi kurulmasını, KOBİ'lerin rekabet gücü ve iş faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, krediye erişimin iyileştirilmesi ve KOBİ'lerin küresel pazarlardaki konumlarının güçlendirilmesini, doğal kaynakların daha verimli ve saygılı kullanımına katkıda bulunmayı ve son olarak, sosyal konut ve eğitim altyapısını geliştirerek sosyal uyum ve eğitimi teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, ii) kaynakların daha verimli kullanımı, iii) sosyal uyum ve eğitim. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 5.000 mevcut KOBİ'ye yatırım yapılması, ii) nüfusunun tamamına yüksek hızlı internet sağlanması, iii) üretilen kentsel atıkların yüzde 50'sinin geri dönüştürülmesi (European Comission, 2022).

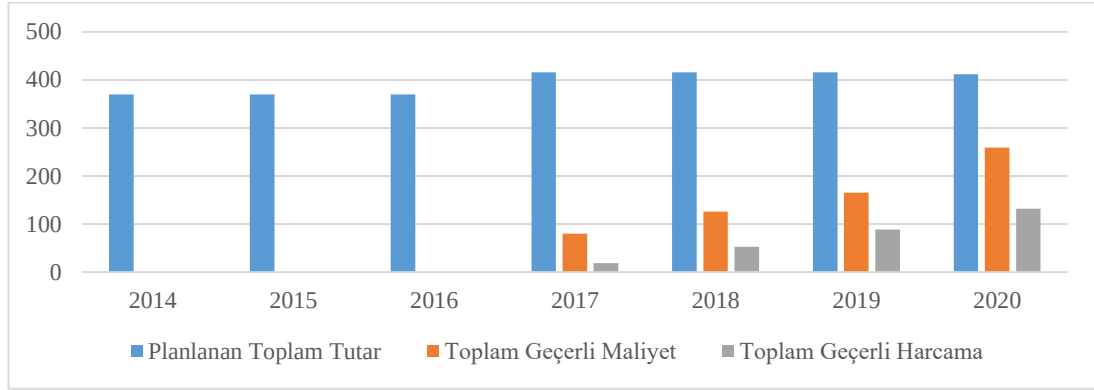
Şekil 129: Murcia Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (23.03.2022).

Şekli incelediğimizde bölgede yeşil ekonomiye geçişin desteklendiği, rekabet ortamının korunmaya çalışıldığı, Ar-Ge+İ faaliyetlerinin geliştirilmesinin istendiği ve bilgi ve becerilerin kalitesinin artırılmasının amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 130: Murcia Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (23.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 665 Milyon Euro'nun 581 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 581 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

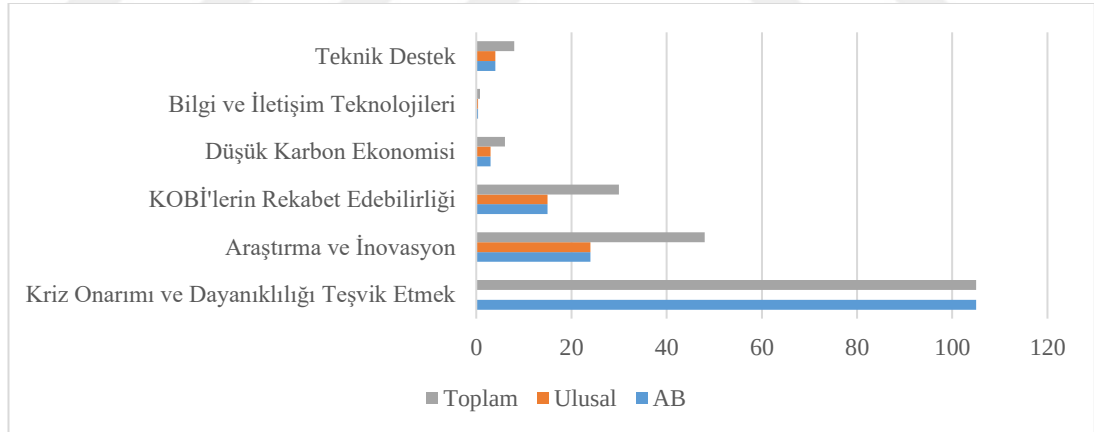
3.2.5.18. Navarra Bölgesi

Navarra bölgesi, İspanya'nın kuzeyinde yer alan, Fransa ile sınıra sahip özerk bir bölgedir. Bölgenin kuzeyi dağlık, iç kesimi ormanlar ve vadiler, güneyi ise bozkırdan oluşur. Navarra'nın tarımsal üretimi, çiftliklerin parçalanması nedeniyle nispeten düşük kalmış ancak traktör ve gübre kullanımı ulusal ortalamasının oldukça üzerinde kalmıştır. Bölgede süt, yün, odun, buğday, mısır, üzüm, domates ve yonca yetiştirilmektedir. Sanayide ise başlıca ürünler; metal parçalar, işlenmiş yiyecek ve içecekler ve kâğıttır. Hizmet sektörü ise Navarra'nın ticaret merkezi olan bölgesel başkent Pamplona'da yoğunlaşmıştır (Britannica, 2022).

Navarra bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, KOBİ'lerde istihdam oluşturmaya ve üretkenliği artırmaya, sağlık sektöründe Ar-Ge+İ ve BİT kullanımına odaklanmaya, iş ağını teknolojik ve araştırma kurumlarıyla birleştirmeye ve bölgenin uluslararası araştırma konsorsiyumlarındaki varlığını güçlendirmeye, KOBİ'lerin çeşitlendirilmesini ve rekabet edebilirliğini, krediye ve uzmanlaşmış hizmetlere erişim yoluyla desteklemeye ve son olarak program, bölgenin enerji verimliliğinin artırmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) Ar-Ge+İ'de mükemmelliğe ulaşılması, ii) KOBİ'lerin rekabet gücünün ve küreselleşmesinin artırılması, iii) evlerde enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması ve sera gazı emisyonlarının azaltılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) 700'den fazla mevcut KOBİ'ye yatırım yapılması, ii) yeni inovatif KOBİ'lerin kurulmasını kolaylaştırılması, iii) 400'den fazla ihracatçı KOBİ'nin oluşturulması (European Commission, 2022).

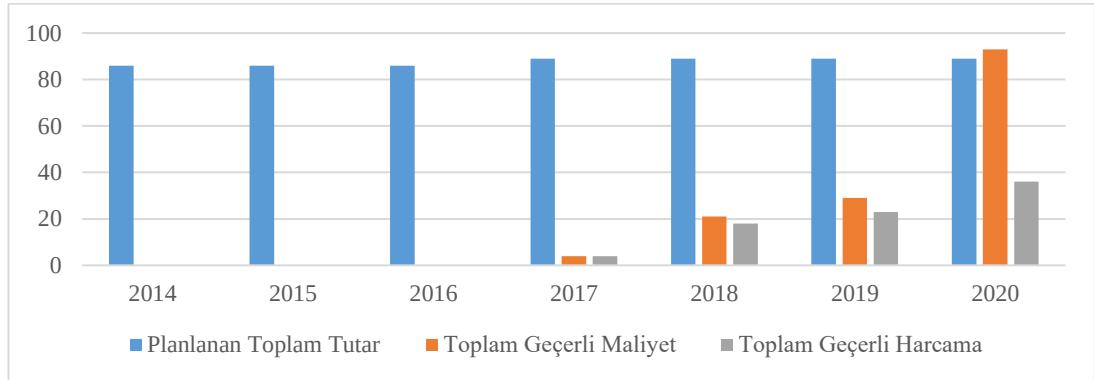
Şekil 131: Navarra Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.03.2022).

Şekli incelediğimizde olası krizlere karşı yeterli önlemlerin alınmasının, Ar-Ge+İ faaliyetlerinin geliştirilmesinin ve rekabet ortamının, yeşil ekonomiyle sağlanmasının amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 132: Navarra Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (24.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde çok az arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara sebep olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını, 2020 yılında ise Toplam Geçerli Maliyetlerin, Planlanan Toplam Tutarı geçtiğini söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 202 Milyon Euro'nun 154 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 154 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

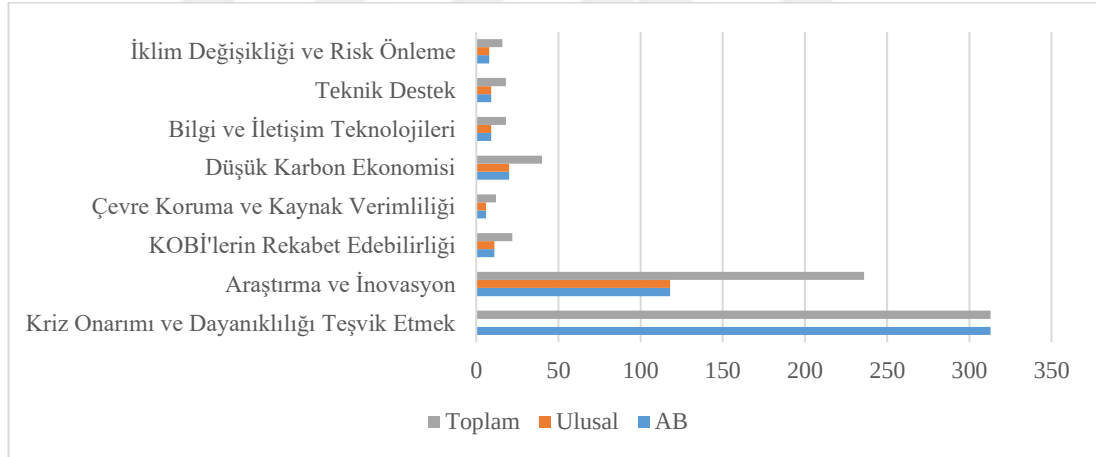
3.2.5.19. Pais Vasco Bölgesi

Pais Vasco, İspanya'nın kuzeyinde yer alan, Atlantik Okyanusuna kıyısı olan özerk bir bölgedir. Bölgede Bask halkı çoğunluğu oluşturmaktadır. Bölge genellikle dağlık alanlardan oluşmakta, bu dağların arasından kısa nehirler geçmektedir. Bölgede tarım daha çok iç kesimde yer almakta, tahıl, üzüm, mısır ve patates yetiştirilmektedir. Bölgede sanayi sektörü ise kıyı şeridinde yer almakta ve gelişmiştir. Sanayide demir, kereste, metalürji, gıda işleme, kimya endüstrileri ve kâğıt endüstrisi başlıca alanlardır. Hizmet sektörü ise bölgede oldukça gelişmiştir (Britannica, 2022).

Pais Vasco bölgesi için hazırlanan Operasyonel Program, özellikle katma değeri yüksek sektörlerde kaliteli işler oluşturarak, akıllı ve inovatif büyüme girişimleriyle bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırarak, bölgede sürdürülebilir ekonomik büyümeyi artırmayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlara ulaşmak için bölgede bazı öncelikli alanlar belirlenmiştir. Bu alanlar şunlardır; i) araştırma, teknolojik geliştirme ve inovasyonun güçlendirilmesi, ii) tüm sektörlerde düşük karbonlu ekonomiye geçişin desteklenmesi, iii) KOBİ'lerin rekabet gücünün artırılması. Bu önceliklere ulaşılmasıyla bölgede beklenen etkiler şunlardır; i) kamu sektörünü, Ar-Ge+İ projeleriyle eşleştirmesi beklenen 452,6 milyon Euro değerinde özel yatırım yapılması, ii) rekabet güçlerini artırmak amacıyla 50.000'den fazla KOBİ'ye yatırım yapılması, iii) işletmelerin yüzde 75'inin e-yönetim hizmetlerini kullanması (European Comission, 2022).

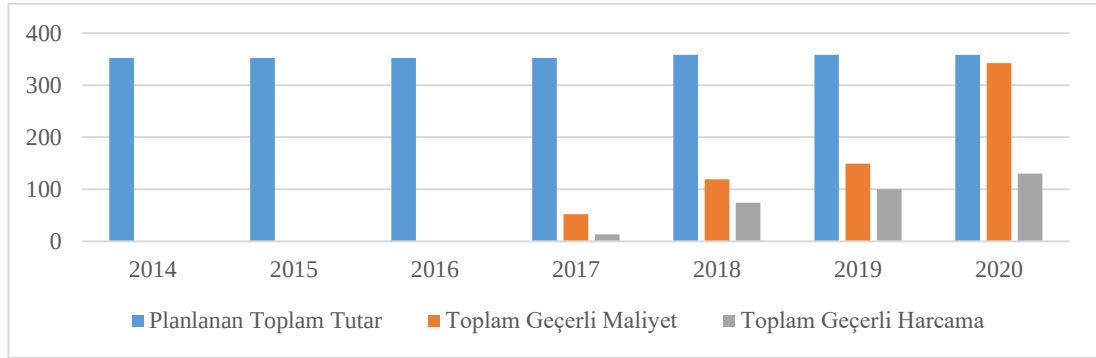
Şekil 133: Pais Vasco Bölgesi Öncelikleri (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlenmiştir. (24.03.2022).

Şekli incelediğimizde bölge ekonomisinin endüstriyel anlamda gelişmiş olması sebebiyle daha çok bu alanda katma değeri yüksek ürün üretilmesinin, fabrikaların karbon salınımının azaltılmasının ve olası krizlere karşı hazırlıklı olunmasının amaçlandığı söylenebilir.

Şekil 134: Pais Vasco Bölgesinde Fonunun Durumu (Milyon Euro)

Kaynak: cohesiondata.ec.europa.eu/programmes. AB Komisyonu verileri kullanılarak düzenlemiştir. (24.03.2022).

Şekli incelediğimizde Planlanan Toplam Tutarın yıllar içinde çok az arttığını, Toplam Geçerli Maliyetlerin ve Toplam Geçerli Harcamaların ise 2017 yılından sonra gerçekleştiğini, bu durumun ise fonun planlamasında aksaklıklara neden olduğunu, bölgeye yapılacak yatırımları geciktirdiğini ve Operasyonel Programdaki hedeflere ulaşılmasını zorlaştırdığını söyleyebiliriz. Son olarak ise Operasyonel Programın bütçesi olan 683 Milyon Euro'nun 498 Milyonu AB fonlarından sağlanmış, geri kalanı ulusal kaynaklardan sağlanmıştır. Fonların içinde ABBKF 498 Milyon Euro pay alırken, ASF herhangi bir pay almamıştır.

SONUÇ

Kalkınma, bir ülkenin yerel, bölgesel ve ulusal olarak gelişmesini sağlar ve küresel çapta gelişmiş ülkeler sınıfına sokar. İkinci Dünya Savaşından sonra devletin fonksiyonları ve görevleri artmış, kalkınma devletin temel amaçlarından biri haline gelmiştir. Ayrıca küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme kavramlarının yaygınlaşmasıyla da kalkınmanın önemi artmıştır. Bu amaçla devletler daha çok gelir elde etmeye başlamış ve bu gelirlerle çeşitli giderlere katlanarak ülkelerinin yerel, bölgesel ve ulusal olarak kalkınmalarını amaç edinmişlerdir. Ancak ülkeler ne kadar kaynak ayırırsa ayırsın, ülkelerin ekonomik ve siyasi durumları sebebiyle kaynaklar bazı durumlarda etkin kullanılamamış ve ortaya gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkeler ve gelişmemiş ülkeler sınıfları ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ülkeler kalkınma anlamında önemli bir mesafe kat etmiş, gelişmekte olan ülkelere ve gelişmemiş ülkeler ise kalkınmada yetersiz kalmıştır. Bu durum ülkelerin bir araya gelip yeni ekonomik, sosyal ve siyasi örgütler kurmalarının sebeplerinden biri olmuş ve ülkeler kurdukları örgütlerle birbirleri arasındaki ekonomik, sosyal ve siyasi eşitsizlikleri gidermeye ve birbirlerine kalkınma anlamında destek olmayı amaçlamışlardır. Bu örgütlerden en önemlisi ise hem ekonomik hem siyasi hem de sosyal bir örgüt olan AB'dir.

Küresel çapta en önemli kuruluşlardan biri olan AB aynı zamanda bölgesel bir örgüttür. İkinci dünya savaşı sonrası Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile kuruluş süreci başlayan AB, daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu olarak biçimlenmiş ve ekonomik bir bölgesel örgüt olmuştur. Daha sonraki süreçte farklı antlaşmalar ile birlikte AB farklı niteliklere sahip bir örgüt olmuştur. AB'nin en önemli niteliklerinden birisi ise üye ülkelerinin belirli ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel standartlara sahip olmasıdır. Bu standartlara ulaşmada ise kalkınma önemli yer tutmaktadır. AB'ye üye devletlerin hepsi ulusal olarak yeterli kalkınmayı sağlamış, gelişmiş ülkelerdir. Fakat her ne kadar bu standartlara ulaşmak aday üye ülkeler için önemli olsa da, AB içinde çeşitli denetim mekanizmalarının zayıflığı ve birlik içinde ve dışında yaşanan siyasi sorunlardan dolayı, bazı ülkeler bu standartlardan uzaklaşmıştır. Bu ülkeler içinde ise en önemli grup PIIGS ülkeleridir. PIIGS ülkeleri, çeşitli nedenlerden ötürü mali yapıları bozulmuş ve kalkınmada sorun yaşayan ülkelerdir. Özellikle 2008 yılında yaşanan küresel kriz, 2009 yılı sonrasında yaşanan Avrupa Borç Krizi ve Covid-19

pandemisi PIIGS ülkelerini derinden etkilemiştir. AB hem bu sorunları çözmek, hem de tüm üye ülkeler arası eşitsizlikleri gidermek için çeşitli direktifler hazırlamış ve kaynaklar ayırmıştır. Bu kaynaklar daha çok fonlar aracılığıyla sağlanırken, kalkınmaya en çok ayrılan fon ise ABBKF olmuştur. AB, ABBKF ile kalkınmada öncelik olarak bölgeleri öne çıkarmış ve bölgelerin kalkınması ile hem üye ülkelerin ulusal ölçekte hem de birlik içinde kalkınmasını amaçlamış ve bu sayede üye ülkeler arasındaki yerel, bölgesel ve ulusal çapta birbirleri arasındaki eşitsizliklerinin giderilmesini amaçlamıştır.

PIIGS ülkelerindeki bölgeleri ve fondan yararlanış şekillerini incelenmiş olup, inceleme neticesinde ülkelerin kendine has idari yapılarının olduğunu, bölgelerin bazılarının özerk, bazılarının ise merkeze bağlı bölgeler olduğunu, bölgelerin kendine has coğrafi özelliklerinin olduğunu, bölgelerinin bazılarının anakaraya uzak adalar olduğunu, bazılarının başkent bölge olduğu görülmüştür. Tüm bu özellikler bölgelerin kalkınmalarına ve ABBKF'den yararlanmalarına etki etmiştir. Bu çalışma ile öncelikle bölgelerin kalkınması için AB'den ve ulusal hükümetten iki türlü kaynak aktarıldığı, bu iki kaynakların toplamı alındığında, yüzde olarak AB fonlarının ağırlıkta olduğu, AB fonlarından ise en çok bölgesel kalkınma için ayrılan ABBKF'den kaynak aktarıldığı, ayrıca bölgesel yoksullukla ve işsizlikle mücadele gibi alanları içinde ASF'den kaynak aktarıldığı tespit edilmiştir. Tespitler neticesinde bölgelerin kalkınmasına KOBİ'lere, BİT'lere, istihdamın artırılmasına, çevre koruma faaliyetlerinin geliştirilmesine, düşük karbonlu bölgesel ekonomiye geçiş ve Ar-Ge+İ faaliyetlerinin geliştirilmesine büyük önem verdiği görülmüştür. Bölgelerin idari ve siyasi yapıları AB fonlarından yararlanmasına etki etmemiştir. Bölgelerin coğrafi ve ekonomik yapıları, başkente veya ada olması halinde anakaraya uzaklıkları gibi etkenler ise AB fonlarından yararlanmasına etki etmiş, dezavantajı çok olan bölgelere daha fazla kaynak aktarılırken, dezavantajı az olan bölgelere ise daha az kaynak aktarılmıştır. Bölgelerin kalkınması için hazırlanan fonun 2014-2020 planlaması içinde ise ilk yıllarda ayrılan fon kullanılmamış, daha sonraki yıllarda kullanılmış, yapılan projelerin uzun süreli olması ve 2020 yılında başlayan Covid-19 pandemisi sebebiyle de projeler zamanında yetiştirilememiş ve planlanan yılların dışına çıkmıştır. Bu durum ise bölgelerin kalkınmasını geciktirdiğini göstermektedir. Covid-19 pandemisi ayrıca ülkelere ek mali yükler getirmiş ve PIIGS ülkelerinin harcamalarını

ve borçlarını artırmış böylece bu ülkelerin Maastricht kriterlerinden uzaklaşmalarına sebep olmuştur.

Türkiye’de bölgeler idari bir sınıflandırmadan ziyade daha çok istatistiki ve coğrafi bir sınıflandırmadır. AB’nin aday ülke olmasından dolayı Türkiye için hazırladığı NUTS bölgeleri bulunsa da bu bölgeler daha çok AB tarafından Türkiye istatistiklerinin tutulduğu zamanda kullanılır. Türkiye ise kendi belirlediği bölgesel sınıflandırmayı kullanmaktadır. Aynı AB ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de bölgeler arası çeşitli farklılıklar ve eşitsizlikler bulunmaktadır. Bu sorunu gidermek için Türkiye’de çeşitli kaynaklar aktarılmıştır. Aktarılan bu kaynaklar daha çok bölgesel kalkınma ajansları tarafında kullanılarak, bölgelerin kalkınmasını sağlamaktadır. Türkiye’de her ne kadar kaynak aktarılsa da, tıpkı PIIGS ülkelerinde ulusal olarak aktarılan kaynak gibi azdır. Bu durum Türkiye’de bölgesel olarak kalkınmanın yetersiz olmasına sebep olmaktadır. Türkiye’nin AB’ye adaylık süreci ile bölgesel kalkınma önem kazanmıştır. AB, Türkiye’de yetersiz olan bölgesel kalkınmaya desteği aday üyelik fonları ile karşılamaktadır. Fakat her ne kadar AB katkı yapsa da, ayrılan fon topyekûn adaylık fonu olduğu için, bölgesel kalkınmaya ayrılan miktar ABBKF’ye göre yetersiz kalmaktadır. Türkiye’nin AB’ye üye olmasıyla ABBKF’den yararlanması için yeterli şartları sağlayacaktır. Bu durum Türkiye’nin AB’ye üye ülke olarak katılmasının bölgesel kalkınma açısından çok önemli olduğunu göstermektedir. Fakat son yıllarda Türkiye’nin AB’ye üyelik süreci, AB Konseyinin 2021 yılında müzakereleri dondurma kararının almasından sonra zora girmiştir. Bu durum Türkiye’nin aday üyelik fonlarından yararlanmasını kısıtlamış, böylelikle Türkiye, fonlardan kalkınmaya yeterli kaynak ayıramamaya başlamıştır. Bu durum AB fonlarının, Türkiye için eski önemi kalmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak kalkınma, ülkelerin gelişmeleri için önemli olmakla birlikte, ülkelerin bütçelerine yük getirmekte olup, ülkelerin fazladan kaynak arama zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Özellikle mali yapıları sorunlu olan ülkeler, kalkınma için yeteri kaynak ayıramadığı için ek kaynağa ihtiyaç duyar. AB içinde de mali yapıları, Maastricht Kriterlerini sağlayamayan ülkelere PIIGS denmiş, bu ülkelere de ek kaynak sorunu ortaya çıkmış olup, bu ülkelere ek kaynağı AB sağlamaktadır. AB fonlarıyla mali sıkıntı yaşayan PIIGS ülkeleri, son yıllarda sıkıntı yaşamalarına rağmen belirli düzeyde bölgesel kalkınma sağlamıştır. Son olarak AB

fonları üye ülkelerin bölgesel kalkınmasında hayati önem arz etmekte olup, mali yapı sıkıntısı yaşayan PIIGS ülkelerine fonların devamlılığı sağlanmalıdır. Aksi takdirde PIIGS ülkeleri, mali yapılarından dolayı bölgesel kalkınma için yeterli kaynak ayıramayacak olup, bölgesel kalkınmada yetersiz kalıp, Birlik içindeki diğer bölgelerin gerisinde kalacaktır.

KAYNAKÇA

AB Türkiye Delegasyonu, (2021). *AB'nin Tarihçesi*. <https://www.avrupa.info.tr/tr/a-bnin-tarihcesi-82>, (01.04.2021).

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği. (2011). *Avrupa Birliği'nde Küresel Finansal Krize Karşı Alınan Önlemler ve Birliğin Rekabet Gücünün Artırılmasına Yönelik Girişimler: Euro Rekabet Paketi*. Ankara: T.C. Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı.

Aydınlı, H. ve Akdeniz, H. (2004). Küreselleşme Sürecinde Yerel Yönetimlerde Ortaya Çıkan Yeni Eğilimler. *Yerel Yönetimler Kongresi-Dünden Bugüne Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma Bildiriler Kitabı*. (ss. 203). Düzenleyen Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. Çanakkale. 3-4 Aralık 2004.

Balcerowicz, L., Rzonca, A., Kalina, L. and Laszek, A. (2013). *Economic Growth in the European Union*. Brüksel: Lisbon Council. http://www.balcerowicz.pl/plik-i/artykuly/36_LISBON_COUNCIL_Economic_Growth_in_EU.pdf, (12.06.2022).

Batmaz, N., İrmış, A., Durak, İ. (2011). Küreselleşme ve Bölgeselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler (1980-2010). *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(1): 33.

Bayar, F. (2008). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi Üçüncü Kâtip*, T.C. Seul Büyükelçiliği: 25-34.

Bozdoğan, M. N. (2008). *Bölgesel Kalkınmanın Sağlanmasına Yönelik Vergi Özendirme Önlemlerinin Türkiye Açısından İncelenmesi ve Etkinliğinin Analizi*. (Yayınlanmış Doktora Tezi.) Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Britannica, (2021). *Abruzzi Region*. <https://www.britannica.com/place/Abruzzi>, (14.09.2021).

Britannica, (2021). *Basilicata Region*. <https://www.britannica.com/place/Basilicata>, (15.09.2021).

Britannica, (2021). *Bolzano Region*. <https://www.britannica.com/place/Bolzano-Italy>, (18.11.2021).

Britannica, (2021). *Calabria Region*. <https://www.britannica.com/place/Calabria-region-Italy>, (17.09.2021).

Britannica, (2021). *Campania Region*. <https://www.britannica.com/place/Campania-region-Italy>, (21.09.2021).

Britannica, (2021). *Cantabria Region*. <https://www.britannica.com/place/Cantabria-autonomous-area-and-region-Spain>, (12.03.2022).

Britannica, (2021). *Emilia-Romagna Region*. <https://www.britannica.com/place/Emilia-Romagna>, (25.09.2021).

Britannica, (2021). *Friuli Venezia Giulia*. <https://www.britannica.com/place/Friuli-Venezia-Giulia>, (26.09.2021).

Britannica, (2021). *Italy, Regional and local government*. <https://www.britannica.com/place/Italy/Regional-and-local-government>, (03.04.2021).

Britannica, (2021). *Lazio Region*. <https://www.britannica.com/place/Lazio>, (10.10.2021).

Britannica, (2021). *Liguria Region*. <https://www.britannica.com/place/Liguria>, (10.10.2021).

Britannica, (2021). *Lombardia Region*. <https://www.britannica.com/place/Lombardy>, (12.10.2021).

Britannica, (2021). *Marche Region*. <https://www.britannica.com/place/Marche-region-Italy>, (15.10.2021).

Britannica, (2021). *Molise Region*. <https://www.britannica.com/place/Molise>, (15.11.2021).

Britannica, (2021). *Piemonte Region*. <https://www.britannica.com/place/Piedmont-region-Italy>, (18.11.2021).

Britannica, (2021). *Puglia Region*. <https://www.britannica.com/place/Puglia>, (18.11.2021).

Britannica, (2021). *Sardegna Region*. <https://www.britannica.com/place/Sardinia-island-Italy>, (19.01.2021).

Britannica, (2021). *Sicilia Region*. <https://www.britannica.com/place/Sicily>, (19.11.2021).

Britannica, (2021). *Trento Region*. <https://www.britannica.com/place/Trento-Italy>, (18.11.2021).

Britannica, (2021). *Tuscany Region*. <https://www.britannica.com/place/Tuscany>, (25.11.2021).

Britannica, (2021). *Umbria Region*. <https://www.britannica.com/place/Umbria>, (28.11.2021).

Britannica, (2021). *Valle d'Aosta Region*. <https://www.britannica.com/place/Valle-dAosta>, (15.12.2021).

Britannica, (2021). *Veneto Region*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop021, (15.12.2021).

Britannica, (2022). *Andalusia Region*. <https://www.britannica.com/place/Andalusia-region-Spain>, (01.03.2022).

Britannica, (2022). *Aragon Region*. <https://www.britannica.com/place/Aragon-region-Spain>, (05.03.2022).

Britannica, (2022). *Astruias Region*. <https://www.britannica.com/place/Asturias-region-Spain>, (06.03.2022).

Britannica, (2022). *Attica Region*. <https://www.britannica.com/place/Attica-ancient-district-Greece>, (15.01.2022).

Britannica, (2022). *Balearies Region*. <https://www.britannica.com/place/Balearic-Islands>, (10.03.2022).

Britannica, (2022). *Canary Islands Region*. <https://www.britannica.com/place/Canary-Islands>, (10.03.2022).

Britannica, (2022). *Castilla La-Mancha Region*. <https://www.britannica.com/place/Castile-La-Mancha>, (15.03.2022).

Britannica, (2022). *Castille-Leon Region*. <https://www.britannica.com/place/Castile-Leon>, (13.03.2022).

Britannica, (2022). *Catalonia Region*. <https://www.britannica.com/place/Catalonia>, (15.03.2022).

Britannica, (2022). *Central Greece Region*. <https://www.britannica.com/place/Central-Greece>, (20.01.2022).

Britannica, (2022). *Ceuta Region*. <https://www.britannica.com/place/Ceuta>, (21.03.2022).

Britannica, (2022). *Crete Region*. <https://www.britannica.com/place/Crete>, (20.01.2022).

Britannica, (2022). *Cyclades Region*. <https://www.britannica.com/place/Cyclades>, (04.02.2022).

Britannica, (2022). *Dodecanese Region*. <https://www.britannica.com/place/Dodecanese>, (04.02.2022).

Britannica, (2022). *Epirus Region*. <https://www.britannica.com/place/Epirus>, (26.02.2022).

Britannica, (2022). *Extremadura Region*. <https://www.britannica.com/place/Extremadura>, (22.03.2022).

Britannica, (2022). *Galicia Region*. <https://www.britannica.com/place/Galicia-region-Spain>, (22.03.2022).

Britannica, (2022). *Ionian Islands Region*. <https://www.britannica.com/place/Ionian-Islands>, (25.01.2022).

Britannica, (2022). *La Rioja Region*. <https://www.britannica.com/place/La-Rioja-region-Spain>, (22.03.2022).

Britannica, (2022). *Madrid Region*. <https://www.britannica.com/place/Madrid-autonomous-area-Spain>, (22.03.2022).

Britannica, (2022). *Melilla Region*. <https://www.britannica.com/place/Melilla>, (23.03.2022).

Britannica, (2022). *Murcia Region*. <https://www.britannica.com/place/Murcia-region-Spain>, (23.03.2022).

Britannica, (2022). *Navarra Region*. <https://www.britannica.com/place/Navarra>, (24.03.2022).

Britannica, (2022). *Pais Vasco Region*. <https://www.britannica.com/place/Basque-Country-region-Spain>, (24.03.2022).

Britannica, (2022). *Peloponnesus Region*. <https://www.britannica.com/place/Peloponnese>, (01.02.2022).

Britannica, (2022). *Thessaly Region*. <https://www.britannica.com/place/Thessaly>, (10.02.2022).

Britannica, (2022). *Thrace Region*. <https://www.britannica.com/place/Thrace>, (22.01.2022).

Britannica, (2022). *Valencia Region*. <https://www.britannica.com/place/Valencia-province-Spain>, (21.03.2022).

Bryson, J. H. European Debt Crisis: What's Next. Wells Fargo Securities Economics Group Special Commentary.

Çenberci, E. (2014). Euro'nun Geleceği ve Grexit. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*. 3(2): 32-38.

DeutscheWelle, (2013). *İrlanda'nın Ekonomik Dirilişi*. <https://www.dw.de/irlandanın-ekonomikdirilişi/a-16490561>, (19.12.2020).

Dünya Bankası (2020), *İstatistikler*. <https://data.worldbank.org/indicator/NY-GDP.MKTP.KD.ZG?locations=PT-GR-ES-IE-IT>, (27.12.2020).

Elçi, S. (2007). *Avrupa Birliği Yapısal Fonları*. (Yayınlanmış Uzmanlık Tezi). Ankara: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.

Engin, E. ve Yeşiltepe E. (2009). Global Ekonomik Krizin Gölgesinde Türkiye'nin Maastricht Kriterlerine Uyumu. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*. 1(2): 15-23.

Eraslan C. ve Timurtaş M.E. (2015). Avrupa Borç Krizinin Seçilmiş Ülke Örnekleri Üzerindeki Etkileri. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*. 1(2): 17-54.

Eraslan, M. T. (2011). *Ekonomik ve Parasal Birliğin Teknik Yapısı ve Türkiye'nin Sisteme Dâhil Olması*. (Yayınlanmış Uzmanlık Tezi). Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.

Erber, G. (2011) Italy's Fiscal Crisis. *Intereconomics Dergisi*. 46 (6): 332-339.

European Comission, (2021). *Algarve Region of Portugal*. <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/algarve-region-portugal>, (02.08.2021).

European Comission, (2021). *Azores National Programme*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2000-2006/portugal/azores-operational-programme-prodesa, (03.08.2021).

European Commission, (2021). *Border, Midland and Western Regional Operational Programme*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/ireland/2014ie16rfop001, (19.08.2021).

European Commission, (2021). *Centro Operational Programme*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2000-2006/portugal/centro-operational-programme, (03.08.2021).

European Commission, (2021). *Cohesion Fund*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/, (04.04.2021).

European Commission, (2021). *European Maritime and Fisheries Fund*. https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_en, (04.04.2021).

European Commission, (2021). *European Regional Development Fund*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/, (01.08.2021).

European Commission, (2021). *European Regional Development Fund*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/, (07.04.2021).

European Commission, (2021). *European Social Fund*. <https://ec.europa.eu/esf/home-e.jsp?langId=en>, (04.04.2021).

European Commission, (2021). *European Structural And Investment Funds*. cohesiondata.ec.europa.eu/programmes, (01.08.2021).

European Commission, (2021). *NUTS – Nomenclature of Territorial Units for Statistics*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>, (03.04.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Abruzzo*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/italy/2014it16rfop004, (14.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Alentejo*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/portugal/2014pt16m2op003, (02.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Algarve*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/portugal/2014pt16m2op007, (03.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Azores*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/portugal/2014pt16m2op004, (03.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Basilicata*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/italy/2014it16rfop022, (15.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Bolzano*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop005, (18.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Calabria*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16m2op006, (17.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Campania*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop007, (21.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Centro*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/portugal/2014pt16m2op002, (11.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Emilia-Romagna*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop008, (25.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Friuli Venezia Giulia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop009, (26.09.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Lazio*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop010, (10.10.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Liguria*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/italy/2014it16rfop011, (10.10.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Lisboa*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/portugal/2014pt16m2op005, (11.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Lombardia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/italy/2014it16rfop012, (12.10.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Madeira*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/portugal/2014pt16m2op006, (13.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Marche*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop013, (15.10.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Molise*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16m2op001, (15.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Norte*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/portugal/2014pt16m2op001, (13.08.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Piemonte*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop014, (18.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Puglia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16m2op002, (18.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Sardegna*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop015, (19.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Sicilia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop016, (19.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Toscana*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop017, (25.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Trento*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop018, (18.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Umbria*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop019, (28.11.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Valle d'Aosta*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop020, (15.12.2021).

European Commission, (2021). *Regional OP of Veneto*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/italy/2014it16rfop021, (15.12.2021).

European Commission, (2021). *Southern & Eastern Regional Operational Programme*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/ireland/2014ie16rfop002, (20.08.2021).

European Commission, (2021). *The European Maritimes and Fisheries Fund*. https://ec.europa.eu/oceansandfisheries/system/files/202102/2015cfpfunding_en.pdf, (04.04.2021).

European Commission, (2022). *Regional OP of Andalusia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop003, (01.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Asturias*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop005, (06.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Attica*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op012, (15.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Balears*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop006, (10.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Canary Islands*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop007, (10.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Cantabria*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop008, (12.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Castilla La-Mancha*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop010, (15.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Castilla y Leon*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop009, (13.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Catalunya*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop011, (15.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Central Macedonia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op002, (25.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Ceuta*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop012, (21.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Comunidad Valenciana*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop013, (21.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Continental Greece*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op007, (20.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Crete*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op011, (20.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Eastern Macedonia-Thrace*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op014, (22.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Epirus*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op004, (26.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Extremadura*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop014, (22.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Galicia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop015, (22.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Ionian Islands*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op009, (25.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of La Rioja*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop016, (22.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Madrid*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop017, (22.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Melilla*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop018, (23.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Murcia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop019, (23.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Navarra*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/spain/2014es16rfop020, (24.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of North Aegean*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op010, (28.01.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Pais Vasco*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop021, (24.03.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Peloponnesus*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/greece/2014gr16m2op008, (01.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of South Aegean*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/greece/2014gr16m2op013, (08.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Thessaly*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/greece/2014gr16m2op003, (10.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Western Greece*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/greece/2014gr16m2op005, (15.02.2022).

European Commission, (2022). *Regional OP of Western Macedonia*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/greece/2014gr16m2op006, (20.02.2022).

European Commission, (2021). *Rural Development*. <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development>, (04.04.2021).

European Commission, (2022). *Regional OP of Aragon*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/20142020/spain/2014es16rfop004, (05.03.2022).

Eurostat (2020). *Government deficit/surplus, debt and associated data*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1__custom_391550/default/table?lang=en, (24.12.2020).

Greece Investor Guide, (2022). *Central Macedonia Region*. <https://www.greeceinvestorguide.com/regions/central-macedonia/>, (25.02.2022).

Greeka, (2020). *Economy of Greece*. <https://www.greeka.com/about-greece/economy/>, (19.12.2020).

Güngör, K. (2017). Avrupa Birliği Ülkelerinde Borç Krizi ve Türkiye. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*. 5(4): 259-273.

Healy, S., Leahy, A. and Murphy, M. (2013). *A Study Of The Impact Of The Crisis And Austerity On People, With A Special Focus On Greece, Ireland, Italy, Portugal And Spain*. Brüksel: Caritas Europa. <https://www.drugsandalcohol.ie/19-313/1/caritascrisis-report.pdf>.

Hettne, B. (1999). *Globalism and the new regionalism*. New York: St. Martin's Press.

Hurma, E. (2013). Ekonomik Krize Karşı Alınan Önlemler: Yunanistan, İtalya ve İspanya Örnekleri. *TBMM Aylık Bülteni*. Sayı: 184: 24-25.

Instituto Nacional De Estatistica, (2021). *Administrative Divison*. https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_cont_inst&INST=6251038, (03.04.2021).

Interreg Europe, (2022). *Introduction to the Region of Western Greece*. <https://www.interregeurope.eu/ruralsmes/news/news-article/944/introducing-the-region-of-western-greece/>, (15.02.2022).

İzci Connelly, R. (2015). Avrupa Şüpheliği ve Türkiye: Nasıl Bir Avrupa? *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*. 23(2): 59-78.

Kartal, Z. (2000). Kavramsal ve Tarihsel Yönleri ile Küreselleşme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(2): 258-260.

Keleş, R. (1998). Bölge Gerçeği ve Avrupa. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*. 7(2): 6-7.

Keleş, R. (1999). *Avrupa'nın Bütünleşmesi ve Yerel Yönetimler*. Ankara: Türk Belediyecilik Derneği & Konrad Adena.

Keskin, Ş. (2016). *Avrupa Sosyal Fonu*. Ankara: Sahipkiran Stratejik Araştırma Merkezi https://sahipkiran.org/wpcontent/uploads/2016/10/Avrupa_Sosyal_Fonu.pdf. (10.01.2022).

Kocaeli Ticaret Odası, (2020). *Yunanistan Ülke Raporu*. <http://koto.org.tr/images/upload/2694ab239d0d1db1aad09cd80116e784.pdf>, (10.01.2022).

Kütahya Ticaret Odası, (2019). *İtalya Ülke Raporu*. <https://www.kutso.org.tr/wp-content/uploads/2020/10/ITALYA-RAPORU.pdf>, (26.06.2021).

Macrotrends, (2020). *Greece GDP and GDP Growth rate*. <https://www.macrotrends.net/countries/GRC/greece/gdp-gross-domestic-product>, (19.12.2020).

Mengi, A. (1998). *Avrupa Birliği'nde Bölgeler Karşısında Yerel Yönetimler*. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Muğla Ticaret ve Sanayi Odası, (2021). *İrlanda Ülke Raporu*. <http://www.mutso.org.tr/wp-content/uploads/irlanda-ulke-raporu.pdf>, (15.08.2021).

MyHorio, (2022). *North Aegean Region*. <https://myhorio.com/north-aegean-region/>, (28.01.2022).

Norwegian Centre for Research Data, (2021). *Greece, Administrative Divisions*. https://o.nsd.no/european_election_database/country/greece/administrative_divisions.html, (03.04.2021).

Norwegian Centre for Research Data, (2021). *Spain, Administrative Divisions*. https://o.nsd.no/european_election_database/country/spain/administrative_divisions.html, (03.04.2021).

Özbay, P. (1997). *Avrupa Para Birliği ve Euro*. Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Genel Müdürlüğü Tartışma Tebliği No. 9702.

Özcan, M. (2008). İrlanda Ekonomisi ve Küresel Ekonomik Kriz. *T.C. Dışışleri Bakanlığı Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*. Sayı 29.

Palak, B, Sobacı, Z. (2010). *Kuram v Uygulamada Kamu Yönetimi Ulusal ve Küresel Perspektifler*. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Region of Western Macedonia, (2022). *Region Profile*. <https://en.pdm.gov.gr/the-region/profile/>, (20.02.2022).

Salihli Ticaret Odası, (2019). *Portekiz Ülke Raporu*. <http://www.salihlitso.org.tr/uploaded/dosyalar/PORTEK%C4%B0Z.pdf>, (02.08.2021).

Semmler, W. Ve Semmler, A. (2013). The Macroeconomics of the Fiscal Consolidation in the European Union. <https://ssrn.com/abstract=2320198> (22.12.2020).

Soyak, A. (2015). IMF ve AB Kafesinde Bir Kaplan: İrlanda Cumhuriyeti. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Sayı 7: 33-42.

T.C. Dışışleri Bakanlığı, (2020). *Avrupa Ülkeleri*. <http://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?-199113bb-f534-408f-a373-64fe1946f1b7> (19.12.2020).

T.C. Resmi Gazete. (1992). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21364.pdf>, (04.04.2021).

T.C. Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, (2020). *İspanya Ülke Profili*. <https://ticaret.gov.tr/data/5e21a8f013b876-1e84fba646/%C4%B0spanya%20%C3%9Cİke%20Profili.pdf>, (01.03.2022).

T.C. Ticaret Bakanlığı, (2020). *Yanıbaşımızdaki Dev Pazar Avrupa Birliği*. <https://www.ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/yani-basimizdaki-devpazar-avrupa-birligi>, (20.12.2020).

Taştan, V. (2013). Euro Krizi: Krizin Temelleri ve Çözüm Yolları Uluslararası Politika Akademisi. <https://politikaakademisi.org/euro-krizi-krizin-temelleri-ve-cozum-yollari> (22.12.2020).

Taştekin, A. (2007). *Avrupa Birliği'nde Bölgeselleşme Politikaları ve Türkiye'de Bölgesel Stratejiler*. (Yayınlanmış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Toprak, A. (2012). Avrupa Birliği'nin Ekonomik ve Parasal Entegrasyonu. <https://www.izto.org.tr/portals/0/pusuladergisi/2012/12/abentegrasyonahmet12.pdf> (02.01.2021).

Tunçer, P. (2012). Küreselleşme-Yerelleşme ve Türkiye'de Yerel Demokrasinin Geliştirilmesi. *Türk İdare Dergisi*. (475): 131-146.

Ulusoy A. ve Ela M. (2015). Avrupa Borç Krizinin Makroekonomik Etkileri ve Türkiye. *Uluslararası Avrasya Ekonomileri 2015 Konferansı Kitabı*. (ss. 388–397). Düzenleyen Beykent Üniversitesi, Kazan Federal Üniversitesi ve Manas Üniversitesi. Kazan, Rusya. 9-11 Eylül 2015.

Wesley Johnson, (2001). *Administrative Divisions in the Republic Of Ireland*. <https://www.wesleyjohnston.com/users/ireland/geography/administration.html>, (03.04.2021).

Whelan, K. (2013). *Ireland's Economic Crisis The Good, the Bad and the Ugly*. University College Dublin.

Yılmaz, B. E. (2013). Küresel Krizin PIIGS (Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya) Ülkeleri ile Türkiye'nin Makroekonomik Değişkenlerine Yansımaları. Ankara Sanayi Odası Yayın Organı.

